

Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό
Ίδρυμα Πατρών
Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας
Τμήμα Λογιστών

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΜΕ ΘΕΜΑ :

Η ΑΠΟΒΙΟΜΗΧΑΝΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ
ΑΧΑΙΑΣ

Επιβλέπων Καθηγητής
Ν. Τσούντος

Ομάδα Σύνταξης Πτυχιακής :

Κούτσι Αθηνά
Σαβίδου Σουζάνα
ΤσιμάρΑ Αντωνία

Πάτρα 1995

ΑΡΙΘΜΟΣ	1851
ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1, ΠΡΟΛΟΓΟΣ

A) Βιομηχανική παράδοση της Αχαΐας	ΣΕΛΙΔΑ,,,,,,,,,1
B) Μεταπολεμική Εκβιομηχάνιση	ΣΕΛΙΔΑ,,,,,,,,,3
Γ) Μερικές διατυπώσεις	ΣΕΛΙΔΑ,,,,,,,,,10

2, ΠΕΙΡΑΙΚΗ ΠΑΤΡΑΙΚΗ

2,1 Η Κλωστοϋφαντουργία στην Ελλάδα	ΣΕΛΙΔΑ,,,,,,,,,15
2,2 Η Κλωστοϋφαντουργία στην περιοχή της Αχαΐας	ΣΕΛΙΔΑ,,,,,,,,,18
2,3 Η Πειραιϊκή Πατριϊκή	ΣΕΛΙΔΑ,,,,,,,,,20
2,3,1 Σύντομο ιστορικό	ΣΕΛΙΔΑ,,,,,,,,,20
2,4 Η πορεία της επιχείρησης	ΣΕΛΙΔΑ,,,,,,,,,28
2,4,1, Η Τρίτη περίοδος	ΣΕΛΙΔΑ,,,,,,,,,30
2,4,2, Η Τέταρτη περίοδος	ΣΕΛΙΔΑ,,,,,,,,,33
2,4,3Η Πέμπτη περίοδος	ΣΕΛΙΔΑ,,,,,,,,,39
2,4,4, Η Έκτη περίοδος	ΣΕΛΙΔΑ,,,,,,,,,41
2,4,5 Η Έβδομη περίοδος	ΣΕΛΙΔΑ,,,,,,,,,48
2,5 Η Π-Π στην Πάτρα	ΣΕΛΙΔΑ,,,,,,,,,56
2,6 Συμπεράσματα - προοπτικές	ΣΕΛΙΔΑ,,,,,,,,,60
2,6,1, Αιτίες συμπεράσματα	ΣΕΛΙΔΑ,,,,,,,,,60
2,6,2 Σημερινή κατάσταση	ΣΕΛΙΔΑ,,,,,,,,,63
2,6,3, Απόψεις θέσεις φορέων	ΣΕΛΙΔΑ,,,,,,,,,64
2,6,4 Προοπτικές	ΣΕΛΙΔΑ,,,,,,,,,66

5,2,1	Εκσυγχρονισμός της παραγωγής - Επενδύσεις	ΣΕΛΙΔΑ,,,,,,147
5,2,2	Αναλυση των ισολογισμών	ΣΕΛΙΔΑ,,,,,,151
5,2,3	Προσδιορισμός της καθαρής θέσης και του μόνιμου κεφαλαίου κίνησης	ΣΕΛΙΔΑ,,,,,,156
5,2,4,	Πηγές και χρήσεις κεφαλαίων	ΣΕΛΙΔΑ,,,,,,158
5,2,5,	Αριθμοδείκτες	ΣΕΛΙΔΑ,,,,,,158
5,2,6,	Συνθήκες αγοράς	ΣΕΛΙΔΑ,,,,,,161
5,3	Αίτια προβληματικότητας - Συμπεράσματα - προτάσεις	ΣΕΛΙΔΑ,,,,,,162
6,	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	ΣΕΛΙΔΑ,,,,,,169
7,	ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ ΚΠΣ 1990-94	ΣΕΛΙΔΑ,,,,,,174
8,	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΑΧΑΪΑΣ Α.Ε.	ΣΕΛΙΔΑ,,,,,,185
8,1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ	ΣΕΛΙΔΑ,,,,,,185
8,2	Συνοπτικό επιχειρησιακό σχέδιο Πειραιϊκής Πατραϊκής	ΣΕΛΙΔΑ,,,,,,187
8,3	Συνοπτικό επιχειρησιακό σχέδιο Ε.Γ.Λ.	ΣΕΛΙΔΑ,,,,,,198
9,	ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ	ΣΕΛΙΔΑ,,,,,,204
9,1	Μεταβιομηχανική εποχή	ΣΕΛΙΔΑ,,,,,,204
9,2	Προβληματικές Επιχειρήσεις	ΣΕΛΙΔΑ,,,,,,205
9,3	Πως και γιατί δημιουργήθηκαν οι προβληματικές επιχειρήσεις	ΣΕΛΙΔΑ,,,,,,207
	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	ΣΕΛΙΔΑ,,,,,,208

ΠΙΝΑΚΕΣ	ΣΕΛΙΔΑ,,,,,,68
3, PIRELLI HELLAS A.E.	ΣΕΛΙΔΑ,,,,,,73
3,1 Ιστορικό και γενικά στοιχεία	ΣΕΛΙΔΑ,,,,,,74
3,2 PIRELLI HELLAS A.E.	ΣΕΛΙΔΑ,,,,,,75
3,3,1 Εξέλιξη οικονομικών και παραγωγικών μονάδων	ΣΕΛΙΔΑ,,,,,,79
3,3,2 Η βιομηχανία ελαστικών επισώτρων στην Ελλάδα	ΣΕΛΙΔΑ,,,,,,88
3,2,3 Ιστορική αντιπαράθεση Εταιρείας εργαζομένων	ΣΕΛΙΔΑ,,,,,,91
3,2,4 Εκτιμήσεις Συμπεράσματα	ΣΕΛΙΔΑ,,,,,,97
3,2,5 Προτάσεις	ΣΕΛΙΔΑ,,,,,,102
4. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΟΠΛΩΝ (ΕΒΟ) Α.Ε	ΣΕΛΙΔΑ,,,,,,104
4.1 ΕΣΑΓΩΓΗ	ΣΕΛΙΔΑ,,,,,,105
4,2 Κατάσταση της Ελληνικής Πολεμικής Βιομηχανίας	ΣΕΛΙΔΑ,,,,,,107
4,3 Ελληνική Βιομηχανία όπλων	ΣΕΛΙΔΑ,,,,,,113
4,3,1 Ιστορικό	ΣΕΛΙΔΑ,,,,,,113
4,3,2 Διάθρωση	ΣΕΛΙΔΑ,,,,,,117
4,3,3 Παραγωγική Τεχνολογική κατασταση	ΣΕΛΙΔΑ,,,,,,118
4,3,4 Εμπορική κατάσταση	ΣΕΛΙΔΑ,,,,,,120
4,3,5 Οικονομική κατάσταση	ΣΕΛΙΔΑ,,,,,,122
5. Ε.Γ.Λ. ΧΑΡΤΟΠΟΙΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	ΣΕΛΙΔΑ,,,,,,131
5,1, Ιστορικό εξέλιξη της επιχείρησης	ΣΕΛΙΔΑ,,,,,,132
5,1,1, Εσαγωγή	ΣΕΛΙΔΑ,,,,,,132
5,1,2 Εργοστάσιο Αιγίου	ΣΕΛΙΔΑ,,,,,,132
5,2 Εργοστάσιο Πάτρας	ΣΕΛΙΔΑ,,,,,,137

1. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

α) Η Βιομηχανική Παράδοση της Αχαΐας

Η Αχαΐα τον 19ο αιώνα αποτελούσε μία οικονομική περιοχή της χώρας με εξωστρεφή προσανατολισμό. Η τοπική οικονομία συνέδεσε τις τύχες της με την ευρωπαϊκή αγορά, μέσω της καλλιέργειας και της εξαγωγής σταφίδας (Καλαφάτης 1987). Σταδιακά η γεωργική παραγωγή του νομού προσανατολίστηκε στη μονοκαλλιέργεια και η Πάτρα μετεξελίχτηκε σ'ένα από τα πιο ανεπτυγμένα εμπορικά κέντρα της εποχής. Παρά την ενασχόληση, ήδη από τα μέσα του 19ου αιώνα, ενός σημαντικού ποσοστού του αστικού πληθυσμού (περίπου 25%) με την χειροτεχνία - βιοτεχνία, εντούτοις η αγροτο-εμπορική ανάπτυξη της περιοχής μάλλον απέτρεψε την ανάπτυξη μεταποιητικών δραστηριοτήτων την δεκαετία του 1880, όταν παρατηρείται το πρώτο κύμα ανάπτυξης της ελληνικής βιομηχανίας (Αγριαντώνη 1986). Η κρίση του σταφιδικού, λίγο αργότερα, επέφερε αναπόφευκτα την ανακοπή της οικονομικής άνθησης και μετά από μία παρατεταμένη περίοδο κρίσης, η τοπική οικονομία προσανατολίστηκε προς άλλες δραστηριότητες.

Στην διάρκεια του μεσοπολέμου, όταν εμφανίζεται η δεύτερη φάση βιομηχανικής συσσώρευσης, η Αχαΐα αποτέλεσε ένα από τα πρώτα σε σημασία επαρχιακά βιομηχανικά κέντρα. Βασικά χαρακτηριστικά της βιομηχανικής ανάπτυξης των δεκαετιών του 1920 και 1930, ήταν ο μονόπλευρος προσανατολισμός της στην εγχώρια αγορά και το μεγάλο ειδικό βάρος των κλάδων των τροφίμων, της υφαντουργίας, του δέρματος και των κλάδων που σχετίζονταν με την οικοδομική δραστηριότητα (Δρίτσα 1990). Αν και το 40% της απασχόλησης στην μεταποίηση συγκεντρώθηκε στην περιφέρεια της πρωτεύουσας, η βιομη-

χανία είχε σχετικά αποκεντρωμένη δομή, καθώς ανοδικές τάσεις εμφανίζονται σχεδόν στο σύνολο των περιφερειών της χώρας.

Ορισμένα αστικά κέντρα ευνοήθηκαν περισσότερο. Το 1930 η απασχόληση στη βιομηχανία στον Δήμο της Πάτρας έφθανε τις 8.000 και αντιπροσώπευε το 25% της βιομηχανικής απασχόλησης της Πελοποννήσου και σχεδόν το 3% της συνολικής απασχόλησης της μεταποίησης σε επίπεδο χώρας (Δρίτσα 1990:118). Ήδη δε από τότε, από την πρώτη δηλαδή περίοδο βιομηχανικής ανάπτυξης της Πάτρας, εμφανίζεται ένας ιδιαίτερος δυναμισμός σε δύο κλάδους - την βιομηχανία τροφίμων και την υφαντουργία.

Στις επικρατούσες συνθήκες του μεσοπολέμου η Πάτρα αποτελούσε μάλλον ένα "φυσικό" πόλο έλξης για την βιομηχανία. Η Πάτρα ήταν το σημαντικότερο αστικό κέντρο της Δυτικής Ελλάδας. Η άμεση αγροτική ενδοχώρα (Ηλεία, Αχαΐα, Αιτωλοακαρνανία) ήταν σημαντική από άποψη πληθυσμιακού μεγέθους και περιελάμβανε γόνιμες γεωργικές περιοχές. Στο βαθμό που η βιομηχανική παραγωγή συναρτόταν κατά κύριο λόγο από εγχώριες πρώτες ύλες και απευθυνόταν στην εγχώρια κατανάλωση, η αγροτική ενδοχώρα προσέφερε αφενός μεν πρώτες ύλες στην μεταποιητική δραστηριότητα και αφετέρου εξασφάλιζε, ως τοπική αγορά, την κατανάλωση βιομηχανικών προϊόντων. Το λιμάνι και η παραδοσιακή ανάπτυξη του εμπορίου αποτελούσαν σημαντικούς παράγοντες στην απρόσκοπτη και οικονομική διακίνηση εμπορευμάτων. Η αστική παράδοση της περιοχής και η αγροτική ενδοχώρα εξασφάλιζαν την απρόσκοπτη ροή εργατικού δυναμικού προς την βιομηχανία. Τέλος η περιοχή είχε σχετικά εύκολη πρόσβαση στην αγορά της πρωτεύουσας ενώ ταυτόχρονα διατηρούσε μια προνομιακή θέση στην ευρύτερη οικονομική περιοχή της Δυτικής Ελλάδος.

Β) Μεταπολεμική Εκβιομηχάνιση

Η ιδιότητα της Πάτρας ως 'φυσικού' πόλου έλξης αποδυναμώθηκε στο πλαίσιο της μεταπολεμικής ανάπτυξης, υπό την επίδραση της γενικότερης γεωγραφικής μετατόπισης του οικονομικού δυναμισμού στην Ανατολική Ελλάδα.

Η συγκέντρωση πληθυσμού και οικονομικών δραστηριοτήτων στον άξονα Αθήνας - Θεσσαλονίκης, περιόρισε συνολικά τις αναπτυξιακές δυνατότητες της Δυτικής Ελλάδας. Τα δεδομένα από τις δεκαετίες του 1950 και 1960 θέτουν με σαφήνεια τη θεμελιακή αυτή μεταβολή στη γεωγραφία του πληθυσμού και των οικονομικών δραστηριοτήτων.

Στην δεκαετία του 1950, οι σχετικές μεταβολές είναι αργές. Επιταχύνονται προς το τέλος της δεκαετίας και στις αρχές της δεκαετίας του 1960, όταν η βιομηχανική συσσώρευση εμφάνισε γοργή και δυναμική ανάπτυξη. Οι δύο πρώτες απογραφές βιομηχανιών καταστημάτων, του 1958 και του 1963, καταγράφουν με ακρίβεια την γεωγραφική διάσταση των μεταβολών στην βιομηχανική απασχόληση. Η αύξηση της απασχόλησης στην μεταποίηση συγκεντρώθηκε σχεδόν αποκλειστικά στην ευρύτερη περιοχή της πρωτεύουσας (85%) και κατά δεύτερο λόγο στη Θεσσαλονίκη (10%), συγκεντρώνοντας ταυτόχρονα τη συντριπτική πλειοψηφία των μονάδων μεσαίας και μεγάλης κλίμακας. Οι επαρχιακές βιομηχανίες παρουσίασαν, στους περισσότερους νομούς, στάσιμη ή φθίνουσα πορεία (STATHAKIS 1984).

Ο πληθυσμός εμφανίζει ακόμα χαμηλή γεωγραφική κινητικότητα. Η εσωτερική μετανάστευση προέρχεται στην περίοδο αυτή από τις πιο υπανάπτυκτες περιοχές της χώρας (Νησιά, Αρκαδία, Λακωνία, Ευρυτανία) και προσανατολίζεται κατά κύριο λόγο προς την Αθήνα, ενώ αρκετοί νομοί της χώρας εμφανίζουν πληθυσμιακές αυξήσεις της

τάξης του 10-20% (Ηράκλειο, Αιτωλοακαρνανία, Τρίκαλα, Καρδίτσα, Πιερία κλπ). Η συγκράτηση του πληθυσμού στις αγροτικές περιοχές εκφράζεται σε ιδιαίτερα υψηλά ποσοστά υποαπασχόλησης που χαρακτηρίζουν τον αγροτικό χώρο την περίοδο αυτή.

Οι ριζικές ανακατατάξεις έλαβαν χώρα στην δεκαετία του 1960. Η γρήγορη εκβιομηχάνιση της ελληνικής οικονομίας συνοδεύτηκε από την μαζική αστικοποίηση, την παράλληλη εσωτερική και εξωτερική μετανάστευση, την απότομη άνοδο της παραγωγικότητας της εργασίας σε γεωργία και βιομηχανία, την μεταβολή των καταναλωτικών προτύπων και την απότομη άνοδο του βιοτικού επιπέδου. Την περίοδο αυτή εντάθηκαν οι τάσεις συγκέντρωσης πληθυσμού και οικονομικών δραστηριοτήτων στα δύο μεγάλα αστικά κέντρα και στις οικονομικές ζώνες γύρω από αυτές. Από τις δέκα περιφέρειες της χώρας οι οκτώ έχασαν σημαντικό τμήμα του πληθυσμού τους (της τάξης του 20-30%), με τις περιφέρειες της Αθήνας (αύξηση πληθυσμού 32%) και της Θεσσαλονίκης (αύξηση πληθυσμού 46%) να αποτελούν τους μοναδικούς πόλους έλξης. Το ειδικό βάρος των υπόλοιπων αστικών κέντρων, παρά τις όποιες απόλυτες αυξήσεις, μειώθηκε.

24 νομοί της χώρας είχαν σημαντική μείωση της απασχόλησης στην μεταπίηση, και 13 νομοί μικρή αύξηση αλλά κάτω από τον εθνικό μέσο όρο. Η Αθήνα, η Θεσσαλονίκη και οι περιοχές γύρω από αυτές αύξησαν την συμμετοχή τους στην συνολική απασχόληση της μεταποίησης, ανάμεσα στο 1963 και το 1973, από 65 σε 71%, σε βάρος τόσο των "περιφερειακών" νομών όσο και των "ενδιάμεσων" περιοχών (νομοί Λάρισας, Μαγνησίας, Φθιώτιδας, Αχαΐας). Οι πρώτες εκτιμήσεις των περιφερειακών δεικτών στην δεκαετία του 1970 επιβεβαίωσαν το μέγεθος των περιφερειακών ανισοτήτων (οι αποκλί-

σεις στο κατά κεφαλή ακαθάριστο περιφερειακό προϊόν ήταν 2 προς 1, οι κοινωνικοί δείκτες 4 προς 1, οι δείκτες κατανάλωσης 8 προς 1).

Η Αχαΐα διατήρησε θετικούς δείκτες και στις δύο δεκαετίες, αν και αυτό δεν απέτρεψε την σχετική μείωση του ειδικούς της βάρους σε επίπεδο χώρας.

Στην δεκαετία του 1950 ο πληθυσμός της Πάτρας αυξήθηκε περίπου κατά 10% και του Νομού Αχαΐας κατά 6%. Η αύξηση σε επίπεδο νομού ήταν στον μέσο όρο των σχετικών πληθυσμιακών μεταβολών του συνόλου των νομών της χώρας.

Υπολόγιζονταν για παράδειγμα της Αιτωλοακαρνανίας και υπερείχε της Ηλείας. Επίσης ο μέσος ετήσιος ρυθμός αύξησης του πληθυσμού της Πάτρας υστερούσε έναντι μιας πληθώρας άλλων αστικών κέντρων (Ηράκλειο, Λάρισα, Χανιά, κλπ).

Στην περίοδο 1961-1971 οι πληθυσμιακές μεταβολές επίσης υστερούσαν έναντι άλλων αστικών κέντρων (Αγρίνιο, Λαμία, Λάρισα, Ηράκλειο κλπ).

Οι βιομηχανικές δραστηριότητες στην Αχαΐα διευρύνθηκαν σε δι-
αδοχικές στο διάστημα 1958-63 η απασχόληση στην μεταποίηση της πόλης της Πάτρας αυξήθηκε μόλις κατά 3,5% (έναντι 21% της Αθήνας, και 7% του συνόλου της χώρας). Η υπάρχουσα ειδίκευση στους κλάδους το 1963 υποδεικνύει σημαντικό συντελεστή μόνο για τα τρόφιμα, τα ποτά και τον νέο για την περιοχή, κλάδο της βιομηχανίας χάρτου. Παραδόξως παρά την ύπαρξη της Πειραιϊκής Πατραϊκής ο σχετικός δείκτης ειδίκευσης στον κλάδο της υφαντουργίας δεν παρουσιάζεται ιδιαίτερα υψηλός, καθ'ήν στιγμή ο κλάδος αυτός είναι σχετικά ισοκατανεμημένος στις διάφορες περιφέρειες της χώρας.

- Στο διάστημα 1958-63 η απασχόληση στην μεταποίηση της πόλης της Πάτρας αυξήθηκε μόλις κατά 3,5% (έναντι 21% της Αθήνας, και 7% του συνόλου της χώρας). Η υπάρχουσα ειδικευση στους κλάδους το 1963 υποδεικνύει σημαντικό συντελεστή μόνο για τα τρόφιμα, τα ποτά και τον, νέο για την περιοχή, κλάδο της βιομηχανίας χάρτου. Παραδόξως παρά την ύπαρξη της Πειραιϊκής - Πατραϊκής ο σχετικός δείκτης ειδικευσης στον κλάδο της υφαντουργίας δεν παρουσιάζεται ιδιαίτερα υψηλός, καθ'ην στιγμή ο κλάδος αυτός είναι σχετικά ισοκατανεμημένος στις διάφορες περιφέρειες της χώρας.
- Στη δεκαετία 1963-73 η αύξηση της απασχόλησης στην μεταποίηση στον νομό Αχαΐας ήταν 7% (έναντι 25% του συνόλου της χώρας) και έλαβε χώρα κυρίως στην περίοδο 1968-73. Η διακλαδική δομή της τοπικής βιομηχανίας και οι σχετικές μεταβολές της απασχόλησης (Πίνακας 1) υποδεικνύουν αφενός μεν την περιορισμένη διακλαδική βάση της τοπικής βιομηχανίας και αφετέρου την συνύπαρξη φθίνοντων και αναπτυσσόμενων κλάδων.

Πίνακας 1

Δείκτες Απασχόλησης στην Μεταποίηση, Ν. Αχαΐας, 1963-1973

Δείκτης	%	
Απασχ.1973 (1963=100)	κατανομή 1973	
20	81	15,5
21	289	6,9
22	-	-
23	117	24,2
24	87	9,2
25	98	4,5
26	86	2,1
27	78	7,4

28	80	1,5
29	107	1,1
30	170	3,3
31	408	1,1
32	500	0,3
33	234	7,5
34	-	-
35	106	5,1
36	107	3,0
37	140	1,7
38	125	4,4
39	105	1,2

Σύνολο 107 100 Πηγή: Απογραφή Βιομηχανίας, 1963, 1973

Από τον πίνακα 1 διαπιστώνεται ότι:

- ορισμένοι κλάδοι εμφανίζουν φθίνουσα πορεία σε όρους απασχόλησης και ανάμεσά τους ήταν οικλάδοι στους οποίους είχε ήδη εμφανίσει κάποιο βαθμό ειδίκευσης το 1963. Οι βιομηχανίες τροφίμων (20), ενδυμάτων/υποδημάτων (24) και του χάρτου (27) που συγκέντρωναν ήδη το 1/3 της απασχόλησης στην μεταποίηση του νομού το 1963 εμφάνισαν απόλυτη μείωση.
- αύξηση της απασχόλησης εμφανίζεται στον ιδιαίτερα σημαντικό κλάδο της υφαντουργίας (23).
- ως νέοι δυναμικοί κλάδοι εμφανίζονται ο κλάδος παραγωγής τσιμέντου και των προϊόντων του (33) και ο κλάδος κατασκευής ειδών εκ μετάλλου (35). Και οι δύο αυτοί κλάδοι συνδέονται με προϊόντα που προμηθεύουν την κατασκευαστική δραστηριότητα.

Η κατανομή της απασχόλησης κατά μέγεθος επιχειρήσεων (Πιν.2) υποδεικνύει τον ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο των επιχειρήσεων μεγάλης κλίμακας (περισσότεροι από 100 απασχολούμενοι) στην τοπική μεταποιητική βιομηχανία.

Πίνακας 2

Απασχόληση κατά μέγεθος μονάδων, 1973

Αχαΐα - Σύνολο Χώρας

	Αριθμός	Ποσοστιαία	Ποσοστιαία
	Απασχολουμένων	Κατανομή	Κατανομή
	Αχαΐα	Αχαΐα	Σύνολο Χώρας
0-10	5744	32,2	42,2
10-50	3478	19,5	21,1
50-100	1473	8,3	7,4
100-500	3966	22,3	17,7
500-	3159	17,7	11,6
Σύνολο	17820	100	100

Πηγή: Απογραφή Βιομηχανικών Καταστημάτων 1973

Οι πρώτες εκτιμήσεις που γίνονται σε περιφερειακό επίπεδο για την παραγωγή, την προστιθέμενη αξία και τις αγορές των βιομηχανικών προϊόντων υπογραμμίζουν ορισμένες ακόμα ιδιαίτερες της τοπικής βιομηχανίας:

- ο δείκτης του περιφερειακού προϊόντος κατά απασχολούμενο στην βιομηχανία (σε μονάδες με πάνω από 20 εργαζομένους) δείχνει ότι η Αχαΐα κινείται στον εθνικό μέσο όρο, κάτι που ισχύει επίσης και για την περιοχή της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης. Αντίθετα, ιδιαίτερα υψηλοί δείκτες (διπλάσιοι του εθνικού) εμφανίζονται σε νομούς, γειτονικούς προς τα δύο μεγάλα αστικά κέντρα οι οποίοι συγκεντρώνουν τις επενδύσεις μεγάλης κλίμακας στα τέλη της δεκαετίας του 1960 και αρχές του 1970.
- ο δείκτης πωλήσεων βιομηχανικών προϊόντων αναφορικά με την εγχώρια ή την διεθνή αγορά, υποδεικνύει ότι η σχέση πωλήσεων στην εγχώρια αγορά σε σχέση με τις εξαγωγές ήταν στην Αχαΐα

75/25 το 1970 και 70/30 το 1974 και προσέγγιζε τους αντίστοιχους δείκτες σε εθνικό επίπεδο (79/21 και 73/27). Θα πρέπει εδώ να υπογραμμιστεί ότι ο σχετικός δείκτης της Αττικής είναι 90/10 το 1970 και 82/18 το 1974, γεγονός που υπογραμμίζει τον προσανατολισμό των βιομηχανιών της Αθήνας στην εγχώρια αγορά και την χωροθέτηση των εξαγωγικών βιομηχανιών είτε σε γειτνιάζοντες νομούς, είτε σε περιοχές με υψηλή παραγωγή ειδικών εξαγωγικών προϊόντων (για παράδειγμα το 1974 οι σχετικοί δείκτες ήταν για την Βοιωτία 65/35, την Κόρινθο 33/67, την Καστοριά 19/81, την Αργολίδα 28/72).

Συνεπώς, κατά την περίοδο μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του 1970, η δομή της βιομηχανίας της Αχαΐας είχε τρία κύρια χαρακτηριστικά:

- α) η βιομηχανική βάση παρέμενε περιορισμένη σε λίγους παραδοσιακούς κλάδους
- β) ήταν ιδιαίτερα υψηλό το ειδικό βάρος των επιχειρήσεων μεσαίας και μεγάλης κλίμακας
- γ) είχε σχετικά υψηλό προσανατολισμό στην εγχώρια αγορά

Οι πρώτες εκτιμήσεις που γίνονται στην δεκαετία του 1970 (ΚΕΠΕ 1979), αναφορικά με τους περιφερειακούς οικονομικούς και κοινωνικές δείκτες, συμπληρώνουν την γενική εικόνα της Αχαΐας. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του 1977:

- ο νομός είχε τον υψηλότερο δείκτη αστικοποίησης, του πληθυσμού (60%) εκτός φυσικά των δύο μεγάλων αστικών κέντρων.
- ο δείκτης του κατά κεφαλή εισοδήματος ήταν στο 94% του εθνικού μέσου όρου (της Αττικής στο 119%).
- η συμμετοχή της βιομηχανίας στο περιφερειακό εγχώριο προϊόν του νομού ήταν 26%, υψηλότερο από τον αντίστοιχο εθνικό δείκτη (19,6%) και τον δείκτη της Αττικής (20,6%).
- η βιομηχανική απασχόληση ανά 1000 κατοίκους ήταν 83, επίσης

υψηλότερη από τον εθνικό μέσο όρο (72) και χαμηλότερη από τον σχετικό δείκτη της Αττικής (100).

- ο τομέας των υπηρεσιών είχε συμμετοχή στο περιφερειακό προϊόν του νομού 45%, που υστερούσε του εθνικού μέσου όρου (52%) και φυσικά κατά πολύ της Αττικής (69%).

- οι συμβατικοί δείκτες κατανάλωσης (Ι.Χ ανά 1000 κατοίκους, τηλέφωνα ανά 1000 κατοίκους, κατ'άτομο κατανάλωση ενέργειας) και οι δείκτες κοινωνικής υποδομής (γιατροί και κλίνες ανά 1000 κατοίκους) εμφανίζονται όλοι περίπου στο ήμισυ των αντίστοιχων δεικτών της πρωτεύουσας.

Γ) Μερικές Διαπιστώσεις

Η μεταπολεμική ανάπτυξη του Νομού Αχαΐας προσδιορίστηκε από αντιθετικές επιδράσεις, προϊόν της γεωγραφίας και των ιδιαιτεροτήτων της εκβιομηχάνισης της ελληνικής οικονομίας. Ο δυναμισμός της τοπικής οικονομίας ατόνισε καθώς μετεβλήθη η γεωγραφία των οικονομικών δραστηριοτήτων και του πληθυσμού.

Η συγκέντρωση δραστηριοτήτων και πληθυσμού στα δύο μεγαλύτερα αστικά κέντρα επέδρασε μόνο στην κορυφή της 'ιεραρχίας των αστικών πόλεων'.

Το τρίτο αστικό κέντρο της χώρας, η Πάτρα, όπως και το σύμπλεγμα των ενδιάμεσων αστικών πόλεων διατήρησαν κάποιους ρυθμούς μεγέθυνσης με μειωμένο όμως το ειδικό τους βάρος στον αστικό χώρο.

Οι προηγούμενες μεταβολές συνδυάστηκαν με την συρρίκνωση του ζωτικού, για την Πάτρα, οικονομικού χώρου της Δυτικής Ελλάδος. Η συρρίκνωση αυτή ήταν φυσικά σχετική και όχι απόλυτη. Οι ραγδαίες οικονομικές μεταβολές στον αγροτικό χώρο, σε όρους αύξησης της παραγωγής και των εισοδημάτων, παρά την μείωση του πληθυσμού, διατήρησαν και διεύρυναν το σύμπλεγμα των εμπορικών δραστηριοτή-

των , των διοικητικών υπηρεσιών και πληθώρας άλλων υπηρεσιών. Η Πάτρα διατήρησε στο ακέραιο την πλεονεκτική της θέση στις δραστηριότητες αυτές.

Τα όρια όμως που έθεσε η γενικότερη γεωγραφική μεταβολή έγιναν φανερά στην περίπτωση της βιομηχανικής ανάπτυξης. Η βιομηχανία της Αχαΐας αναπτύχθηκε με σχετικά αργούς ρυθμούς μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του 1960.

Επιταχύνθηκε κάπως μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του 1970 χωρίς όμως να αποφευχθεί η φθίνουσα πορεία ορισμένων σημαντικών κλάδων. Η βιομηχανική βάση παρέμεινε περιορισμένη σε λίγους κλάδους, στους οποίους μάλιστα οι μεγάλες επιχειρήσεις είχαν υψηλό ειδικό βάρος. Η παραγωγή της έμεινε κυρίως προσανατολισμένη στην εγχώρια αγορά.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΝΟΜΟΥ ΑΧΑΪΑΣ ΠΟΥ ΕΚΛΕΙΣΑΝ ΑΠΟ 1984-1992

ΕΤΑΙΡΙΑ	ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	ΕΤΟΣ ΚΛΕΙΣΙΜΑΤΟΣ	ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ
ΔΟΥΡΙΔΑΣ Α.Ε.	Στρατ. Ενδύματα	1983	6
ΕΒΕΝΟΣ	Τεχνική εταιρία	1985	7
ΑΣΕΑ ΔΡΟΥΛΙΑΣ	Σταφιδοεργαστήριο	1985	4
ΜΙΜΟΖΑ	Πλεκτά	1985	81
CONFEX Α.Ε.	Ενδύματα	1985	8
ΒΕΣΟ Α.Ε.	Οινοποίηση	1986	180
ΒΗΤΑ ΒΑΣΙΛΑΚΟΠΟΥΛΟΣ	Μαντήλια	1986	60
ΑΦΟΙ ΡΕΤΣΙΝΑ	Υφαντήριο	1986	70
ΣΛΗΚΕΛ ΕΠΕ	Τσιμούχες για αλλοιμ. Κουφώματα	1986	10
ΛΟΥΑΝΑ ΕΠΕ	Ενδύματα	1987	80
ΛΕΜΜΙ ΕΠΕ	Ενδύματα	1987	30
ΛΕΜΟΝΤ ΕΠΕ	Ενδύματα	1987	80
ΚΟΥΤΕΛΑΣ ΕΠΕ	Αμυλον-Τροφές	1987	16
ΚΑΖΑΓΛΗΣ ΚΑΖΑ Α.Ε.	Μεταλλικές Κατοαρ.	1988	25
Ν. ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΣ	Δέρματα	1989	25
ΕΛΚΑΛ	Κ. Αλουμινίου	1988	10
Σ ΦΟΥΣΚΟΠΟΥΛΟΣ	Δέρματα	1988	10
ΕΤΕΛΕ ΑΙΓΙΟ		1989	70
ΜΥΛΟΙ ΑΓΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ	Άλευρα	1990	82
ΑΦΟΙ ΣΙΑΚΡΗ	Ορειχαλκουργία	1990	2
ΦΙΝΙΡΙΣΤΗΡΙΟ ΑΓ. ΦΙΛΙΑ ΑΕ	Φινιστήριο	1990	70
ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟ Σ ΥΠΟΔΗΜΑΤΟΠΕΙΟ ΕΥΑ	Υποδηματοπέιο	1990	10
Β. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ (ΑΙΓΙΟ)	Φασόν	1990	16
Ν. ΠΑΓΠΑΣ		1990	18
Ε.Γ.Α ΑΕ	Χαρτοποιεία	1991	400
ΠΙΡΕΛΛΙ ΕΛΛΑΣ ΑΕ	Ελαστικά	1991	450
GENERAL BATTERY	Μπαταρίες	1991	20
ΚΡΟΝΟΣ ΑΕ	Ραφή πλεκτών	1991	85
Α. ΚΑΝΕΛΗΣ ΑΕ (ΑΙΓΙΟ)	Ενδύματα	1991	65
ΧΑΡΤΟΠΟΙΕΙΑ ΑΙΓΙΟΥ ΑΕ	Χαρτοποιεία	1991	75
ΣΤΑΓΚΟ ΑΕ	Ίματισμός	1991	50
ΛΑΝΑΠΛΕΣ ΚΑΛΒΡΥΤΑ	Υφαντήριο	1991	10
ΥΦΑΝΤΗΡΙΟ ΝΤΑΚΟΛΙΑ ΚΑΛΒΡΥΤΑ	Υφαντήριο	1991	10
ΚΑΚΟΥΡΗΣ ΧΕΛΜΟΣ	Ψυγεία	1991	15
ΠΕΙΡΑΪΚΗ ΠΑΤΡΑΪΚΗ	Πλεκτήριο	1992	1650
ΑΜΓΚΡΕ ΑΕ ΜΑΝΤΙΣΟΝ	Καλτισοτεχνία	1992	180
ΣΥΝΟΛΟ 37	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ		4373

ΠΙΝΑΚΑΣ 4. ΕΓΚΑΤΕΣΤΗΜΕΝΩΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ ΣΤΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΑΤΡΩΝ

Α/Α ΕΠΩΝΥΜΙΑ	ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΕΡΓΑΣΙΩΝ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
1.Α.Ε ΑΘΗΝΑΪΚΗ ΖΥΘΟΠΟΙΑ	Παραγωγή μύρας	Λειτουργεί
2.Α.Ε ALUCAN	Παραγωγή αλουμιένιων κουτιών	"
3. Α.Ε ΑΒΕΞ	Κατεργασία ξύλου	"
4. Ο.Ε ΑΦΟΙ ΦΡΑΓΚΟΠΑΓΩΤΗ	Μεταλλικές κατασκευές	"
5. Ο.Ε ΑΦΟΙ ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΙ	Μηχανουργία - Επεξεργασία Μολύβδου	"
6. Κ.ΩΝ/ΝΟΣ ΣΟΥΛΟΣ	Κατασκευή πινακίδων	Δεν λειτουργεί
7. Ο.Ε ΚΟΝΤΟΘΕΩΔΩΡΟΣ	Υαλοπίνακες	Λειτουργεί
8. Ο.Ε ΑΦΟΙ ΓΩΤΗ	Πλαστικοί σωλήνες κ.λ πρ/ντα	"
9. Ε.Ε ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΠΑΤΡΩΝ	Μανταλάκια πινέζες καρφίτσες κλπ.	Ιδιοκτησία Τράπεζας ΕΤΒΑ. Διέκοψε τη λειτουργία της 1/12/87
10. Α.Ε ΑΦΟΙ ΣΙΑΓΚΡΗ	Πόμολα θυρών κ.λ.π χυτοπρ. Προϊόντα	Δέν λειτουργεί ιδιοκτησία ΕΤΒΑ
11. Α.Ε ΧΑΡΤΟΠΟΙΙΑ ΠΑΤΡΩΝ	Παραγωγή χάρτου - χαρτηκών	Λειτουργεί
12. Ε.Π.Ε ΕΛΛΗΝΙΚΟΙ ΠΛΩΤΗΡΕΣ	Πλωτήρες	"
13. Α.Ε ΦΛΕΞΟ	Πλαστικές σακούλες	"
14. Ο.Ε ΑΦΟΙ ΧΡΙΣΤΟΦΙΛΟΠΟΥΛΟΙ	Μεταλλικές κατασκευές	"
15. Α.Ε ΧΑΡΤΕΛΛΑΣ	Κατεργασία χόρτου	"
16. Ο.Ε ΕΥΑΓΓ. ΓΩΤΗ	Προϊόντα τοιμέντου Οικοδομικά υλικά	"
17. ΘΕΩΔΩΡΟΣ ΣΑΡΤΩΡΟΣ	Υδραυλικά Μηχανήματα	Δέν λειτουργεί
18. Α.Ε ΒΕΛ	Λειαντικά προϊόντα (Σμπρδόχορτο κ.λ.π)	"
19. Ο.Ε ΑΦΟΙ ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΙ	Παραγωγή χρωμάτων	Δέν έκανε έναρξη εργασιών κατασκευής
20. Ο.Ε ΚΟΝΤΟΘΩΔΩΡΟΣ & ΣΙΑ	Εμπορία Υαλοπινάκων	Λειτουργεί
21. Ε.Π.Ε ΧΑΡ. ΚΟΥΤΕΛΛΑΣ	Παραγωγή γλυκόζης	Ιδιοκτησία ΕΤΒΑ Δεν λειτουργεί
22. Ε.Π.Ε ΣΥΡΚΑ ΕΛΛΑΣ	Συρματόσχοινα	"
23. Α.Ε ΕΛΑΣΜ. ΧΑΛΥΒ. ΠΑΤΡΩΝ	Παραγωγή μορφοσιδριου	Λειτουργεί
24. Α.Ε ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΚΑΠΝΙΣΤΗΡΙΑ	Καπνιστά ιχθυρά (ρέγγες)	"
25. Α.Ε ΧΑΛΙΒΟΥΡΓΙΑ ΑΧΑΪΑΣ	Παραγωγή μορφοσιδριου	Ιδιοκτησία Τράπεζας Κρήτης. Δεν λειτουργεί
26. Α.Ε ΒΙΟΛΕΞ	Παραγωγή ΒΙC	Δεν έκανε έναρξη εργασιών κατασκευής
27. Α.Ε GENERAL BATTERY	Παραγωγή συσσωρευτών	Ιδιοκτησία Τράπεζας ΕΤΒΑ
28. Α.Ε ΕΠΑΝΑΚΥΚΛΩΜΑ Ι. ΜΑΚΡΗΣ	Συναρμολόγηση επι/κλωση πλ/κων ειδών	Δέν λειτουργεί ιδιοκτησία Τράπεζας ΕΤΒΑ
29. Α.Ε ΕΛΑΪΟΥΡΓΙΑ ΑΧΑΪΑΣ ΣΟΦΟΣ	Πυρνελαιουργία	Λειτουργεί
30. Ο.Ε ΑΦΟΙ ΒΕΡΡΑ	Αναγέννηση ορυκτέλαιων	"
31. Α.Ε ΛΕΒΕΡ ΕΛΛΑΣ	Παραγωγή Παγωτών	"
32. Α.Ε ΣΠ. ΜΠΑΡΔΑΚΗΣ Α.ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ	Αντιστάσεις δερμοσιφώνων	"
33. ΑΒΕΕ SOSCO	Αναγέννηση ορυκτέλαιων	"

ΠΙΝΑΚΑΣ 4. ΕΓΚΑΤΕΣΤΗΜΕΝΩΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ ΣΤΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΑΤΡΩΝ

34. Α.Ε Μ. ΒΑΣΚΑ	Παραγωγή λεπτών σφραγιστικών	*
35. ΑΒΕΕ Γ. & Μ. ΙΩΑΝΝΟΥ	Παραγωγή ειδών ατομικής υγιεινής	*
36. Α.Ε Π. ΠΗΤΤΑΣ - Α. ΙΩΑΝΝΟΥ		Δεν λειτουργεί
37. Α.Ε ΒΙΟΜ. ΚΑΤΕΡΓ. ΔΕΡΜΑΤΩΝ	Επεξεργασία δερμάτων	*
38. Α.Ε ΕΛΚΑΛ	Κράματα αλουμινίου	Δέν λειτουργεί ιδιοκτησία ΙΟΝΙΚΗΣ Τράπεζας
39. ΣΥΝΑΙΤΕΡΙΣΜΟΣ ΕΤΟΙΜΟΥ ΣΚΥΡΟΔΕΜΑΤΟΣ ΑΧΑΪΑΣ	Παραγωγή αδρανών υλικών	Λειτουργεί
40. Α.Ε ΕΘΝΙΚΗ ΦΑΡΜΑΚΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ	Παραγωγή φαρμακευτικών ειδών	Δεν λειτουργεί
41. Ε.Ε Μ. ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ	Παραγωγή φαρμακευτικού υλικού	Υπό κατασκευή
42. Α.Ε ΕΛ-ΡΑΣΚ	Παραγωγή ειδών συσκευασίας	Λειτουργεί
43. Α.Ε ΖΥΜΑΙ ΠΑΤΡΩΝ	Παραγωγή ζύμης	Δεν έκανε έναρξη οικοδομικών εργασιών
44. ΕΠΕ ΑΡΓ. ΑΝΔΡΕΟΠΟΥΛΟΣ	Παραγωγή γεωργικών φαρμάκων	Δεν έκανε έναρξη οικοδομικών εργασιών
45. ΟΕ ΛΕΩΝ ΝΙΚΟΛΗΣ & ΣΙΑ	Παραγωγή αυτομάτων θυρών	Λειτουργεί
46. ΕΠΕ ΕΡΓΟΘΕΡΜΙΚΗ	Χυτήριο αλουμινίου	Υπό κατασκευή
47. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΑΠΑΔΑΤΟΣ	Πυρηνολαουργιο	Λειτουργεί
48. ΟΕ ΑΧΑΪΚΗ Β. ΜΑΝΟΥΣΟΣ	Παραγωγή ζαχαρωδών προϊόντων	Έκανε έναρξη κατασκευής
49. Α.Ε ΑΤΕΜ	Κατασκευή επεξεργασίας και εμπορία παντός είδους μετάλλων	Λειτουργεί
50. Α.Ε ΠΕΤΡΟΓΚΑΖ	Εμπορία υγραερίων	Δεν έκανε έναρξη εργασιών παραγωγής

ΠΕΙΡΑΪΚΗ ΠΑΤΡΑΪΚΗ

2.1 Η Κλωστοϋφαντουργία στην Ελλάδα

Η κλωστοϋφαντουργία αποτέλεσε για την Ελλάδα μια από τις πρώτες βιομηχανίες και τον κυριότερο βιομηχανικό κλάδο από την περίοδο του 1950 και εδώ. Η συμβολή της στην προσπάθεια εκβιομηχάνισης της χώρας είναι πολύ σημαντική. Από πλευράς απασχόλησης και εξαγωγών, κατέχει σήμερα την πρώτη θέση στη μεταποίηση και αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα παραδοσιακής βιομηχανίας, έντασης εργασίας, που στήριξε το δυναμισμό της στην χρησιμοποίηση της υτόπιας (καλής ποιότητας) παραγόμενης πρώτης ύλης (βαμβάκι

Η χώρα μας είναι η πρώτη βαμβακοπαραγωγός χώρα της Ευρώπης, με το 65% της Ευρωπαϊκής παραγωγής (1981). Δεύτερη με τη μισή ποσότητα η Ισπανία. Η ποιότητα του Ελληνικού βάμβακος είναι πολύ καλή, και η καλλιέργεια γενικά ενισχύεται και από την Κοινότητα.

Η παραγωγή του βαμβακιού φαίνεται στον παρακάτω πίνακα:

ΕΤΟΣ	ΣΤΡΕΜΜΑΤΑ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΤΟΝΟΙ - ΣΥΣΠΟΡΟ	ΕΚΚΟΚΙΣΜΕΝΟ ΤΟΝΟΙ - ΚΑΘ. ΒΑΜΒΑΚΙ
1966	1403120	242.000	87.900
1970	1317107	308.026	110.100
1975	1362906	368.076	129.840
1980	1410519	353.032	115.673
1981	1920000	452.350	147.294
1985	2090000	526.045	

Τώρα η παραγωγή του βάμβακος είναι περίπου στα 200.000 τόνοι καθαρού βάμβακος και αποτελεί βασικό γεωργικό προϊόν κύρια στις περιοχές Θεσσαλίας, Ανατολικής Στερεάς και Κεντρικής Μακεδονίας.

Φυσική συνέπεια ήταν η επεξεργασία και βιομηχανοποίηση του

αγαθού αυτού της Ελληνικής γης, με την ανάπτυξη των κλάδων της κλωστοϋφαντουργίας, της πρώτης και βασικής σημασίας ελαφράς βιομηχανίας στη χώρα μας.

Κλωστοϋφαντουργικές βιομηχανίες είχαν αρχίσει να δημιουργούνται στη χώρα μας από τον περασμένο αιώνα, αρκετά αργότερα από ότι στην Ευρώπη. Όλες αυτές είχαν βέβαια στόχο την κάλυψη των αναγκών της ντόπιας αγοράς και μάλιστα της μικρής, του τόπου που βρισκόταν η κάθε μία. Τις πρώτες δεκαετίες του αιώνα μας, άρχισε το μεγάλωμα των μονάδων, το εμπόριο να αναπτύσσεται και πέρα από τα σύνορα της χώρας και η οργάνωση των μονάδων να γίνεται σε σύγχρονη για την εποχή βάση.

Μεγαλύτερη ανάπτυξη έλαβε ο κλάδος από το 1950 και μετά, όταν πια απετέλεσε το βασικό βιομηχανικό κλάδο της μεταποίησης. Το 1955, η κλωστοϋφαντουργία συμμετέχει με 18,4% στην παραγωγή των καταναλωτικών αγαθών που είναι η μεγαλύτερη όλων των τομέων. Η εξέλιξη φαίνεται στον παρακάτω πίνακα:

Διάρθρωση της βιομηχανίας στο Α.Ε.Π. (%)

1950	1955	1960	1965	1970	1975	1985	1986
Αγροτική βιομηχανία	26.9		21.4		17.5	19.7	21.2
Καταναλωτικά αγαθά	41.4		35.8		35.8	29.9	30.1
Κλωστοϋφαντουργικά	18.4		15.9		17.8	15.8	17.8
Ενδύματα-Υποδήματα	15.3		11.0		9.5	8.5	7.1
Ενδιάμεσα αγαθά	8.9		13.9		16.8	18.8	19.4
Κεφαλαιουχικά αγαθά	22.8		28.9		29.9	31.6	29.2

Στη δεκαετία του 1970, ενώ η Ευρωπαϊκή κλωστοϋφαντουργία γνώριζε την ύφεση, η Ελληνική κλωστοϋφαντουργία αναπτυσσόταν δυναμικά. Με βασικά στοιχεία την πολύ καλή ποιότητα της εγχώριας

πρώτης ύλης - βαμβάκι -, το χαμηλό εργατικό κόστος, της επιστροφής των φορολογικών επιβαρύνσεων και τη δασμολογική προστασία, προχώρησε σε εκσυγχρονισμό του εξοπλισμού και κατέστησε τα προϊόντα της ανταγωνιστικά και στις αγορές της Ευρώπης. Οι μονάδες απέκτησαν έντονο εξαγωγικό προσανατολισμό και με κύρια αιχμή τη νηματουργία, έκαναν αξιοπρόσεκτη παρουσία στην Ευρωπαϊκή -κυρίως αγορά. Το 1980, αντιπροσωπεύει το 3,8% του Α.Ε.Π., έναντι του 2,7% του Α.Ε.Π. που αντιπροσώπευε το 1970. Εδώ κύρια στηρίχθηκε και η περιορισμένη ανάπτυξη του μεταποιητικού τομέα, αυτή τη δεκαετία, στο σύνολο της οποίας συμμετέχει με 15% περίπου (βλέπε και παραπάνω πίνακα). Στις αρχές της δεκαετίας του '80, μειώνεται η συμμετοχή της και το 1984 φθάνει στο 3.1% του Α.Ε.Π.

Να σημειώσουμε ότι τη δεκαετία αυτή αναπτύσσεται και ο κλάδος των ετοίμων ενδυμάτων, που στηρίχθηκε στο χαμηλό κόστος εισόδου στον κλάδο, και στο χαμηλό εργατικό κόστος, και εκμεταλλευόμενος την ποσότητα και την ποιότητα των παραγομένων υφασμάτων κάλυπτε την εγχώρια ζήτηση. Παράλληλα άρχισε να αναπτύσσεται και η δραστηριότητα των διεθνών υπεργολαβιών (φασόν) για την κατασκευή ετοίμων προϊόντων που βοήθησε πάρα πολύ στην αύξηση των εξαγωγών.

Στη δεκαετία του '80, παρατηρείται μια έντονη δραστηριοποίηση για εκσυγχρονισμό των μονάδων με πραγματοποίηση νέων επενδύσεων (μέσω του Ν. 1262/82), ιδιαίτερα αναγκαίες αφού ο κλάδος σημειώνει ζημιές (1980-85) και το φαινόμενο των προβληματικών επιχειρήσεων στον κλάδο παρουσιάζεται ιδιαίτερα έντονο. Στη διετία 87-88 εκμεταλλευόμενος συγκυρίες παρουσιάζει κέρδη, που όμως δεν συνεχίζονται με τους ίδιους ρυθμούς. Το 1990, στην αρχή της νέας δεκαετίας, οι εξαγωγές κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων αποτελούν το 1/3 του συνόλου των Ελληνικών εξαγωγών και η αξία τους ανέρ-

χεται στο ποσό των 2 δις δολλαρίων περίπου.

2.2 Η ΚΛΩΣΤΟΥΦΑΝΤΟΥΡΓΙΑ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΑΧΑΪΑΣ

Μια από τις πρώτες βιομηχανίες που αναπτύχθηκαν στην περιοχή Αχαΐας ήταν αυτές του κλάδου της κλωστοϋφαντουργίας.

Μάλιστα, το πρώτο υφαντήριο στην Ελλάδα, δημιουργήθηκε τον περασμένο αιώνα στην Πάτρα.

Από τις αρχές του αιώνα, ακόμη είχαν αναπτυχθεί στην περιοχή, αρκετά μεγάλες επιχειρήσεις του κλάδου, με αποκορύφωμα τη δημιουργία και το μέγιστο της Πατραϊκής και των επιχειρήσεων Μαραγκόπουλου.

Αυτή η 'πατροπαράδοτη' ενασχόληση της περιοχής με την κλωστοϋφαντουργία δημιούργησε κι ένα εργατικό δυναμικό που έγινε ειδικευμένο στον κλάδο. Η 'κοντινή' Ιταλία επίσης και η επαφή που υπήρχε, έδινε και τη διέξοδο της πανεπιστημιακής μόρφωσης για την επιστημονική εκπαίδευση στελεχών για τον κλάδο, αφού στην πόλη (αλλά ούτε και στη χώρα) υπήρχε κάποια αντίστοιχη σχολή.

Η ενασχόληση της περιοχής με τον κλάδο συνεχίζεται και σήμερα, με μάλλον στροφή προς το τελευταίο του στάδιο, το έτοιμο ένδυμα. Από τις επιχειρήσεις σήμερα εκτός της Π-Π, λειτουργούν:

1. Η Α.Ε.Χ. ΚΡΗΤΙΚΟΣ, με κλωστήρια βαμβακερών νημάτων, που ιδρύθηκε το 1929. Απασχολεί 300 περίπου εργαζόμενους και έχει εγκατεστημένη ισχύ 6300 ΗΡ και ο κύκλος εργασιών της το 1990 ήταν 3 δις, με κέρδη 47 εκατομ. και απόδοση ιδίων κεφαλαίων 2,24.
2. Η.Ι. ΣΑΚΑΛΙΔΗΣ Α.Ε., με επίσης κλωστήριο, που λειτουργεί στην Πάτρα από το 1980, στις εγκαταστάσεις του πρώην κλωστηρίου Μαραγκόπουλου. Απασχολεί περίπου 75 εργαζομένους, με εγμ/νη ισχύ 1900 ΗΡ.

3. Η ΦΑΡΟΣ Α.Ε., με βαφέλο - φινιριοτήριο υφασμάτων, που λειτουργεί από το 1987, με 50 εργαζομένους και εγκ/νη ισχύ 300 ΗΡ.
4. Η Μ.Η. ΚΑΛΟΓΕΡΑΚΗΣ Α.Ε. με είδη φανελλοποιίας και πλεκτών (πλεκτήριο, εξευγενισμός) που λειτουργεί από το 1973, με 100 περ. εργαζόμενους και εγκ/νη ισχύ 750 ΗΡ.
5. Η 'ΑΜΓΚΡΕ Α.Ε.', βιομηχανία καλτσών, με 180 εργαζομένους και 950 ΗΡ εγκ/νη ισχύ.
6. Η ΦΙΝΟΤΕΞ Ε.Π.Ε., με εγκαταστάσεις εξευγενισμού πλεκτών, που απασχολεί 12 εργαζόμενους και εγκ/νη ισχύ 300 ΗΤ. Η επιχείρηση λειτουργεί σαν συνέχεια άλλης από το 1976.

Υπάρχουν ακόμη και αρκετές μικρότερες, που κυρίως ασχολούνται με την παραγωγή πλεκτών (πλεκτήρια). Στις στατιστικές βέβαια αναφέρονται στον κωδικό του κλάδο 23 (υφαντικά) τα παρακάτω:

	1978	1984
καταστήματα	132	109
απασχολούμενοι	4.991	4.719
εγκ/νη ισχύ	36.615	43.294

Όλα αυτά τα δεδομένα, παρασύρονται από τα μεγέθη της Π-Π, που βρίσκεται απλησίαστα μπροστά από όλες τις υπόλοιπες.

Η κλωστούφαντουργική παραγωγή στο νομό, δέχτηκε το μεγάλο πλήγμα, με τα προβλήματα της Π-Π και για να συνεχιστεί η παράδοση της κλωστούφαντουργίας στην περιοχή, πρέπει οι υπάρχουσες μονάδες και να εκσυγχρονιστούν και να οργανωθούν πάνω στα νέα δεδομένα της αγοράς.

2.3 Η ΠΕΙΡΑΪΚΗ - ΠΑΤΡΑΪΚΗ

2.3.1 Σύντομο ιστορικό

Η Πειραιϊκή - Πατραϊκή, Βιομηχανία Βάμβακος Α.Ε., γεννήθηκε το 1932, από συγχώνευση της 'Πατραϊκής Εμποροβιομηχανικής Εταιρείας' των Στράτου - Κατσάμπα - Μαραγκόπουλου, με έδρα και εγκαταστάσεις στην Πάτρα, με την 'Α.Ε Πειραιϊκών Επιχειρήσεων' που ελέγχεται ουσιαστικά από την Εθνική Τράπεζα, με έδρα τον Πειραιά και εγκαταστάσεις στον Πειραιά και την Καλλιθέα.

Η συγχώνευση έγινε με πρόταση - υποστήριξη της Εθνικής Τράπεζας, στέλεχος της οποίας αναλαμβάνει, πρόεδρος στο Δ.Σ. της εταιρείας και στο οποίο, βάσει της συμφωνίας συγχώνευσης των εταιρειών, η Εθνική Τράπεζα διατηρεί την πλειοψηφία.

Η 'Πατραϊκή Εμποροβιομηχανική Εταιρεία' είχε ιδρυθεί το 1919 στην Πάτρα με κεφάλαιο 150.000 δρχ. από τους Στ. Στράτο, Χ. Κατσάμπα, Α. Ζαφειρόπουλο (από 28%) και τον Τιμ. Εμμανουήλ με (16%). Το 1924 μετατρέπεται σε Ανώνυμη Εταιρεία με κεφάλαιο 10.000.000 δρχ., το δε 1926 αυξάνει το μετοχικό της κεφάλαιο κατά 5.000.000 που καλύπτεται από το Μαραγκόπουλο, φτασμένο οικονομικό παράγοντα της Πάτρας, που συνεργαζόταν με την εταιρεία από την ίδρυσή της.

Η 'Α.Ε. Πειραιϊκών Επιχειρήσεων' ιδρύθηκε το 1919 επίσης στον Πειραιά από τον Μιχαηλίδου. Μετά τον θάνατό του, το 1924 περνάει στους Γαβριήλ και Σφαέλο. Στη συνέχεια το 1926 περνάει σε όμιλο υπό τον Μιλχ και το 1929 στους Βλαχάκη και Γκέρτσο, με την ενίσχυση της Εθνικής Τράπεζας. Η εταιρεία αντιμετωπίζει σοβαρότατα προβλήματα και το 1931, η Εθνική τοποθετεί παρατηρητή στην εταιρεία με πλήρη δικαιώματα στη Διοίκηση και στην Διαχείριση.

Η 'Πειραιϊκή Πατραϊκή' έχει μετοχικό κεφάλαιο 50.125.000 δρχ. που καλύπτεται κατά 30% περίπου από τους Στράτο - Κατσάμπα, το 20% από το Μαραγκόπουλο, που στηρίζει τους πρώτους και το υπόλοιπο η Εθνική τράπεζα και άλλοι μικρομέτοχοι. Η εταιρεία έχει τώρα εγκαταστάσεις στην Πάτρα, τον Πειραιά και την Καλλιθέα και έδρα στην Αθήνα.

Η εταιρεία αναπτύσσεται, πάντα με την στήριξη της Εθνικής Τράπεζας και το 1939, πραγματοποιεί καθαρά κέρδη 10.000.000 δρχ. και απασχολεί περίπου 2.000 εργαζόμενους. Στην περίοδο του πολέμου, προσφέρει βοήθεια στο κράτος, στην περίοδο της κατοχής αναστέλει τη λειτουργία της και αναλαμβάνει τη συντήρηση των οικογενειών των εργαζομένων της.

Το 1951, κατασκευάζει κλωστήριο στο Μ. Πεύκο και το 1952 ξεκινάει εξαγωγές (μόνο νημάτων) προς τη Ρουμανία και την Φινλανδία που φτάνουν στο ύψος των 477.000\$. Το 1954, παίρνει δάνειο 4,4 εκατ. δολάρια από την αμερικάνικη IMPORT-EXPORT BANK, το πρώτο που δίνεται χωρίς εγγύηση και προχωράει σε νέες επενδύσεις. Το 1955 αυξάνεται το μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας κατά 15.000.000 (500.000\$) που καλύπτεται από τους αδελφούς Γκέρτσου (200.000 \$ μετοχές που κρατούν οι ίδιοι και 300.000 \$ δάνειο στην Π-Π). Επίσης δανείζεται από τον ΟΧΟΑ 666.566\$, με την εγγύηση της Κτηματικής Τράπεζας, Διοικητής της οποίας είναι ο Κ. Αρλιώτης, Πρόεδρος και της Π-Π. Το 1956, αυξάνεται ξανά το μετοχικό της κεφάλαιο κατά 15.000.000 που καλύπτεται από πελάτες και υπαλλήλους της Π-Π και παίρνει νέο δάνειο από τον ΟΧΟΑ 500.000\$, με εγγύηση της Κτηματικής Τράπεζας επίσης (να σημειωθεί ότι πρόεδρος της ΟΧΟΑ είναι ο Διοικητής της Εθνικής Τράπεζας που είναι και υποδιοικητής στην Τράπεζα της Ελλάδας).

Παρόλα αυτά, η εταιρεία αντιμετωπίζει σοβαρώτατα χρηματοοικονομικά προβλήματα. Συνεχίζει να δανείζεται από την Εθνική Τράπεζα και από την ελεύθερη αγορά (τοκογλύφοι;) με τόκο υψηλότατο 20-30%, προκαταβαλλόμενο κατά μήνα. Οι δυσκολίες φτάνουν μέχρι τις αρχές του 1959, όταν παίρνει δάνειο 1.000.000\$ από την MANUFACTURER TRUST CO., αμερικάνικη τράπεζα, που δίνει την δυνατότητα στην εταιρεία να ξεπεράσει την κρίση. Στα χρόνια αυτά όμως (58-59) στην αγορά κυκλοφορούν έντονες φήμες για επικείμενη χρεωκοπία - κλείσιμο της εταιρείας, που συντηρήθηκαν και από την προσφυγή για δανεισμό στην ελεύθερη αγορά.

Το 1959 αναλαμβάνει την κατασκευή, εκπαίδευση προσωπικού και αρχική λειτουργία ενός πλήρως καθετοποιημένου συγκροτήματος κλωστοϋφαντουργίας στο Σουδάν, της εταιρείας 'SUDAN AMERICAN TEXTILE INDUSTRY, JOHN THEODORACOPOULOS και CO., LTD'. με αμοιβή 1.000.000\$ και στη συνέχεια για 10 χρόνια την παρακολούθηση της τεχνικής λειτουργίας της με αμοιβή το 4% επί των πωλήσεων.

Το 1961, υποβάλει στην κυβέρνηση πρόταση επένδυσης 2 κλωστήριών, 25000 αδραχιών ανά κλωστήριο, 2 κλωστοϋφαντηρίων ίσων ατράκτων και 2.000 ιστών το καθένα και φινιριστήριο, δυνατότητας παραγωγής υφασμάτων από 4.000 ιστούς, με σκοπό να υποβληθεί στους Αμερικανούς για χρηματοδότηση και με πρώτη φάση την ίδρυση κλωστήριου - πλότου 35.000 αδραχιών. Την ίδια χρονιά έχει γίνει αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας με δημόσια εγγραφή κατά 37.500.000 δρχ.

Για να γίνει η χρηματοδότηση για την κατασκευή του κλωστήριου - πλότου, γίνεται νέα εταιρεία, η Ελληνική Βαμβακουργεία, με μετοχικό κεφάλαιο 2.000.000 \$ με συμμετοχή 500.000 \$ από την Π.Π, 300.000 \$ από την Εθνική τράπεζα όπου δίνει και δάνειο

500.000\$ στην Π-Π) και 1.200.000 \$ από την ΟΧΟΑ.

Η IMPORT - EXPORT BANK χρηματοδοτεί με δάνειο 3.000.000\$ τη νέα εταιρεία και η κατασκευή του κλωστήριου στην Πάτρα ξεκινάει, τον Ιούλιο του 1963.

Για τον εκσυγχρονισμό των εγκαταστάσεών της (παλαιό Υφαντήριο Καλλιθέας και Κλωστήριο Πατρών) το 1962, παίρνει δάνειο από τον ΟΧΟΑ, ύψους 2.316.666,66\$ με την εγγύηση της Εθνικής τράπεζας και επίσης εκδίδει το πρώτο ομολογιακό δάνειο 49.500.000 δρχ. 8ετούς διάρκειας και με 8%. Οι εργασίες κατασκευής των νέων κλωστήριων - Υφαντηρίου στην Πάτρα ξεκινούν το 1962 και αργότερα γίνεται και η εγκατάσταση των μηχανημάτων που ήδη έχουν παραγγελθεί στα εργοστάσια WHITIN Αμερικής και DEUTSCHESPINNEREI MASHINENBAU Γερμανίας για τα κλωστικά και στο εργοστάσιο PICANOL Βελγίου για τα υφαντουργικά.

Το 1963, γίνεται συμφωνία με τον οίκο HEBERLEIN και CO., WAITWILL, που παράγει το είδος HEVELLA, για την παραγωγή του είδους στην Ελλάδα. Έτσι η ξένη εταιρεία συμμετέχει στο μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας με 500.000\$ με αντίστοιχη αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας. Αγοράζεται στη Σύρο (η πρώτη αγορά υπάρχουσας εταιρείας) το κλωστήριο της εταιρείας ΑΚΕΣ (5000 αβραχιτών περίπου) με σκοπό τον εκσυγχρονισμό του και την παραγωγή νημάτων DACRON - βάμβακος.

Το νέο συμπληρωματικό σχέδιο εκσυγχρονισμού, εγκρίνεται από τον ΟΧΟΑ, ο οποίος το χρηματοδοτεί με δάνειο 2.850.000 \$, με την εγγύηση πάντα της Εθνικής Τράπεζας.

Το 1964-65, ολοκληρώνονται οι επεκτάσεις και εκσυγχρονισμοί της εταιρείας που τώρα, έχει εγκαταστάσεις σε έκταση 265.000 Μ², έχει 20.900 ΗΡ εγκατεστημένους και απασχολεί 4.500 εργατο-υπαλλήλους. Στην Πάτρα, όπου είναι ο κορμός των εγκαταστάσεων

της εταιρείας απασχολεί περίπου 2400 εργατοϋπαλλήλους. Η αξία της παραγωγής της ανέρχεται στα 530.000.000 δρχ. (1963).

Το 1968, αγοράζει και δεύτερη εταιρεία (μετά το κλωστήριο Σύρου), που τώρα είναι τα Υφαντήρια Χαλκίδας. Έχει τώρα πια, μετοχικό κεφάλαιο 202.500.000 δραχμών, σύνολο πωλήσεων 762.900.000 δρχ. πραγματοποιεί εξαγωγές 115.300.000 δραχμών και απασχολεί 3600 εργαζόμενους.

Ακολουθεί μια περίοδος κατά την οποία η εταιρεία προσπαθεί να οργανωθεί και εκσυγχρονισθεί, και φθάνουμε στο 1977, όπου αρχίζει να λειτουργεί το κλωστήριο Καρπενησίου, το πρώτο εργοστάσιο (και μοναδικό) που η εταιρεία φτιάχνει εξ αρχής στην επαρχία (εκτός Πατρών) από το 1951, που λειτούργησε το εργοστάσιο του Μ. Πεύκου. Τώρα το μετοχικό της κεφάλαιο είναι 776.150.000 δρχ. με σύνολο πωλήσεων 4,250 δις, εξαγωγές αξίας 1,23 δις και απασχολεί 5.300 εργαζόμενους συνολικά.

Το 1978, συγχωνεύεται με την Π-Π η εταιρεία Μουταλάσκη, με εγκαταστάσεις (κλωστήριο - υφαντήριο) στη Ν. Ιωνία. Το 1979 συγχωνεύεται με την Π-Π και η εταιρεία Γαβριήλ με εγκαταστάσεις (σχεδόν κάθετο συγκρότημα) στον Πειραιά. Αγοράζεται το κλωστήριο της PERFECT στη Χαλκίδα. Αγοράζεται το ημιτελές κλωστήριο στη Σάμο, που ξανακτίζεται από την αρχή, με αποτέλεσμα να γίνει από τα πιο σύγχρονα της Ευρώπης στην εποχή του. Το κόστος των εξαγορών των εταιρειών Μουταλάσκη - Γαβριήλ - Σάμου ανέρχεται στο ποσό των 1,24 δις (33.000.000\$). Την ίδια χρονιά, αρχίζει την κατασκευή του κέντρου διακίνησης υφασμάτων στη Βαρυμπόπη.

Το 1980, υπογράφεται το ιδρυτικό συμβόλαιο της εταιρείας 'Κλωστοϋφαντήρια Φιλιατών', μεταξύ της ΕΤΒΑ, στην οποία έχει περιέλθει λόγω χρεών το κλωστήριο στις Φιλιάτες Θεσπρωτίας, της

γαλλικής SAIC - VELCOREX και της Π-Π, που κρατάει και το MANAGEMENT της νέας εταιρείας.

Ήδη όμως η εταιρεία, έχει δημιουργήσει, εξαγοράσει ή συμμετέχει και σε μια σειρά άλλων εταιρειών που καλύπτουν ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων και οι οποίες είναι από τις πλέον δυναμικές στον κλάδο τους. Αυτές είναι:

ΔΕΑ (Διοίκησης και αντιπροσωπειών)	με συμμετοχή της Π-Π	99,5%
Α.Ε.Ε. εμπορίας υφασμάτων	" "	99,8%
Ετοιμών ενδυμάτων "ΚΡΟΝΟΣ"	" "	99,9%
Κατασκευών και εξοπλισμού		
Βιομηχανικών Εγκαταστάσεων ΒΙΕΧ	" "	99,95%
MULDER INTERNATIONAL LTD	" "	98,75%
Εξαγωγών βιομηχανικών προϊόντων		
ΕΤΕΒΙΠ	" "	70%
Ελληνικά Πρακτορεία Ασφαλειών	" "	90%
INRACO LTD. Κύπρου		
Α.Ε. "Γραφικά τέχνη ΑΣΠΙΩΤΗ ΕΛΚΑ"		
Α.Ε. "ΣΤΕΓΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ"		

Τώρα η εταιρεία πετυχαίνει πωλήσεις 8,2 δις, μικτά κέρδη επί των πωλήσεων 39% και οι τόκοι είναι το 19,5% επί των πωλήσεων. Είναι, από πλευράς κύκλου εργασιών, η πρώτη στον κλάδο της στην Ελλάδα, 16η στην Ευρώπη και 56η στον κόσμο, ενώ στη χώρα μας είναι επίσης ο μεγαλύτερος εργοδότης μετά το Δημόσιο. Όμως παρουσιάζει και για πρώτη φορά ζημιά στο τελικό της αποτέλεσμα.

Το 1981, αγοράζει τις εγκαταστάσεις της VAN - DELDEN στο OCHTRUP της Δ. Γερμανίας με δάνειο από τη θυγατρική της Ε.Τ.Ε. στη Γαλλία, με στόχο τη δημιουργία βάσης στην "καρδιά" της Ευρώπης, για την κατάκτηση πια νέων αγορών στην Ενωμένη Ευρώπη.

Παράλληλα γίνεται προσπάθεια αναδιοργάνωσης της εταιρείας με στόχο να βελτιωθεί η παραγωγικότητα - ανταγωνιστικότητα της εταιρείας με τη βοήθεια και ξένων συμβούλων (WERNER INTERNATIONAL). Όμως τα χρηματοοικονομικά προβλήματα συνεχίζονται, το 1983 κλείνει με ζημιά 3 δις, και στις 30/5/84 υπάγεται στον 1386/83 ' 'περί προβληματικών' ' και στις 7/7/84 ορίζεται νέο Δ.Σ.

Το 1986, αρχίζει η υλοποίηση της μελέτης εξυγίανσης της εταιρείας, που σταματά στη μερική μετοχοποίηση των χρεών της (30 δις) και τη δημιουργία 10 θυγατρικών εταιρειών. Η Ε.Ο.Κ. επιβάλλει πρόστιμο 10 δις στην εταιρεία γι' αυτή τη ρύθμιση, που μετά από συμβιβασμό, η εταιρεία δέχεται να μειώσει κατά 25% το υφαντικό της δυναμικό, 8,2% το κλωστικό και κατά 14,5% το προσωπικό της. Οι ζημιές όμως συνεχίζονται. Το 1987 γίνονται μερικές μετοχοποιήσεις χρεών και στα αυτόνομα εργοστάσια - εταιρείες και επιχειρείται η ' 'αυτονόμηση' ' μερικών από αυτά (Γαβριήλ, Φιλιάτες, Σύρος, Πεύκο, Καρπενήσι).

Γίνεται μείωση προσωπικού με οικειοθελείς αποχωρήσεις με κίνητρα (καταβολή EXTRA αποζημίωσης) που στοιχίζουν στην εταιρεία 600.000.000 δρχ. περίπου. Οι ζημιές βέβαια συνεχίζονται. Το 1989 νέες μελέτες, που ξεκινούν να υλοποιηθούν με 1400 απολύσεις (Νόμος 1892/90) τον Σεπτέμβριο του 1990. Ήταν το μόνο μέτρο του προγράμματος εξυγίανσης που έγινε στην πράξη. Όλα τα άλλα εγκαταλείφθηκαν εκ των πραγμάτων οριστικά.

Η εταιρεία συνεχίζει να υπολειπεται, αφού εκτός από το στάμπημα δραστηριοτήτων ή τμημάτων λόγω των απολύσεων, η συχνή έλλειψη πρώτης ύλης και για μεγάλα διαστήματα, έχει σαν αποτέλεσμα την αύξηση των ζημιών και των υποχρεώσεών της.

Πολλές από τις θυγατρικές της εταιρείες έχουν ήδη κλείσει (ΔΕΑ),

έχουν εκκαθαριστές (ΚΡΟΝΟΣ), έχουν πωληθεί (ΒΟΛΟΣ, BIANCA, ΑΣ-ΠΙΩΤΗ - ΕΛΚΑ, Π.Π - VAN - DELDEN), βρίσκονται στη διαδικασία πώλησης ή βρίσκονται στη διαδικασία εκκαθάρισης (BIEX).

Πολλά ακίνητα ή άλλα περιουσιακά στοιχεία της εταιρείας έχουν πωληθεί για να συντηρήσουν με τα έσοδα τον κύριο κορμό της.

Ήδη , το σύνολο της εταιρείας έχει υπαχθεί στη διαδικασία της ειδικής εκκαθάρισης και αναμένονται τα πρώτα μέτρα υλοποίησης αυτής της διαδικασίας.

2.4 ΠΟΡΕΙΑ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Η πορεία της εταιρείας θα μπορούσε να χωριστεί σε διάφορες περιόδους με διαφορετικά κύρια χαρακτηριστικά, και με μόνο σκοπό την καλύτερη κατανόησή της. Πρώτη περίοδο, μπορούμε να ονομάσουμε το διάστημα από την ίδρυσή της (1932) μέχρι και τον πόλεμο, που η εταιρεία ακολούθησε μια ανοδική πορεία, και που στηρίχτηκε στις εγκαταστάσεις που κληρονόμησε από τις δύο - προϋπάρχουσες εταιρείες. Αξίζει να σημειωθεί ότι στη διάρκεια της κατοχής, αρνήθηκε να συνεργαστεί με τους κατακτητές, παρά τις πολλαπλές και ισχυρές πιέσεις και ανέστειλε τη λειτουργία των εγκαταστάσεών της.

Παρόλα αυτά, στάθηκε δίπλα στους ανθρώπους της και όπως σημειώνει η ίδια η Διοίκησή της:

'Με το συναίσθημα της ευθύνης και τη βαθιά πίστη στον παράγοντα 'άνθρωπο' που και σήμερα αποτελούν τις βάσεις διοίκησης της Π-Π, η εταιρεία δεν εγκατέλειψε τους 1000 και πλέον συνεργάτες της. Ρευστοποιώντας τα αποθεματικά της, οι διοικούντες εξασφάλισαν τη διατροφή όλων των εργαζομένων σε αυτήν, σε όλη τη διάρκεια της κατοχής'.

Δεύτερη περίοδο ας ονομάσουμε το διάστημα από το 1950 μέχρι και το 1965, περίοδο κατά την οποία η εταιρεία πραγματοποιεί επενδύσεις και εγκαταστάσεις εκτός των 'τειχών', εκτός των μέχρι τότε εγκαταστάσεών της. Κάνει το κλωστήριο στο Μ. Πεύκο, μεταφέρει τις εγκαταστάσεις της εκτός της πόλης της Πάτρας, όπου ρίχνει και το κύριο βάρος, υποβαθμίζοντας σταδιακά τις εγκαταστάσεις της στην Καλλιθέα και τον Πειραιά. Την ίδια περίοδο αρχίζει και τη συστηματική εξαγωγική της προσπάθεια, παράλληλα με την εδραίωσή της στην Ελληνική αγορά. Στο ίδιο διάστημα,

πραγματοποιείται και η εισδοχή στο MANAGEMENT της εταιρείας της δεύτερης γενιάς των ιδρυτών της.

Η τρίτη περίοδος, είναι το διάστημα από το 1966 μέχρι το 1977, όπου η εταιρεία διευρύνει την παραγωγική της βάση (υφαντήρια Χαλκίδας, αργότερα κλωστήρια Καρπενησίου) κυριαρχεί πια στην Ελληνική αγορά, αλλά και με αξιοπρόσεκτη και σταθερή ανοδική πορεία στην Ευρώπη, που όμως στο τέλος της περιόδου, αρχίζουν να φαίνονται καθαρά τα πρώτα δείγματα του ζοφερού μέλλοντος που επέρχεται.

Από το 1978 μέχρι και το 1981 που η εταιρεία, εξαπολύει επίθεση και κατακτά την παραγωγική βάση της ελληνικής κλωστοϋφαντουργίας, με εξαγορές και συγχωνεύσεις των κυριοτέρων, (άν όχι όλων) παραγωγικών μονάδων (Μουταλάσκη - Γαβριήλ, Σάμος, Φιλιάτες) και την επέκτασή της στην Ευρώπη, με την απόκτηση των μονάδων στο OCHRUP της Δ. Γερμανίας, είναι η τέταρτη περίοδος. Είναι η εποχή, που η παραγωγική βάση της εταιρείας μεγαλώνει και ο προσανατολισμός στην παραγωγή μεγάλου όγκου κλασικών ειδών διαφαίνεται καθαρά.

Πέμπτη περίοδος, το διάστημα 82-84, που προσπαθεί, ανεπιτυχώς, να αναδιοργανωθεί και να αντιμετωπίσει τις ζημιές της που συσσωρεύονται.

Από τα μέσα του 84, που η εταιρεία περνάει στον κρατικό έλεγχο (ΟΑΕ) μέχρι τέλος του 86, που ακολουθεί ίδια όπως και προηγουμένως πορεία, είναι η έκτη περίοδος και από το 87 που αρχίζει η υλοποίηση ουσιαστικά του προγράμματος ή μάλλον των εξαγγελιών εξυγίανσης μέχρι τώρα είναι η έβδομη και τελευταία περίοδος που συνεχίζεται. Η πρώτη και δεύτερη περίοδος έτσι όπως τις έχουμε χωρίσει, δεν θα αναλυθούν περισσότερο. Θα μένουμε με τις γενικές πληροφορίες που αναφέρθηκαν παραπάνω.

2.4.1 Η τρίτη περίοδος

Η εταιρεία βρίσκεται τώρα με τις νέες σύγχρονες εγκαταστάσεις που ολοκληρώθηκαν στην Πάτρα, και περιλαμβάνουν πλήρες κάθετες εγκαταστάσεις κλωστούφαντουργίας: κλωστήριο, υφαντήριο, εγκαταστάσεις βαφείου - φινιριστηρίου. Απασχολεί 3500 εργαζομένους και ο κύκλος εργασιών της φθάνει στα 762,9 εκατομμύρια δραχ. (1968). Το MANAGEMENT της εταιρείας, ανήκει στην οικογένεια Στράτου - Κατσάμπα, η δεύτερη γενιά της οποίας, στελεχώνει πια σχεδόν εξ ολοκλήρου την εταιρεία.

Την ίδια χρονιά, ξεκινάει επενδύσεις για την παραγωγή και νέων ειδών, των πλεκτών. Το 1969, γιορτάζει τα πενήντάχρονά της (1919), με εκτέλεση νέων επενδύσεων αύξησης των κλωστικών της και υφαντικών της εγκαταστάσεων, με την εξαγορά των "Κλωστούφαντηρίων Χαλκίδος Α.Ε." και με "την εκτόκων και συναφών εξόδων επιβάρυνση, δια πρώτην φοράν από ετών σημειούται σταθεροποίησης ταύτης, αντί της συνεχούς αυξήσεως, από απόψεως ποσού, μείωσις δε του ποσοστού αυτής, επί του κύκλου εργασιών".

Ο στόχος της εταιρείας, με όλες τις ενεργειές της, είναι η αύξηση των εξαγωγών της, βλέποντας ότι η μεγάλη αγορά είναι εκτός Ελλάδος.

Βλέπει να σημειώνεται έλλειψη εργατικών χεριών (1968, μετανάστευση 90.000 ατόμων), ακόμη και ανειδίκευτων και οργανώνει σχολές μαθητείας στην εταιρεία για την εκπαίδευση εργατών.

Επίσης για τη μελέτη "του όλου προβλήματος διακίνησης των πολλαπλών προϊόντων της εταιρείας καθόλα τα στάδια της παραγωγικής και συναλλακτικής διαδικασίας" με στόχο εκτός των άλλων και στη μείωση των αποθεμάτων, συνεργάζεται με τον "διεθνούς

φήμης οίκου ARTHUR DE LITTLE''.

Η δραστηριοποίηση στην οικονομία της χώρας επεκτείνεται και σε άλλους τομείς και ήδη (1969) συμμετέχει στις παρακάτω εταιρείες:

- A.E. Αποξηράνσεων και Εκμεταλλεύσεων ''Η ΛΥΣΙΜΑΧΙΑ''
- A.E. Διαχειρίσεων και Αντιπροσωπειών '' ΔΕΑ ''
- A.E. ''Αθηναϊκή Υδροδότηση''
- A.E. Γραφικά Τέχνα ΑΣΠΙΩΤΗ ΕΛΚΑ
- A.E. Στέγη Ελληνικής Βιομηχανίας
- A.E.E. Εμπορίας υφασμάτων
- A.E. Ετοίμων ενδυμάτων ΚΡΟΝΟΣ
- A.E. ''Κατασκευαί και εξοπλισμός Βιομηχανικών Εγκαταστάσεων ΒΙΕΧ''
- A.E. Ελληνική Βιομηχανία Ετοίμων Ενδυμάτων ''ΕΛΒΙΕΤ'' και στην
- E.Π.Ε. ''HEBERLEIN - ΠΑΤΡΑΙΚΗ''

Με συνεχώς αναπτυσσόμενους ρυθμούς, με προγραμματισμό επενδύσεων και εκσυγχρονισμών η εταιρεία προχωράει σε ένα περιβάλλον αναγκαστικής ηρεμίας (δικτατορία) και σχεδιάζει τη δημιουργία νέων κλωστικών και υφαντικών εγκαταστάσεων στοχεύοντας στις εξαγωγές, που θέλει να αποτελούν το 60% του συνόλου των πωλήσεών της.

Όμως, η πρώτη ενεργειακή κρίση, επέρχεται, η παγκόσμια οικονομία ταρασσεται και στην χώρα μας ''ανακαλύπτεται'' και ο πληθωρισμός. Η ζήτηση των κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων μειώνεται, η ανακατάταξη των παγκόσμιων οικονομικών δεδομένων, μεταφέρει στις χώρες φθηνού εργατικού κόστους σταδιακά την παραγωγή τους. Η διεξόδυση των κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων στις

Ευρωπαϊκές χώρες από παραγόμενα σε χώρες φθηνού εργατικού, αρχίζει να μεγαλώνει και να εκτοπίζει τα προϊόντα ντόπιας παραγωγής (ως μη ανταγωνιστικά), που μαζί με την πτώση της ζήτησεως επιταχύνουν τη συρρίκνωση της Ευρωπαϊκής παραγωγής.

Τα πρώτα προϊόντα που δέχονται πλήγμα, είναι αυτά που η παραγωγή τους, θέλει άφθονη εργασία, μικρή ή καθόλου εξειδίκευση χαμηλό επίπεδο τεχνολογίας και φυσικά μπορούν να παραχθούν σε μεγάλες ποσότητες. Τα πρώτα επομένως προϊόντα, που η διάθεσή τους καθίσταται προβληματική, είναι τα κλασικά νήματα (περισσότερο) και τα κλασικά είδη υφασμάτων (λιγότερο).

Την ίδια εποχή ολοκληρώνεται (1976) η επένδυση 600.000.000 δρχ. στο Καρπενήσι όπου δημιουργείται σύγχρονο (για την εποχή του) κλωστήριο 25.000 ατράκτων, που μπορεί να παράγει 'καρντέ' νήματα - κλασικό μάλλον είδος.

Για την προστασία της κοινοτικής παραγωγής, η ΕΟΚ επιβάλλει περιορισμό στις εισαγωγές κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων (1977). Η Ελλάδα, σαν συνδεδεμένο μέλος, ξεφεύγει μετά από παραστάσεις, από αυτό το μέτρο. Όμως, ο διεθνής ανταγωνισμός, ωθεί τις τιμές και κυρίως των νημάτων, σε πολύ χαμηλά επίπεδα.

Η εταιρεία, που κύρια εξάγει νήματα, νοιώθει πια για τα καλά τα νέα δεδομένα. Κι όμως η διοίκηση της σημειώνει, αποφασίζει να μην 'αναθεωρήσει την παραγωγική της δραστηριότητα και να προσαρμόσει αυτή προς την διαμορφωμένη δυνατότητα ανέτου διαθέσεως της παραγωγής της', αλλά 'να συνεχίσει αμέλιωτον τη δραστηριότητά της, εφαρμόζουσα επιθετική εξαγωγική πολιτικήν'. Κι αυτό, 'για να αποφευχθούν οι δυσμενείς επιπτώσεις ήτοι μείωσις της απασχολήσεως, διακοπή της επαφής, μερικώς, με την πελατεία εις αλλοδαπήν, μείωσις της εισροής συναλλάγματος κλπ'.

Πράγματι, η εταιρεία πετυχαίνει αύξηση των εξαγωγών της κατά 37% σε σχέση με τον προηγούμενο χρόνο (1976: αξία εξαγωγών 898,8 εκατ. δραχ., 1977: 1,231 εκ. δραχ), αλλά με τίμημα την μείωση του ποσοστού μικτού κέρδους (από 30,7% στο 28,4%).

Φαίνεται όμως, ότι το πρόβλημα της στρατηγικής αναδιοργάνωσης της παραγωγής της εταιρείας, δεν την απασχολεί ιδιαίτερα και ελπίζει ότι η διαμορφωθείσα κατάσταση έχει μεταβατικό χαρακτήρα, παρά και τα προβλήματα της Ελληνικής Οικονομίας όπου και ο πληθωρισμός είναι υψηλός και τα τραπεζικά επιτόκια.

Αξίζει να σημειώσουμε ότι η εταιρεία τονίζει το άριστο κλίμα που επικρατεί στις σχέσεις με τους εργαζομένους και στους οποιούς, όπως λέει, στηρίζει τις προσπάθειές της για την παραπέρα ανάπτυξή της.

2.4.2 Η τέταρτη περίοδος

1978. Ο πληθωρισμός παραμένει στα επίπεδα του 77, δηλαδή 12-13% τα τραπεζικά επιτόκια υψηλά, η ζήτηση δεν λέει να ανακάμψει, επί των τιμών υπάρχει έλεγχος, και 'υποτονικότητα' στις βιομηχανικές επενδύσεις. Η εταιρεία καταφέρνει να αυξήσει τις πωλήσεις (από 4,4 δις σε 5,3 δις), τα κέρδη της (από 254 σε 279 εκατ) αλλά και τις υποχρεώσεις της (από 4,5 δις σε 5,8 δις).

Την ίδια χρονιά συγχωνεύεται στην Π-Π η εταιρεία Μουταλάσκη δι'απορροφήσεως.

1979. Ο πληθωρισμός ανεβαίνει (19%) τα επιτόκια αυξάνουν, ο έλεγχος των τιμών εντείνεται, οι τιμές των παρεχομένων από το κράτος υπηρεσιών αυξάνουν, και έτσι 'εκμηδενίζουν την

αποδοτικότητα πάσης βιομηχανικής μονάδας και αποθαρρύνουν την ανάληψιν επενδυτικών πρωτοβουλιών τόσο προς εκσυγχρονισμό του υφισταμένου παραγωγικού εξοπλισμού, όσο και προς περαιτέρω αύξηση τούτου''. Έτσι η εταιρεία ζητά ''ενώπιον των ανωτέρω προβλημάτων, καθίσταται αναγκαίο όπως καθοριστεί επακριβώς εάν η ελληνική οικονομική πολιτική ακολουθεί αντιπληθωριστική ή αναπτυξιακήν κατεύθυνσιν'', χαραχθεί σαφής και συγκεκριμένη πολιτική, ώστε και οι ''επί μέρους οικονομικές μονάδες της χώρας να προγραμματίσουν την δραστηριότητά των''.

Παρά λοιπόν το γεγονός της αύξησης όλων των παραγόντων κόστους (και ιδιαίτερα των επιτοκίων χρηματοδότησης) και της αδυναμίας αναπροσαρμογής των τιμών πώλησης, η εταιρεία καταφέρνει να αυξήσει τις πωλήσεις της κατά 35% (από 5,3 σε 7,1 δις), τα κέρδη της (από 279 εκ. σε 474 εκ.) και φυσικά και τις υποχρεώσεις της (από 5,8 δις σε 9,1 δις).

Παράλληλα προχωράει στη συγχώνευση διαποροφήσεως των εταιρειών ''Ι.Γ. ΓΑΒΡΙΗΛ Α.Ε.'' και ''ΚΛΩΣΤΟΥΦΑΝΤΟΥΡΓΙΑ ΣΑΜΟΥ Α.Ε.''.

Είναι ήδη πρώτη στην Ελλάδα, στην κλωστοϋφαντουργία, ο μεγαλύτερος ιδιώτης εργοδότης, η 93η στον κόσμο και η 47η στην Ευρώπη.

Η εταιρεία, βλέπει ότι είναι έτοιμη να αντιμετωπίσει τις νέες συνθήκες που θα διαμορφωθούν με την επικείμενη είσοδο της χώρας στην ΕΟΚ. Βλέπει να αυξανονται οι εξαγωγές της στα υφάσματα (είδη με μεγαλύτερη προστιθέμενη αξία) και η πολιτική που η εταιρεία προτίθεται να ακολουθήσει συνίσταται στην καταβολή κάθε δυνατής προσπάθειας για τη διατήρηση της ηγετικής θέσης στην εγχώρια αγορά, και παράλληλα την επέκταση της παρουσίας της στο διεθνές και ιδίως στον Ευρωπαϊκό χώρο.

Γι' αυτό το σκοπό προβαίνει σε συνεργασίες με ισχυρούς ξένους οίκους, όπως η συμφωνία, αρχές του 1980 με την SAIC - VELCOREX και την ETBA, με την οποία αποκτά τον έλεγχο της 'ΚΛΩΣΤΗΡΙΑ ΦΙΛΙΑΤΩΝ' και με σκοπό τη δημιουργία σύγχρονου υφαντηρίου παραγωγής βελούδου, ύψος επένδυσης 1,3 δις δρχ.

Φαίνεται λοιπόν ότι ενώ, όπως η ίδια η εταιρεία σημειώνει, το πρόβλημα της διάθεσης των νημάτων, είναι μεγάλο, η ζήτηση μειώνεται, ο ανταγωνισμός μεγαλώνει, οι τιμές ως εκ τούτου συμπίεζονται, χωρίς η κατάσταση και στο ύφασμα να είναι καλύτερη, επεκτείνει και μεγαλώνει την παραγωγική της βάση.

Έχει ήδη φτιάξει το κλωστήριο Καρπενησίου, το υφαντήριο Χαλιβίδας, με 350 ασπίτους ιστούς, εκσυγχρονίζει τις εγκαταστάσεις ΜΟΥΤΑΛΑΣΚΗ, προγραμματίζει τον εκσυγχρονισμό των εγκαταστάσεων των κλωστήριων Πατρών, τη δημιουργία κάθετης μονάδας παραγωγής υφασμάτων DENIMS στην Πάτρα και πολλές βελτιώσεις και επεκτάσεις στο συγκρότημα εξευγενισμού στην Πάτρα. Παράλληλα κατασκευάζει μεγάλη σύγχρονη αποθήκη - κέντρο θιακίνησης ετοίμων προϊόντων (Βαρυμπόπη Αττικής), σχεδιάζει κέντρο θιακίνησης νημάτων και αποθήκες βάμβακος, επεκτείνει το μηχανογραφικό της σύστημα και ξεκινάει και τη μελέτη των βιομηχανικών της απόβλητων. Δείχνει καθαρά ότι προετοιμάζεται και οργανώνεται για την παραγωγή 'όγκου' προϊόντων, χωρίς να επιλέγει προϊόντα που απαιτούν ιδιαίτερη εξειδίκευση ή προηγμένη τεχνολογία.

1980. Η παγκόσμια οικονομική ύφεση συνεχίζεται. Οι επιπτώσεις και από την ενεργειακή κρίση (η Π-Π μελετάει επένδυση, που δεν θα πραγματοποιηθεί ποτέ βέβαια, 700 εκ. δρχ. για την εγκατάσταση ανθρακικού θερμικού σταθμού, για να αντικαταστήσει το πετρέ-

λαιο), οδηγούν πολλές επιχειρήσεις στην Ευρώπη σε συρρίκνωση, η ανεργία αυξάνεται και η προσπάθεια επιβίωσης των κλωστοϋφαντουργικών επιχειρήσεων οξύνει τον ανταγωνισμό ενώ η εισβολή προϊόντων από τον τρίτο κόσμο μεγαλώνει.

Η βιομηχανία στη χώρα μας, συνεχίζει να παραπονείται για την οικονομική πολιτική, τα επιτόκια χρηματοδότησης είναι τόσο υψηλά, που ' 'μόνο επιχειρήσεις ευκαιριακού ή μονοπωλιακού χαρακτήρα μπορούν να αντιμετωπίσουν' ' όπως η διοίκηση της Π-Π σημειώνει, ο πληθωρισμός μεγαλώνει. Ανακύπτει πάλι το πρόβλημα, περιορισμού της παραγωγής. Η εταιρεία αποφασίζει να συνεχίσει την παραγωγική της δραστηριότητα χωρίς περιορισμό.

Τώρα όμως επιτυγχάνει περιορισμένη αύξηση του κύκλου εργασιών, το ποσοστό των κερδών της προ αποσβέσεων είναι 10,7% και οι χρηματοπιστωτικές της δαπάνες στο 17,8% (από 13% του 1979).

1981. Η οικονομική ύφεση συνεχίζεται. Στη χώρα μας ο πληθωρισμός και τα τραπεζικά επιτόκια, συνεχίζουν να αυξάνουν, ο έλεγχος των τιμών συνεχίζεται και ο μαρασμός της αγοράς επιδεινώθηκε από τους σεισμούς, τους εμπρησμούς και τον μακρύ προε-κλογικό αγώνα. Επίσης η εταιρεία, θεωρεί την πολιτική υψηλών επιτοκίων βαρύ πλήγμα για τις εταιρείες που αποδύθηκαν σε επενδύσεις με σκοπό να βοηθήσουν στη συγκράτηση του πληθωρισμού και την ανάπτυξη της οικονομίας μέσω της αύξησης της παραγωγής και της παραγωγικότητας, αφού οι χρηματοπιστωτικές δαπάνες φθάνουν σε δυσβάσταχτα ύψη.

Η εταιρεία συνεχίζει την πολιτική της, δηλαδή αυξημένη παραγωγή, (διαφύλαξη των θέσεων εργασίας) που καταφέρνει τελικά να την πωλήσει. Όμως για πρώτη φορά στην ιστορία της παρουσιάζει

αρνητικό αποτέλεσμα: 1,2 δις.

Βάζει μπροστά ένα εκτεταμένο πρόγραμμα βελτίωσης των διαδικασιών, μεθόδων και συστημάτων, με σκοπό την αύξηση της παραγωγής, την αύξηση της παραγωγικότητας, της άμεσης αλλά κυρίως της έμμεσης εργασίας. Που σημαίνει, ότι τώρα πια η εταιρεία βλέπει ένα ακόμη εχθρό της: τη γραφειοκρατική οργάνωσή της, την κατά το δημόσιο δομή της. Συνεργάζεται γι' αυτό με διεθνείς οίκους (WERNER INTERNATIONAL και ARTHUR ANDERSEN και CO.) και επιχορηγείται από προγράμματα της ΕΟΚ.

Παράλληλα, πιστεύει ' 'ότι για να αναπτύξει σοβαρά τις πωλήσεις υφασμάτων προς τους κατασκευαστές ενδυμάτων, έπρεπε, εκτός από την άριστη ποιότητα και τις ικανοποιητικές τιμές, να προσφέρει στους Ευρωπαίους πελάτες της και εξυπηρέτηση υψηλού επιπέδου' ', δηλαδή, ' ' να εκτελεί τις παραγγελίες της στους ζητούμενους συνδυασμούς χρωμάτων μόδας, σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα' '.

Ένα από τα εμπόδια γι' αυτό, κατά τη γνώμη της Διοίκησης της είναι η απόσταση της Ελλάδας από το κέντρο της Ευρώπης. Γι' αυτό θέλει εγκαταστάσεις και κέντρο διανομής στην ' 'καρδιά' ' της Ευρώπης. Με μακροπρόθεσμο δάνειο από την θυγατρική της Εθνικής Τράπεζας, στη Γαλλία, αποκτά τις εγκαταστάσεις της VAN DELBEN στο OCHTRUP της Δ. Γερμανίας και δημιουργεί τη θυγατρική της (με 100% δική της συμμετοχή) Π-Π-VAN DELBEN.

Το τμήμα της εξαγοράς ήταν πολύ καλό, γιατί ' 'στην περιοχή είχαν κλείσει πολλές βιομηχανίες και οι αρχές δεν ήθελαν να κλείσει (η VAN DELBEN) και να αυξηθεί το πρόβλημα της ανεργίας' ' όπως η διοίκηση λέει.

Φαίνεται όμως ότι το πρόβλημα που μια εταιρεία δεν είναι ανταγωνιστική δεν είναι η απόσταση, η χιλιομετρική, από την αγορά.

Αποκαλύπτει επίσης ότι για πρώτη φορά κατέληξε σε συμφωνία εξαγοράς μονάδος στην Ευρώπη, το 1973, αλλά η δικτατορία δεν το επέτρεψε για λόγους που ήταν καθαρά πολιτικοί.

Το μέγεθος της εταιρείας, παρά τις ζημιές της είναι μεγάλο: Πρώτη στην Ελλάδα, ο μεγαλύτερος ιδιώτης εργοδότης (πάνω από 7000 εργαζόμενοι, χωρίς να λογαριάζονται οι θυγατρικές της, που σε αυτές απασχολούνται άλλες 2000 περίπου), 16η στην Ευρώπη και 56η στον κόσμο. Αυτό το μέγεθος ήταν καθοριστικό βέβαια και για το ύψος των ζημιών που επέρχονται.

Εδώ τελειώνει και μια περίοδος διεύρυνσης της παραγωγικής βάσης της εταιρείας, με τις εξαγορές και τις συγχωνεύσεις, όλων, σχεδόν των κλωστοϋφαντουργικών επιχειρήσεων που είχαν γίνει προβληματικές λόγω της οικονομικής κρίσης που ξεκίνησε από τις αρχές της δεκαετίας του 70, με έναυσμα την ενεργειακή κρίση και συνεχίστηκε όλη τη δεκαετία. Αυτή η κρίση, που συγκλόνισε την ευρωπαϊκή κλωστοϋφαντουργία οδήγησε στην προβληματικότητα και στο κλείσιμο πολλές από αυτές, όπως π.χ την VAN - DELBEN που η Π-Π αγόρασε.

Το μέγιστο αυτό της παραγωγικής της βάσης, της δίνει την δυνατότητα να παράγει μεγάλες ποσότητες υφασμάτων, αλλά δεν της δίνει τη δυνατότητα να έχει την ευελιξία και την αντίδραση που η αγορά επιθυμεί και ο ανταγωνισμός από τα μαζικώς παραγόμενα κλασικά είδη στις χώρες του τρίτου κόσμου, που πέρα από την φθηνή εργασία έχουν και φθηνή και άφθονη πρώτη ύλη είναι πολύ μεγάλος. Αντίθετα για τα προϊόντα που η παραγωγή τους χρειάζεται τελειότερη, σύγχρονη τεχνολογία και υψηλή εξειδίκευση, και ως εκ τούτου έχουν μεγαλύτερη προστιθέμενη αξία και λιγότερο ανταγωνισμό, δεν έχει η εταιρεία κατεύθυνση για την παραγωγή τους.

Μεγάλο εμπόδιο προς την ανάπτυξή της, αποτελεί ο τρόπος που η εταιρεία είναι οργανωμένη. Η 'οικογενειοκρατική' μορφή οργάνωσης και η 'ευνναιοκρατία' συνέχιζαν να υπάρχουν παρά το μέγεθος πλέον της εταιρείας. Αυτή η οργάνωση, αφενός δημιούργησε γραφειοκρατική δομή, που τίποτα δεν είχε να ζηλέψει το ελληνικό Δημόσιο και αφετέρου συγκέντρωσε ως φυσικό επακόλουθο, μεγάλο αριθμό εργαζομένων στις έμμεσες θέσεις εργασίας.

Πρώτη σοβαρή προσπάθεια αντιμετώπισης του προβλήματος, μάλλον ξεκινάει το 1981, αλλά φαίνεται πως είναι ήδη πολύ αργά. Τώρα τα μεγέθη είναι τέτοια, που απαιτείται 'σύγκρουση' με τους εργαζομένους, δηλαδή μεταφορά, μετάταξη εργαζομένων σε άμεσες θέσεις, μεταθέσεις ίσως και απολύσεις και δεν υπάρχει τέτοια διάθεση σε μια εταιρεία που ελέγχεται από το κράτος (Εθνική Τράπεζα).

2.4.3 Η πέμπτη περίοδος

Το 1982, η οικονομική εξέλιξη συνεχίζει να είναι ιδιαίτερα δυσμενής, διεθνώς. Η ανεργία στην Ευρώπη, αυξάνει, οι ρυθμοί ανάπτυξης γίνονται αρνητικοί, οι εισαγωγές κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων από χώρες χαμηλού κόστους οξύνουν τον ανταγωνισμό και μεγαλώνουν τα προβλήματα της Κοινοτικής παραγωγής πια. Στη χώρα μας, ο πληθωρισμός υψηλός, τα επιτόκια επίσης και η νέα κυβέρνηση ακολουθεί πολιτική μεταφοράς εισοδήματος στις ασθενέστερες οικονομικές τάξεις. Αυτός όμως δεν αναζωογονεί την αγορά και η ζήτηση, ιδιαίτερα κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων χαρακτηρίζεται από πραγματική καθίζηση.

Παρόλα αυτά η 'Π.Π' αισθανόμενη την κοινωνική της ευθύνη δεν εμείωσε την παραγωγή της, πράγμα που θα είχε σαν συνέπεια

την αύξηση της ανεργίας''. Καταβάλλει προσπάθεια και πετυχαίνει να διαθέσει την παραγωγή της, αλλά δεν πετυχαίνει να βελτιώσει τα αποτελέσματά της (ζημιές 2,1 δις) ούτε να μειώσει τα αποθέματά της (αξία 6 δις). Τα χρηματοπιστωτικά της έξοδα, ξεπερνούν τη ζημιά της και φθάνουν στο ύψος των 3,3 δις.

Συνεχίζει την προσπάθεια αναδιοργάνωσης της και εκτιμάει ότι έχει πετύχει σημαντικά βήματα στη βελτίωση της παραγωγικότητάς της. Παράλληλα προχωράει στην πλήρη απασχόληση (επί 7ήμερο) ' 'εγκέλνων των εγκαταστάσεών της που χρησιμοποιούνται για τη μαζική παραγωγή προϊόντων τα οποία διατίθενται ευχερώς''. Αργότερα, σχεδόν όλες οι μονάδες μαζικής παραγωγής (κλωστήρια, υφαντήρια) θα λειτουργούν επί 7ήμερο, χωρίς να φαίνεται ότι η ζήτηση αυξήθηκε ανάλογα.

Το 1983 συνεχίζεται η ίδια πολιτική, στόχος η πλήρης απασχόληση του εξοπλισμού, χωρίς να έχει μεταβληθεί η εικόνα της οικονομίας και στη χώρα μας και στην Ευρώπη. Πετυχαίνει να διαθέσει σχεδόν την παραγωγή της, χωρίς σημαντική αύξηση των αποθεμάτων της. Όμως τα χρηματοπιστωτικά της έξοδα φθάνουν τα 5 δις και η ζημιά της τα 3 δις, όσο και το μετοχικό της κεφάλαιο.

Είναι πια δεδομένο ότι δεν μπορεί να συνεχίσει να λειτουργεί. Κι όλοι το ξέρουν. Απλά περιμένουν μέχρι τα μέσα του 84, οπότε και τυπικά οριστικοποιούνται τα αποτελέσματα και στη Γενική συνέλευση των μετόχων της 29/6/84, ανακοινώνεται η απόφαση της πολιτείας που μέσω της Εθνικής Τράπεζας ελέγχει το 87% περίπου των μετοχών της, να υπαχθεί στις διατάξεις του Ν. 1386/83, περί ' 'προβληματικών' ' και ο έλεγχός της περνάει άμεσα πια στο κράτος. Διορίζεται νέο Διοικητικό Συμβούλιο που έχει σκοπό ' 'τη διασφάλιση της λειτουργίας της και την εκπόνηση μελέτης

εξυγίανσης της στο συντομότερο δυνατό χρόνο''.

Αξίζει να σημειωθεί ότι το πρόγραμμα της πλήρους απασχόλησης (επί 7ημέρου) του εξοπλισμού, δεν έχει εγκαταλειφθεί, παρά μόνο στο εργοστάσιο της Πάτρας, όπου συμφώνησε η Διοίκηση σε σχετικό αίτημα των εργαζομένων.

2.4.4 Η έκτη περίοδος

Από τον Ιούλιο του 1984, οπότε αναλαμβάνει τη Διοίκηση της εταιρείας νέο Δ.Σ., μπαίνουμε στη νέα πορεία της εταιρείας, που όμως δεν είχε αίσιο τέλος. Στις 31/5/84 που η εταιρεία εντάσσεται στις ''προβληματικές'' έχει την παρακάτω εικόνα:

Απασχολούμενοι	:	6834
Υποχρεώσεις	:	30,6 δις
Έσοδα πωλήσεων	:	8,3 δις
Αποτέλεσμα	:	-2,7 δις

Η προσπάθεια της νέας διοίκησης είναι να διατηρηθεί η απασχόληση στο βαθμό που υπήρχε, μέχρι να εκπονηθεί η μελέτη εξυγίανσης της εταιρείας. Πράγματι, παρά τις απομακρύνσεις ή αποχωρήσεις στελεχών (οικογένεια Στράτου - Κατσάμπα), η εταιρεία δεν φαίνεται να κλυδωνίζεται σοβαρά και το 1984 κλείνει με:

- πωλήσεις ύψους 16 δις (στα επίπεδα του προηγούμενου έτους περίπου)
- υποχρεώσεις 40 δις
- χρηματοπιστωτικά 6,7 δις
- Αποθέματα (ημιτελών και ετοιμών προϊόντων) 8,4 δις, έναντι 5,3 του προηγούμενου χρόνου.
- ζημιές 6,3 δις

Όλο το 1984 περνάει, χωρίς καμμία ενέργεια είτε χρηματοπιστωτικής εξυγίανσης είτε πολιτικής παραγωγής και διάθεσης των προϊόντων της εταιρείας.

Το 1985, μπαίνει με τη γενική οικονομική κατάσταση της οικονομίας ίδια. Πληθωρισμός υψηλός και ανάκαμψη της αγοράς δεν φαίνεται. Η εταιρεία, πέρα από τη μελέτη εξυγίανσης που συνεχίζεται να εκπονείται, αποφασίζει να εφαρμόσει επιθετική πολιτική, όπως επί χρόνια και η προηγούμενη διοίκηση.

Προσπαθεί και επιτυγχάνει την επί 7ήμερο απασχόληση σχεδόν όλου του παραγωγικού εξοπλισμού της εταιρείας (κλωστήρια, υφαντήρια) με διάφορους τρόπους (4η βάρδια, που υπήρχε, ή με νέα, ανακαλυφθείσα μέθοδο 'των 12ωριτών'). Έτσι αυξάνει την απασχόληση, που φθάνει στους 7200 εργαζόμενους, τις πωλήσεις που πετυχαίνει αύξηση - ρεκόρ κατά 45% και φτάνουν σε αξία περίπου 23 δις (από 16 που ήταν πριν), αλλά παράλληλα αυξάνουν και όλα τα άλλα:

- οι υποχρεώσεις σε 53 δις
- τα χρηματοπιστωτικά σε 9,8 δις
- τα αποθέματα, από 8,4 σε 10,3 δις και τις
- ζημιές από 6,3 δις σε 8,4 δις.

Ούτε αυτή τη χρονιά γίνονται παρεμβάσεις. Ούτε η δομή της εταιρείας αλλάζει, ούτε οι απασχολούμενοι στις έμμεσες θέσεις μειώνονται (κάποιες 'σκέψεις' προς αυτήν την κατεύθυνση 'πνίγονται', γιατί έχουν πολιτικό (;) κόστος ή συνδικαλιστικό) και με πρόσημα τώρα πια τον με ευρεία έννοια δημόσιο χαρακτήρα της επιχείρησης, η γραφειοκρατία της μεγαλώνει. Ούτε κι αυτή τη χρονιά επίσης γίνονται επενδύσεις, ενώ μελέτες για περιορισμό της παραγωγής ή αναστολή λειτουργίας μονάδων

ή μηχανών και την προσαρμογή της παραγωγής στο ύψος και στα προϊόντα που η αγορά επιθυμεί, αποσύρονται. Φυσικό επακόλουθο τα αποτελέσματα που παραπάνω αναφέρθηκαν, αλλά πιοσοβαρό η απώλεια χρόνου.

Και φθάνουμε πια στο 1986. Η μελέτη εξυγίανσης της εταιρείας τελειώνει και μπαίνει σε εφαρμογή. Προβλεπει,

- Μετοχοποίηση χρεών προς Εθνική Τράπεζα ύψους 30,6 δις.

Όμως τα εναπομείναντα χρέη εξακολουθούν να είναι υψηλά και διαμορφώνουν αρνητικό έδιο κεφάλαιο κίνησης.

- Διοικητική και οργανωτική αναδιάρθρωση της εταιρείας. Αυτό μεταφράζεται σε αυτονόμηση των εργοστασιακών μονάδων (κριτήριο η γεωγραφική τους θέση) με τη δημιουργία νέων ανωνύμων εταιρειών, που αυτονομήθηκαν αμέσως μηχανογραφικά και λογιστικά και στόχο τη σταδιακή αυτονόμηση και στις άλλες λειτουργίες της, αγορές, πωλήσεις, παραγωγή κλπ. Η Π-Π μετατρέπεται σε εταιρεία HOLDING, που έχει το 100% των μετοχών και των άλλων εταιρειών και επιδίωξη το χαλάρωμα των δεσμών μεταξύ μητρικής και θυγατρικών και στόχος η αξιοποίηση της ευελιξίας που 'εξασφαλίζει η μικρή επιχείρηση, χωρίς καμμία αποδυνάμωση όλων των πλεονεκτημάτων κλίμακος που χαρακτηρίζει τη μεγάλη μονάδα'.

- Τρίτος στόχος, ο περιορισμός του 'πλεονάζοντος' προσωπικού (ανακαλύφθηκε κι αυτο επιτέλους) που 'επιβαρύνει δυσβάστακτα το κόστος και εμποδίζει τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της αποδοτικότητας της επιχείρησης'. Έτσι με τη θέσπιση κινήτρων (EXTRA αποζημίωση) έχουμε εθελούσια έξοδο και συνταξιοδοτήσεις 500 περίπου εργατοϋπαλλήλων, με κόστος 600 περ. εκατ. και διαμόρφωση των απασχολούμενων στους 6700 περίπου.

Το πρόγραμμα αυτό, προβλέπεται να ολοκληρωθεί το 1988, που θα τελειώσουν και οι επενδύσεις που προγραμματίζονται και η αναδιάρθρωση της εταιρείας θα έχει επιβάλλει τις αναγκαίες μετακινήσεις προσωπικού, ώστε ' 'να υπάρξει αρμονική αντιστοιχία μεταξύ αναγκών και αριθμού απασχολουμένων' '.

Η εταιρεία βγαίνει από τις ' 'προβληματικές' ' (Ν.1386/83) τον Αύγουστο και στοχεύει να λειτουργήσει με ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια και πρέπει ' 'να έχει γίνει σαφές στους εργαζόμενους ότι καμιά εργασιακή μονάδα δεν μπορεί να λειτουργήσει' '.....

εφόσον πραγματοποιεί αρνητικά αποτελέσματα και επιπλέον, οποιαδήποτε βελτίωση των όρων αμοιβής και απασχόλησης του προσωπικού κάθε μονάδας συνδέεται οργανικά με την ύπαρξη θετικών αποτελεσμάτων από τη δραστηριότητά της' '.

Άρχισε επίσης να γίνεται φανερό, ότι η παραγωγή πρέπει να ανδιοργανωθεί και πραγματοποιούνται οι πρώτες ενέργειες: μεταφορά του πλεκτηρίου από την Πάτρα, στην Αθήνα (στις εγκαταστάσεις της πρώην εταιρείας Γαβριήλ) ως λιγότερο ' 'οχλούσα' ' δραστηριότητα και προγραμματισμός για τη μεταφορά των ' 'υγρών' ' επεξεργασιών στην Πάτρα - όπου έχει ολοκληρωθεί και λειτουργεί η εγκατάσταση επεξεργασίας αποβλήτων - ενέργειες που δεν θα ολοκληρωθούν ποτέ και θα οδηγήσουν τον κλάδο των πλεκτών της εταιρείας σε εξαφάνιση.

- μεταφορά και εγκατάσταση στην Πάτρα των εγκαταστάσεων της εταιρείας ετοίμων ενδυμάτων ' 'ΚΡΟΝΟΣ' ' εταιρεία που ήδη (1990) έχει οδηγηθεί σε εκκαθάριση.
- μεταφορά μηχανών από Πάτρα στη Χαλκίδα για ολοκλήρωση και της παραγωγικής αυτονόμησης του εργοστασίου στη Χαλκίδα.
- πραγματοποιούνται επενδύσεις, συμπλήρωσης και εκσυγχρονισ-

μου μηχανών, με στόχο την παραγωγική αυτονόμηση των μονάδων, δηλαδή την ολοκλήρωση των γραμμών παραγωγής τους και τη βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων της.

- σχεδιάζονται εκσυγχρονισμοί μονάδων, ολοκληρώνονται οι μελέτες και παραγγέλεται ο εξοπλισμός για το κλωστήριο στην Πάτρα, με στόχο την παραγωγή νήματος OPEN - END για την παραγωγή υφασμάτων DENIMS.

Θα πρέπει νομίζουμε να τονίσουμε και να διευκρινίσουμε την έννοια του 'πλεονάζοντος' προσωπικού σε μια βιομηχανική μονάδα. Πλεονάζον προσωπικό μπορεί να προκύψει:

- από επί πλέον προσλήψεις που, αφού εργασία που πρέπει να κάνει ένας π.χ. την κάνουν 2, δημιουργούν το κλίμα της υποαπασχόλησης και της αντι-παραγωγικότητας.
- από ανακατανομή της εργασίας των ήδη εργαζομένων (αύξηση του 'φόρτου').
- από αναδιοργάνωση της παραγωγής (π.χ. παραγωγή άλλων προϊόντων).
- εφαρμογή νέων μεθόδων και διαδικασιών στην παραγωγή
- εκσυγχρονισμό εγκαταστάσεων (τεχνολογική ανεργία)
- από συνδυασμό των παραπάνω παραγόντων.

Στην Π-Π, άρχισε να ανακαλύπτεται το πλεονάζον προσωπικό, όταν έγινε η αναδιοργάνωση της παραγωγής, με ξεκίνημα το στάμπα της πλήρους απασχόλησης των μηχανών (επί 7ήμερο) το 1984. Τώρα εντείνεται, και το κλίμα της αντι-παραγωγικότητας καλλιεργείται από τη μη απομάκρυνση αυτών που 'έχχαναν' την δουλειά τους και την αδυναμία μετακίνησης προσωπικού, αφού αυτό είχε σαν προϋπόθεση τη συμφωνία των 'κοινωνικών' εταιρών διοίκηση, σωματείο, εργαζόμενος πράγμα που πάντα θα εξαρτάτο

από το 'πολιτικό' ή 'ουνδικαλιστικό' κόστος.

Η μη έγκαιρη και σωστή αντιμετώπιση αυτού του προβλήματος, που προξενούσε και άλλα, αποτέλεσε ίσως μία, τη πολύ μικρότερη όμως, από τις αιτίες διαιώνισης της προβληματικότητας της εταιρείας.

Ενώ λοιπόν, η Π-Π 'αναδιοργανώνεται', η οικονομία στην χώρα μας δεν φαίνεται να πηγαίνει καλά. Ο πληθωρισμός θα φθάσει στο 23%. Το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν θα αυξηθεί μόνο κατά 1,4%. Σε αυτή τη μικρή, έστω αύξηση συνέβαλαν ο πρωτογενής και ο τριτογενής τομέας ενώ ο ευρύτερος δευτερογενής τομέας παρέμεινε στάσιμος. Η ζήτηση των βιομηχανικών προϊόντων στο εσωτερικό υποχωρεί, σαν αποτέλεσμα της μείωσης του πραγματικού εισοδήματος των καταναλωτών. Η βιομηχανική δραστηριότητα επηρεάζεται θετικά μόνο από τις εξαγωγές.

Για την κλωστοϋφαντουργία παρουσιάζεται σημαντική διαφοροποίηση στους υποκλάδους της:

- Τα νήματα γνωρίζουν μια από τις καλύτερες χρονιές της μεταπολεμικής περιόδου. Η κερδοφόρα αυτή δραστηριότητα, οφείλεται στην πτώση της τιμής του βάμβακος και στην αύξηση της ζήτησης και της τιμής των νημάτων, κυρίως στο εξωτερικό, που η συναλλαγματική πολιτική ωθεί τη δραχμική τιμή πώλησης ψηλότερα. Αποτέλεσμα αυτού, τα καταπληκτικά κέρδη των κλωτικών βιομηχανιών βάμβακος στη χώρα μας.
- Τα υφάσματα δεν γνωρίζουν την ίδια ανάπτυξη. Αντίθετα, λόγω της πτώσης της τιμής του δολλαρίου, δέχονται επίθεση από βαμβακερά υφάσματα προέλευσης Η.Π.Α. στις Ευρωπαϊκές αγορές, με αποτέλεσμα τη συμπύεση των τιμών πώλησης και την απώλεια αγοράς στο εξωτερικό.

Αυτή τη χρονιά λοιπόν η εταιρεία

- αυξάνει τις πωλήσεις νημάτων στο εξωτερικό από 4 σε 4,5 δις
- τις πωλήσεις υφασμάτων στο εξωτερικό από 4,7 σε 6,25 δις
- και τα αποθέματα από 10,4 δις σε 12,1 δις

Αυτό δείχνει ότι η εταιρεία, δεν προωθεί την πώληση των νημάτων που πάνε καλά, αλλά στο όνομα της διατήρησης της απασχόλησης, προχωράει στην παραγωγή υφασμάτων, που και τιμές χαμηλές έχουν και ζήτηση, με επακόλουθο την απώλεια κερδών και την αποθεματοποίηση.

Και έτσι, με τη μετοχοποίηση δανείων της και την αύξηση των πωλήσεων της στα 27,3 δις (έναντι των 22,8) πετυχαίνει:

- ζημιά 4,1 δις (αντί των 8,40)
- υποχρεώσεις 29 δις (αντί των 53 δις)
- χρηματοπιστωτικά έξοδα 8,7 δις και
- αποθέματα 12,1 δις όπως προαναφέρθηκε, και παράλληλα πετυχαίνει σημαντική βελτίωση του ποσοστού μικτού κέρδους που φθάνει στο 26,47% επί του συνόλου των πωλήσεων.

Και σαν οριστική λύση στα προβλήματα, η εταιρεία βλέπει, την βελτίωση της ποιότητας των παραγομένων υφασμάτων της, 'σημαντικές διαφοροποιήσεις σε ορισμένους βασικούς τομείς της δραστηριότητας' και η δραστική μείωση του κόστους, που θα βοηθηθεί και από την ολοκλήρωση του προγράμματος επενδύσεων.

Ας δούμε όμως και τις εταιρείες που η εταιρεία ελέγχει ή συμμετέχει, λίγο πριν αρχίσουν να λειτουργούν οι 9 νέες που συστάθηκαν, και τώρα που η εταιρεία 'βγαίνει!' από τις προβληματικές

- Π-Π- VAN DELBEN με 100% συμμετοχή της Π-Π και ζημιά χρήσεως 1,8 εκ. DEM.

- ΒΙΕΧ με 49,5% συμ. της Π-Π τώρα πια και ζημιά χρήσης 348 εκ. δρχ.
- Κλωστοϋφαντουργία Φιλιατών, με 50,1% συμ. της Π-Π και καθ. κέρδος 5,5 εκ. δρχ.
- Α.Ε εμπορία υφασμάτων ΕΕΕ, με 99,7% συμ. της Π-Π και καθ. κέρδος 98,3 εκατ. δρχ.
- ΒΙΑΝΚΑ Α.Ε. με 99,6% συμ. της Π-Π και καθαρό κέρδος 25,4 εκ. δρχ.

- ΚΡΟΝΟΣ Α.Ε. με 99,9% συμ. της Π-Π

και ακόμα συμμετέχει στις:

- Α.Ε. ΑΣΠΙΩΤΗ ΕΛΚΑ Γραφικές τέχνες''
- Α.Ε. ''ΣΤΕΓΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ''
- Α.Ε. ''INTRANKO''
- Α.Ε. ''ΜΕΚΚΑ''
- Α.Ε. ''C.μ.Α.Γ.''
- Ε.Π.Ε. ''ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΩΝ''

2.4.5 Η έβδομη περίοδος

Μπαίνοντας το 1987, η εταιρεία ξεκινάει τη λειτουργία της με τη νέα της μορφή, και εκτός του νόμου των ''προβληματικών'' με εννέα νέες ανώνυμες εταιρείες (Πατρών, Ν. Περάμου, Σάμου, Καρπενησίου, Χαλκίδας, Ν. Ιωνίας, Ν. Φαλήρου, Ετοίμων Βόλου) και συν τη μητρική 10 εταιρείες. Σε αυτές πρέπει κανείς να προσθέσει και τις εταιρείες, της Γερμανία (με συμμετοχή 100%) και των Φιλιατών (με συμμετοχή 50,1%) που ελέγχει και βέβαια τις άλλες εταιρείες που ελέγχει ή συμμετέχει από χρόνια.

Για όλες τις ''αυτόνομες'' εταιρείες, η HOLDING, ελέγχει τις

προμήθειες, τις πωλήσεις (άρα και την παραγωγή), τη χρηματοδότηση, την οργάνωση και το προσωπικό.

Ο απόηχος της πολύ καλής χρονιάς της νηματοποίησης, που η Π-Π δεν εκμεταλλεύθηκε, ακολουθεί κι αυτή τη χρονιά. Η εταιρεία αρχίζει να αλλάζει τακτική και να προσπαθεί να αναδιοργανώσει την παραγωγή της στην κατεύθυνση 'να παράγει ότι πουλιέται'. Αυτό σημαίνει μείωση της παραγωγής, δημιουργία ή αύξηση 'πλεοναζόντων'. Ακόμη η Ε.Ο.Κ. επιβάλλει πρόστιμο ύψους 10 δις στην εταιρεία, λόγω της ρύθμισης των χρεών που έγινε, που μετά από διαπραγματεύσεις θα καταλήξει σε συμβιβασμό, και θα συμφωνήσει να περικοπεί κατά 25% περίπου την υφαντική της δραστηριότητα και τα 8,2% την κλωστική της και κατά 14,5% το προσωπικό της, πράγματα που θα υλοποιηθούν αργότερα.

Στο χώρο της Πάτρας, ξεκινάει τη πρώτη μεγάλη εκπαίδευση, μετά από χρόνια, επένδυση ύψους 1,5 δις δρχ. που αφορά τη δημιουργία στην ουσία νέου κλωστηρίου παραγωγής νημάτων OPEN END και παράλληλα βέβαια η περικοπή απασχόλησης εξοπλισμού.

Στη χώρα μας, ο πληθωρισμός σημειώνει σημαντική μείωση, όμως παραμένει πολύ υψηλός (στο 16%), το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν μειώνεται κατά 0,4% και οι εξαγωγικές επιδοτήσεις πέφτουν σημαντικά (από το 23% στο 9,7%).

Η εταιρεία αυτή τη χρονιά πετυχαίνει το μεγαλύτερο ύψος κύκλου εργασιών που πέτυχε ποτέ: 39,4 δις. Παρά το ύψος αυτό του τζίρου, το μικτό κέρδος εκμετάλλευσης είναι 11,92% , τα χρηματοπιστωτικά έξοδα 5 δις που αποτελούν ποσοστό 12,7% επί των πωλήσεων, οι υποχρεώσεις της είναι στα 35 δις, η τελική της ζημιά 2,8 δις και τα αποθέματα της σε έτομα και ημετελή προϊόντα στα 5,8 δις.

Η προσπάθεια για πλήρη αυτονόμηση των εργοστασίων - εταιρειών προχωράει περισσότερο, για την εταιρεία Ν. Φαλήρου (πρώην Γαβριήλ) και την εταιρεία Φιλιατών. Η αναδιοργάνωση της δομής της δεν προχωράει, η οργάνωσή της εξακολουθεί να είναι του περασμένου αιώνα και η δημιουργία και αύξηση των 'πλεοναζόντων' που η αναδιοργάνωση της παραγωγής και η επένδυση (για την Πάτρα) έφεραν δεν βοηθούν στο ξεπέρασμα της κρίσης.

Η εταιρεία αναθέτει ξανά στην εταιρεία συμβούλων WERNER που θεωρείται ειδικευμένη στην κλωστοϋφαντουργία τη σύνταξη μελέτης- πρότασης, αναδιοργάνωσης παραγωγής (κυρίως) στην κατεύθυνση των απαιτήσεων και προοπτικών της αγοράς για την εξυγίανση της εταιρείας. Οι προτάσεις, έτσι όπως τελικά από τη διοίκηση υποβάλλονται στους μετόχους για έγκριση υλοποίησης (στην πολιτεία ουσιαστικά) με την παρατήρηση ότι θα 'καταστεί βιώσιμος και κερδοφόρος η εταιρεία, μόνον εφόσον υλοποιηθούν και χωρίς χρονοτριβή' είναι:

- κεφαλαιακή εξυγίανση
- κάθετη κατά ομάδα προϊόντων διαρθρωση των εταιρειών που ομιλού
- περιορισμός ή κατάργηση οικονομικών δραστηριοτήτων ή μονάδων
- αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας στα μέσα ευρωπαϊκά επίπεδα
- επενδύσεις, ύψους 11 δις περίπου, με σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας, τη μείωση του κόστους, την παραγωγή προϊόντων με αυξημένη προστιθέμενη αξία και τα οποία ζητά η αγορά.

Παρόλο που δύσκολα θα έβρισκε κανείς επιχειρήματα ή δεδομένα να αντιτάξει στις παραπάνω προτάσεις, αυτές έμειναν προτάσεις και αιτήματα προς έγκριση και τον επόμενο χρόνο, ή καλύτερα και

τα επόμενα χρόνια.

Φαίνεται μάλλον ότι το "παιχνίδι" για την εξυγίανση της εταιρείας άρχισε να χάνεται από το 1984 και μετά, στα καλύτερα μεταπολεμικά χρόνια της νηματουργίας, που η εταιρεία δεν μπόρεσε να ξεπεράσει τα οργανωτικά της προβλήματα, η πολιτεία και τα σωματεία των εργαζομένων απέφευγαν να δώσουν και να στηρίξουν τις ριζικές λύσεις που τα δεδομένα απαιτούσαν, φοβούμενοι να αντικρύσουν το πολιτικό κόστος. Από την άλλη μεριά το πρόγραμμα επενδύσεων και εκσυγχρονισμού, που τόσο πολύ έχει ανάγκη η εταιρεία, για να ανταγωνιστεί στις νέες διαμορφούμενες συνθήκες και απαιτήσεις της αγοράς δεν προχωράει, αλλά μονίμως βρίσκεται στο στάδιο της μελέτης.

Τη χρονιά αυτή, κάνει και την πρώτη της εμφάνιση η εταιρεία των Πατρών. Μόνο που στο συγκρότημα της Πάτρας, λειτουργούν δύο εταιρείες: Η Π-Π Κλωστούφαντήρια Πατρών Α.Ε. και η Π-Π HOLDING.

Η μητρική εταιρεία έχει κρατήσει την προμήθεια και το εμπόριο προς τις άλλες της πρώτης ύλης, το εμπόριο των νημάτων και τον εξευγενισμό και το εμπόριο των υφασμάτων. Αυτό λοιπόν το τμήμα των δραστηριοτήτων που γίνεται στην Πάτρα ανήκει στη HOLDING, άρα δεν υπάρχουν ξεχωριστά δεδομένα για όλες τις λειτουργίες στο Συγκρότημα της Πάτρας.

Επομένως για την Πάτρα, δεν έχουμε συνολικά, λογιστικά στοιχεία και δεδομένα, αφού αυτά που παρουσιάζονται στον ισολογισμό της Π-Π Κλωστ/ρια Πατρών ΑΕ, αφορούν ένα τμήμα μόνο των δραστηριοτήτων που γίνονται στο συγκρότημα αυτό.

Το 1988, είναι μια χρονιά που επιταχύνεται ο ρυθμός ανάπτυξης του παγκόσμιου εμπορίου, με αύξηση της ζήτησης, με μείωση

της ανεργίας. Στην Ελλάδα, το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν αυξάνει κατά 3,5% και ο πληθωρισμός κυμαίνεται στο 14%.

Η βιομηχανική παραγωγή αυξάνει κατά 5%, η μεταποίηση κατά 5,2%.

Η κλωστοϋφαντουργία όμως μειώνει την παραγωγή της κατά 2,7%.

Αυτό οφείλεται κύρια στη μείωση της ζήτησης των προϊόντων της στο εξωτερικό (αντίθετα με το εσωτερικό που η ζήτηση αυξάνει), αφού η ανταγωνιστικότητά της μειώνεται, λόγω της χαμηλής παραγωγικότητας (υψηλό κόστος) και της μείωσης των εξαγωγικών επιδοτήσεων στο 4,7% περίπου.

Η Π-Π αρχίζει να σκέπτεται σοβαρά, να παράγει μόνο ότι μπορεί να πωλήσει. Τα αποθέματά της είναι αρκετά υψηλά.

Προβαίνει σε σοβαρές μειώσεις παραγωγής που όμως την απαλλάσσουν μόνο από το κόστος πρώτης ύλης και ενέργειας.

Προσπαθεί και τελικά ρευστοποιεί 4.000.000 μ. υφάσματος και τελικά καταφέρνει να διατηρήσει τα αποθέματά της στο ίδιο με του προηγούμενου έτους ύψος αξίας (περίπου 6 δις). Ο κύκλος εργασιών της μειώνεται οριστικά (κατά 21,3%), το μικτό κέρδος στο 6,76% του κύκλου εργασιών της.

Το 1989, συνεχίζεται η διεθνής οικονομική δραστηριότητα με ανοδικό γενικά ρυθμό, όπως και το 1988 αλλά με μικρότερους ρυθμούς. Η Ελληνική Οικονομία ακολουθεί την Ευρωπαϊκή πορεία, αλλά με άλλους ρυθμούς. Ο πληθωρισμός παρέμεινε σχεδόν στα πλαίσια του 1988 (14,1%), η ανεργία στο 7,8% και η βιομηχανική παραγωγή σημείωσε αύξηση της τάξης του 1,4%. Η μεταποίηση σημειώνει αύξηση 2,15% και στην κλωστοϋφαντουργία σημειώνεται ξανά μείωση της παραγωγής κατά 2,4%. Η κρίση της Ελληνικής Κλωστοϋφαντουργίας συνεχίζεται και είναι αποτέλεσμα της μη ανταγωνιστικότητας των προϊόντων της λόγω υψηλού κόστους και έλλειψης εκσυγχρονισμού

προβλήματα που προβλέπεται να ενταθούν, αν καταργηθεί η πολυ-
έλικτη συμφωνία και δεν εκσυγχρονισθεί.

Η εταιρεία, αυτό το χρόνο των εκλογών και των αλλαγών, αυ-
ξάνει ελαφρά (κατά 2,15%) τον κύκλο εργασιών της, που φθάνει
στα 31,7 δις, με μικτό κέρδος, μετά τις αποσβέσεις, στο 3,6%
επί του συνολικού κύκλου εργασιών της. Αυτή τη χειροτέρευση
η εταιρεία αποδίδει στην

- αύξηση κόστους εργατικών
- αύξηση κόστους λόγω μείωσης της παραγωγής
- μείωση όγκου πωλήσεων
- μείωση εξαγωγικών κινήτρων (από 4,7% έπεσε στο 2,7%)

Η μείωση της παραγωγής δεν μείωσε και τα αποθέματα της εται-
ρείας. Η εταιρεία ξανααποφασίζει να ακολουθήσει επιθετικό πρό-
γραμμα πωλήσεων με αύξηση της παραγωγής και της παραγωγικότη-
τας της εργασίας και του εξοπλισμού. Αναθέτει σε νέους συμβού-
λους την σύνταξη μελέτης για ταχύρρυθμη οργανωτική ανασυγκρό-
τηση και παρέμβαση. Οι νέες μελέτες φαίνεται να καταλήγουν
στις παρακάτω προτάσεις, που υποβάλλονται στον μέτοχο (πολιτεία)
για έγκριση για μια ακόμη φορά:

- Αναδιοργάνωση και επανέμωση της εταιρείας, τρία μόλις χρό-
νια μετά το διαχωρισμό της.
- κεφαλαιακή αναδιάρθρωση. Μέχρι τώρα ονομαζόταν κεφαλαιακή
εξυγίανση.
- επενδύσεις, για την παραγωγή προϊόντων υψηλότερης προστιθέ-
μενης αξίας, βελτίωση ποιότητας, μείωση κόστους.
- αύξηση παραγωγικότητας της εργασίας σε ανταγωνιστικά επίπεδα.
- 'αποκατάσταση' λογικής σχέσης μεταξύ των επιπέδων αμοιβών

των διαφόρων κατηγοριών προσωπικού, που 'διαταραχθείσα, οδήγησε στη χαλάρωση της πειθαρχίας και την αποστελέχωσή της'

Ενώ οι μελέτες ολοκληρώνονται, μπαίνουμε στο 1990, τη νέα δεκαετία, τα προβλήματα ρευστότητας αυξάνουν, που γίνονται πιο αισθητά και με τις ελλείψεις πρώτης ύλης. Έχει ήδη ψηφιστεί και ο αναπτυξιακός νόμος 1892/90 και οι μελέτες καταλήγουν στην υλοποίηση των παρακάτω για την εξυγίανσή της:

- μείωση πλεονάζοντος προσωπικού (ομαδικές απολύσεις)
- μετοχοποίηση
- επενδύσεις

Το Σεπτέμβριο, μπαίνει μπροστά το πρόγραμμα που προβλέπει 1400 απολύσεις και στην Πάτρα 700 και αρχίζει μια αντιπαράθεση με τους εργαζόμενους, με απεργίες και καταλήψεις των εγκαταστάσεών της. Αυτές τελειώνουν στο τέλος Νοεμβρίου, στην Πάτρα που κράτησαν περισσότερο από όλες τις μονάδες και η εταιρεία ξεκινάει με κάποιες συμφωνίες εργασιακής ειρήνης να προσπαθεί να βρει το δρόμο της. Ο χρόνος κλείνει με κύκλο εργασιών 29,5 δις και ζημιές 11,7 δις. Ο αριθμός των εργαζομένων της είναι πια (Δεκέμβριος) 5073, έναντι 6275 που ήταν ο μέσος όρος μέχρι τον Αύγουστο, με σύνολο πωλήσεων 28,5 δις και εξαγωγές 8,2 δις.

Μπαίνοντας στο 1991, η εταιρεία, με το λιγότερο πια προσωπικό και με σταματημένα τμήματα ή δραστηριότητες (κλωστήριο Ν. Ιωνίας, παραγωγή νημάτων πεννιέ στην Πάτρα κλπ) αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα χρηματοδότησης και αρχίζει να σταματάει τμήματά της ή και εξ'ολοκλήρου από έλλειψη πρώτης ύλης.

Όλος ο χρόνος περνάει με υποαπασχόληση του εξοπλισμού και των εργαζομένων, με συνεχή απώλεια της εμπορικής της θέσης.

Φυσικά ούτε λόγος για κεφαλαιακή εξυγίανση ή επενδύσεις.

Νέα προγράμματα αρχίζουν να κυκλοφορούν, που εκπονούνται από διάφορους και πολλούς: Κυβέρνηση, ΟΑΕ, Διοίκηση, επιμελητήρια, φορείς. Όλα κινούνται γύρω από την επιλογή της πολιτείας: πέρασμα στον ιδιωτικό τομέα, όσων είναι 'βιωσίμων' κλείσιμο των άλλων.

Έτσι τελειώνει ο χρόνος και σύμφωνα με τα πρώτα στοιχεία που έγιναν γνωστά από τις εφημερίδες, δειχνουν κύκλο εργασιών 26 δις και ζημιές 18,7 δις.

Άλλη μια ευκαιρία (και μήπως ήταν και η τελευταία;) χάθηκε αυτή τη περίοδο. Η ανυπαρξία στρατηγικής και πολιτικής για τον κλάδο και την εταιρεία εξακολουθούσε να υπάρχει και μετά το 1989. Η παραπομπή του προβλήματος σε επιτροπές, σε νέες μελέτες, με βάση 'άλλη πολιτική', η ατομία, η πρότωση χρόνου που χρειάζονται πάντα οι καινούργιοι για ενημέρωσή τους, ροκάνιζαν το χρόνο και την 'υγεία' της εταιρείας.

Σοβαρώτατη επίπτωση επίσης στην εταιρεία είχε και η πολιτική που εφαρμόστηκε για το πέρασμά της στον ιδιωτικό τομέα. Που οδηγούσε στην ακόμα μεγαλύτερη προβληματικοποίησή της, ώστε και σαν σωτήρας να φαίνεται ο ερχομός του ιδιώτη, και η αξία της να μειωθεί. Κι αυτό επειδή η λειτουργία της εταιρείας πια έγινε περιστασιακή.

Η ευθύνη είναι αποκλειστικά της πολιτείας. Η οποία μέσω των οργάνων της, Υπουργεία, Ο.Α.Ε., Διοίκηση, Τράπεζες, δεν προχώρησε σε καμιά ενέργεια, για την ανόρθωση της εταιρείας, αλλά παρέμεινε, απλός, άβουλος θεατής με κύριο μέλημα την εξεύρεση των όποιων χρημάτων απαιτούνται για την πληρωμή των εργαζομένων και μόνο.

Η άσχημη κατάσταση της υπολειτουργίας των εγκαταστάσεων της εταιρείας, συνεχίζεται και αυτό το χρόνο. Η δρομολόγηση οριστικής λύσης όλο και αναβάλλεται και όλο και πιο κοντά φέρνει την προοπτική οριστικού κλεισίματός της. Η απόφαση να εκκαθαριστέ 'εν λειτουργία' δεν προχωράει και η εκκαθάριση με κλείσιμο - απόλυση του προσωπικού της φαίνεται η μόνη λύση.

2.5 Η Π-Π στην Πάτρα

Όπως ήδη έχει αναφερθεί η Πάτρα, πόλη γέννησης της εταιρείας, αποτέλεσε τη βάση της παραγωγικής ανάπτυξής της. Από πολύ νωρίς δημιουργήθηκαν ολοκληρωμένες κάθετες εγκαταστάσεις επεξεργασίας (κλωστήριο - υφαντήριο - βαφείο), τυποβαφείο - εξευγενισμός) και μάλιστα το τελικό στάδιο (βαφείο - εξευγενισμός) ήταν το μόνο για όλη την εταιρεία.

Ήταν πάντα μια πηγή αναρρόφησης του εργατικού δυναμικού, όχι μόνο της περιοχής Πατρών, αλλά και της γύρω περιοχής και κυρίως της περιοχής της Αιτωλοακαρνανίας, που λόγω της καταγωγής των ιδρυτών της εταιρείας, υπήρχε πάντα μια ιδιαίτερη αδυναμία. Η εξέλιξη της άμεσης απασχόλησης, φαίνεται στο διάγραμμα (1.14). Το μέγεθος δε του συγκροτήματος Πατρών ήταν τέτοιο που τα στοιχεία του χαρακτήριζαν τον κλάδο για το νομό. Από τον πίνακα 5.1 φαίνεται ότι στην περιοχή Αχαΐας η απασχόληση στην κλωστοϋφαντουργία είναι το 29% περίπου της συνολικής και η Π-Π σε αυτό συμμετέχει με το 65% περίπου.

Στον πίνακα 5.2 φαίνεται ενδεικτικά η εξέλιξη των αμοιβών των εργαζομένων. Για τον υπολογισμό, πάρθηκε υπόψη το σύνολο των καθαρών αποδοχών του συνόλου των εργαζομένων που η εταιρεία δημοσιεύει και ο μέσος ετήσιος αριθμός των εργαζομένων.

Με όλα τα λάθη που τυχόν αυτές οι απλουστεύσεις μπορεί να δίνουν, ο πίνακας δίδει το μέγεθος της καθαρής μέσης μηνιαίας εισροής χρημάτων στην κοινωνία της Πάτρας. Και τα μεγέθη είναι τέτοια που η ανάλυση της συμβολής της στην ανάπτυξη της περιοχής, να μην χρειάζεται.

Με μόνο τα παραπάνω, οι επιπτώσεις από την υπολειτουργία της ή το κλείσιμο της στην οικονομική ζωή της πόλης, θα είναι πολύ μεγάλες. Που θα γίνουν ακόμα πιο μεγάλες, αν λάβει κανείς υπόψη του την οικονομική δραστηριότητα της πόλης και της περιοχής (κλείσιμο βιομηχανιών, απουσία επενδύσεων δημοσίων και ιδιωτικών κλπ).

Η λειτουργία της Π-Π στην περιοχή και για τόσα χρόνια, δημιούργησε και ένα εργατικό δυναμικό επίσης ειδικευμένο και έμπειρο, που πραγματικά αποτελεί πηγή πλούτου για την περιοχή. Και με το δεδομένο του μεγέθους και των δραστηριοτήτων του Συγκροτήματος Πατρών που κάλυπταν όλο το φάσμα των λειτουργιών της κλωστοϋφαντουργίας, καταλαβαίνει κανένας πόσο πολύτιμη είναι αυτή η εμπειρία και πόσο δύσκολα αποκτιέται. Και αποτελεί πράγματι πλήγμα, η στροφή όλων αυτών των εμπειρών και ειδικευμένων προς άλλες ασχολίες και η απώλεια ως εκ τούτου αυτής της γνώσης.

Σήμερα οι εγκαταστάσεις της Π-Π στην Πάτρα, καλύπτουν όλο το φάσμα της παραγωγής της κάθετης βιομηχανίας. Και λέμε μόνο παραγωγής, γιατί όλες οι άλλες υπηρεσίες υποστήριξης (προμήθεια πρώτων υλών και υλικών, πωλήσεις προϊόντων, χρηματοπιστωτικά, προσωπικό) βρίσκονται και ελέγχονται από τη μητρική εταιρεία, στην Αθήνα. Οι εγκαταστάσεις αυτές περιλαμβάνουν:

- κλωστήριο OPEN - END νημάτων. Είναι το πλέον σύγχρονο της εταιρείας, με όλη τη σειρά των μηχανημάτων των ετών 1987-

- κλωστήριο καρντέ ή/ και πεννιέ νημάτων, με μηχανήματα των ετών 1965-1972.
- υφαντήριο με σαΐτοφόρους ιστούς, των ετών πριν το 1975 και ασάϊτων ιστών των ετών πριν το 1980.
- βαφείο - φινιριστήριο - τυποβαφείο υφασμάτων, με μεγάλη ποικιλία ετών μηχανών, που ξεκινούν από τη δεκαετία του 50, αλλά και με πολλές επεμβάσεις και μετατροπές εκσυγχρονισμού, που φτάνουν ως τα τελευταία χρόνια (1985-87).

Φαίνεται επομένως ότι η παραγωγή προϊόντων με τέτοιο εξοπλισμό σε ανταγωνιστικές τιμές, σήμερα, είναι πολύ δύσκολη. Και αν λάβει κανένας υπόψη του ότι όλος ο εξοπλισμός της εταιρείας είναι της ίδιας ή μεγαλύτερης ηλικίας (καμμία σοβαρή επένδυση δεν έγινε στη δεκαετία του 80 εκτός αυτής των Πατρών που αναφέρθηκε πιο πάνω), φαίνεται αμέσως πόσο πιο δύσκολα γίνονται τα πράγματα για όλη την εταιρεία και πόσο αυξάνει το πρόβλημα με την πάροδο του χρόνου. Επομένως η λύση επείγει.

Η λύση βέβαιά ήταν πιο εύκολη, μερικά χρόνια πριν. Και τώρα όμως υπάρχει κάποιος χρόνος. Και η λύση αυτή, θα είναι στη λογική των λύσεων για όλη την εταιρεία.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.9

Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ Π.Π ΚΛΩΣΤΟΥΦΑΝΤΗΡΙΑ ΠΑΤΡΩΝ Α.Ε

ΕΤΟΣ	ΜΕΤ. ΚΕΦΑΛ.	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ	ΤΕΛΙΚΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ
1987	7.854.533.000	9.687.277.180	(754.719.272)
1988	"	8.437.619.866	(3.192.195.278)
1989	8.101.946.000	9.274.906.000	(3.821.442.000)
1990		7.763.422.000	(5.315.964.000)

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.10

ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΜΕΣΗΣ ΕΤΗΣΙΑΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΟ
ΝΟΜΟ ΑΧΑΪΑΣ ΣΤΗ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΛΩΣΤ/ΡΓΙΑ
(Αριθμός εργαζομένων)

	1978	1984	1988	1991
ΣΥΝΟΛΙΚΗ				
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ				
ΣΤΗ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ	21.117	22.581	20.179	
ΚΛΩΣΤ/ΡΓΙΑ	4.991	4.719		
Π-Π ΠΑΤΡΑΣ	2.800	3.000	2.350	1.700

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.11

ΕΞΕΛΙΞΗ ΑΜΕΣΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΤΗΣ ΠΑΤΡΑΣ
ΑΠΟ Π-Π (Αριθμός εργαζομένων x Μέσος ετήσιος μισθός)

ΕΤΟΣ	Αρ. ερ/νων	Μ.μην.μισθός	Σύνολο αποδοχών/μήνα
1971	2200 /	5300	11,6 εκ.
1976	2500	14000	35 εκ.
1981	3300	28000	92,4
1985	3200	61000	197
1988	2350	92000	217,6
1989	2400	111.0	268,5
1990	1800	120.5	216.9

Το σύνολο αποδοχών ανά μήνα περιλαμβάνει τις μέσες καθαρές μηνιαίες αποδοχές, στις οποίες υπάρχουν και τα δώρα Χριστουγέννων, Πάσχα κλπ.

Η Π-Π σε αυτήν την περίπτωση αποφάσισε (ή μάλλον ο κύριος μέτοχος δηλαδή η Εθνική Τράπεζα, η πολιτεία) να κάνει επενδύσεις, αλλά, ' 'σώζοντας' ' εργοστάσια κλωστοϋφαντουργίας και μάλιστα μερικά σε δύσκολες περιοχές (Σάμος, Φιλιάτες), που όμως διευρύνανε την παραγωγική της βάση, την κάνανε ικανή να παράγει μεγάλες ποσότητες όμοιων προϊόντων και μάλιστα σε κλασικά είδη.

Την ίδια κατεύθυνση παραγωγής, πέρα από τα κλωστήρια και υφαντήρια, πήραν και οι τελικές βαφικοφινιριστικές εγκαταστάσεις της. Εκτός του προβλήματος των εγκαταστάσεών της, που δεν έχει ευελιξία παραγωγής ο εξοπλισμός της, το μέγλωμα - άπλωμα της εταιρείας, ενέτεινε τα προβλήματα της γραφειοκρατικής της οργάνωσης και λειτουργίας, που δυσκόλευε ακόμη περισσότερο τη λήψη αποφάσεων και καθιστούσε αδύνατη τη γρήγορη αντίδρασή της στις προκλήσεις της αγοράς.

Η εταιρεία λοιπόν, ενώ στην ευρωπαϊκή αγορά επικρατούν συνθήκες μεγάλου ανταγωνισμού από προϊόντα παραγωγής τρίτων χωρών, για λόγους πολιτικής μη μείωσης της απασχόλησης (που θα προέκυπτε από την αναδιοργάνωση της παραγωγής της) που θα μεγάλωνε την ανεργία, προχωράει στην δι ' 'απορροφήσεως' ' εξαγωγή κιάλλων εταιρειών, μεγαλώνοντας όπως προαναφέρθηκε, τη δυνατότητά της να παράγει όγκο προϊόντων κλασικών ειδών. Είναι ακριβώς αυτά τα είδη που πρώτα χρονικά, μεταφέρεται η παραγωγή τους στις χώρες του φθηνού εργατικού.

Επίσης δεν φαίνεται να δραστηριοποιεί ιδιαίτερα τις θυγατρικές εταιρείες κατασκευής τελικών - ετοιμών προϊόντων (ενδυμάτων) ούτε και τις εμπορικές της, που δείχνει ακόμα μια φορά τον προσανατολισμό της, να παραμένει μια εταιρεία παραγωγός υφασμάτων, που θα απευθύνεται, θα έχει πελάτες, τους κατασκευ-

2.6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

2.6.1 ΑΙΤΙΕΣ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ανακεφαλαιώνοντας όλα όσα παραπάνω για την Π-Π αναφέρθηκαν, βλέπουμε ότι η προβληματικότητα της προέκυψε από τα χρηματοοικονομικά της μεγέθη και η πολιτεία επενέβη ριζικά, όταν οι ζημιές της έφθασαν στο ύψος του μετοχικού της κεφαλαίου. Βλέπουμε δηλ. ότι, μετά από κάποια πρόσκαιρη ανακοπή το 1975-76 των πωλήσεων της - εξαγωγών, ακολουθούσε ανοδική πορεία, χωρίς να συμβαδίζουν ανάλογα και τα κέρδη της. Αντίθετα συμβαδίζουν με την πορεία των υποχρεώσεων της και την πορεία των χρηματοπιστωτικών της που ακολουθούν και αυτά ανοδική πορεία. Το δε ύψος των χρηματοπιστωτικών της, ενώ το 1972 κάλυπτε το 12,6% της αξίας των πωλήσεων, το 1977 ήταν στο 10% και στη συνέχεια με την ακολουθούμενη πολιτική των συγχωνεύσεων δι' απορροφήσεως των άλλων εταιρειών άρχισε να ανεβαίνει ραγδαία. Αν αυτό συνδυαστεί με την πτώση της ζήτησης των προϊόντων, τον οξύ ανταγωνισμό, άρα την ανάγκη παραγωγής προϊόντων με όσο το δυνατόν χαμηλότερο κόστος, το ύψος των επιτοκίων στη χώρα μας και το ύψος του πληθωρισμού, πράγματα που επέβαλαν την προσφυγή στη λιγότερη δυνατή δανειοδότηση, φαίνεται πόσο μεγάλο πρόβλημα γινόταν για την επιχείρηση. Από την άλλη μεριά βέβαια, η παραγωγή με μικρότερο κόστος (και/ή παραγωγή προϊόντων με τη μεγαλύτερη προστιθέμενη αξία) απαιτούσαν εκσυγχρονισμό, επομένως επενδύσεις στην κατεύθυνση της άμεσης απόδοσης ή προς προϊόντα μεγαλύτερης προστιθέμενης αξίας ή προς προϊόντα μεγάλης ζήτησης.

αστές ετοιμών, δηλαδή δεν θα προχωράει στην παραγωγή 'επώνυμων' τελικών προϊόντων.

Με την ένταξη της χώρας στην ΕΟΚ, που άλλαζε τη σχέση της χώρας με την ευρωπαϊκή αγορά, η εταιρεία, με στόχο να πετύχει μεγαλύτερη ποικιλία τελικών προϊόντων, άρα απαιτείται 'ευέλικτος' εξοπλισμός μικρών όγκων προϊόντων (παρτίδων) και άμεση αντίδραση - εξυπηρέτηση της αγοράς, προβαίνει στην αγορά των εγκαταστάσεων στη Γερμανία. Στην ύπαρξη αυτής της εταιρείας στη Γερμανία οφείλεται και η κατακόρυφη αύξηση των εξαγωγών υφασμάτων μετά το 1982, που σημαίνει ότι κινήθηκε προς αυτήν την κατεύθυνση.

Όμως η πολιτική της διατήρησης της απασχόλησης και της εξυγίανσης άλλων εταιρειών, που η διοίκηση ακολούθησε ή η Εθνική Τράπεζα (που δάνειζε με τα επιτόκια της αγοράς) αποφάσισε και επέβαλε και η πορεία που η οργάνωσή της και η δομή της καθόρισε την οδήγησαν σε οικονομικά δεδομένα που επιβάλανε την επέμβαση της πολιτείας. (Να υπενθυμίσουμε ότι σοβαρά προβλήματα αντιμετωπίζει και η άλλη μεγάλη Ελληνική κλωστοϋφαντουργία, το ΑΙΓΑΙΟ, που ούτε αυτή θα μπορέσει να τα ξεπεράσει και θα οδηγηθεί στο κλείσιμο).

Στη συνέχεια, με απευθείας κρατικό έλεγχο, λείπει παντελώς η διάθεση, η βούληση εξυγίανσης της εταιρείας και όλες οι προσπάθειες μένουν απλά στο επίπεδο των εξαγγελιών. Λείπει η πολιτική στρατηγικής της εταιρείας, η διάθεση πραγματικής τομής στη δομή της, την οργάνωσή της, την παραγωγή της, η διάθεση σύγκρουσης με τη φιλοσοφία της και τους ανθρώπους της.

Οι οποίοι, έτσι όπως είχαν επαγγελματικά μεγαλώσει, στην κατά μοίωση του Ελληνικού κράτους οργανωτική δομή της εταιρείας,

στελέχη της, διευθυντικά ή όχι, συνδικαλιστές και εργαζόμενοι, εστίαζαν τις προσπάθειές τους για την επαγγελματική τους επιβίωση, στη διατήρηση ή/ και διεύρυνση των κεκτημένων μάλλον, χωρίς να δίνουν σημασία αν αυτό εξασφαλιζόταν από την έξωθεν οικονομική βοήθεια και μόνο, και από την 'προσκόλληση' σε κάποια διαφανόμενη κάθε φορά άρχουσα πολιτική τάση.

Οι κλαδικές μελέτες του ΥΠΕΘΟ και του ΟΑΕ που διοικούσε την εταιρεία, έδειχναν την πορεία που έπρεπε να ακολουθηθεί: παραγωγή προϊόντων μεγαλύτερης προστιθέμενης αξίας, άμεση εξυπηρέτηση της αγοράς, επώνυμα προϊόντα. Αυτό βέβαια έδειχνε και τις προϋποθέσεις: εκσυγχρονισμός εξοπλισμού, αναδιοργάνωση, πέρα βέβαια από τη χρηματοοικονομική της εξυγίανση. Όμως δεν έγινε τίποτα ουσιαστικό προς αυτήν την κατεύθυνση. Όλα σταμάτησαν στις εξαγγελίες.

2.6.2 ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Εδώ, δεν θα εξετασθεί η σημερινή οικονομική κατάσταση της εταιρείας, γιατί αυτή δεν αντέχει σε καμμία θεώρηση, αλλά η εμπορική κατάστασή της, ο εξοπλισμός της.

Σήμερα λοιπόν η εταιρεία, έχει αποκοπεί από όλο σχεδόν το πλέγμα των θυγατρικών της εταιρειών, κατασκευαστικών ή εμπορικών. Έχουν όλες κλείσει ή εκποιηθεί ή μεταβιβαστεί (στον ΟΑΕ) κυρίως για να καλύψουν χρηματικά κενά του κυρίως κορμού της εταιρείας. Να αναφέρουμε χαρακτηριστικά τις:

ΚΡΟΝΟΣ (εκκαθάριση), BIANCA, MULDER (εκποιηθεί), Π-Π VAN DELBEN (πωληθηκε στη Γερμανική εταιρεία HOF αντί 17 εκατ. μάρκων) BIECH (ΟΑΕ), Π-Π Ν. Φαλήρου (πρώην Γαβριήλ) (ΟΑΕ).

Έχει εγκαταστάσεις, στην Πάτρα, Μ. Πεύκο, Ν. Ιωνία, Χαλκίδα, Σύρο, Σάμο και Καρπενήσι. Από αυτές, ήδη δεν έχει την πλειοψηφία των μετοχών της εταιρείας του Μ. Πεύκου, Σύρου και Καρπενήσιου. Οι απασχολούμενοι είναι περίπου 4.000 και η κατάσταση των εταιρειών (και της μητρικής) μπορεί να χαρακτηριστεί από:

- ξεπερασμένες από πολλού χρόνου εγκαταστάσεις. Το σύνολο σχεδόν του εξοπλισμού είναι της δεκαετίας του 70 και πριν, και φυσικά η μέση ηλικία του πρέπει να είναι ή να ξεπερνά τα 20 χρόνια.
- οργανωτική δομή περασμένων εποχών, ανασταλτικό παράγοντα σε κάθε προσπάθεια 'εξυγίανσης'.
- 'απομόνωση' από τις ανάγκες και τις απαιτήσεις της αγοράς και με ελάχιστη εμπορική αξιοπιστία.
- αποδυνάμωση σε μεγάλο βαθμό, από το στελεχιακό - επιστημονικό της προσωπικό ακόμα και από πολλούς έμπειρους και ειδικευμένους εργαζόμενους.
- μόνιμη υπολειτουργία, με όλες τις συνέπειες αυτού, ή μάλλον παροδική λειτουργία, αφού η έλλειψη πρώτης ύλης είναι μόνιμη κατάσταση.
- καθημερινή αύξηση (συσσώρευση) παντοειδών προβλημάτων.

2.6.3 ΑΠΩΣΕΙΣ - ΘΕΣΕΙΣ ΦΟΡΕΩΝ

Για την επίλυση του θέματος της Π-Π, σε κάθε πόλη - περιοχή που έχει εγκαταστάσεις, δραστηριοποιήθηκαν αρκετοί φορείς, αφού όλοι καταλάβαιναν το μέγεθος της επίπτωσης από το κλείσιμό της. Η δραστηριοποίηση αυτή, έγινε αισθητή κυρίως μετά την τελευταία 'προσπάθεια εξυγίανσης' του Σεπτεμβρίου του 1990, που

είχε σαν αποτέλεσμα την απόλυση 1400 περίπου εργαζομένων και εργατικές κινητοποιήσεις μηνών.

Στην πόλη μας, η πρώτη άμεση εμπλοκή της πόλης στο πρόβλημα, έγινε το φθινόπωρο του 90, και είχε σα στόχο την εξεύρεση κοινά αποδεκτής λύσης, για την, σε πρώτη φάση, επαναλειτουργία του εργοστασίου, που παρέμεινε κλειστό λόγω των εργατικών κινητοποιήσεων (κατάληψη στην ουσία), που ακολούθησαν την αναγγελία των απολύσεων. Στις διαπραγματεύσεις αυτές συμμετείχαν και συνυπέγραψαν τη σχετική τελική συμφωνία, που έγινε στις 20 Νοεμβρίου του 1990, ο Δήμος και όλοι οι φορείς της πόλης (Εργατικό Κέντρο, Επιμελητήρια κλπ).

Αυτή η συμφωνία δεν έγινε δυνατόν να υλοποιηθεί και κυρίως στο τμήμα της που προβλέπει αναδιοργάνωση, εκσυγχρονισμό και επενδύσεις. Έτσι, κι ενώ τα προβλήματα συσσωρεύονται, διάφοροι παράγοντες κινούνται προς την κατεύθυνση ανάληψης του MANAGEMENT από την προηγούμενη Διοίκηση των Στράτου - Κατσάμπα. Ο πρόεδρος του Επιμελητηρίου Αχαΐας, το Δεκέμβριο του 91, καταθέτει νέα πρόταση, που προβλέπει ανάληψη της εταιρείας, με ενοικίαση των εγκαταστάσεών της, από Συνεταιρισμό, που θα συμμετέχουν εργαζόμενοι και μη, κάτοικοι της πόλης.

Οι προτάσεις των εργαζομένων και του Εργατικού Κέντρου, θέτουν σαν στόχο, εκτός των άλλων, και τη διατήρηση των θέσεων εργασίας

Η Διοίκηση της εταιρείας, έχει 'αποστολή' να λειτουργήσει την εταιρεία και να διευκολύνει τους φορείς (τράπεζες) που θα αναλάβουν την υλοποίηση της θέσεως της πολιτείας που είναι, η τελευταία, εκιαθάριση εν λειτουργία. Απόφαση, που κι αυτή δεν προχωράει, αφού προέκυψαν διάφορα νομικά κυρίως προβλήματα.

2.6.4. ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

Από όλους είναι αποδεκτό, κι όλοι συμφωνούν ότι η καθυστέρηση στη λήψη της όποιας απόφασης, αποβαίνει σε βάρος της εταιρείας και της οικονομίας και φέρνει πιο κοντά την προοπτική της μιας λύσης, αυτής που θα εξυπηρετεί έσως μόνο τους αγοραστές SCRAP και οικοπέδων.

Η άμεση επομένως λύση που πρέπει να δοθεί, πρέπει να στηρίζεται στα πραγματικά σημερινά δεδομένα της εταιρείας και να έχει στόχο την Ευρώπη του αύριο, χωρίς συνθήματα, εξοραϊσμούς ή απαράβατους όρους.

Είναι πια φανερό ότι η Π-Π, σε καμμία περίπτωση δεν μπορεί να εξασφαλίσει τη σημερινή απασχόληση. Επίσης φανερό, ότι δεν μπορεί να λειτουργήσει, όλος ο εξοπλισμός της, αυτός που ήταν σε λειτουργία μέχρι και το 1990. Όλα αυτά όμως θα προκύψουν από:

- Στρατηγικό σχεδιασμό για την πορεία της εταιρείας, με βάση τα νέα παγκόσμια δεδομένα του κλάδου, και με προοπτική την Ευρώπη του 21ου αιώνα. Σχεδιασμός που θα εντάσσεται και στα δεδομένα του κλάδου στην Ελλάδα (παραγωγή καλής ποιότητας πρώτης ύλης κλπ.) και θα συντάσσεται και τις προοπτικές του. Άρα αυτό αναγκαστικά θα στοχεύει στην προς τα πάνω καθετοποίηση, προς τα τελικά στάδια και τον προσανατολισμό της σε προϊόντα υψηλής προστιθέμενης αξίας και ποιότητας, μαζί με την οργάνωση της στην κατεύθυνση της εμπορίας, διάθεσης και εξυπηρέτησης του καταναλωτή (ήδη βέβαια έχει απομονωθεί από όλες τις θυγατρικές της εμπορικές επιχειρήσεις).

Από το σχεδιασμό αυτό θα προκύψουν:

- τα προϊόντα που άμεσα μπορούν να παραχθούν και αυτά που θα παραχθούν μετά από παρεμβάσεις.
- ο εξοπλισμός και οι εγκαταστάσεις που μπορούν και πρέπει να χρησιμοποιηθούν.
- το μέγεθος των μονάδων και η απασχόληση
- το είδος και το μέγεθος της οργάνωσης
- ο εκουγχρονισμός και οι απαιτούμενες επενδύσεις
- ο σχεδιασμός και η εκτέλεση των επενδύσεων πρέπει να γίνουν σταδιακά και με ενδιάμεσους στόχους. Η παρακολούθηση του προγράμματος να δίνει δυνατότητες ευελιξίας, αναθεώρηση και επαναπροσδιορισμό θέσεων.
- το οργανωτικό σχήμα που θα υπηρετεί το στόχο, θα πρέπει να οργανωθεί στα νέα δεδομένα και τη νέα στρατηγική, για να οργανωθούν σωστά και σύγχρονα οι διαδικασίες, οι λειτουργίες και οι μέθοδοι που θα ακολουθηθούν.
- ιδιαίτερη μνελα θα κάνουμε στην οργάνωση του MARKETING, της παρακολούθησης και εξυπηρέτησης της αγοράς, εδώ και στο εξωτερικό.
- αξιοποίηση προς την κατεύθυνση αυτή όλων των ευκαιριών που κοινοτικά ή εθνικά προγράμματα προσφέρουν.
- χρηματοοικονομική εξυγίανση, συνολική και οριστική
- εξασφάλιση συνεργασιών με ομοειδείς επιχειρήσεις, 'μοίρασμα' ενδεχομένως της παραγωγής των διαφόρων ειδών και ποιοτήτων.
- αξιοποίηση του εργατικού δυναμικού, της γνώσης που ήδη υπάρχει και οργάνωση συνεχούς επιμόρφωσής του.

Είναι φανερό ότι η νέα προσπάθεια 'ανάκαμψης και εξυγίανσης' της εταιρείας πρέπει να ξεκινήσει άμεσα. Κι επειδή υπάρχει η εμπειρία των 'πειραματισμών' των εξαγγελιών εδώ και των

λύσεων που δόθηκαν σε παρόμοιες περιπτώσεις στο εξωτερικό, επειδή υπάρχει γνώση, δεν δικαιολογείται ούτε καθυστέρηση, ούτε εξαγγελίες. Μόνο απόφαση και εργασία.

Ο όποιος φορέας (ιδιώτης επενδυτής, συνεταιρισμός, εταιρεία λαϊκής ή δημοτικής βάσης, όμιλος κλπ) αποφασίσει να επενδύσει στην εταιρεία, στην ουσία στο εμπορικό της όνομα, εξασφαλίζοντας αυτά που πρέπει από τα παραπάνω που αναφέρθηκαν και στοχεύοντας στα υπόλοιπα, είναι σίγουρο ότι θα πετύχει. Γιατί στον κόσμο του αύριο, υπάρχει θέση και για την κλωστοϋφαντουργία και με ιδιαίτερη σημασία για τη χώρα μας, που καλλιεργεί και παράγει την πρώτη ύλη, το βαμβάκι.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.12.

ΕΞΕΛΙΞΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΠΕΙΡΑΙΚΗΣ - ΠΑΤΡΑΙΚΗΣ (Σε χιλιάδες δραχ.)

ΧΡΟΝΟΣ	ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	ΠΩΛΗΣΕΙΣ		ΜΙΚΤΟ ΚΕΡΑΟΣ ΕΚΜΕΤ.	ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ		ΧΡΗΜΑΤΟΠ. ΕΙΣΟΔ.	ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ	ΚΑΘΑΡΕΣ ΑΜΟΙΒΕΣ ΠΡΟΪΟΓΚΟΥ	ΤΕΛΙΚΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΧΡΗΣΗΣ
		ΕΙΣΟΤΕΡ.	ΕΞΟΤΕΡ.		ΜΑΚΡΟΠ.	ΒΡΑΧΥΠ.					
1969	202.500	732.900	161.200	241.876	397.420	1.040.878	114.241	375.140	3.562	197.250	23.307.487
1972	441.060	1.349.400	376.690	433.425	331.169	1.858.480	177.482	487.219	3.966	266.450	50.668.514
1976	589.045	2.505.761	898.838	1.100.956	1.547.633	1.547.633	306.414	1.584.476	4.908	823.250	341.811
1977	776.144	3.019.271	1.231.385	1.288.698	1.912.813	2.595.234	423.406	1.636.466	5.230	851.177	254.582
1978	803.815	3.640.040	1.564.300	1.754.982	2.349.023	3.537.295	599.805	2.242.951	5.404	1.054.672	279.076
1979	923.504	4.855.328	2.161.457	2.474.903	3.222.726	4.973.725	910.668	2.512.716	6.319	1.422.579	474.767
1980	923.504	5.515.500	2.714.600	3.262.800	4.394.198	8.090.284	1.464.899	4.428.293	6.924	1.832.190	411.331
1981	923.504	6.999.645	3.803.770	2.704.582	5.469.072	15.046.158	2.299.055	5.037.404	7.300	2.365.882	(1.201.117)
1982	1.364.734	7.387.291	4.527.022	3.031.698	5.432.766	21.062.887	3.361.098	4.880.112	7.000	3.150.034	(2.033.379)
1983	3.139.916	8.643.230	6.711.177	3.916.616	5.086.683	27.709.004	5.043.502	5.316.590	6.862	3.458.898	(3.021.858)
1984	3.139.916	7.470.559	8.297.129	3.359.547	3.877.032	36.235.626	6.705.077	8.413.113	7.178	4.059.125	(6.775.380)
1985	3.139.916	8.868.152	13.976.502	3.947.338	3.053.501	50.012.428	9.848.223	10.354.253	6.720	5.308.969	(8.464.281)
1986	30.555.800	10.901.041	16.474.506	8.116.312	9.495.494	19.513.408	8.751.927	12.098.306	6.669	5.812.040	(4.130.371)
1987	30.555.800	12.256.691	11.855.377	4.952.213	9.306.701	26.618.875	6.573.009	5.836.597	6.728	6.242.641	(2.834.748)
1988	30.555.800	13.278.239	9.356.854	2.189.436	8.434.559	28.015.415	8.062.162	5.897.100	6.606	7.232.147	(5.639.693)
1989		13.506.000	9.565.000	1.171.771	7.646.710	44.148.030	9.785.133	5.229.437	5.855	8.509.634	(9.621.288)
1990					7.286.896	66.787.000	15.386.768		4.750		(11.767.316)
1991									4.500		(28.000.000)
			96.000.000								(4)

(1) Από το έτος αυτό και μετά η εταιρεία παρουσιάζει τις αποδοχές ως καθαρές αποδοχές.

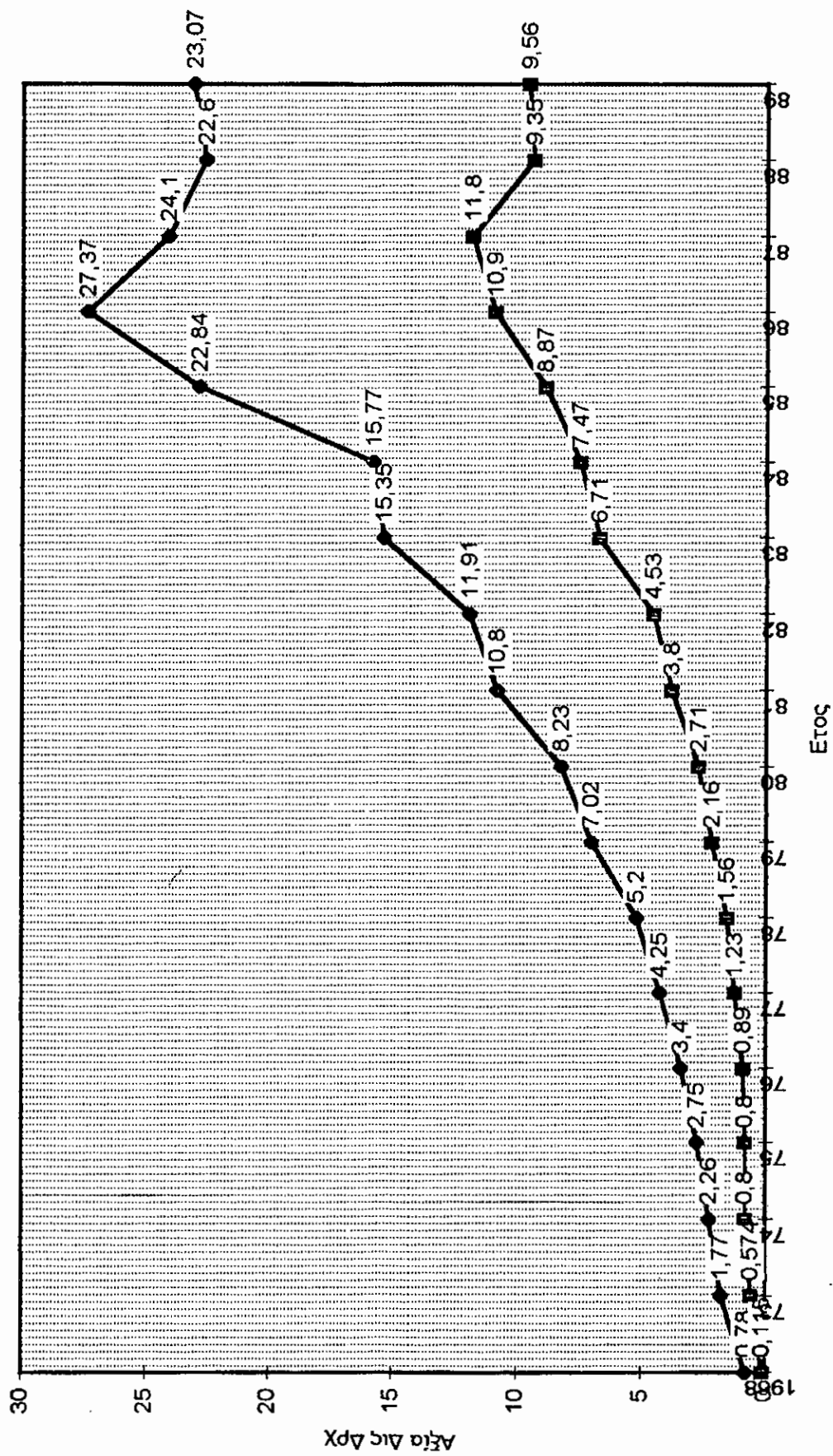
(2) Τα αποθέματα παρουσιάζονται στο εξής ως άθροισμα των στοιχείων "ημιτελή προϊόντα" + "έτοιμα προϊόντα".

(3) Στα αποθέματα παρουσιάζονται ξεχωριστά και εγγραφή ως "παραγωγή σε εξέλιξη" που δεν λαμβάνεται υπόψη.

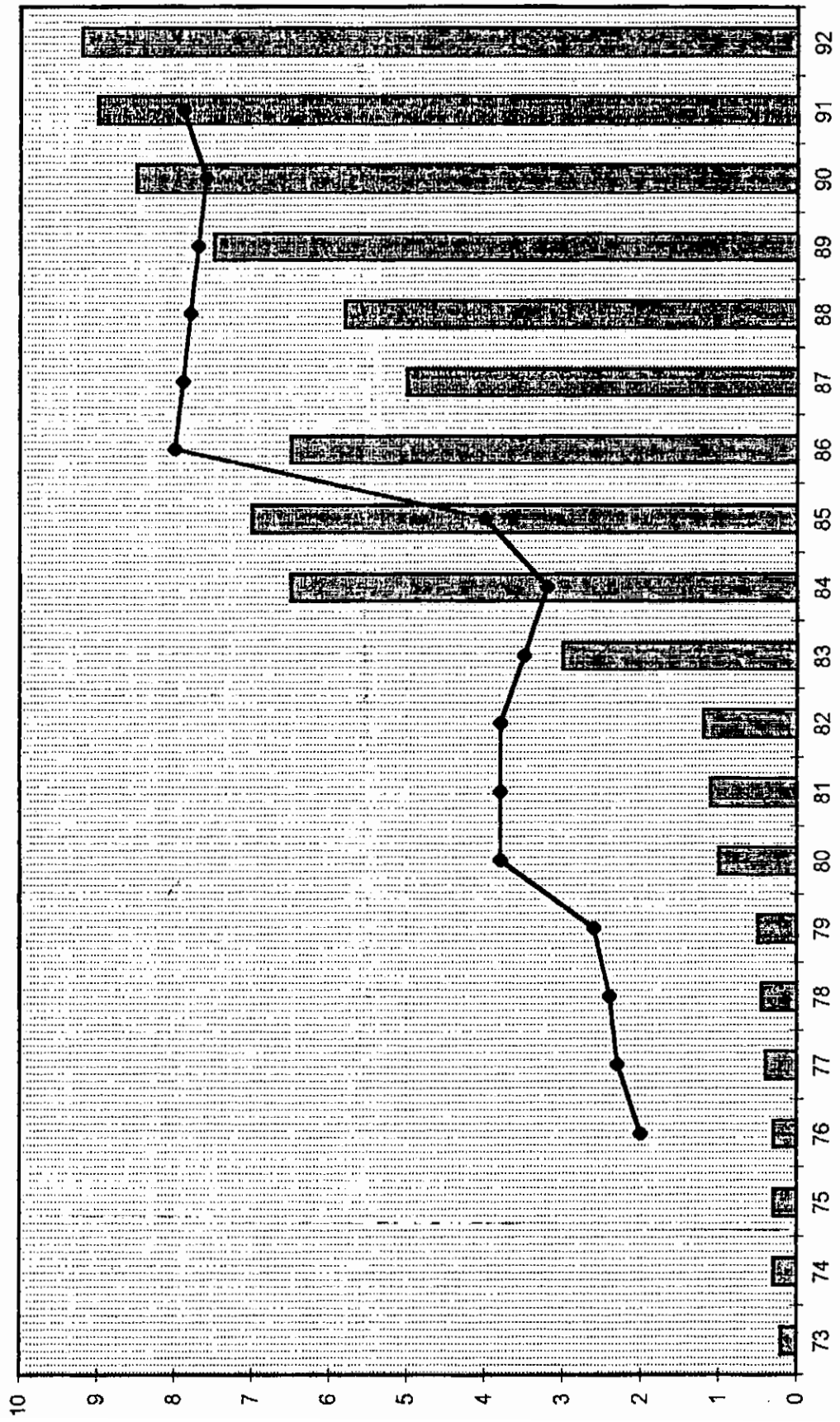
(4) Από δημοσιεύματα εφημερίδων, μη εξακριβωμένα μεγέθη.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

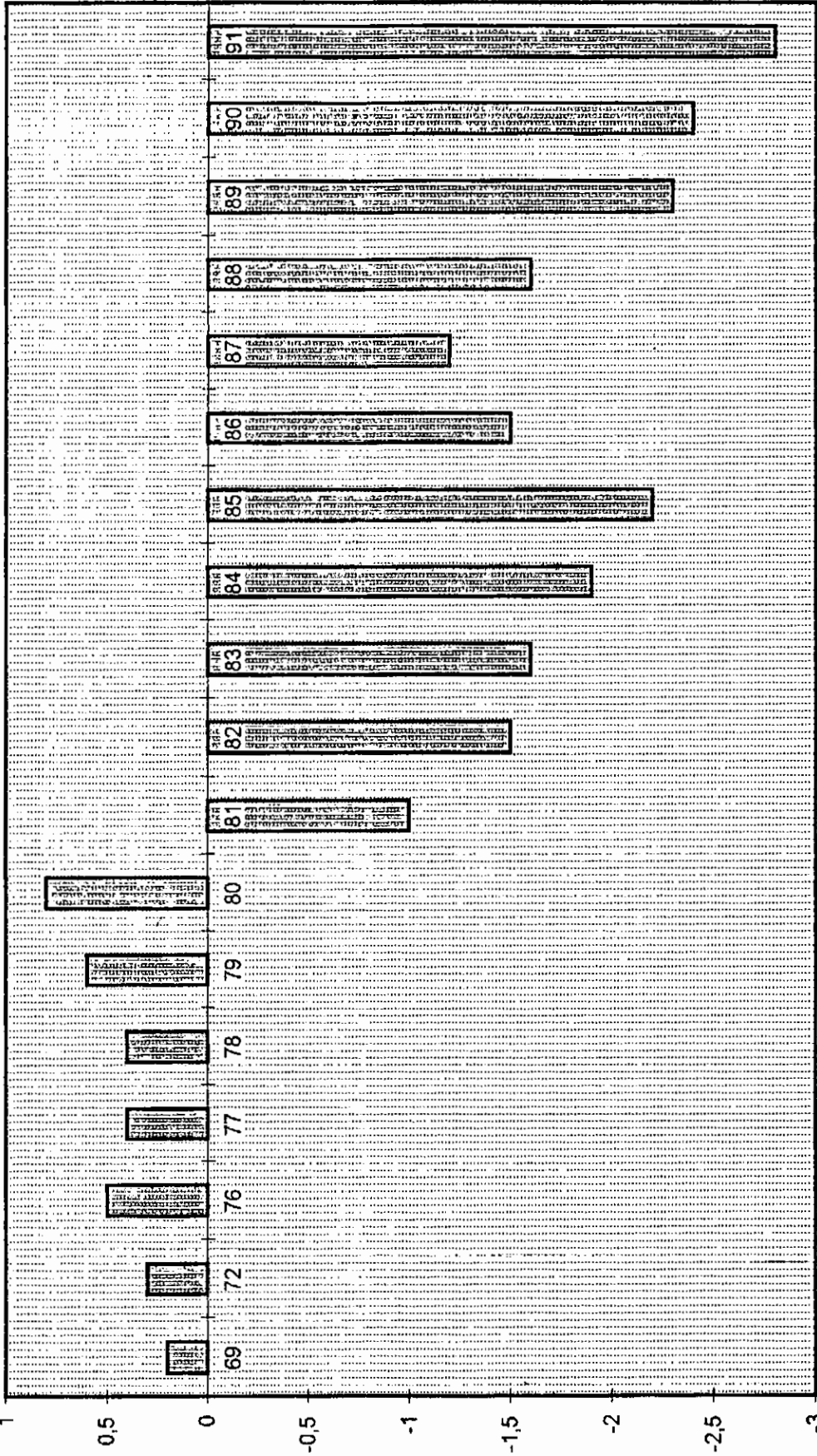
Διάγραμμα 1.9 Εξέλιξη πωλήσεων Π.

ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΑ ΕΞΟΔΑ

БЕЛЕЖИХ КЕПАҚОН ЗИМЦОН

3. PIRELLI HELLAS A.E.

3.1 Ιστορικά και γενικά στοιχεία

Η PIRELLI, μητρική εταιρεία της PIRELLI HELLAS A.E., είναι ένα από τα κυριώτερα συγκροτήματα κατεργασίας ελαστικού στον κόσμο. Το 1872 ο πρωτοπόρος της Ιταλικής Βιομηχανίας G.B. PIRELLI άρχισε να κατασκευάζει ελαστικούς σωλήνες και ταινίες σε ένα μικρό εργοστάσιο στο Μιλάνο. Σήμερα εκεί βρίσκονται τα κεντρικά γραφεία της PIRELLI SPA και των επιχειρήσεων που ελέγχει σε όλον τον κόσμο.

Ο όμιλος των επιχειρήσεων PIRELLI επεκτάθηκε κυρίως μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο σε πολλές χώρες της Ευρώπης και στην Βόρειο και Νότιο Αμερική, καθώς και σε ορισμένες άλλες χώρες (Τουρκία, Αίγυπτος, Αυστραλία κλπ). Μετά τον έλεγχο της Αμερικάνικης ARMSTRONG και της CEAT - METZELER VEITH (τελευταία γίνονται διαπραγματεύσεις για την συγχώνευση με τη γερμανική CONTINENTAL) διαθέτει εργοστασιακά συγκροτήματα παραγωγής κάθε λογής προϊόντων ελαστικού, σε πάνω από 32 χώρες.

Η παραγωγική δραστηριότητα εντοπίζεται κυρίως στην κατασκευή ελαστικών αυτοκινήτων παντός τύπου και στην παραγωγή διαφόρων ειδών βιομηχανικού ελαστικού. Στον τομέα των ελαστικών αυτοκινήτων κατείχε το 1988 την πέμπτη θέση με ποσοστό 8%, ενώ το 1989 μαζί με την CONTINENTAL την τέταρτη θέση με ποσοστό 16% επί της συνολικής παγκόσμιας παραγωγής. (ΠΙΝΑΚΑΣ 2.1.1./ΣΧΗΜΑ 2.1.1.). Στον τομέα του βιομηχανικού ελαστικού κατείχε το 1989 την τέταρτη θέση (ΠΙΝΑΚΑΣ 2.1.2.).

3.2. PIRELLI HELLAS A.E.

Η βιομηχανία παραγωγής επισώτρων και προϊόντων ελαστικού PIRELLI HELLAS A.E. είναι θυγατρική εταιρεία της πολυεθνικής PIRELLI SPA. Ιδρύθηκε το 1959 και άρχισε να λειτουργεί το εργοστάσιο στην Πάτρα το 1962 με 350 εργάτες, 30 υπαλλήλους και 20 τεχνικούς, με διευθυντή τον ELIO DE FILIPPO.

Τον Απρίλιο 1991 στο εργοστάσιο απασχολούνταν 460 εργαζόμενοι, εκ των οποίων πέντε (5) μηχανικοί (Μηχανολόγοι - Ηλεκτρολόγοι και Χημικοί). Το 90% των εργαζομένων ανήκε σε εργατικές ενώσεις, δηλαδή στα τρία εργοστασιακά σωματεία, εργατών παραγωγής, τεχνιτών και υπαλλήλων.

Η έδρα της επιχείρησης καθώς και η Εμπορική Δ/νση βρίσκονται στην Αθήνα, όπου μαζί με τα γραφεία στην υπόλοιπη Ελλάδα απασχολούνται 210 υπάλληλοι.

Το μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας το 1990 ανερχόταν σε 22.050.000 δολάρια και καταμεριζόταν ως εξής: 80% στη μητρική PIRELLI, 10% στην Εθνική Τράπεζα και 10% στην Εμπορική Τράπεζα.

Η παραγωγή του εργοστασίου αφορά πέντε (5) κύριες γραμμές προϊόντος:

- Επιβατικά και RADIAL μεταφορών
- Ελαστικά φορτηγών TESSILE
- Ελαστικά φορτηγών συμβατικά
- Αγροτικά ελαστικά εμπρόσθια και οπίσθια
- IMPLEMENT και χωματουργικά

Ο όγκος παραγωγής το 1989 ανερχόταν σε 11000 τόννους εκ των οποίων 6500 τόννοι ελαστικά επιβατικών.

Οι χρησιμοποιούμενες πρώτες ύλες είναι κυρίως συνθετικές και φυσικές γόμες, φούμος, χημικά πρόσθετα, υφάσματα, σύρμα κλπ. σχεδόν εξ ολοκλήρου εισαγόμενες.

Διαθέτει εγκατεστημένη ισχύ 15000 HP περίπου. (Το 1986 η εγκατεστημένη ισχύς ήταν 14517 HP).

Ο μηχανικός εξοπλισμός που χρησιμοποιείται για την παραγωγή επιβατικών ελαστικών είναι στο μεγαλύτερο ποσοστό σύγχρονος, ενώ ο υπόλοιπος μηχανικός εξοπλισμός είναι παλιάς τεχνολογίας με διάφορες βελτιώσεις και τροποποιήσεις που έχουν γίνει κατά καιρούς.

Τα ιδιόκτητα ακίνητα που κατείχε στις 31/12/90 φαίνονται στον ΠΙΝΑΚΑ 2.1.3.

Σταθμός στην εξέλιξη της PIRELLI HELLAS αποτέλεσε η επένδυση για την παραγωγή RADIAL επιβατικών ελαστικών P3 ύψους 300.000.000 δρχ. σε τιμές 1981. Τα εγκαίνια της νέας μονάδας έγιναν το 1982 με τη συμπλήρωση 20 χρόνων από τη λειτουργία του εργοστασίου.

Η ομαλή λειτουργία του εργοστασίου συνεχίστηκε μέχρι το 1989 οπότε άρχισε μια έντονη εργατική αντιπαράθεση με τη διοίκηση της εταιρείας, η οποία κορυφώθηκε το πρώτο τρίμηνο του 1990. Επήλθε συμφωνία τον Απρίλιο του 1990.

Η εργατική αναταραχή ξανάρχισε στις αρχές του 1991 με την συζήτηση για τη συλλογική σύμβαση 1991. Η εταιρεία προχώρησε σε 80 διαθεσιμότητες, η αντιπαράθεση κορυφώνεται τον Απρίλιο 1991, γίνονται 21 απολύσεις, οι εργαζόμενοι αρχίζουν εναλασόμενες τετράωρες στάσεις εργασίας και η εταιρεία προχωρεί σε LOCK OUT. Η αντιπαράθεση οξύνεται όσο περνά ο χρόνος, το εργοστάσιο δεν δουλεύει με αποτέλεσμα τον Αύγουστο του 1991 ανακοί-

νώνεται η απόφαση της PIRELLI για οριστικό κλείσιμο του εργοστασίου.

Παρακάτω, θα επιχειρηθεί, στο μέτρο του δυνατού, η ανίχνευση και διερεύνηση των αιτιών της δυσάρεστης αυτής εξέλιξης καθώς και η διατύπωση κάποιων προτάσεων για το θέμα αυτό.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.1.1.

Έψος πωλήσεων των μεγαλύτερων βιομηχανιών
ελαστικών αυτοκινήτων (1988)

(Δισεκατομμύρια ECU)	Πωλήσεις	Ποσοστό(%)
GOODYEAR	677	18
MICHELIN	677	18
BRIDGESTONE	550	14
CONTINENTAL	321	8
PIRELLI	288	8
SUMITOMO	254	7
UNIROYAL	169	4
YOKOHAMA	144	4
TOYO	63	2
COOPER	55	1
ΑΛΛΕΣ	609	16

Πηγή: SEDICA(3)

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.1.3.

Αναλυτικός Πίνακας Ιδιοκτητων Ακινήτων στις 31/12/90

της PIRELLI HELLAS A.E.

<u>Γήπεδα</u>	<u>τ.μ.</u>	<u>\$</u>
<u>Γήπεδο Εργοστασίου -Ιτιές Πάτρας</u>	<u>166.727</u>	<u>1.873.537</u>
<u>Β'Γήπεδο Εργοστασίου-Ιτιές Πάτρας</u>	<u>8.892</u>	<u>731.492</u>
Γήπεδο Κεντρικών Γραφείων και Αποθήκης		
<u>Αθήνας, Λεωφ.Αθηνών 106</u>	<u>6.527</u>	<u>3.473.207</u>
<u>Γήπεδα Αστικών Κτιρίων</u>		<u>106.558</u>
<hr/>		
<u>Κτίρια</u>	<u>τ.μ</u>	<u>\$</u>
<u>Βιομηχανικά Κτίρια Εργοστ.Πάτρας</u>	<u>34.666</u>	<u>13.546.010</u>
Κτίριο Κεντρικών Γραφείων - Αθήνα,		
<u>Λεωφ.Α.Αθηνών 106</u>	<u>538</u>	<u>1.282.932</u>
<u>Κτίριο αποθήκης -Αθήνα, Λεωφ.Αθηνών 106</u>	<u>1.798</u>	<u>1.055.839</u>
Διαμέρισμα Πολυκατοικίας - Πάτρα		
<u>Οδός Αθαν.Διάκου και Μεσολογγίου</u>	<u>272</u>	<u>171.844</u>
Αστικό Ακίνητο-Καλαμάτα Οδός Αθηνών 105		
<u>(ιδιοκτησίας μας κατά 1/2 εξ αδιαιρέτου)</u>	<u>605</u>	<u>71.107</u>
		<u>16.127.732</u>

Πηγή: Απολογισμός Χρήσης

PIRELLI HELLAS AE

3.2.1 Εξέλιξη οικονομικών και παραγωγικών μεγεθών

Το 1986: Παρουσιάζει καθαρά κέρδη 1.177.931 \$. Η παραγωγή σημειώνει αύξηση 17%, ενώ πραγματοποιήθηκαν 60% μεγαλύτερες σε όγκο εξαγωγές από εκείνες του προηγούμενου έτους.

Πραγματοποιήθηκαν επενδύσεις ύψους 1.851.141 \$ βασικά σε νέο μηχανικό εξοπλισμό παραγωγής. Το έτος αυτό πραγματοποιείται αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου κατά 2.835.000\$ (από τα οποία τα 2.263.950\$ σε αυτούσιο συνάλλαγμα) οπότε το μετοχικό κεφάλαιο ανήλθε σε 17.500.000\$ από 14.665.000 \$ που ήταν το προηγούμενο έτος. Ενώ οι μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις παραμένουν σχεδόν στα ίδια επίπεδα, οι βραχυπρόθεσμες αυξάνονται κατά 4.339.397\$ σε σχέση με το 1985.

Το 1987: Παρουσιάζει καθαρά κέρδη 1.315.398\$. Ο όγκος παραγωγής παρέμεινε σχεδόν στα ίδια επίπεδα με τον προηγούμενο χρόνο ενώ παρατηρείται μια ελαφρά κάμψη στην εγχώρια αγορά, η οποία όμως αντισταθμίζεται εξ ολοκλήρου από την αντίστοιχη αύξηση των εξαγωγών. Πραγματοποιήθηκαν επενδύσεις ύψους 2.930.000\$ κυρίως σε μηχανικό εξοπλισμό και τεχνικές εγκαταστάσεις. Επίσης κατ' εφαρμογή των νέων διατάξεων του Ν. 2190/1920 σχηματίστηκε για πρώτη φορά πρόβλεψη για αποζημίωση του προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία, συνολικού ποσού 1.402.699\$. Ενώ οι μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις παραμένουν σχεδόν στα ίδια επίπεδα, οι βραχυπρόθεσμες αυξάνονται κατά 4.794.175\$.

Το 1988: Παρουσιάζει καθαρά κέρδη 1.505.476\$. Ο όγκος παραγωγής παρουσίασε ελαφρά αύξηση. Αντίστοιχη αύξηση παρουσίασε και ο όγκος πωλήσεων αλλά λόγω της αύξησης στις τιμές πωλήσεων μόνο

κατά 7% ενώ ο πληθωρισμός ήταν 15% και της υποτίμησης της δραχμής έναντι του δολλαρίου, η αξία των πωλήσεων διατηρήθηκε στα ίδια σχεδόν επίπεδα. Πραγματοποιήθηκαν επενδύσεις ύψους 2.340.000\$, κυρίως για μηχανικό εξοπλισμό που αφορά το RADIAL μεταφορών και επιβατικών. Ενώ οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις παραμένουν σχεδόν στα ίδια επίπεδα, οι μακροπρόθεσμες αυξάνονται κατά 4.582.785\$ λόγω λήψης ομολογιακών δανείων.

Το 1989: Για πρώτη φορά παρουσιάζει ζημιά 209.267\$. Το αρνητικό αυτό αποτέλεσμα αποδίδεται στη στασιμότητα της ζήτησης που συνοδεύτηκε από έντονο ανταγωνισμό λόγω του αυξανόμενου όγκου των εισαγομένων ελαστικών τόσο από δυτικές χώρες όσο και από χώρες της Άπω Ανατολής όπου το χαμηλό κόστος παραγωγής και η έλλειψη δασμών εισαγωγής επιτρέπουν τη διάθεσή τους σε πολύ ανταγωνιστικές τιμές. Γι' αυτό και η αύξηση στις τιμές πωλήσεων περιορίστηκε στο 6% με πληθωρισμό 14,8%.

Επίσης το κόστος των πρώτων υλών αυξήθηκε ενώ δεν επιτεύχθηκαν βελτιώσεις στην παραγωγικότητα της εργασίας λόγω ύπαρξης εργατικής αντιπαράθεσης με την εταιρεία. Η παραγωγή σημείωσε ελαφρά πτώση ενώ οι εξαγωγές παρέμειναν στα ίδια επίπεδα.

Οι επενδύσεις αυξήθηκαν σε 3.500.000\$ και αφορούσαν κυρίως μηχανικό εξοπλισμό για επιβατικά και RADIAL μεταφορών καθώς και βιομηχανικές εγκαταστάσεις. Τη χρονιά αυτή άρχισε η παραγωγή νέων επιβατικών ελαστικών P6 και P600 τα οποία πριν εισαγόntonτουσαν. Το μετοχικό κεφάλαιο αυξήθηκε κατά 4.550.000 \$ οπότε ανήλθε στα 22.050.000\$. Η αύξηση αυτή αντιπροσωπεύει την υπεραξία που προήλθε από την αναπροσαρμογή των ακινήτων σύμφωνα με την απόφαση E1665/1988. Ενώ οι μακροπρόθεσμες υπο-

χρεώσεις παραμένουν σχεδόν στα ίδια επίπεδα, οι βραχυπρόθεσμες αυξάνονται κατά 6.917.143 \$.

Το 1990: Παρουσίασε ζημιά 5.392.759\$. Η σημαντική αυτή ζημιά (πληθωρισμός 22,8% τραπεζικά επιτόκια 29%), στη γενική επιβράδυνση της ζήτησης και της αντίστοιχης αύξησης της έντασης του ανταγωνισμού με τις επακόλουθες αρνητικές επιπτώσεις στις τιμές και στους όρους πώλησης. Η αύξηση των καθαρών τιμών πώλησης διαμορφώθηκε σε επίπεδο χαμηλότερο εκείνου της αύξησης του κόστους, κυρίως λόγω του διογκωμένου πληθωρισμού και της αύξησης στις τιμές των πρώτων υλών λόγω της αποδυνάμωσης της δραχμής έναντι των κυρίων ξένων νομισμάτων. Το αρνητικό εξάλλου αποτέλεσμα επηρεάστηκε σημαντικά από τις εργατικές κινητοποιήσεις και απεργίες στο πρώτο τετράμηνο του χρόνου, μέχρι τον Απρίλιο οπότε επιτεύχθηκε συμφωνία. Πέρα από αυτό έγιναν στο δεύτερο εξάμηνο διάφορες γενικές απεργίες καθώς και διακοπές της λειτουργίας της παραγωγής λόγω συνεχών απεργιών του προσωπικού της ΔΕΗ με αποτέλεσμα συνολικά να υπάρξει απώλεια 70 ημερών παραγωγής. Επίσης πρέπει να αναφερθεί ότι χάθηκαν ευκαιρίες πωλήσεων σε αγορές του εξωτερικού. Ο όγκος παραγωγής σημείωσε πτώση ενώ οι εξαγωγές παρέμειναν στα ίδια επίπεδα. Από εμπορική άποψη πρέπει να σημειωθεί η προοδευτική αύξηση των πωλήσεων των προϊόντων της νέας γενιάς. Στο τελευταίο τρίμηνο άρχισε η παραγωγή του νέου επιβατικού ελαστικού P2000 το οποίο πριν εισαγόταν. Οι επενδύσεις ανήλθαν σε 2.300.000\$ κυρίως σε μηχανικό εξοπλισμό παραγωγής επιβατικών και RADIAL μεταφορών. Ενώ οι μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις μειώνονται κατά 1.250.911\$ οι βραχυπρόθεσμες αυξάνονται κατά 12.220.862 \$ κυρίως λόγω μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων και λήξης βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων.

Το 1991: Στο τέλος Αυγούστου αναγγέλθηκε το οριστικό κλείσιμο του εργοστασίου οπότε δεν υπήρξε ισολογισμός. Το εργοστάσιο από το Μάιο δεν λειτουργεί. Σύμφωνα με τα λεγόμενα της εταιρείας στις αρχές Αυγούστου η ζημιά ανερχόταν σε 650 εκατομμύρια δραχμές. Δεν δόθηκαν παραγγελίες στο Ελληνικό Δημόσιο, Αεροπορία κλπ. και δεν έγιναν εξαγωγές. Συγκεκριμένα η ΕΑΣ προμηθεύτηκε ελαστικά από Κορεάτικη εταιρεία (ενω τις προηγούμενες χρονιές προμηθευόταν από την PIRELLI) σε τιμές κατά 20% χαμηλότερες και βέβαια χαμηλότερης ποιότητας. Οι προβλεπόμενες επενδύσεις για το 1991 ήταν 602 εκατομμύρια δραχμές που αφορούσαν μηχανικό εξοπλισμό παραγωγής επιβατικών ελαστικών. Από τα προϋπολογισθέντα πραγματοποιήθηκαν επενδύσεις 142 εκατ. δραχμών.

Από τα παραπάνω παρατηρούμε τα εξής:

- Κέρδη: Σημαντική αύξηση τόσο των καθαρών όσο και των μεικτών κερδών το 1986 (αύξηση 263%) , συνέχιση των αυξητικών τάσεων το 1987 και 1988 ενώ το 1989 παρουσιάζεται ζημιά η οποία το 1990 αυξάνεται θεαματικά. Η σχέση όμως μικτά/καθαρά κέρδη είναι σχετικά υψηλή που σημαίνει αυξημένα γενικά έξοδα και υποχρεώσεις.
 - Υποχρεώσεις: Παρουσιάζουν αύξηση σχεδόν σταθερή για κάθε χρόνο (25% περίπου) σε φυσιολογικά θα λέγαμε επίπεδα.
 - Κεφάλαιο κίνησης: Σταθερή αύξηση μέχρι το 1988 μικρή σχετικώς μείωση το 1989 ενώ το 1990 παρουσιάζεται αρνητικό.
 - Περιθώριο κέρδους: Μεικτό κέρδος από 18-22% περίπου μέχρι το 1989 ενώ το 1990 πέφτει στο 14% περίπου.
- Καθαρό κέρδος γύρω στο 2,6% μέχρι το 1988 και μετά λαμβάνει

αρνητικές τιμές όπως είναι επόμενο.

- Απόδοση ιδίων κεφαλαίων: Σημαντική αύξηση το 1986 (από 1,6% σε 5,1%) σταθερότητα μέχρι το 1988 και μετά λαμβάνει αρνητικές τιμές μέχρι και -17,5% το 1990. Πάντως η απόδοση παραμένει σε σχετικά χαμηλά επίπεδα που σημαίνει μη αποδοτική αξιοποίηση των κεφαλαίων.

- Σχέση ξένων προς ίδια κεφάλαια: Ενώ μέχρι το 1988 τα ξένα κεφάλαια δεν υπερέβαιναν τα ίδια κεφάλαια, το 1989 τα υπερβαίνουν κατά 24% και το 1990 κατά 60%.

Η παραγωγικότητα μετράται ως παραχθέντα ελαστικά ανά απασχολούμενο άτομο και ανά μέρα. Όπως φαίνεται η PIRELLI HELLAS κατέχει ως προς την παραγωγικότητα τις τελευταίες θέσεις μεταξύ των 22 υπολοίπων εργοστασίων. Συγκεκριμένα / το 1989, με παραγωγικότητα 17,7 κατέχει την 21η θέση (προτελευταία) και παρουσιάζει μείωση της παραγωγικότητας ως προς το 1988 κατά 6,6%. Το 1990, με παραγωγικότητα 20,3 κατέχει την 18η θέση και παρουσιάζει αύξηση κατά 13,4% σε σχέση με το 1989 ενώ συνολική αύξηση σε όλο το GROUP είναι μόλις 4%.

Αυτό το αποτέλεσμα είναι αξιοσημείωτο, γιατί το 1990 είναι η χρονιά με τις μεγαλύτερες ζημιές. Η αύξηση της παραγωγικότητας αποδίδεται στη συμφωνία που επιτεύχθηκε τον Απρίλιο 1990 μεταξύ της εταιρείας και των εργαζομένων. Εδώ πρέπει να σημειωθεί ότι πέρα από τις άλλες αιτίες για τη διατήρηση της παραγωγικότητας σε χαμηλά επίπεδα (εξοπλισμός παλιάς τεχνολογίας στην κατασκευή γιγάντων, χαμηλή παραγωγικότητα εργασίας, κακός προγραμματισμός παραγωγής κλπ) σημαντικό ρόλο έπαιξε η μη ορθολογική / διοικητική οργάνωση και ο τρόπος επιλογής και ανάδειξης στελεχών. Σε όλα σχεδόν τα τμήματα και Διευθύνσεις

οι προϊστάμενοι είναι μη μηχανικοί, απόφοιτου κατώτερης, μέσης ή στην καλύτερη περίπτωση ανώτερης επαγγελματικής σχολής.

Χαρακτηριστικό είναι ότι ο μέσος χρόνος παραμονής μηχανικών στην εταιρεία υπερβαίνει τα 2 χρόνια. Πλήθος μηχανικών έχει κατά καιρούς προσληφθεί στην PIRELLI, έχει εκπαιδευτεί και μετά από μικρό χρονικό διάστημα αποχωρεί.

Από όλα τα παραπάνω εκτεθέντα συνάγεται ότι το πρόβλημα όσον αφορά το αρνητικό αποτέλεσμα χρήσης άρχισε να διαφαίνεται από το 1989 αλλά το 1990 παίρνει σοβαρές διαστάσεις, παρόλο ότι η παραγωγικότητα αυτό το χρόνο αυξάνεται σημαντικά, γεγονός που θα μπορούσε να αποτελέσει θετική εξέλιξη και προοπτική.

Η αρνητική πορεία τα τελευταία δύο χρόνια της PIRELLI HELLAS, ακολουθεί την παγκόσμια κρίση στην αγορά ελαστικών, αλλά με πολύ πιο έντονα χαρακτηριστικά που οφείλονται στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της Ελληνικής αγοράς και της ίδιας της ελληνικής εταιρείας.

Οι αιτίες για τα αρνητικά αποτελέσματα χρήσης εντοπίζονται κυρίως στην υποχώρηση της ζήτησης εξαιτίας του έντονου ανταγωνισμού από τις ελεύθερες πλέον εισαγωγές ελαστικών κυρίως από χώρες της Άπω Ανατολής με χαμηλό κόστος παραγωγής, στην μη ορθολογική διοικητική οργάνωση της επιχείρησης, στη στασιμότητα των εξαγωγών, στην άσχημη οικονομική κατάσταση της χώρας καθώς και στις απεργίες στους αρχές του 1990. Τα φαινόμενα αυτά διατηρούνται και ορισμένα εντείνονται το επόμενο έτος 1991.

Παρόλα αυτά, το πρόβλημα από μόνο του δεν δικαιολογεί με κανένα τρόπο το κλείσιμο του εργοστασίου.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.2.1

Εξέλιξη οικονομικών στοιχείων PIRELLI HELLAS ΑΕ.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.2.1.1. - ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΙ

(\$ Doll.)		1985	1986	1987	1988	1989	1990
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ							
1	Πάγια	49.939.282	51.801.757	58.651.562	62.794.361	66.418.600	68.666.657
2	Αποσβέσεις	22.785.173	31.910.426	41.993.614	45.256.701	46.736.494	48.309.098
3	Καθαρά πάγια (1-2)	20.154.109	19.997.683	16.679.322	17.633.586	19.714.754	20.384.360
4	Αποθέματα	5.730.958	6.834.240	8.228.135	9.158.583	10.847.860	12.154.259
5	Απαιτήσεις και αξίες	8.969.117	15.677.235	21.732.995	23.457.849	28.296.863	28.461.984
6	Διαθέσιμα	646.365	925.305	875.826	830.767	440.290	260.056
7	Κυκλοφορούν (4+5+6)	15.345.599	23.436.780	3.083.956	33.447.199	39.585.013	40.876.299
8	Μεταβατικοί Λογαριασμοί	1.393.976	1.506.166	7.044.605	12.170.783	12.198.408	12.726.604
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ (3+7+8)		36.894.525	44.940.629	54.560.883	63.251.568	71.498.175	76.047.393
ΠΑΘΗΤΙΚΟ							
1	Ίδια Κεφάλαια	20.585.791	23.483.243	25.966.570	30.739.060	30.739.060	30.739.088
2	Προβλέψεις κινδύνων	-	-	1.536.886	1.219.226	1.062.872	969.798
3	Μακροπρόθ. υποχρεώσεις	2.326.151	2.535.790	2.731.279	7.314.064	7.966.009	6.715.098
4	Βραχυπρόθ. υποχρεώσεις	13.982.583	18.321.980	23.116.155	23.297.498	30.214.641	42.435.503
5	Σύνολο Υποχρεώσεων (3+4)	16.308.734	20.857.770	25.847.434	30.611.562	38.180.650	49.150.601
6	Μεταβατικοί Λογαριασμοί	-	599.616	1.209.993	681.720	1.724.860	790.151
ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ (1+2+5+6)		36.894.525	44.940.629	54.560.883	63.251.568	71.498.175	76.077.393
Κεφάλαιο Κίνησης (7-4)		1.363.076	5.114.800	7.720.801	10.149.701	9.370.372	(1.559.204)
Πηγή : Απολογισμοί χρήσης PIRELLI HELLAS Α.Ε.							

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.2.2

Αποτελέσματα Χρήσης

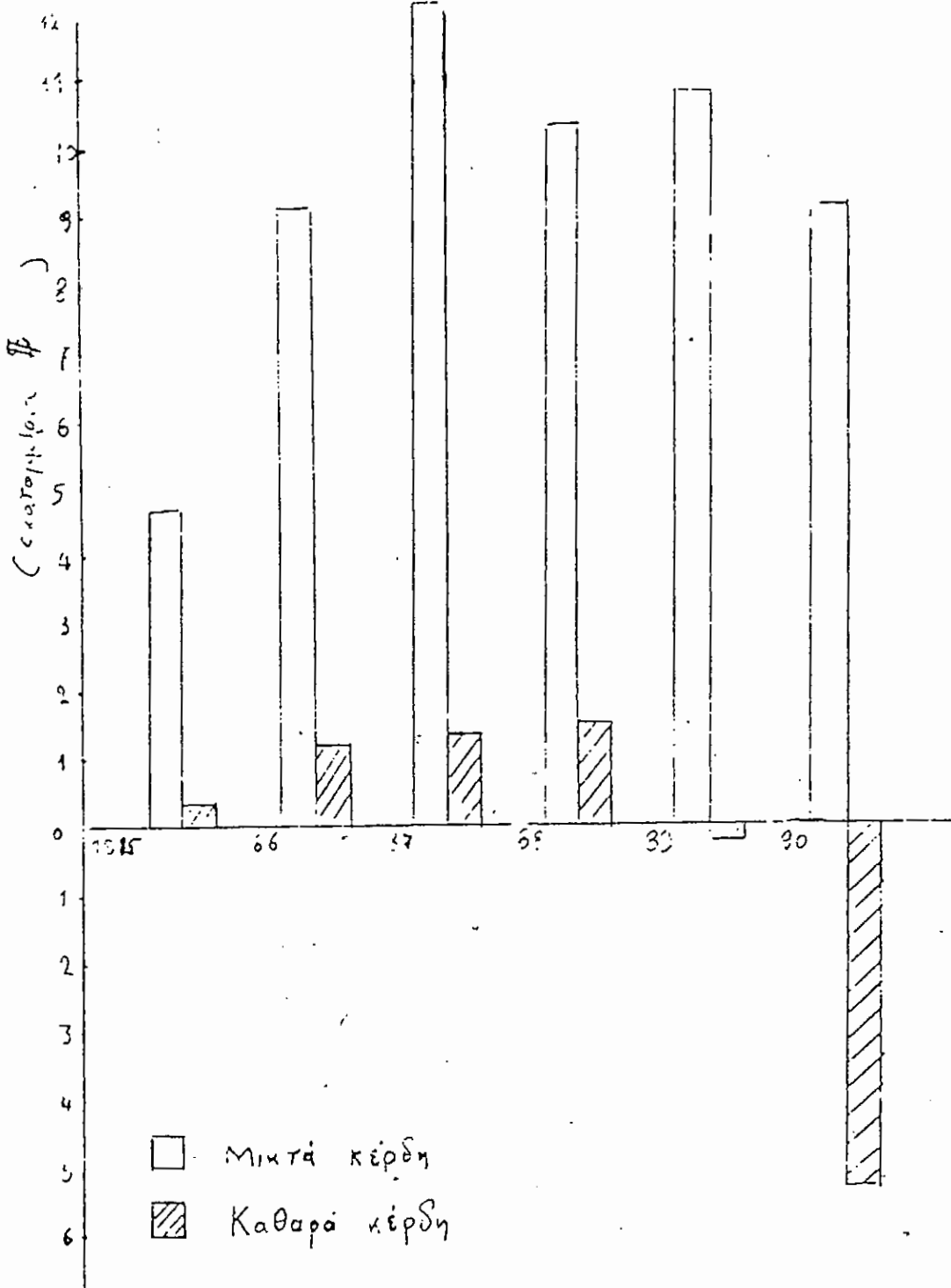
	1985	1986	1987	1988	1989	1990
Κύκλος Εργασιών		45.361.197	55.376.930	55.889.938	59.933.599	59.927.730
Κόστος Πωλήσεων		36.427.064	44.141.953	47.137.257	49.505.849	51.475.236
Μικτά Κέρδη	4.712.188	9.220.380	12.076.299	10.343.227	10.931.121	8.657.376
Καθαρά Κέρδη	324.067	1.177.931	1.315.398	1.505.477	(209.267)	(5.392.759)
Επενδύσεις		1.851.141	2.930.000	2.340.000	3.500.000	2.300.000

Πηγή : Απολογισμοί Χρήσης PIRELLI HELLAS A.E.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.2.3

Αριθμοδείκτες

Απόδοση Ιδίων Κεφαλαίων	1.57%	5.02%	5.07%	4.90%	(0.68%)	(17.5%)
Μικτά / καθαρά Κέρδη	14.6 : 1	7.8 : 1	9.2 : 1	6.9 : 1		
Περιθώριο Μικτού Κέρδους		20.33%	21.81%	18.51%	18.24%	14.45%
Περιθώριο Καθαρού Κέρδους		2.60%	2.38%	2.69%	(0.35%)	(9.00%)
Σχέση Ξένων προς Ιδια Κεφάλαια	79.22%	88.82%	99.54%	99.59%	124.20%	159.90%

Σχ. 2.2 1 Μικτά και καθαρά κέρδη.

3.2.2. Η Βιομηχανία ελαστικών επισωτρων στην Ελλάδα

Δύο είναι οι κύριες βιομηχανίες παραγωγής ελαστικών επισωτρων στην Ελλάδα και οι δύο θυγατρικές των αντίστοιχων πολυεθνικών.

- Η PIRELLI στην Πάτρα θυγατρική της Ιταλικής PIRELLI
- Η GOOD YEAR στη Θεσσαλονίκη θυγατρική της Αμερικάνικης GOOD YEAR.

Πέρα από αυτές υπάρχουν αρκετές μικρές μονάδες που ασχολούνται κυρίως με την αναδόμηση μεταχειρισμένων ελαστικών.

Η GOOD YEAR HELLAS A.B.E.E. ιδρύθηκε το 1967, έχει έδρα την Αθήνα και το εργοστάσιο της βρίσκεται στη Θεσσαλονίκη. Είναι όπως και η PIRELLI HELLAS βιομηχανική και εμπορική επιχείρηση παραγωγής και εμπορίας ελαστικών επισωτρων και απασχολεί συνολικά 600 άτομα προσωπικό. Το μετοχικό κεφάλαιο ανέρχεται το 1989 σε 1.841.820 χιλ. δρχ. έναντι 3.479.490 χιλ. δρχ. της PIRELLI.

- Ενώ το 1985 η GOOD YEAR παρουσιάζει ζημιά, το 1986 τα καθαρά κέρδη της αυξάνονται θεαματικά. Η αύξηση αυτή συνεχίζεται μέχρι το 1988 ενώ το 1989 παρατηρείται μείωση των καθαρών κερδών τα οποία όμως παραμένουν σε υψηλά επίπεδα.

Η PIRELLI ενώ το 1985 παρουσιάζει κέρδος ή αύξηση του τα επόμενα χρόνια είναι πολύ μικρότερη από αυτή της GOOD YEAR ενώ το 1989 παρουσιάζει ζημιά.

- Η σχέση μικτά προς καθαρά κέρδη στη GOOD YEAR κυμαίνεται από 2:1 έως 4:1 ενώ στην PIRELLI από 7:1 έως 9:1 γεγονός το οποίο σημαίνει ότι η PIRELLI έχει τριπλάσια σχεδόν γενικά έξοδα και υποχρεώσεις από τη GOOD YEAR.

Η απόδοση ιδίων κεφαλαίων στη GOOD YEAR κυμαίνεται από 12% μέχρι 36% ενώ στην PIRELLI από 1,6% μέχρι 5% το οποίο σημαίνει ότι τα κεφάλαιά της η GOOD YEAR τα αξιοποιεί κατά 6 περίπου φορές καλύτερα από την PIRELLI.

- Οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις και στις δύο εταιρείες παραμένουν στα ίδια περίπου επίπεδα μέχρι το 1987 ενώ τα επόμενα δύο χρόνια αυξάνονται στην PIRELLI σημαντικά σε σχέση με την GOOD YEAR.

- Η αξία των παγίων στη GOOD YEAR παραμένει σχεδόν στάθερη μέχρι το 1987 ενώ το 1988 σχεδόν διπλασιάζεται, που σημαίνει ότι μόνο το 1988 έγινε κάποια σημαντική επένδυση.

Από τα παραπάνω συνάγεται το συμπέρασμα ότι η οικονομική κατάσταση της GOOD YEAR είναι σαφώς καλύτερη από την PIRELLI κυρίως λόγω μειωμένων λειτουργικών εξόδων και αποδοτικότερης αξιοποίησης των κεφαλαίων της. Η κρίση αρχίζει να διαφαίνεται το 1989 όχι όμως με ζημιά όπως στην PIRELLI αλλά με μείωση των ήδη υψηλών καθαρών κερδών της.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που μας έδωσαν τα σωματεία εργαζομένων της PIRELLI, οι μισθοί στη GOOD YEAR είναι περίπου κατά 35% μεγαλύτεροι σε σχέση με αυτούς της PIRELLI, η υπαλληλοποίηση έχει κατοχυρωθεί από το 1983 και ισχύουν πλήθος άλλα ευεργετήματα για τους εργαζομένους.

Επίσης ενόψει της κρίσης, η GOOD YEAR απέλυσε 160 εργαζομένους με ισχυρά όμως κίνητρα αποχώρησης (κατά τα λεγόμενα των σωματείων 4.500.000 δρχ. πέραν της νόμιμης αποζημίωσης).

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.4.1.

Σύγκριση οικονομικών στοιχείων PIRELLI HELLAS AE & GOODYEAR HELLAS ABEE

Ποσότητες (διλάδες δρχ)	1985		1986		1987	
	PIRELLI	GOOD YEAR	PIRELLI	GOOD YEAR	PIRELLI	GOOD YEAR
Κεφάλαια	2.855.278	2.660.543	3.257.002	2.832.809	3.269.120	2.277.405
Χαυπ. Υποχρεώσ	1.939.442	1.098.781	2.633.913	2.925.303	3.062.769	2.533.037
Προκρ. Υποχρεώσ	322.616	373.242	351.743	354.517	537.341	1.025.132
Άγια	6.925.431	4.542.980	7.198.391	4.632.580	7.385.672	4.550.403
Προσβέσεις	4.131.180	3.361.533	4.425.917	3.482.202	5.287.045	3.316.206
Μικλοφ. Ενεργητικό	2.321.976	2.902.851	3.469.026	4.262.251	4.769.294	4.721.377
Ποθέματα	791.890	791.283	947.876	1.030.680	963.512	1.448.983
Όλο ενεργητικού	5.117.336	4.132.566	6.242.748	5.412.629	6.896.230	5.955.574
Καθαρά Κέρδη	687.397	620.682	1.318.343	1.275.901	1.601.196	2.145.336
Καθαρά Κέρδη	58.531	(65.466)	173.236	550.307	178.526	831.570
Καθαρά Κέρδη	14.6 : 1		7.8 : 1	2.2 : 1	9.2 : 1	2.6 : 1
Ποσοση Ιδίων Φαλαίων	1.6%	(2.4%)	5.0%	20.8%	5.1%	36.5%
Ποσότητες (διλάδες δρχ)	1988		1989		Πηγή : Ισολογισμοί PIRELLI HELLAS AE & GOOD YEAR HELLAS ABEE	
	PIRELLI	GOOD YEAR	PIRELLI	GOOD YEAR		
Κεφάλαια	4.552.446	3.689.171	4.817.297	4.306.657		
Χαυπ. Υποχρεώσ.	3.551.438	2.623.740	5.039.718	2.674.288		
Προκρ. Υποχρεώσ.	1.263.737	1.268.032	1.424.670	1.219.117		
Άγια	9.312.706	8.750.636	10.484.197	7.310.332		
Προσβέσεις	6.702.526	5.935.403	7.374.536	5.203.914		
Μικλοφ. Ενεργητικό	6.756.174	4.765.710	6.170.903	6.093.644		
Ποθέματα	1.356.300	1.383.995	1.711.674	1.576.164		
Όλο ενεργητικού	9.367.621	7.580.943	11.281.685	8.200.062		
Καθαρά Κέρδη	1.696.781	2.193.509	1.915.932	2.056.492		
Καθαρά Κέρδη	236.516	979.164	(33.010)	529.764		
Καθαρά Κέρδη	6.9 : 1	2.2 : 1	(52 : 1)	3.9 : 1		
Ποσοση Ιδίων Φαλαίων	4.9%	26.5%	(0.68%)	12.3%		

3.2.3. Ιστορική αντιπαράθεση εταιρείας - εργαζομένων

Όπως αναφέρθηκε και προηγουμένως το πρώτο τρίμηνο 1990 υπήρξε έντονη εργατική αντιπαράθεση με την εταιρεία για την υπογραφή της συλλογικής σύμβασης με πολυήμερο απεργιακό αγώνα. Τον Απρίλιο επήλθε συμφωνία με αποτέλεσμα να βελτιωθεί το κλίμα μεταξύ εταιρείας και εργαζομένων και ν' αυξηθεί η παραγωγικότητα σε σχέση με το 1989 κατά 13,4%. Χαρακτηριστικό του κλίματος που επικράτησε είναι το γεγονός ότι τον Ιανουάριο 1991 τα σωματεία των εργαζομένων κατόπιν αιτήματος της εταιρείας συναίνεσαν σε 8ήμερη διακοπή της λειτουργίας του εργοστασίου λόγω της υπερπαραγωγής ελαστικών των προηγούμενων μηνών.

Η εργατική αντιπαράθεση με την εταιρεία ξανάρχισε το Φεβρουάριο 1991 με τη συζήτηση για τη συλλογική σύμβαση 1991, οξύνθηκε το Μάιο και κατέληξε στην απόφαση της εταιρείας για το κλείσιμο του εργοστασίου. Παρακάτω θα επιχειρήσουμε να εκθέσουμε με χρονολογική σειρά τα γεγονότα ώστε να δοθεί μια πλήρης κατά το δυνατόν εικόνα της κρίσιμης αυτής αντιπαράθεσης.

- Φεβρουάριος 1991. Αρχίζουν οι διαπραγματεύσεις για τη Συλλογική Σύμβαση εργασίας (Σ.Σ.Ε.) 1991 με κύρια αιτήματα των εργαζομένων αυξήσεις ανάλογα με τον πληθωρισμό χωρίς απώλεια εισοδήματος (17% σύμφωνα με τον προϋπολογισθέντα πληθωρισμό και επιπρόσθετη αύξηση αν αυξηθεί ο πληθωρισμός πάνω από αυτό το όριο), αντίστοιχες αυξήσεις στα χορηγούμενα επιδόματα και υπαλληλοποίηση των εργατοτεχνιτών. Η εταιρεία προσήλθε με πακέτο προτάσεων επικαλούμενη την κακή οικονομική κατάσταση της εταιρείας, προτείνοντας άμεση μείωση και σταδιακή κατάργηση της παραγωγής γιγάντων (ελαστικά φορτηγών, αγροτικών, μηχανημάτων έργων) τα οποία έχουν πρόβλημα στην αγορά, με αντίστοιχη αύξηση

της παραγωγής των επιβατικών τα οποία έχουν προοπτική στην αγορά και στις εξαγωγές. Η μείωση της παραγωγής γιγάντων κατά δύο βάρδιες αρχικά αντιστοιχεί σε μείωση 70 ατόμων. Προτείνονται οι μισοί να απασχοληθούν στην αυξημένη παραγωγή επιβατικών και οι υπόλοιποι, 35 άτομα, να απολυθούν με κίνητρο, επιπλέον 1.500.000 δρχ. πέραν της νόμιμης αποζημίωσης.

Επίσης προτείνονται δήμερη λειτουργία του εργοστασίου με 5ήμερη εργασία του προσωπικού, αυξήσεις μικρότερες του πληθωρισμού, διάθεση για συζήτηση για την υπαλληλοποίηση.

- Μάρτιος 1991. Επανελλημένες συσκέψεις σωματείου - εταιρείας χωρίς αποτέλεσμα.

- 20/3 έως 30/3. Η εταιρεία μονομερώς βγάζει 80 εργάτες σε διαθεσιμότητα με την αιτιολογία της μείωσης της παραγωγής των ελαστικών γιγάντων κατά 2 βάρδιες.

- 2/4. Νέα συνάντηση μετά την ανάκληση των διαθεσιμοτήτων. Βελτιωμένες προτάσεις της εταιρείας για τις αυξήσεις αλλά παραμένουν ακόμα αρκετά κάτω από τον αναμενόμενο πληθωρισμό, επίδομα 300 δρχ./ημέρα για αυτούς που θα ενταχθούν στο δήμερο σύστημα λειτουργίας και διάθεση για σταδιακή ρύθμιση της υπαλληλοποίησης. Τα σωματεία δεν συμφωνούν με τις αυξήσεις και το δήμερο και θεωρούν κατ'αρχήν θετικά τα περί υπαλληλοποίησης.

-11/4. Με τη μη επίτευξη συμφωνίας αρχίζουν στάσεις εργασίας.

Συγκεκριμένα στάσεις εργασίας έγιναν στις 11,13,23 και 29 Απριλίου και στις 25/4 24ωρη απεργία.

- 28/ και 29/4. Τριμερής συνάντηση στο Υπουργείο Εργασίας χωρίς να επιτευχθεί συμφωνία.

- 30/4. Η εταιρεία προχωράει σε 21 απολύσεις εργατών.

-2/5. Τα σωματεία αρχίζουν εναλλασσόμενες τετράωρες στάσεις εργασίας σε κάθε βάρδια. Δηλαδή τις τέσσερις ώρες απεργεί το Σωματείο των εργατών παραγωγής και τις υπόλοιπες τέσσερις το Σωματείο των τεχνιτών συντήρησης. Η PIRELLI σε απάντηση διακόπτει τη λειτουργία του εργοστασίου "μη αποδεχόμενη την προσφορά εργασίας όπως της προσφέρεται".

-14/5. Συζητείται αγωγή των Σωματείων κατά της εταιρείας με την οποία ζητούσαν να αναγνωρισθεί ότι αυτή προχώρησε σε παράνομη ανταπεργία (LOCKOUT). Ταυτόχρονα από την εταιρεία κατατίθεται ανταγωγή κατά των Σωματείων για παράνομη και καταχρηστική απεργία με τη μορφή που γίνεται. Το δικαστήριο απέρριψε τόσο την αγωγή όσο και την ανταγωγή.

-29/5. Πραγματοποιείται συνάντηση με τη μεσολάβηση της Γ.Σ. Ε.Ε. Διαφαίνονται κάποιες θετικές διαθέσεις της εταιρείας κυρίως στα μισθολογικά θέματα αλλά στα άλλα θέματα (δήμερο, απολύσεις κλπ) διαπιστώθηκε πλήρης διαφωνία. Οι διαπραγματεύσεις διακόπτονται κάτω από το βάρος του θανάτου του απολυμένου εργάτη Σπύρου Βέρρα.

-26/6. Πραγματοποιείται συνάντηση των Σωματείων με τον Υπουργό Εργασίας, παρουσία εκπροσώπου της ΓΣΕΕ και συμφωνήθηκε να γίνει μεσολάβηση στην PIRELLI για νέα συνάντηση.

-15/7. Η PIRELLI προτείνει "σχέδιο αναδιάρθρωσης της επιχείρησης" η αποδοχή του οποίου τίθεται ως προϋπόθεση για τη συνέχιση των διαπραγματεύσεων και τη διασφάλιση του μέλλοντος του εργοστασίου. Οι στόχοι του σχεδίου κατά την εταιρεία είναι:

- εξειδίκευση της παραγωγής στις γραμμές επιβατικά και RADIAL και κατάργηση της τεχνολογικά ξεπερασμένης παραγωγής (γύα-ντες κλπ).
- νέες επενδύσεις 2 δις δρχ. για τα επόμενα τρία χρόνια
- λειτουργία των εγκαταστάσεων σε 6ήμερη εβδομαδιαία βάση
- παραγωγικότητα στο ίδιο επίπεδο, των άλλων ευρωπαϊκών εργοστασίων.
- επίπεδα απασχόλησης ουσιαστικά σταθερά
- συμφωνία για 3ετή εργασιακή ειρήνη με μισθολογικές αυξήσεις ανάλογα με τον ετήσιο πληθωρισμό.

Συγκεκριμένα: η παραγωγή προτείνεται να διαμορφωθεί ως εξής:

Ογκος (σε τόννους)	1991	1992	1993
επιβατικά (RADIAL)			
RADIAL μεταφορών	3000	9500	14500
ελαστικά φορτηγών TESSILE			
ελαστικά φορτηγών συμβατικά	2000	2500	
αγροτικά ελαστικά IMPLEMENT			
ΣΥΝΟΛΟ (ΤΟΝΝΟΙ)	5000	12000	14500

Η παραγωγικότητα προτείνεται να αυξηθεί ως εξής:

	1991	1992	1993
(το εξάμηνο)			
τεμάχια/άτομο/ημέρα	22,7	25	27,5
% σε σχέση με προηγ. έτος	+10%	+10%	+10%

Η απασχόληση προτείνεται να υποστεί μικρή μείωση κατά 35 άτομα μέσω διαδικασιών συναινετικής παραίτησης.

Το σχέδιο αυτό αναδιάρθρωσης σαφώς διαφέρει από τις αρχικές θέσεις της εταιρείας

- 22/7. Συνάντηση σωματείων - εταιρείας όπου εκτίθενται οι θέσεις των σωματείων οι οποίες σε συντομία είναι οι εξής:
 - Σύμβαση μονοετής με αυξήσεις που καλύπτουν τον τιμάριθμο
 - Να ανακληθούν οι 20 απολύσεις και να μη γίνει καμμία άλλη
 - Απόρριψη του 6ήμερου (δέσμευση γενικής συνέλευσης), σύνδεση θετικής στάσης με ικανοποιητικά κίνητρα.
 - Απόρριψη των πλάνων αύξησης παραγωγής και παραγωγικότητας
 - Η υπαλληλοποίηση να ακολουθήσει το καθεστώς ομοειδών εργοστασιακών συμφωνιών σε άλλες παρόμοιες ομάδες.
 - πρόταση για σύσταση επιτροπής που θα εξετάσει τις συνθήκες στα εργοστάσια της PIRELLI στην Ευρώπη, και θα υποβάλλει προτάσεις για την εξομείωση των συνθηκών και της παραγωγικότητας.

Κατά την συνάντηση διαπιστώθηκε διαφωνία.

-2/8. Η ΓΣΕΕ (πρόταση του προέδρου της) προτείνει συμβιβαστικό σχέδιο συμφωνίας με κύρια σημεία:

- 2ετής συμφωνία
- Επαναπρόσληψη απολυμένων και αντιμετώπιση της αναδιάρθρωσης του προσωπικού.
- 6ήμερη λειτουργία των εγκαταστάσεων με 600 δρχ. πριν την ημέρα για αυτούς που θα ενταχθούν στο σύστημα της 6ήμερης λειτουργίας.
- Σταδιακή αύξηση παραγωγικότητας κατά 10% το χρόνο η οποία θα συνδυαστεί με 7 ώρες παραγωγικού χρόνου τη βάρδια (480 λεπτά/βάρδια - 12% (ανάπαυση και φαγητό)=420 λεπτά/βάρδια = 7 ώρες) και

- Συνεχής λειτουργία των μηχανημάτων που απαιτούν ομαδική εργασία
- Αύξηση 17% σε τρεις δόσεις με ρήτρα αύξησης πληθωρισμού και όμοια αύξηση και στα επιδόματα.
- Εφαρμογή της υπαλληλοποίησης από 1/1/91 και μετά
- Επενδύσεις 2 δις δρχ. την προσεχή τριετία.

Το σχέδιο αυτό από τη ΓΣΕΕ το αποδέχθηκε κατ'αρχήν η εταιρεία αλλά δεν το αξιοποίησαν τα σωματεία.

-19/8. Εκδίδεται απόφαση του Πρωτοδικείου Πατρών μετά από αγωγή της PIRELLI, με την οποία η απεργία κρίνεται παράνομη και καταχρηστική. Τις αμέσως επόμενες μέρες ανακοινώνεται το οριστικό κλείσιμο του εργοστασίου και κοινοποιούνται οι απολύσεις σε όλο το προσωπικό.

- 28/8. Τα σωματεία ζητούν με επιστολή από την εταιρεία να συμφωνήσουν πάνω σε κείμενο που βασίζεται στην απόφαση του Πρωτοδικείου, αλλά η PIRELLI το απορρίπτει με το αιτιολογικό ότι ' 'στο κείμενο μνημονεύονται μόνο οι παραχωρήσεις της εταιρείας και δεν αναφέρεται τίποτα σχετικό που άπτεται της δυνατότητας επιβίωσης του εργοστασίου' ' και ότι ' ' αποτελεί παραποίηση του σχεδίου της ΓΣΕΕ, το οποίο η εταιρεία είχε αποδεχθεί' '.

-15/9. Τα σωματεία κάνουν τις τελικές τους προτάσεις οι οποίες σχεδόν ταυτίζονται με το προηγούμενο σχέδιο της ΓΣΕΕ εκτός από τη θέση για αύξηση της παραγωγικότητας η οποία συνδέεται με τις επενδύσεις σύμφωνα με τη συμφωνία του 1990, αλλά πλέον είναι μάλλον αργά.

-23/9. Η ολομέλεια της διοίκησης της ΓΣΕΕ με ψήφισμά της συμπάρισται στους εργαζομένους της PIRELLI και θεωρεί την εταιρεία

αποκλειστικώς επεύθυνα για την όξυνση και την αρνητική εξέλιξη και την καλεί σε νέες διαπραγματεύσεις με τους εργαζόμενους.

Πρέπει να σημειωθεί ότι όλο αυτό το κρίσιμο διάστημα ο πρόεδρος της ΓΣΕΕ κατέβαλε έντονες προσπάθειες για την εξεύρεση συμβιβαστικής λύσης χωρίς τελικά αποτέλεσμα.

3.2.4. Εκτιμήσεις - Συμπεράσματα

Για να οδηγηθούμε σε ορθές κατά το δυνατόν εκτιμήσεις για τα αίτια και τις ευθύνες όσον αφορά τη διακοπή λειτουργίας του εργοστασίου της PIRELLI στην Πάτρα, θα πρέπει να πάρουμε υπόψη κατ'αρχήν το παγκόσμιο γενικό επιχειρηματικό περιβάλλον των Βιομηχανιών ελαστικών επισώτρων, το οποίο τα τελευταία δύο χρόνια δεν είναι ευνοϊκό με αποτέλεσμα οι βιομηχανίες να περνούν μια φάση κρίσης. Μέσα σε αυτό το περιβάλλον πρέπει να εξετασθούν τα ιδιαίτερα οικονομικά προβλήματα της PIRELLI HELLAS χωρίς να υποτιμώνται τα ξεχωριστά και ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και αδυναμίες αυτής της ίδιας της επιχείρησης. Η εξέταση του ιστορικού της αντιπαράθεσης εταιρείας και εργαζομένων θα βοηθήσει στην ανίχνευση των εμφανών τουλάχιστον αιτιών και ευθυνών. Πρέπει να σημειωθεί ότι στην ανάλυσή μας λαμβάνουμε υπόψη μας και στείκομαστε στα πραγματικά και εμφανή γεγονότα και όχι σε εικασίες και ανεύθυνες φήμες, από το γεγονός ότι μας είναι αδύνατο να γνωρίζουμε τις απώτερες επιδιώξεις και στρατηγικές της πολυεθνικής PIRELLI.

Παρακάτω επιχειρούμε να διατυπώσουμε ορισμένες εκτιμήσεις και επισημάνσεις:

α) Πράγματι η εταιρεία βρισκόταν σε δυσκολη οικονομική κα-

τάσταση τη στιγμή που η μητρική PIRELLI περνούσε οικονομική κρίση στην παγκόσμια αγορά ελαστικών. Πέρα όμως από τις διεθνείς οικονομικές και εμπορικές συγκυρίες, φέρει σοβαρή ευθύνη η διοίκηση της εταιρείας, η οποία δεν φρόντισε να εκσυγχρονιστεί διοικητικά και οργανωτικά ώστε να αυξήσει την αποτελεσματικότητά της και να μειώσει τα γενικά έξοδα, να εκσυγχρονίσει τεχνολογικά την παραγωγή, να κατακτήσει καινούργιες αγορές και να προωθήσει αποτελεσματικά τις εξαγωγές για τη διάθεση των προϊόντων της. Είναι χαρακτηριστικό ότι παρά την πολυήμερη απεργία στις αρχές του 1990, στο τέλος του χρόνου λόγω υπερπαραγωγής, υπήρξε πρόβλημα διάθεσης των προϊόντων.

β) Η άσχημη οικονομική κατάσταση της εταιρείας δεν δικαιολογεί από μόνη της την απόφαση για το κλείσιμο του εργοστασίου. Η PIRELLI δεν ήταν προβληματική και υπερχρεωμένη επιχείρηση όπως η Π.Π και η Χαρτοποιία Λαδόπουλου. Μπορούσε να εξακολουθήσει να λειτουργεί ξεπερνώντας σταδιακά τα οικονομικά της προβλήματα.

γ) Διατυπώνεται από πολλές πλευρές το ερώτημα αν η PIRELLI είχε από την αρχή στο σχεδιασμό της τη διακοπή της λειτουργίας του εργοστασίου της στην Πάτρα, οπότε δημιούργησε την όξυνση με τους εργαζόμενους ώστε να επιτύχει ευκολότερα και πιο ανώδυνα το στόχο της. Στο ερώτημα αυτό δεν μπορούμε να απαντήσουμε κατηγορηματικά. Από τη συνέντευξη του προέδρου της κ. L. MATIOLLI φαίνεται ότι υπήρχε σχέδιο περιορισμού της συνολικής παραγωγής των εργοστασίων της PIRELLI και μείωσης του αριθμού των εργαζομένων κατά 4700 άτομα τα έτη 1990 και 1991. Βέβαια κατά τα λεγόμενα του στο σχεδιασμό αυτό δεν είχε εναχθεί το εργοστάσιο της Πάτρας. Από την πλευρά των σωματείων διατυ-

πώνεται η άποψη ότι η δημιουργία της όξυνσης και το κλείσιμο του εργοστασίου έγιναν για να ασκηθεί πίεση στη Κυβέρνηση επειδή δεν έδωσε τις κρατικές προμήθειες σε ελαστικά (ΕΑΣ, Στρατός κλπ) στην PIRELLI πράγμα που γινόταν τα προηγούμενα χρόνια. Πάντως το γεγονός ότι πραγματοποιήθηκε η έναρξη παραγωγής νέων προϊόντων το 1989 και 1990 (επιβατικά P6, R600, P2000) δείχνει ότι υπήρχε στρατηγική ανάπτυξης παραγωγής επιβατικών ελαστικών και για τα επόμενα χρόνια.

Επίσης το γεγονός ότι έγιναν παραγγελίες και παραλαβές των απαιτούμενων πρώτων υλών για την παραγωγή όλου του 1991 και ότι υπήρχε πρόβλεψη επενδύσεων ύψους 602.000.000 δρχ. για το ίδιο έτος και μάλιστα πραγματοποιήθηκαν επενδύσεις 142.000.000 δρχ. δείχνει κατά τη γνώμη μας ότι στην αρχή τουλάχιστον της αντιπαράθεσης με τους εργαζόμενους (αρχές του 1991) δεν υπήρχε σχέδιο από την εταιρεία για το κλείσιμο του εργοστασίου.

δ) Η τακτική της εταιρείας χαρακτηρίζεται από αδιαλλαξία, τουλάχιστον στην πρώτη φάση. Εμφανίζεται με πακέτο προτάσεων και επιμένει στην αποδοχή συνολικά του πακέτου, χωρίς διάθεση υποχώρησης. Στις εργατικές κινητοποιήσεις απαντά με ιδιαίτερα σκληρά μέτρα χωρίς να έχει εξαντλήσει τα περιθώρια διαλόγου, όπως διαθεσιμότητες, απολύσεις, lock out, που πυροδοτούν την όξυνση. Στη συνέχεια εμφανίζεται κάπως διαλλακτική στα μισθολογικά θέματα και στο θέμα της υπαλληλοποίησης αλλά προβάλλει εκ των υστέρων νέες θέσεις σε σχέση με τις αρχικές, μέσω του σχεδίου αναδιάρθρωσης και επιμένει στην συνολική αποδοχή τους με την απειλή του κλεισίματος του εργοστασίου.

Η τακτική αυτής της εταιρείας έπαιξε αρνητικό ρόλο στην εξέλιξη των γεγονότων και δεν διευκόλυνε την εκτόνωση της κα-

τάστασης αλλά αντίθετα την όξυνε. Η απόρριψη χωρίς καμμία συζήτηση των προτάσεων του σωματείου να συμφωνήσουν πάνω στο κείμενο της απόφασης του Πρωτοδικείου, πρόταση η οποία κατά τη γνώμη μας έδινε την ευκαιρία τουλάχιστον για επανέναρξη του διαλόγου και φανέρωνε σημεία υποχώρησης και συμβιβαστικής διάθεσης των σωματείων, δείχνει ότι η εταιρεία είχε ήδη πάρει την απόφαση για οριστικό κλείσιμο του εργοστασίου, χωρίς να εξαντλήσει όλα τα περιθώρια διαλόγου και συζήτησης με τα σωματεία.

Άλλωστε δεν αξιοποίησε τη θετική εμπειρία του προηγούμενου χρόνου όπου παρά την πολυήμερη αντιπαράθεση με τους εργαζόμενους (απεργίες κλπ), τελικά επήλθε συμφωνία μαζί τους και η παραγωγικότητα αυξήθηκε το έτος αυτό κατά 13,4% δηλ. πέτυχε μεγαλύτερη αύξηση από αυτήν που ζητούσε με το σχέδιο αναδιάρθρωσης (αύξηση 10% ετησίως).

Για όλους αυτούς του λόγους θεωρούμε ότι η εταιρεία φέρει σημαντικό μερίδιο των ευθυνών για το κλείσιμο του εργοστασίου.

ε) Τα σωματεία όπως φαίνεται από την πορεία της αντιπαράθεσης με την εταιρεία, και το τελικό αποτέλεσμα αυτής, εμφάνισαν λανθασμένη συνδικαλιστική τακτική.

Η σταθερή επιμονή τους, τουλάχιστον στην πρώτη φάση, στις αρχικές τους θέσεις, χωρίς εναλλακτικές προτάσεις, η μη συνειδητοποίηση επαρκώς της δύσκολης οικονομικής κατάστασης της εταιρείας καθώς και της ανάγκης αναδιάρθρωσης της παραγωγής σε ανταγωνιστικά προϊόντα (επιβατικά ελαστικά) αλλά και του, όπως αποδείχθηκε, πραγματικού κινδύνου κλεισίματος του εργοστασίου ώστε να προσαρμόσουν κατάλληλα την τακτική τους και να κάνουν τους αναγκαίους συμβιβασμούς, έπαξαν αρνητικό ρόλο στην εξέλιξη των γεγονότων. Η μη αξιοποίηση του συμβιβαστικού σχε-

δίου της ΓΣΕΕ (2/8/92) με δεδομένη τη θετική διάθεση της εταιρείας σε αυτό, νομίζουμε ότι απετέλεσε βασικό λάθος τακτικής των σωματείων.

Η υιοθέτηση εκ των υστέρων σχεδόν στο σύνολό του του σχεδίου της ΓΣΕΕ (15/9) ήρθε όταν πλέον ήταν αργά μάλλον για την αναστροφή των εξελίξεων. Παρόλα αυτά η εταιρεία, αν πραγματικά επιθυμούσε την επαναλειτουργία του Εργοστασίου της, θα μπορούσε να αποσύρει την απόφασή της για κλείσιμο του εργοστασίου, αφού οι εργαζόμενοι αποδέχτηκαν τις θέσεις που και η ίδια είχε δεχτεί ένα μήνα πριν, για αυτό και οι ευθύνες της παραμένουν μεγάλες.

ζ) Η κυβέρνηση μπροστά στον κίνδυνο κλεισίματος μιας μεγάλης παραγωγικής μονάδας δεν κάνει καμμία ουσιαστική προσπάθεια αποτροπής της. Δεν αναλαμβάνει καμμία πρωτοβουλία, ούτε ασκεί την επιρροή της στο εσωτερικό αλλά και το εξωτερικό για τη συνέχιση της λειτουργίας του εργοστασίου. Η αδράνεια αυτή της κυβέρνησης σε ένα τόσο σοβαρό θέμα για την τοπική αλλά και γενικότερα την εθνική οικονομία, σκιαγραφεί τις ευθύνες της στο θέμα αυτό.

3.2.5 Προτάσεις

Η PIRELLI αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες βιομηχανικές μονάδες της περιοχής και είναι βασικός συντελεστής ανάπτυξης της. Πέρα από την απασχόληση 460 εργαζομένων, μια σειρά εμπορικών, βιοτεχνικών και εργολαβικών τοπικών δραστηριοτήτων, εξαρτούν την επιβίωσή τους από τη λειτουργία του εργοστασίου. Το κλείσιμό του αποτελεί σοβαρότατο πλήγμα στην τοπική αλλά και στην Εθνική Οικονομία και αν συνδυαστεί με τη γενικότερη αποβιομηχάνιση της χώρας και ιδιαίτερα της περιοχής αποιτά τραγικές διαστάσεις.

Η θέση μας είναι ότι το εργοστάσιο της PIRELLI μπορεί και πρέπει να επαναλειτουργήσει (όσο δύσκολο και αν φαίνεται σήμερα) τουλάχιστον όσον αφορά την παραγωγή επιβατικών ελαστικών για τους εξής λόγους:

α) Η ανταγωνιστικότητα των επιβατικών ελαστικών στην αγορά ξένη και ντόπια, έχει ευνοϊκές προοπτικές όπως αναφέρεται και στο σχέδιο αναδιάρθρωσης της PIRELLI.

β) Οι μηχανές παραγωγής επιβατικών βρίσκονται (ακόμα) στο εργοστάσιο

γ) Οι απαραίτητες πρώτες ύλες παραμένουν στις αποθήκες

δ) Υπάρχει το σχέδιο συμφωνίας της ΓΣΕΕ σαν κοινή βάση μεταξύ εργαζομένων και εταιρείας

ε) Η ανταγωνίστρια εγχώρια εταιρεία GOODYEAR με παρόμοια αν και όχι σε τόση έκταση προβλήματα, τα αντιμετωπίζει και συνεχίζει την παραγωγική της λειτουργία.

ζ) Είναι ζωτική ανάγκη να μην κλείσει οριστικά μια ακόμη μεγάλη βιομηχανική μονάδα στην περιοχή μας, με όλες τις αρνητι-

κές συνέπειες που αυτό συνεπάγεται.

Για να επιτευχθεί ο παραπάνω στόχος, θα πρέπει να γίνει μια συντονισμένη και συστηματική ενεργοποίηση στο εσωτερικό και στο εξωτερικό κυρίως από την κυβέρνηση αλλά και από τη ΓΣΕΕ και τους τοπικούς φορείς (Δήμος, Βιομηχανικό Επιμελητήριο, Εργατικό Κέντρο, ΓΕΕ κλπ) προς την κατεύθυνση της επαναλειτουργίας του εργοστασίου. Στην ίδια κατεύθυνση πρέπει να δραστηριοποιηθούν και οι Ελληνικές Τράπεζες μέτοχόι της (Εθνική και Εμπορική Τράπεζα).

Όσον αφορά το ΓΕΕ, θα μπορούσε να προχωρήσει στις παρακάτω ενέργειες:

- Επαφή με τους άλλους τοπικούς φορείς για συντονισμό ενεργειών
- Κοινή συνέντευξη τύπου για το θέμα, με σκοπό την ενημέρωση και την δημοσιοποίηση του αιτήματος για δραστηνή ενεργοποίηση της κυβέρνησης για την επαναλειτουργία του εργοστασίου.
- Διοργάνωση ημερίδας για το κλείσιμο των μεγάλων Βιομηχανικών μονάδων στην περιοχή όπου θα διατυπωθούν οι προτάσεις του ΓΕΕ αλλά και κάθε άλλου ενδιαφερομένου.
- Συναντήσεις για το θέμα, κοινής αντιπροσωπείας των τοπικών φορέων, με κυβερνητικούς παράγοντες.
- Ανακοίνωση στον Τύπο και στα μέσα μαζικής ενημέρωσης με σκοπό την ενημέρωση του κοινού για τις θέσεις του ΓΕΕ και για αύξηση της πίεσης προς την κυβέρνηση.
- Έκδοση αφίσας με σχετικό περιεχόμενο
- Επαφές με την αντίστοιχη οργάνωση Μηχανικών στην Ιταλία για την άσκηση της επιρροής της εκεί που μπορεί.

Συμπερασματικά πρέπει να ενταθούν οι προσπάθειες όλων, Κυβέρνησης και φορέων, για την επαναλειτουργία του εργοστασίου της PIRELLI στην Πάτρα πράγμα αρκετά μεν δύσκολο αλλά (ακόμα) εφικτό.

4. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΟΠΛΩΝ (Ε.Β.Ο.) Α.Ε.

4.1 Εισαγωγή

Η μελέτη της Ε.Β.Ο. Α.Ε., της οποίας η κυριότερη και πρώτη παραγωγική μονάδα, είναι εγκατεστημένη στο Αίγιο, αποτελεί ιδιαίζουσα περίπτωση επειδή

- Ως πολεμική βιομηχανία δεν είναι δυνατόν να διαθέσει τα απαραίτητα στοιχεία για μια πλήρη μελέτη και σε βάθος ανάλυση.
- Η μοναδικότητά της στον ελληνικό χώρο δεν αφήνει περιθώρια για συγκρίσεις, ενώ η σημασία της για την εθνική άμυνα, δεν επιτρέπει την εξέτασή της μόνο με επιχειρησιακά κριτήρια.
- Η αγορά στην οποία απευθύνεται είναι άκρως εξειδικευμένη και ελάχιστα υπακούει στους κανόνες της ελεύθερης αγοράς.
- Η σύνδεσή της με τις εθνικές κρατικές προμήθειες τη στιγμή που το κράτος αποτελεί και τον αποκλειστικό της μέτοχο καθιστά προφανές ότι η τύχη της ΕΒΟ εξαρτάται αποκλειστικά από την κρατική πολιτική στην άμυνα, την οικονομία, τη βιομηχανία, τις προμήθειες, την έρευνα και ανάπτυξη.

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΠΟΛΕΜΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

Οι μεγαλύτερες χώρες - παραγωγοί πολεμικού υλικού είναι (στοιχεία 1991) η πρώην Σοβιετική Ένωση, οι ΗΠΑ, η Γαλλία, η Μ. Βρετανία, η Κίνα και η Γερμανία. Ταυτόχρονα οι χώρες αυτές είναι και οι μεγαλύτεροι εξαγωγείς, με διαφορετικό βέβαια ποσοστό εξαγωγών ως προς την αντίστοιχη παραγωγή, η κάθε μία (π.χ οι ΗΠΑ εξαγουν περί το 10% της παραγωγής τους, η Γαλλία το 60%). Στους μεγάλους παραγωγούς - εξαγωγείς όπλων συγκαταλέγονται και χώρες του τρίτου κόσμου, όπως:

- Κίνα. Εκτός από μαζικά, απλά συμβατικά όπλα, παράγει αρκε-

- τά οπλικά συστήματα υψηλής τεχνολογίας π.χ. βομβαρδιστικά αεροπλάνα , μέσου βεληνεκούς βαλιστικούς πυραύλους CSS-2 κλπ. Οι εξαγωγές όπλων αποτελούν το 8% των συνολικών εξαγωγών τους.
- Βραζιλία. 11η παγκόσμια εξαγωγέας γενικά και ο μεγαλύτερος εξαγωγέας τροχήλατων συμβατικών οπλικών συστημάτων.
 - Ισραήλ. 12ος παγκόσμιος εξαγωγέας. Παραγωγός ή συμπαραγωγός εξαιρετικά προηγμένων συστημάτων.
 - Αίγυπτος. 15η στην κατάταξη των εξαγωγέων. Μεγάλος παραγωγός ελαφρού οπλισμού, αρμάτων μάχης, πυραύλων και επικοινωνιακών συστημάτων. Συμπαραγωγός με την Αργεντινή του πυραύλου CONDOR - 2.
 - Βόρεια Κορέα. Το 20% του συνόλου των εξαγωγών της αφορούν πολεμικό υλικό.
 - Χιλή. Μεγάλος παραγωγός στρατιωτικών ελικοπτέρων.

Οι πέντε πρώτοι παραγωγοί - εξαγωγείς χώρες (Σ.Ενωση, ΗΠΑ, Γαλλία , Βρεταννία, Κίνα) (που συμβαίνει να είναι και ταυτόχρονα αλλά όχι τυχαία και οι πέντε πυρηνικές δυνάμεις) καλύπτουν το 85% των παγκόσμιων εξαγωγών σε μεγάλα και εξειδικευμένα οπλικά συστήματα, όπως άρματα μάχης, πυροβόλα, ραντάρ, συστήματα διεύθυνσης, επικοινωνιακό υλικό, πυραύλους, πλοία, υποβρύχια και αεροπλάνα.

Οι επιχειρήσεις - παραγωγοί πολεμικού υλικού μπορούν να διακριθούν σε τρεις κατηγορίες

4.2. Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΠΟΛΕΜΙΚΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

Μέσα στην περιγραφείσα άκρως ανταγωνιστική, με πτωτικές, ποσοτικές και ανοδικές ποιοτικές τάσεις διεθνή αγορά, η Ελληνική πολεμική βιομηχανία ακολουθεί μια ιδιόμορφη πορεία. Υπάρχει καταρχήν μια πλειάδα (περί τις 70 ιδιωτικές μικρομεσαίες επιχειρήσεις, που απασχολούν περί τους 2000 εργαζόμενους), μέσης και υψηλής τεχνολογίας, που δραστηριοποιούνται ως απευθείας προμηθευτές των Ελληνικών Ενόπλων Δυνάμεων, ως υποπρομηθευτές ελληνικών ή ξένων πολεμικών βιομηχανιών και ως άμεσοι εξαγωγείς πολεμικού υλικού. Κυρίως αφορούν περιφερειακά, μικρά συστήματα και εξαρτήματα και όχι κλασσικά οπικά συστήματα. Αφορούν επίσης δραστηριότητες βελτισσης και εκσυγχρονισμού υπάρχοντων οπικών συστημάτων των Ενόπλων Δυνάμεων όπως για παράδειγμα ο εκσυγχρονισμός των αρμάτων M48 και M48-45 και πυραυλικών συστημάτων. Ελληνικές ιδιωτικές εταιρείες συμμετέχουν και σε νατοϊκά προγράμματα υψηλής τεχνολογίας, όπως ο εκσυγχρονισμός του συστήματος αντιαεροπορικής άμυνας με πυραύλους Χώκς. Οι ιδιωτικές εταιρίες, που έχουν δημιουργήσει και σύνδεσμο (Σύνδεσμος Ελλήνων Κατασκευαστών Πολεμικού υλικού, ΣΕΚΠΥ) καλύπτουν το 1% περίπου των προμηθειών των Ελληνικών Ενόπλων Δυνάμεων.

Γενικά η πορεία των επιχειρήσεων αυτών είναι θετική, παρόλο που λόγω μεγέθους και διασποράς δραστηριοτήτων δεν έχουν δημιουργήσει κρίσιμη, τεχνολογικά και παραγωγικά, μάζα έτσι ώστε να καθιερωθούν απόλυτα στην αντίστοιχη αγορά. Γίνονται επίσης και κάποιες μεμονωμένες προσπάθειες στον ερευνητικό και αναπτυξιακό τομέα από τις ανωτέρω επιχειρήσεις (π.χ. ECON, HITEC, EMKAL).

Κυρίως όμως η πολεμική βιομηχανία στην Ελλάδα έχει ταυτιστεί με τις 4 μεγάλες δημόσιες επιχειρήσεις (ΕΒΟ, ΠΥΡΚΑΛ, ΕΛΒΟ, ΕΑΒ). Σε αυτές θα πρέπει βέβαια να προστεθούν και οι κατασκευαστικές, επιοικευσιαστικές και βοηθητικές (έλεγχος, έρευνα και ανάπτυξη) μονάδες των Ενόπλων Δυνάμεων. Ουσιαστικά η κρατική ελληνική πολεμική βιομηχανία ξεκινά το 1975 με την απόφαση δημιουργίας ΕΑΒ (Ελληνική Αεροπορική Βιομηχανία, Τανάγρα) και ΕΒΟ (που άρχισαν να λειτουργούν το 1978) και η μετέπειτα κρατικοποίηση της ΕΛΒΟ (Ελληνική Βιομηχανία Οχημάτων, πρώην STEYER, Σίνδος) και της ΠΥΡΚΑΛ (Ελληνικό Πυριτιδοποιείο και Καλυκοποιείο ΑΕ, Υμητός, Λαύριο, Ελευσίνα).

Η πορεία και των 4 επιχειρήσεων είναι απογοητευτική. (Στο Παράρτημα 3.1 δημοσιεύονται στοιχεία του ισολογισμού τους των 2 τελευταίων ετών).

Από τα στοιχεία αυτά είναι εμφανής η φθίνουσα πορεία των επιχειρήσεων που εκτός από τις μόνιμες ζημιές κάθε χρήσης, εμφανίζεται και από μονιμότερα ή διαρθρωτικά μεγέθη όπως: πολύ χαμηλός κύκλος εργασιών, υψηλά αποθέματα, υψηλές υποχρεώσεις κλπ. που έχουν οδηγήσει τις επιχειρήσεις αυτές σε αρνητική καθαρή θέση. Η θεώρηση της κατάστασης των επιχειρήσεων αυτών μόνο από την οικονομική σκοπιά αποτελεί βεβαίως το ένα σκέλος του προβλήματος. Το αντίρροπο σκέλος συνιστά η εθνική σημασία τους για την άμυνα της χώρας που οδηγεί στην ανάγκη διατήρησης όλων ή μέρους αυτών με τη μια ή την άλλη μορφή.

Οι επιχειρήσεις αυτές κυρίως εξυπηρετούν τις ανάγκες των ελληνικών ενόπλων δυνάμεων, χωρίς όμως να έχουν κατορθώσει να τους εμπνεύσουν εμπιστοσύνη για τις ικανότητες και την αξιοπιστία τους.

Από την άλλη πλευρά δεν έχει επιτευχθεί η εκπόνηση εθνικής αμυντικής στρατηγικής ως προς την εγχώρια ανάπτυξη οπλικών συστημάτων. Παράλληλα έχουν επιχειρηθεί αποσπασματικά εξαγωγικές προσπάθειες χωρίς όμως να έχει επιτευχθεί καθιέρωσή τους σε κάποιες αγορές. Η λειτουργία τους υπό κρατικό έλεγχο στερεί ίσως τις δυνατότητες ευελιξίας που απαιτούν οι σημερινές αγορές. Η κρίση δε της διεθνούς αγοράς αλλά και η προϊούσα αποδιοργάνωση τους έχει περιορίσει στο ελάχιστο τις εξαγωγικές τους δραστηριότητες. Στο εσωτερικό μέτωπο τη δεκαετία του 80 κυριάρχησε η αντιπαλότητα ΕΒΟ-ΠΥΡΚΑΛ με καταστροφικές συνέπειες και για τις δύο, αλλά και την εθνική οικονομία και άμυνα, που δεν είχε μόνο τη μορφή ανταγωνισμού στον παραγωγικό και εμπορικό τομέα (ίδια προϊόντα στις ίδιες αγορές) αλλά και την αλληλοϋπόσκαψη με θεμιτά και αθέμιτα μέσα.

Σημειώνεται ότι από τις 4 κρατικές πολεμικές βιομηχανίες οι 2 (ΕΒΟ, ΕΑΒ) εποπτεύονται από το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας και οι άλλες δύο ΠΥΡΚΑΛ, ΕΛΒΟ) από το Υπουργείο Βιομηχανίας, γεγονός που επιτείνει την έλλειψη συντονισμού.

Σημαντική είναι επίσης η συμμετοχή των Ελληνικών Ναυπηγείων και των Ναυπηγείων Ελευσίνας, τα οποία ασχολούνται σε μεγάλο ποσοστό με εργασίες σχετιζόμενες με το αμυντικό υλικό της χώρας, παρ'όλο που δεν ανήκουν στις καθ'αυτο πολεμικές βιομηχανίες, όπως οι κατασκευές και επισκευές πολεμικών πλοίων (προγραμμα των τεσσάρων φρεγατών ΜΕΚΟ 2000, ναυπήγηση βοηθητικών πλοίων του πολεμικού Ναυτικού όπως αυτοκινούμενων φορηγίδων μεταφοράς πετρελαίου και νερού, αρματαγωγών και πλωτών δεξαμενών, εκσυγχρονισμό παλαιών πολεμικών κλπ).

Όσον αφορά το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας την 'εποπτεία' των πολεμικών βιομηχανιών ασκεί η Υπηρεσία Πολεμικής Βιομηχα-

νίας (ΥΠΟΒΙ) η οποία εκτός των άλλων χειρίζεται τα αναπτυξιακά προγράμματα, καθορίζει τις προδιαγραφές του προς προμήθεια εξοπλισμού των Ενόπλων Δυνάμεων και ευθύνεται για την εξασφάλιση της ποιότητας του εγχωρίου παραγόμενου υλικού και τον έλεγχο της Ελληνικής προστιθέμενης αξίας.

Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ιδιαίτερα η ύπαρξη και ο ρόλος του Κέντρου Ερευνών Τεχνολογίας των Ενόπλων Δυνάμεων, τα οποία ελάχιστα έχουν αξιοποιηθεί στην ανάπτυξη ελληνικής τεχνολογίας και νέων προϊόντων και ελάχιστα συνεργάζονται με την ελληνική πολεμική βιομηχανία. Δραστηριοποιούνται κυρίως στην επίλυση τεχνολογικών προβλημάτων και στον ποιοτικό έλεγχο. Η συνεργασία τους με τα ελληνικά Πανεπιστήμια και Ερευνητικά Κέντρα είναι επίσης μικρή.

Ενα σημαντικό μέρος των προγραμμάτων εκσυγχρονισμού των Ενόπλων Δυνάμεων εκτελούνται από τα στρατιωτικά εργοστάσια και τους ναυστάθμους του Υπ. Εθν. Άμυνας. Τέτοια προγράμματα είναι η ανακατασκευή και ο εκσυγχρονισμός αρμάτων, η τοποθέτηση νέων συστημάτων υψηλής τεχνολογίας σε υπάρχον υλικό, ο εκσυγχρονισμός πολεμικών πλοίων κλπ.

Στον παραγωγικό και τεχνολογικό τομέα οι υπό δημόσιο έλεγχο βιομηχανίες έχουν να επιδείξουν

* Η ΕΛΒΟ άρματα μάχης (Λεωνίδας και τις εξελίξεις του) πυροσβεστικά και φορτηγά οχήματα (συνεργασία με την STEYER), τζιπ (συνεργασία με την MERCEDES), κινητό στρατιωτικό μαγειρείο, τεθωρακισμένα μεταφοράς προσωπικού, λεωφορεία, πετρελαιοκινητήρες κλπ.

* Η ΕΑΒ κατασκευάζει δομικά στοιχεία αεροσκαφών, ελικοπτέρων για διάφορες αεροπορικές εταιρείες του εξωτερικού AIRBUS, DOR-

NIER, AEROSPATIELE, AERITALIA, AGUSTA) και έχει αναλάβει κατά καιρούς συντήρηση πολεμικών (και εκτός της Ελληνικής πολεμικής αεροπορίας) αεροσκαφών (MIRAGE F-104, FANDOM).

Στην έρευνα και ανάπτυξη η ΕΑΒ έχει να επιδείξει α) την κατασκευή του τηλεκατευθυνόμενου μη εκπαιδευόμενου οχήματος RPV το οποίο σχεδιάστηκε και αναπτύχθηκε εργαστηριακά από το Κέντρο Ερευνών Τεχνολογίας και Αεροπορίας β) τον ιπτάμενο στόχο γ) διάφορα ηλεκτρονικά συστήματα (σύστημα ελέγχου πυρός για πυροβόλα, κρυπτοφωνικές συσκευές ευρείας ζώνης, σύστημα κατεύθυνσης βομβών με LASER, καταδεικτική στόχου με LASER.

Έχει μετάρχει και μετέχει σε αρκετά ερευνητικά και αναπτυξιακά προγράμματα.

* Η ΠΥΡΚΑΛ αποτελεί και αποτελεί τη βασική μονάδα κατασκευής πυρομαχικών και εκρηκτικών, ενώ έχει επιχειρήσει (με μικρή επιτυχία) είσοδο και σε 'ειρηνικά' προϊόντα (λέβητες, ταινιόδρομοι, υπόστεγα) έχοντας τη δυνατότητα και εν μέρει σημαντική τεχνογνωσία στον τομέα των μεταλλικών και μηχανουργικών κατασκευών.

Σημαντική ευκαιρία για την ανάπτυξη της ελληνικής πολεμικής βιομηχανίας προσέφεραν τα αντισταθμιστικά οφέλη από την αγορά των αεροσκαφών MIRAGE 2000 και F16 και των πυραύλων MAGIC, ευκαιρία η οποία δεν αξιοποιήθηκε επαρκώς είτε λόγω πλημελούς μελέτης και σχεδιασμού, είτε λόγω αδυναμίας χρηματοδότησης από την ελληνική πλευρά. Στο πλέγμα των αντισταθμιστικών οφελών εμπλέκεται κυρίως η ΕΑΒ και σε πολύ μικρό ποσοστό η ΕΒΟ (κατασκευή επίγειου εξοπλισμού κινητήρα, ύψους παραγγελίας 5 εκ. δολλαρίων).

Παράλληλα έχουν προωθηθεί ελάχιστα από τα αρμόδια γραφεία του Υπ. Εθ. Άμυνας αλλά και τις ίδιες τις επιχειρήσεις, οι

διεθνείς συνεργασίες, που θα έδιναν άλλον χαρακτήρα και διάσταση στην ελληνική πολεμική βιομηχανία. Για παράδειγμα, η Ανεξάρτητη Ομάδα Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων (IEPG) προσφέρεται για εμπλοκή της αμυντικής βιομηχανίας μας σε προγράμματα που θα τους διανοίξουν πιο ευόλυνες προοπτικές επιβίωσης.

Συμπερασματικά η Ελληνική Πολεμική Βιομηχανία

- Αναγνωρίζεται από όλες τις μεταδικτατορικές κυβερνήσεις ως μείζονος σημασίας για την άμυνα και την οικονομία της χώρας. Πράγματι δε, έχει μειώσει, σε σχέση με το 1974 σημαντικά την εξάρτηση από το εξωτερικό, καλύπτοντας πάνω από το 20% των αναγκών των Εν.Δυνάμεων σε πυρομαχικά, το 90% σε φορητό οπλισμό και το 100% σε τεθωρακισμένα οχήματα μεταφοράς προσωπικού, φορτηγά οχήματα και συντήρηση αεροσκαφών και ελικοπτέρων.
- Χαρακτηρίζεται από αναπόφευκτη εγγενή αδυναμία ανάπτυξης λόγω της μικρής εσωτερικής αγοράς (συνολικός προϋπολογισμός Υπ.Εθ.Αμυνας 1990:431 δις) και του μεγάλου ανταγωνισμού στις αγορές του εξωτερικού αλλά και της έλλειψης μακροχρόνιας εμπειρίας.
- Έχει αποτυπωμένα όλα τα χαρακτηριστικά της ελληνικής υπό κρατικό έλεγχο βιομηχανίας, όπως έλλειψη στρατηγικής, ασυνέπεια στην υλοποίηση ειλημμένων αποφάσεων, πλημμελή διοίκηση υποκείμενη στις κομματικές σκοπιμότητες και ανταναιλώσα πλήρως τις αδυναμίες της πολιτικής ηγεσίας, έλλειψη διοικητικού ορθολογισμού (και παραγωγικού βεβαίως), χαμηλή συμμετοχή της έρευνας και ανάπτυξης άρα και της τεχνολογίας και τεχνογνωσίας σε όλα τα επίπεδα (οργάνωση, παραγωγή, προϊόντα), την ελάχιστη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού (ιδιαίτερα του επιστημονικού).

Καλείται επιπρόσθετα να φέρει και το βάρος του ανεπαρκούς

συντονισμού του πλέγματος προμηθειών - παραγωγής - ελέγχων - ανάπτυξης - πιστοποίησης - χρηματοδότησης εκ μέρους του κράτους, της παλινωδούσας και ρευστής πολιτικής ως προς την παραμονή ή μη υπό κρατικό έλεγχο, της ελαστικής αντιμετώπισης των πιέσεων από την οργανωμένη ξένη βιομηχανία και τα ανοργάνωτα εγχώρια μικροσυμφέροντα.

4.3 ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΟΠΛΩΝ (ΕΒΟ)

4.3.1 ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Η Ελληνική Βιομηχανία Όπλων (ΕΒΟ) Α.Ε. ιδρύθηκε το 1977 σε εφαρμογή του Ν. 43/75, με κοινή απόφαση των Υπουργείων Εθνικής Αμύνης, Οικονομικών και Συντονισμού. Μέτοχοι της ΕΒΟ Α.Ε. είναι το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας (70%) και η ΕΤΒΑ(30%).

Στόχος της ίδρυσης της ΕΒΟ Α.Ε. ήταν η δημιουργία μιας εθνικής σύγχρονης βιομηχανίας όπλων που θα εξασφαλίζει εγχώρια και ανταγωνιστική παραγωγή οπλισμού για τις Ελληνικές Ένοπλες Δυνάμεις και θα συμβάλλει στην ανάπτυξη ενός ευρύτερου πλέγματος συγγενών βιομηχανιών που θα αποτελούσαν τη βασική υποδομή για την άμυνα της χώρας.

Το 1977 υπογράφεται σύμβαση μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου και της γερμανικής εταιρείας HECKLER UND KOCH GMBH για παροχή εκ μέρους της δεύτερης τεχνογνωσίας και τεχνικής βοήθειας προς παραγωγή του τυφεκίου G3 στην Ελλάδα.

Το 1978 αρχίζει στο εργοστάσιο Αιγίου η παραγωγή του G3, καταρχήν ως συναρμολόγηση με τα εισαγόμενα εξαρτήματα.

Βαθμιαία αυξάνεται η εγχώρια προστιθέμενη αξία με την κατασκευή

μερών του όπλου. Σημαντική θεωρείται η ταχεία ανάληψη της κατασκευής της κάννης με ψυχρή σφυρηλάτηση. Από το 1980 το G3 κατασκευάζεται από την ΕΒΟ με πλήρη αυτοδυναμία με την συνεργασία Ελλήνων υποκατασκευαστών. Το 1982 αρχίζει και η παραγωγή του γεμιστήρα ενώ το 1983 αρχίζει και εξελίσσεται η παραγωγή και άλλων τύπων όπλων (G3 με πτυσσόμενο κοντάκιο, πιστόλι P7, ΠΑΟ 89 ΜΜ, όλμοι 90-120, ξεφολόγχες κλπ.

(βλ. Πίνακα 3.5). Βασικό χαρακτηριστικό και πλεονέκτημα της εταιρείας η δυνατότητα παραγωγής της κάννης για όλα τα όπλα.

Από το 1985 αρχίζει η ενσωμάτωση στην ΕΒΟ νέων παραγωγικών μονάδων με στόχο την αύξηση των παραγωγικών δυνατοτήτων. Έτσι εντάσσονται στην ΕΒΟ κατά σειρά.

- Το συγκρότημα παραγωγής και γόμωσης πυρομαχικών του Λαυρίου
- Το συγκρότημα της Μεταλλουργικής Βιομηχανίας Ηπείρου (Χυτήρια μη σιδηρούχων κραμάτων)
- Το συγκρότημα της Μάνδρας (μηχανουργείο)
- Η Ηλεκτρομηχανολογική (εργοστάσιο κοπής ραφής ενδυμάτων) Κύμης.

Η γκάμα των προϊόντων της ΕΒΟ εκτός από τα παραγόμενα στο εργοστάσιο του Αιγίου περιλαμβάνει

Εργ. Λαυρίου: Πυρομαχικά μεσαίου και μεγάλου διαμετρήματος

Μ.Β. Ηπείρου: Κυάθια για κάλυκες, δίσκοι εμπορίου, κέρματα

Εργ. Μάνδρας: Δεξαμενές αεροσκαφών (απορριπτόμενες), INJECTORS δεξαμενών.

Εργ. Κύμης: Στρατιωτικός λιματισμός

Είναι προφανές ότι τα εργοστάσια Λαυρίου και Ηπείρου (προμηθεύει και την ΠΥΡΚΑΛ), αλληλοσυμπληρώνονται στην κατασκευή

πυρομαχικών, τα εργοστάσια Μάνδρας και Αιγίου έχουν παρεμφερείς παραγωγικές δυνατότητες ενώ το εργοστάσιο της Κύμης είναι μάλλον ξένο σώμα στην εταιρεία.

Ο κατάλογος των προϊόντων του εργοστασίου Αιγίου, θα πρέπει να συμπληρωθεί με τα υπό ανάπτυξη (πίνακας 3.6), υπό μελέτη (Πιν. 3.7) και υπό έρευνα (πιν. 3.8) προϊόντα.

Ιδιαίτερη αναφορά θα πρέπει να γίνει για το Α/Α Άρτεμις 30, το οποίο σχεδιάστηκε, κατασκευάστηκε και συναρμολογήθηκε από την ΕΒΟ και στο οποίο η ΕΒΟ εναπέθεσε μεγάλες ελπίδες. Η πολυετής ταλαιπωρία του Άρτεμις 30 (ξεκίνησε σαν επαναστατικό αντιαεροπορικό, έγιναν απόπειρες να εξελιχθεί σε πυραυλικό σύστημα, συμμετείχε σε καταλήψεις και πορείες, η ΕΒΟ υπεραμύνηται των δυνατοτήτων του ισχυριζόμενη ότι έχει πιστοποίηση από το ΓΕΣ, το ΓΕΣ επίσημα δεν έχει εκφραστεί, αναπόσημα μάλλον το απορρίπτει) αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα του τρόπου οργάνωσης της ανάπτυξης νέων προϊόντων στην πολεμική βιομηχανία και της συνεργασίας πολεμικής βιομηχανίας - ενόπλων δυνάμεων.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.5

ΠΑΡΑΓΟΜΕΝΑ ΠΡΟΙΟΝΤΑ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΥ ΑΙΓΙΟΥ

Τα προϊόντα που σήμερα παράγονται στο εργοστάσιο του Αιγίου συνοπτικά είναι τα εξής:

-
1. G3A3 και AD
 2. Ειφολόγχες
 3. Δόποδες όπλων G3
 4. Πιστόλια P7
 5. Υποπολυβόλα MP5

6. Ελαφρά πολυβόλα MP5
7. Πολυβόλα MG3
8. ΠΑΟ 90 MM
9. Ολμος 81 MM
10. Κυνηγετικά ραβδωτής κάννης όπλα, τύπου FAIRFOX
11. Ημιαυτόματη λειόκαννη κυνηγετική παραμπύνα αερίων
12. Μεταλλικά μέρη των πυρομαχικών ARTEMIS 30, DEFA, EMERLEC
13. Κάννες - κλειότρα πυροβόλων ARTEMIS 30
14. Κάννες - κλειότρα πυροβόλων RH 20 MM
15. Γεμιστήρες όπλων G3 και KH11
16. Ειδικά μέσα παραγωγής όπως ελεγκτήρες, ιδιοσυσκευές, μήτρες, καλούπια, κοπτικά εργαλεία (για δική μας χρήση προς το παρόν)
17. Κυνηγετικά όπλα G3 (Ημιαυτόματα)
18. Συσκευές πληρώσεως γεμιστήρα G3

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.6

ΠΡΟΙΟΝΤΑ ΣΕ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

1. Ολμος 120 MM (ήδη έχει γίνει αποδεκτός από το ΓΕΣ)
2. Οβιδοβόλο 155 MM (σε συνεργασία με δυτικοευρωπαϊκή αμυντική βιομηχανία)
3. Κοπτικά φθειρόμενα εργαλεία
4. Γεμιστήρας DRUM 50 ROUNDS για τα όπλα HK11 και G3
5. Νέος βελτιωμένος τύπος άλμου 81 MM (ήδη έχει γίνει αποδεκτός από το ΓΕΣ)
6. Τρίποδας MG3
7. ARIS αντιαρματικό σε συνεργασία με τα άλλα εργαστήρια του ομίλου

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.7
ΠΡΟΙΟΝΤΑ ΣΕ ΜΕΛΕΤΗ

1. ΟΛΜΟΣ 60 ΜΜ, τύπος COMMANDO
2. Τροχήλατος φορέας όλμου 120 ΜΜ (κλίβαντας)
3. Οπλα διαμετρήματος 5,56 ΜΜ

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.8
ΠΡΟΙΟΝΤΑ ΣΕ ΕΡΕΥΝΑ

1. PISTOL GRIPS - ΗΚ 11 και ΜΡ5 (σύστημα μηχανισμού σκανδάλης, που επιτρέπει την εκτέλεση ριπών 3 σφαιρών)
2. Ημιαυτόματα κυνηγετικά όπλα ΜΡ5

4.3.2. ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ

Ως ανώνυμη εταιρεία, η ΕΒΟ ΑΕ διοικείται από Δ.Σ. το οποίο εκλέγεται από τη Γ.Σ. δηλ. ορίζεται από την εκάστοτε κυβέρνηση. Είναι αναμενόμενο οι θέσεις Προέδρου και Δ/ντος Συμβούλου της ΕΒΟ να θεωρούνται καίρια κυβερνητικά αξιώματα και τα αντίστοιχα πρόσωπα να υποστηρίζονται και να βάζονται με πάθος από διάφορες κατευθύνσεις και με διάφορα (κυρίως αθέμιτα) μέσα. Γεγονός είναι ότι η εμπλοκή στα γρανάζια της πολιτικής δεν επέτρεψε στην εταιρεία να αποκτήσει επαγγελματική διοίκηση με γνώσεις, ικανότητα και συνέχεια.

Η έδρα της εταιρείας (και της διοίκησης) είναι στην Αθήνα. Η διοίκηση καθορίζει τη γενική πολιτική. Στην Αθήνα εδρεύουν και οι κεντρικές υπηρεσίες της ΕΒΟ που καλύπτουν τις πωλήσεις και το MARKETING, τα χρηματοοικονομικά και τις προμήθειες όλης της εταιρείας.

Οι περιφερειακές παραγωγικές μονάδες διοικούνται αυτοδύναμα από Γενικούς Δ/ντές, που αντικαθίσταται συνήθως σε κάθε κυβερνητική μεταβολή ή αλλαγή Δ.Σ.

Ο αριθμός προσωπικού ανά μονάδα έχει ως εξής:

Κεντρικές Υπηρεσίες.....	150	άτομα
Συγκρότημα Αιγίου.....	650	" "
Μάντρας.....	400	" "
Λαυρίου.....	200	" "
Ηπείρου.....	150	" "
Κύμης.....	50	" "

4.3.3. ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗ - ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Οι παραγωγικές δυνατότητες της ΕΒΟ μπορούν να καλύψουν ένα ευρύ φάσμα κατασκευής συμβατικού εξοπλισμού. ειδικά το συγκρότημα Αιγίου διαθέτει σύγχρονο μηχανολογικό εξοπλισμό (CMC φρέζες, CMC κέντρα κατεργασίας, CMC κέντρα ποιοτικού ελέγχου, σύστημα CAD - CAM, σύστημα προγραμματισμού και ελέγχου παραγωγής μέσω υπολογιστή κλπ) που μπορεί να εκτελέσει υψηλής ποιότητας και εξειδικευμένες εργασίες. Η παραγωγική του δυναμικότητα είναι επίσης πολύ μεγάλη και εν μέρει μόνο έχει μέχρι σήμερα, καλυφθεί, ενώ, ούτε οι τεχνολογικές και τεχνικές δυνατότητες του σύγχρονου εξοπλισμού της έχουν αξιοποιηθεί επαρκώς ιδιαίτερα τα συστήματα σχεδίασης.

Η ανάπτυξη τεχνογνωσίας ξεκίνησε με μεταφορά τεχνολογίας από την HECKLER UND KOCH. Βαθμιαία, με την είσοδο εξειδικευμένου προσωπικού και την προσθήκη εμπειριών και γνώσεων, άρχισε και η εσωτερική ανάπτυξη τεχνογνωσίας, πάντα στον τομέα

των μηχανολογικών σχεδιάσεων και κατασκευών. Δεν έχει αναπτυχθεί τεχνογνωσία στη σχεδίαση και κατασκευή περιφερειακών συστημάτων. Οι συνεργασίες με ξένες εταιρείες (HECKLER UND KOCH, BWB) συνεισφέρουν στη συνεχιζόμενη μεταφορά τεχνολογίας, απαραίτητη σε μια νέα σχετικά εταιρεία, όπως η ΕΒΟ.

Αρνητικό στοιχείο αποτελεί το παρατηρούμενο υψηλό TURNOVER του τεχνικού - επιστημονικού προσωπικού που οφείλεται τόσο στη πολιτική αμοιβών όσο και στις δυσοίωνες προοπτικές της εταιρείας, αλλά και στις πολιτικές της σχέσεις με τις εκάστοτε κυβερνήσεις. Έτσι εγκατέλειψε και εγκαταλείπει την εταιρεία στελεχικό δυναμικό, προς προλάβει λόγω και της ηλικίας της εταιρείας, να προσφέρει υψηλό ποσοστό των δυνατοτήτων του.

Η ΕΒΟ δεν έχει αναπτύξει ουσιαστικές και αποδοτικές συνεργασίες με ερευνητικά κέντρα (ΑΕΙ, Ινστιτούτα, Κέντρα των Ενδύλων Δυνάμεων) Ελληνικά ή ξένα, για απορροφήση τεχνολογίας.

Στην ανάπτυξη προϊόντων εκτός από τις ξένες εταιρείες που αναφέρθηκαν έχουν υπάρξει επί μέρους συνεργασίες και με Ελληνικές (π.χ. με την ΕΛΒΟ για την παραγωγή του ΠΑΟ 80 MM).

Το συμπέρασμα είναι ότι η εταιρεία δεν έχει επιτύχει ένα υψηλό επίπεδο τεχνογνωσίας που θα αντανάκλα τόσο στο τεχνολογικό επίπεδο των παραγόμενων προϊόντων όσο και στην ανάπτυξη νέων και σύγχρονων, παρόλο που έχει επενδύσει σημαντικά σε σύγχρονο εξοπλισμό.

Η προστιθέμενη αξία στα τελικά συναρμολογούμενα και διατιθέμενα από την εταιρεία προϊόντα κυμαίνεται από 20-90) (το τελευταίο για το G3), γεγονός που επιβεβαιώνει το προηγούμενο συμπέρασμα, αλλά και που δηλώνει το τεράστιο περιθώριο ανάπτυξης που υπάρχει.

Κατά την παραγωγή των διατιθέμενων από την εταιρεία προϊόντων χρησιμοποιούνται ελληνικές επιχειρήσεις ως υποκατασκευαστές (π.χ. για πλαστικά εξαρτήματα, τορνευτά αντικείμενα, ελατήρια κλπ). Παράλληλα βέβαια πολλά εξαρτήματα εισάγονται, ενώ αγοράζονται έτοιμα όλα τα περιφερειακά εξαρτήματα (ηλεκτρονικά όργανα ελέγχου κλπ). Επίσης εισάγονται όλες οι πρώτες ύλες (ειδικά κράματα και πλαστικά).

Η ΕΒΟ λειτουργεί και σαν υποκατασκευαστής (σε μικρή κλίμακα) ξένων οίκων (κυρίως της HECKLER UND KOCH).

4.3.4 ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Κύριος (σχεδόν αποκλειστικός) πελάτης της ΕΒΟ είναι ο Ελληνικός Στρατός, για όλα τα παραγόμενα προϊόντα. Η εταιρεία παράγει μόνο κατόπιν συμβάσεων ή συγκεκριμένων παραγγελιών.

Η δυνατότητα απορρόφησης του Ελληνικού Στρατού μπορεί να καλύψει (για τα προϊόντα τα παραγόμενα από την ΕΒΟ) μέρος μόνο της δυναμικότητας της εταιρείας. Αυτή τη στιγμή υπάρχει 10ετής σύμβαση με τον Ε. Στρατό για προμήθεια του G3, καθώς επίσης και συμβάσεις για τα υπόλοιπα είδη ελαφρού οπλισμού των Ενόπλων Δυνάμεων (πολυβόλα, οπλοπολυβόλα, πιστόλια κλπ).

Εξαγωγές η ΕΒΟ, έχει πραγματοποιήσει προς Ιράν, Ιράκ, Υεμένη, Λουάντα, Γερμανία, ΗΠΑ, Καναδά, Νικαράγουα ενώ υπάρχουν συμβάσεις και για προμήθεια εξοπλισμού προς τις Κυπριακές Ένοπλες Δυνάμεις, που εκτελούνται μετ'εμποδίων.

Οι σχέσεις με τον Ελληνικό Στρατό δεν είναι ιδανικές.

Τα προβλήματα μπορούν να συνοψισθούν ως εξής:

- Έλλειψη συντονισμού και συνεργασίας στην ανάπτυξη νέων προ-

ϊόντων. Χαρακτηριστικό παράδειγμα το 'Αρτεμις 30, το αντιαρματικό ARIS - IV (αρχική διαφωνία για τις διαστάσεις, μετέπειτα διαφωνία για το βάρος, όχι σαφείς προδιαγραφές αποτελεσματικότητας), ο όπλος 120 MM (καθυστερήσεις στην πιστοποίηση και τις βελτιώσεις) τα πυρομαχικά ERA και ERMIS (καθυστερήσεις στη πιστοποίηση, φήμες για αρνητική αξιολόγηση).

Γενικά το όλο κλίμα 'συνεργασίας' στον τομέα αυτό, δηλώνει ασυνεννοησία σε όλα τα στάδια ανάπτυξης (σύλληψη ιδέας, σχεδιασμό προϊόντος, παραγωγή, δοκιμές, αξιολόγηση) τη στιγμή που ειδικά στα νέα προϊόντα θα έπρεπε η συνεργασία να είναι πλήρης και ουσιαστική.

- Οι Ένοπλες Δυνάμεις δεν εξαντλούν όλα τα περιθώρια προγραμματισμού των παραγγελιών προς την ΕΒΟ. Επίσης δεν είναι βέβαιο, ότι αξιοποιούνται πλήρως από τον ελληνικό Στρατό οι παραγωγικές δυνατότητες της ΕΒΟ.

- Δεν έχει γίνει συστηματική προσπάθεια παραγωγής από την ΕΒΟ ανταλλακτικών για τον υφιστάμενο στις Ένοπλες Δυνάμεις εξοπλισμό.

- Υπάρχει μόνιμως πρόβλημα εκτέλεσης των συμβάσεων που αναλαμβάνει η ΕΒΟ για τις Ένοπλες Δυνάμεις και η κάθε πλευρά επιρρίπτει στην άλλη την ευθύνη. Ο Στρατός αναφέρεται στην παραγωγική και οργανωτική αδυναμία της ΕΒΟ, η ΕΒΟ στην μη έγκαιρη αναθεώρηση τιμών, στην έλλειψη πιστώσεων και στην κρατική γραφειοκρατία. Το αποτέλεσμα είναι ότι ούτε ο στρατός έχει τον οπλισμό που θέλει, ούτε η ΕΒΟ τα έσοδα που της είναι απαραίτητα.

Και η κατάσταση αυτή διαιωνίζεται αλυσσιδωτά.

- Οι καθυστερήσεις (αλλά και οι αρνήσεις) πιστοποιήσεων από

τις Εν. Δυνάμεις δημιουργούν γενικότερα προβλήματα στην ΕΒΟ. Εκτός από την μη έγκαιρη προώθηση παραγγελιών, δημιουργούν αρνητική εικόνα για τις ικανότητες της ΕΒΟ (χωρίς βέβαια να παραβλέπεται και η δική της μεγάλη ευθύνη στο σημείο αυτό) και μειώνουν την αξιοπιστία της στο εσωτερικό και στο εξωτερικό. Ιδιαίτερα στο διεθνή χώρο δεν μπορούν να προωθηθούν προϊόντα χωρίς πιστοποιητικά.

Οι εξαγωγικές προσπάθειες της ΕΒΟ ήταν και είναι (με το ισχύον καθεστώς και κλίμα) καταδικασμένες σε αποτυχία .

- Η λειτουργία της υπό κρατικό έλεγχο της στερεί την απαραίτητη για τις συγκεκριμένες αγορές ευελιξία. Σημειώνουμε ότι όλα τα σκάνδαλα και οι ατασθαλίες που καταγγέθηκαν για την ΕΒΟ είχαν σχέση με εξαγωγές.

- Η όλη κρατική εξαγωγική πολιτική ελάχιστα βοηθά την εξαγωγή πολεμικού υλικού, ούτε υπάρχει συντονισμός για όλες τις πολεμικές μας βιομηχανίες.

- Η δεινή οικονομική της κατάσταση δεν της επιτρέπει τη λήψη απλών τραπεζικών εγγυήσεων, άρα είναι απαραίτητη η εγγύηση του δημοσίου που δεν λαμβάνεται πάντα και εύκολα.

- Δεν έχει επιτύχει τις κατάλληλες συνεργασίες και διασυνδέσεις στον διεθνή χώρο.

4.3.5. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ (1)

Η οικονομική θέση της εταιρείας είναι τραγική. Από το 1988 εμφανίζει ζημιές ενώ από το 1989 η καθαρή της θέση είναι αρνητική. Φθάνοντας η καθαρή της θέση το 1990 στα -11.451.055 δρχ. κατατάσσει την ΕΒΟ στις πλέον προβληματικές Ελληνικές επιχειρή-

σεις. Εξετάζοντας τις απόλυτες τιμές, την εξέλιξη και τις σχέσεις μεταξύ διαφόρων οικονομικών μεγεθών, παρατηρούμε τα εξής:

- Ο κύκλος εργασιών (άρα και η παραγωγή) είναι δυσανάλογα μικρός σε σχέση με το μέγεθος της και (το χειρότερο)

	1988	1989	1990
<u>Κύκλος εργασιών</u>	0,149	0,063	0,0032
α. Σύνολο Ενεργητικού			
β. <u>Κύκλος εργασιών</u> Μετοχικό κεφάλαιο	-0	,397	0,194
γ. <u>Κύκλος εργασιών</u> Σύνολο υποχρεώσεων	0,164	0,061	0,026

βαίνει ταχύτατα μειούμενος. Όπως δε φαίνεται από το δείκτη γ., είναι αδύνατον να καλυφθούν με την υφιστάμενη κατάσταση οι υποχρεώσεις της εταιρείας. Σημειώνεται ότι το κόστος προσωπικού της εταιρείας ανέρχεται σε 500 εκατ. μηνιαίως.

Τα μεγέθη των υποχρεώσεων της εταιρείας σε σχέση με

	1988	1989	1990
δ. <u>Σύνολο υποχρεώσεων</u> Κυκλοφορούν Ενεργητικό	1,381	1,340	1,604

το κυκλοφορούν ενεργητικό της δεν είναι τραγικά υψηλή, παρόλο που εξελίσσεται αρνητικά. Το γεγονός όμως ότι το μεγαλύτερο μέρος του Ενεργητικού συνίσταται από αποθέματα (μη ρευστοποιήσιμα) και απαιτήσεις κατά το μάλλον ή ήττον επισφαλείς αμαυ-

ρώνουν την ωριοποιημένη κατάσταση. Δεν νομίζουμε επίσης ότι έχει νόημα η ανάλυση της ρευστότητας της εταιρείας δεδομένου ότι είναι ανύπαρκτη.

Σημειώνουμε επίσης ότι το μεγαλύτερο μέρος των μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων της ΕΒΟ αφορά δανεισμό σε συνάλλαγμα και τυχόν υποτίμηση ή ισχυρή διολίσθηση της δραχμής θα επιδεινώσει την κατάσταση.

Η εταιρεία εμφανίζει επίσης υψηλά αποθέματα, δυσανάλογα προς τα υπόλοιπα μεγέθη της.

	1988	1989	1990
<u>Αποθέματα</u>	0,239.....	0,363.....	0,405
ε. Σύνολο Ενεργητικού			
<u>Αποθέματα</u>	1,606.....	5,809.....	12,690
στ. Κύκλος εργασιών			

Τα αποθέματα σημειώνουν δραματική αύξηση από το 1988 και εξηγούνται (μερικώς) με την αγορά και μη αξιοποίηση εξαρτημάτων για την παραγωγή του Άρτεμις 30.

Οι επενδύσεις (συμπεριλαμβάνονται και οι ενσωματώσεις των εκτός Αιγίου συγκροτημάτων) που έγιναν τα τελευταία 7 χρόνια (τριπλασιασμός των παγίων μεταξύ 1985-1988) δεν απέδωσαν τα αναμενόμενα ούτε αξιοποιήθηκαν στο παραμικρό, αφού οι δραστηριότητες της εταιρείας μειώνονται αντί να αυξηθούν. Οι επί μέρους επενδύσεις που πραγματοποιήθηκαν για την ανάπτυξη και παραγωγή συγκεκριμένων προϊόντων (π.χ. 350 εκ. για το αντιαρματικό ARIS-

IV) δεν έχουν αποδώσει στο ελάχιστο, δεδομένου ότι κανένα από τα προϊόντα αυτά δεν έχει πωληθεί.

Στις συναλλαγές με τις Ελληνικές Ένοπλες Δυνάμεις παρατηρούνται πολλά οξύμωρα Συμφωνούνται τιμές πώλησης που αργότερα αποδεικνύονται ασύμφωρες για την ΕΒΟ, το κράτος καθυστερεί την επαναδιαπραγμάτευση, έτσι η ΕΒΟ πωλεί με ζημιά. Στις συμφωνίες πάλι με το κράτος προβλέπονται ρήτρες για την καθυστέρηση παραδόσεων, η οποία καθυστέρηση για τους λόγους που αναφέρθηκαν είναι μάλλον δεδομένη (τις ρήτρες αυτές η ΕΒΟ τις κρίνει υπερβολικές) άρα η ΕΒΟ επιβαρύνεται ακόμη περισσότερο.

Σύνηθες για την εταιρεία φαινόμενο είναι η ανάλωση των προκαταβολών, που δίδονται για τις εκάστοτε παραγγελίες, για την κάλυψη παλαιότερων ή τρεχουσών υποχρεώσεων με συνέπεια την αδυναμία εκτέλεσης των παραγγελιών επειδή δεν υπάρχουν χρήματα για προμήθεια πρώτων υλών και εξαρτημάτων. Έτσι ο φαύλος κύκλος διαιωνίζεται.

4.4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Η ΕΒΟ αποτελεί μια από τις 4 κρατικές πολεμικές βιομηχανίες και η διατήρηση, εξυγίανση και ανάπτυξή της συνιστά εθνική ανάγκη μάλλον παρά επιχειρηματική φιλοσοφία. Αυτό δεν σημαίνει ότι στην ανάγκη αυτή θα θυσιασθεί η προσπάθεια λειτουργίας της με θετικά οικονομικά αποτελέσματα.

Τουναντίον, επιδίωξη θα πρέπει να αποτελέσει ο συγκερασμός της εθνικής της αποστολής με την κερδοφόρο λειτουργία της.

Ο μέχρι τώρα τρόπος λειτουργίας της και η σημερινή της κατάσταση αποδεικνύουν ότι:

- Η κρατική πολιτική και πρακτική στο τομέα του αμυντικού σχεδιασμού, των προμηθειών οπλισμού, της βιομηχανικής ανάπτυξης και των διεθνών σχέσεων είναι κάτι που διαμορφώνει τις όποιες προοπτικές για την ΕΒΟ. Με δεδομένη τη βούληση του κράτους για την υπέρ της Ελληνικής Πολεμικής Βιομηχανίας διαμόρφωση των παραπάνω, θα πρέπει να αναληφθούν από την πλευρά του συγκεκριμένα μέτρα όπως:

α. Η θεώρηση της ελληνικής πολεμικής βιομηχανίας ως ενιαίας, που σημαίνει αξιοποίηση των δυνατοτήτων των επί μέρους βιομηχανιών με συμπληρωματικό και συνεργατικό τρόπο.

β. Σύνδεση ουσιαστική, μόνιμη και αποτελεσματική της αμυντικής βιομηχανίας με τις Ένοπλες Δυνάμεις. Η σύνδεση αυτή θα πρέπει να ξεκινά από την ανάπτυξη νέων οπλικών συστημάτων και να φθάνει μέχρι τον κοινό προγραμματισμό με τις Ε.Δ. και της παραγωγής της πολεμικής βιομηχανίας.

γ. Τα κονδύλια των Ε.Δ. να εξυπηρετούν ταυτόχρονα με τις άμεσες αμυντικές ανάγκες της χώρας και την ανάπτυξη της εγχώριας αμυντικής βιομηχανίας, που ταυτόχρονα αποτελεί και εξυπηρέτηση των μελλοντικών αμυντικών αναγκών της χώρας. Θα πρέπει δηλ. να υποστηριχθούν σημαντικά οι εγχώριες δυνατότητες για έρευνα και ανάπτυξη στα πλαίσια βέβαια μιας ευρύτερης αναπτυξιακής στρατηγικής. Αυτό σημαίνει επιλογή και ιεράρχηση καταρχήν των τεχνολογικών τομέων και εφαρμογών που είναι χρήσιμες για την άμυνα της χώρας (π.χ. ηλεκτρονικά, πληροφορική, επικοινωνίες, υλικά) και ενίσχυση ερευνητικών προγραμμάτων με σαφείς στόχους. Τα διατιθέμενα κονδύλια για έρευνα και ανάπτυξη από τις Ε.Δ. πρέπει να αυξηθούν και να χρησιμοποιηθούν αποδοτικότερα.

δ. Συμπαράταξη του κράτους στις εξαγωγικές προσπάθειες της πολεμικής βιομηχανίας (πρώτιστα θεσμικά και δευτερευόντως οικονομικά) με διακρατικές συμφωνίες, αντισταθμιστικά οφέλη, διεθνείς συνεργασίες, πρόκληση προγραμμάτων ενισχυτικών των πολεμικών βιομηχανιών, άρση ανασχετικών παραγόντων.

ε. Εμπέδωση στο κράτος της στρατηγικής αύξησης της ελληνικής συμμετοχής στις προμήθειες των Ε.Δ. και της αύξησης της εγχώριας προστιθέμενης αξίας σε όλα τα οπλικά και μη συστήματα που χρησιμοποιούν.

Στα πλαίσια αυτής της φιλοσοφικά απόλυτης σύνδεσης ΕΔ- πολεμικής βιομηχανίας διαμορφώνεται και η δυνατότητα αποδοτικής δραστηριοποίησης της ΕΒΟ με τις εξής προϋποθέσεις:

α. Εφ'άπαξ και οριστική ρύθμιση των οικονομικών της εταιρείας (ρύθμιση χρεών, αύξηση μετοχικού κεφαλαίου, αξιοποίηση αποθεμάτων, τακτοποίηση απαιτήσεων).

β. Λεπτομερής προδιαγραφή του οικονομικού και επιχειρηματικού πλαισίου λειτουργίας της εταιρείας, ώστε να μην επανληφθούν τα ατοπήματα του παρελθόντος.

γ. Εγκατάσταση επαγγελματικής (και όχι πολιτικής) διοίκησης στην εταιρεία. Κάλυψη με έμπειρα επαγγελματικά στελέχη των ανώτερων και ανώτατων βαθμίδων διεύθυνσης. Εφαρμογή πολιτικής προσέλκυσης και καθιέρωση ικανού τεχνικού και επιστημονικού προσωπικού.

δ. Ενσωμάτωση της ΠΥΡΚΑΑ με τρόπο και στόχο την ορθολογικοποίηση των δραστηριοτήτων και την αξιοποίηση των δυνατοτήτων των 2 επιχειρήσεων. Η ανταγωνιστική τους λειτουργία είναι από κάθε πλευρά ανόητη. Ας αξιοποιηθεί τουλάχιστον από κοινού η

τεχνογνωσία (λόγω της πολυετούς της λειτουργίας) της ΠΥΡΚΑΑ και ο σύγχρονος εξοπλισμός της ΕΒΟ και ας δημιουργηθεί μια ελάχιστη κρίσιμη παραγωγική μάζα.

ε. Ριζική αναδιοργάνωση της φιλοσοφίας παραγωγής και πωλήσεων έτσι ώστε οι τελευταίες να αυξηθούν κατά μια τουλάχιστον τάξη μεγέθους. Οι δυνατότητες υπάρχουν (ενδεικτικά μόνο αναφέρουμε: Αύξηση προστιθέμενης αξίας, ανάληψη παραγωγής ανταλλακτικών και εξαρτημάτων των Ε.Δ., παραγωγή και άλλων οπλικών συστημάτων).

στ. Εκλογίκευση της πολιτικής ανάπτυξης νέων προϊόντων (όλες οι πολεμικές βιομηχανίες έχουν και αστοχίες και καθυστερήσεις στα προγράμματά τους. Καμμία τους όμως δεν ορθοπόδησε έχοντας μόνο αστοχίες και καθυστερήσεις). Αυτό θα συμβεί αν

- Υπάρξει η (πολλάκις αναφερθείσα) άμεση συνεργασία με τις Ε.Δ.

- Αναπτυχθούν συνεργασίες (εγχώριες και διεθνείς) για μεταφορά τεχνολογίας και τεχνογνωσίας.

- Τα υπό ανάπτυξη προϊόντα επιλέγονται με βάση τις παραγωγικές δυνατότητες της εταιρείας, αλλά και τις απορροφητικές δυνατότητες της εγχώριας και προσπελάσιμης διεθνούς αγοράς.

ζ. Επέκταση των παραγωγικών δραστηριοτήτων και σε τομείς εκτός των μηχανουργικών κατασκευών (ηλεκτρονικά, συστήματα ελέγχου, αυτοματισμός, επικοινωνιακά συστήματα κλπ) έτσι ώστε να μπορεί να αντιμετωπίζει ολοκληρωμένα την παραγωγή σύγχρονων οπλικών συστημάτων. Η επέκταση αυτή μπορεί να γίνει είτε ενδογενώς είτε με την ανάπτυξη μόνιμων συνεργασιών (είτε βέβαια με οποιονδήποτε άλλο πρόσφορο τρόπο αρμεί να εμπλακεί η ΕΒΟ και στην κατοχή της αντίστοιχης τεχνογνωσίας.

η. Επιδίωξη εξαγωγών στις υπάρχουσες και υπό ανάπτυξη χώρες. Είναι περιττό να διακηρύσσουμε τη σημαντική γεωπολιτική θέση της χώρας και να μην την εκμεταλλεύεται η πολεμική βιομηχανία για πώληση των προϊόντων της.

θ. Απόπειρα εισόδου στα "ειρηνικά" προϊόντα θα πρέπει να μελετηθεί σοβαρά. Ευκαιριακή παραγωγή και πώληση τέτοιων προϊόντων είναι καταδικασμένη σε αποτυχία.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ

Ε.Β.Ο. Α.Ε.

	1985	1986	1987	1988	1989	1990
ΠΑΓΙΑ	10279485	14922056	23549553	30090329	23857973	25902864
ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ	3490688	5260999	7282789	9544564	11145554	13070193
ΚΥΚΛΟΦΟΡ. ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	9437919	12054723	22103013	40321677	42255974	41732287
ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ	4333773	6378919	7650570	14647968	20998958	22475399
ΜΑΚΡΟΠΡΟΘ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	6197502	8215110	16590529	43628503	46545134	52097986
ΒΡΑΧΥΠΡΟΘ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	5558999	8236122	13254205	12047664	11336808	14825182
ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ	-	-	-	9118726	3528897	17713315
ΜΙΚΤΑ ΚΕΡΔΗ	2566083	4168485	3955304	4945226	3499361	2648300
ΚΑΘΑΡΑ ΚΕΡΔΗ	311409	11572	126458	(4897494)	(7395695)	(10006514)
ΚΑΘΑΡΗ ΘΕΣΗ	5749584	6384087	10219706	5692543	(1454573)	(11451055)

5. ΕΓΛ ΧΑΡΤΟΠΟΙΙΕΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ Α.Ε.

5.1. Ιστορικό - Εξέλιξη της επιχείρησης

5.1.1. Εισαγωγή

Η εταιρεία 'ΕΓΛ Χαρτοποιίες Δυτικής Ελλάδος Α.Ε.' ιδρύθηκε στις 7/4/1988 από τον Οργανισμό Ανασυγκρότησης Επιχειρήσεων (Ο.Α.Ε.) και την χαρτονοοεία 'ΜΕΛ- ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΧΑΡΤΟΥ Α.Ε.' του πρώην Ομίλου Λαδόπουλου.

Στα περιουσιακά στοιχεία της νέας αυτής εταιρείας περιήλθαν τα δύο (2) εργοστάσια χαρτοποιίας της γνωστής προβληματικής επιχείρησης 'ΕΓΛ ΧΑΡΤΟΠΟΙΙΑ Ε.Γ. ΛΑΔΟΠΟΥΛΟΥ Α.Ε.'. Ήτοι, το εργοστάσιο Αιγίου και το εργοστάσιο της Πάτρας.

Στη συνέχεια εξετάζονται οι σημαντικότερες φάσεις στη διαχρονική πορεία αυτών των δύο εργοστασίων, που συνιστούν και το αντικείμενο της παρούσας μελέτης.

4.1.2. Εργοστάσιο Αιγίου (ΑΕΕΧ)

Η ιδέα και η πρωτοβουλία για τη δημιουργία του συγκεκριμένου εργοστασίου, ευρέως γνωστού και σαν Χαρτοποιία Αιγίου, ανήκει στον επιχειρηματία Φάνη Μάνο, που διέθετε προηγούμενη εμπειρία στον τομέα της χαρτοβιομηχανίας.

Το εγχείρημα της ίδρυσης της χαρτοποιίας Αιγίου ανέλαβε, το 1924, όμιλος Κεφαλλήνων εφοπλιστών. Στην προσπάθεια αυτή συνασπίσθησαν Γράπεζες της εποχής (Αθηνών, Πειραιώς, Βιομηχανίας), εμπορικοί οίκοι (Κ. Σπηλιωτοπούλου, Νικολ. Λούβη, Φιλιπποπούλου και Κορτσολογού, Ανδρ. Φαρμάκη και Λορέντζου Ζαφειράκη), ο δικηγόρος Ιωάννης Λαζαρίμος και άλλοι επιχειρηματικοί και οικονομικοί παράγοντες.

Στις 29/12/1924 εγκρίνεται το καταστατικό της 'ΑΝ.ΕΛΛ.ΕΤ. ΧΑΡΤΟΠΟΙΙΑΣ Α.Ε.' (ΑΕΕΧ), με μετοχικό κεφάλαιο 14.000.000 δρχ.

Την εποχή εκείνη λειτουργούσαν άλλες δύο χαρτοποιίες, στο Μοσχάτο Αθήνας, και στην Εύβοια (θέση Οροβιές) αντίστοιχα, που ήταν όμως μικρές και με περιορισμένη παραγωγή. Η νέα εταιρεία ΑΕΕΧ θέτει τις βάσεις της σύγχρονης βιομηχανικής υποδομής και οργάνωσης στον κλάδο παραγωγής χάρτου, διαθέτοντας εξ αρχής ευρεία μετοχική βάση και σημαντικώτατη συσσώρευση κεφαλαίου για τα δεδομένα της εποχής (ιδρυτικό κεφάλαιο= 14.000.000 δρχ., όπως προαναφέρθηκε).

Για να κατανοηθεί πλήρως το μέγεθος της συγκεκριμένης επιχειρηματικής πρωτοβουλίας πρέπει να ληφθεί σοβαρά υπόψη, ότι συντελείται σε μια όντως 'ζοφερή' οικονομική συγκυρία, αφού η χώρα αντιμετωπίζει τα τεράστια προβλήματα της μεγάλης εθνικής περιπέτειας της Μικρασιατικής καταστροφής.

Πρώτη έδρα της ΑΕΕΧ Α.Ε. ορίσθηκε ο Πειραιάς και για την εγκατάσταση του εργοστασίου επελέγη το Αίγιο, για δύο βασικούς λόγους:

- επειδή διέθετε υπεραφθονία υπογείων υδάτων, καθόσον η χαρτοποίηση απαιτεί τεράστιες ποσότητες νερού (Το αντλιοστάσιο, που κατασκευάσθηκε, είχε αντλητική ικανότητα 15.000 τόννους νερού το εικοσιτετράωρο).
- επειδή διέθετε στη δεδομένη χρονική περίοδο, πυκνό δίκτυο συγκοινωνιών (οδικών, σιδηροδρομικών, και θαλασσίων) ώστε να διασφαλιστεί η ομαλή διακίνηση των προϊόντων στην Αθήνα, που θα αποτελούσε και το βασικό καταναλωτικό κέντρο. (Κατά τα πρώτα χρόνια λειτουργίας του εργοστασίου η Περιφέρεια της Πρωτεύουσας απορροφούσε το 90% περίπου της παραγωγής του).

Η αρχική επένδυση ολοκληρώθηκε με την εγκατάσταση και του αναγκαίου βοηθητικού εξοπλισμού (καλάνδρες για τη στέλβωση του χαρτιού, μηχανές κοπτικές και περιτυλίξεως κλπ).

Το εργοστάσιο ετέθη σε πλήρη λειτουργία το 1927, υπό την εποπτεία του Διευθύνοντος Συμβούλου Χαράλαμπου Δ. Ματιάτου και του Εντεταλμένου Συμβούλου Βασιλείου Ροσόλιμου.

Η οικονομική εξέλιξη της εταιρείας υπήρξε αλματώδης και διαρκώς επέκτεινε τις παραγωγικές της εγκαταστάσεις, με εύστοχες επενδύσεις.

Για τα δεδομένα της εποχής, η ΑΕΕΧ συνιστούσε ένα περάστιο βιομηχανικό συγκρότημα με Κεντρικό Σταθμό Ιδιοπαραγωγής Ενέργειας (4 ατμολέβητες, 2 ατμοστρόβιλοι με 4.000 RPM) συνολικής εγκατεστημένης ισχύος 3.880 HP περίπου (κινητήρια ισχύς 1200 HP + θερμική ισχύς = 2000 KW), συγκροτήματα παραγωγής χάρτου και χαρτονιού, τμήμα διαλογής του χαρτιού με όλα τα συναφή μηχανήματα (καλάνδρες, κοπτικές μηχανές κλπ), μηχανουργείο, χυτήριο, ξυλουργείο.

Η ΑΕΕΧ ακολούθουσε πολιτική καθετοποίησης, δηλαδή ολοκλήρωσης του παραγωγικού κυκλώματος του χάρτου και παρήγε μια μεγάλη ποικιλία προϊόντων. Εκτός δηλαδή από χαρτί κυρίως, αλλά και χαρτόνι, κατασκεύαζε φυλλάδια, κατάστιχα, ευρετήρια, σημειωμάτάρια, βιβλία παραγγελιών, τετράδια ιχνογραφίας, μπλικ ζωγραφικής, χαρτοφύλακες, λεξιλόγια, τετράδια μουσικής, εμπορικούς και ταχυδρομικούς φακέλλους, επισκεπτήρια, κάρτες κλπ.

Ήδη όμως η προηγμένη Ευρωπαϊκή χαρτοβιομηχανία άρχισε να εγκαταλείπει, σαν ασύμφορο και αντιπαραγωγικό, το σύστημα της κάθετης βιομηχανίας χάρτου, που επικρατούσε μέχρι τότε. Η πολυσύνθετη και πολυσχιδής δραστηριότητα με την τεράστια ποικιλία

προϊόντων δημιουργούσε αντιοικονομικές συνθήκες εμετάλλευσης.

Ήταν πλέον εμφανής ο αναπροσανατολισμός σε εξειδικευμένη παραγωγή επιλεγμένων προϊόντων χάρτου και εστιασμός σε ειδικές αγορές, όπως επίσης η λειτουργία με πιο ευέλικτα και κατ' επέκταση πιο ανταγωνιστικά επιχειρησιακά σχήματα. Η στροφή αυτή έγινε μονόδρομος μετά την τεράστια κρίση, που υπέστη στη διάρκεια του μεσοπολέμου η γιγαντιαία Γερμανική καθετοποιημένη χαρτοβιομηχανία 'Οπάου' με 150.000 περίπου εργαζόμενους, η οποία κυριαρχούσε μέχρι τότε στην Ευρώπη.

Παρ' όλα αυτά η ΑΕΕΧ συνέχισε επί μακρόν την πολιτική της καθετοποίησης, κατά τρόπο ίσως αιρετικό και ανορθόδοξο προς τις επιταγές των καιρών, χωρίς εν τούτοις να δημιουργηθούν προβλήματα στην οικονομική της ευρωστία.

Αξίζει να σημειωθεί, ότι η εταιρεία κατά τη διάρκεια της Γερμανοϊταλικής κατοχής αρνήθηκε σθεναρώς να λειτουργήσει για λογαριασμό των δυνάμεων κατοχής. Έτσι παρέμεινε κλειστή, καταβάλλοντας όμως τους μισθούς στο προσωπικό της.

Το 1963, η ΑΕΕΧ προέβη σε σημαντικές επενδύσεις.

Το μετοχικό κεφάλαιο της Α.Ε., από 14.000.000 δρχ. κατά την σύστασή της, έχει ανέλθει τώρα σε 80.000.000 δρχ. συμπεριλαμβανομένου και του αποθεματικού. Η συνολική αξία των παγίων στοιχείων της εταιρείας ανέρχεται σε 215.000.000 δρχ. και η αναπόσβεστη αξία των παγίων σε 100.000.000 δρχ. περίπου.

Οι κτιριακές εγκαταστάσεις έχουν στεγασμένη επιφάνεια 21.500M² περίπου και όγκο 196.000M³ κατά προσέγγιση.

Το 1965 οι ιδρυτές της εταιρείας αποφασίζουν να συγκροτήσουν μια ολιγομελή διευθυντική ομάδα, που μετά από κατάλληλη εκπαίδευση να αναλάβει τη διαχείρισή της, ώστε να επιτευχθεί

ομαλά η αναγκαία ανανέωση του ανώτατου στελεχιακού δυναμικού. Έτσι ο Δημήτριος Ματιάτος, Δρ. Χημικός Μηχανικός, με σπουδές στις ΗΠΑ, προετοιμάζεται προσεκτικά, προκειμένου να αναλάβει τη διεύθυνση του εργοστασίου, διαδεχόμενος τον πατέρα του Χαράλαμπο Δ. Ματιάτο.

Δηλαδή, η χαρτοποιία Αιγίου, έχοντας διανύσει μια λαμπρή και αξιοζήλευτη πορεία, ετοιμάζεται να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις της σύγχρονης αγοράς και τον ανταγωνισμό, που διαρκώς εντείνεται με την ίδρυση νέων χαρτοβιομηχανιών.

Το 1968 η ΑΕΕΧ Α.Ε. καίτοι δεν αντιμετωπίζει πιεστικά προβλήματα, εξαγοράζεται από τη χαρτοποιία της Πάτρας 'ΕΓΛ', η οποία προσφέρει μια ιδιαίτερως δελεαστική τιμή. Έκτοτε το εργοστάσιο του Αιγίου ακολουθεί την πορεία και τις τύχες του Ομίλου Λαδόπουλου.

Η νέα ιδιοκτήτρια εταιρεία δεν προχώρησε σε αξιόλογες επενδύσεις και η 4η χαρτοποιητική μηχανή του 1963 παραμένει ο πρωτεύων εξοπλισμός της μονάδας επί σειρά ετών, με συνέπεια να απαξιωθεί τεχνολογικώς.

Επίσης, η νέα διοίκηση δεν αξιοποιεί επαρκώς τα καταξιωμένα διευθυντικά και τεχνικά στελέχη της πρώην ΑΕΕΧ, που διέθεταν αποδεδειγμένες ικανότητες, γνώσεις, πείρα και κύρος. Έτσι ορισμένα αποχωρούν από το εργοστάσιο του Αιγίου. π.χ. ο Δημήτριος Χ. Ματιάτος), εγκαταλείπει τη χαρτοποιία, για να προσφέρει τις υπηρεσίες του στη γνωστή βιομηχανία ειδών διατροφής ΑΛΛΑΤΙΝΗ).

Στη δεκαετία του 1976 την ουσιαστική διαχείριση της πρώην ΑΕΕΧ ασκεί η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, που από το 1981 καθίσταται και ο αποκλειστικός της ιδιοκτήτης. Τέλος, το 1988 περιέρχεται στη νέα εταιρεία ΕΓΛ ΧΑΡΤΟΠΟΙΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.'.

Σε όλο αυτό το διάστημα το εργοστάσιο του Αιγίου υποαπασχολείται ή λειτουργεί άτακτα και εν τέλει διακόπτει τη λειτουργία του (ο βαθμός απασχόλησής του παραγωγικού του δυναμικού κυμαίνεται μεταξύ 17% και 57%). Επίσης το προσωπικό του εργοστασίου μειώνεται δραστικά, με διαρκώς επιταχυνόμενο ρυθμό κατά τα τελευταία χρόνια, όπως δείχνεται παρακάτω:

Ετος	Απασχολούμενοι	Μεταβολή (%)
1980-81	282	
1982	270	-4,3%
1989-90	64	-77,3%
(1,3)		

Το 1989 πραγματοποιείται επένδυση για τον εκσυγχρονισμό της 4ης χαρτοποιητικής μηχανής (PM4) που όμως δεν ολοκληρώνεται και παραμένει αναξιοποίητη.

5.2 Εργοστάσιο Πάτρας (ΕΓΛ)

Το 1982 ιδρύεται στην Πάτρα η εταιρεία "ΕΓΛ ΧΑΡΤΟΠΟΙΙΑ Ε.Γ. ΛΑΔΟΠΟΥΛΟΥ Α.Ε." από τον Ευάγγελο Γ. Λαδόπουλο. Το εργοστάσιο της χαρτοποιίας εγκαθίσταται στη θέση Κρύα της Πάτρας, που διαθέτει υπεραφθονία υπογείων υδάτων, απαραίτητων στην χαρτοποίηση, όπως προδίδει άλλωστε και η ονομασία της.

(Οι ανάγκες του εργοστασίου ανέρχονταν σε 12-15M³ νερού/MIN, που παρέχονταν από 21 αρτεσιανά).

Η αρχική επένδυση ολοκληρώνεται με την εγκατάσταση του αναγκαίου βοηθητικού εξοπλισμού και την αποπεράτωση των κτιριακών εγκαταστάσεων και το εργοστάσιο τίθεται σε πλήρη λειτουργία

το 1931.

Η νέα εταιρεία αξιοποιεί αποτελεσματικά τις ευνοϊκές συνθήκες στην αγορά του χαρτιού, δηλαδή την αυξανόμενη ζήτηση και τον ανύπαρκτο σχεδόν ανταγωνισμό. (Ο πλέον αξιόλογος ανταγωνιστής είναι η ΑΕΕΧ στο Αίγιο). Έτσι, σύντομα κυριαρχεί στην παραγωγή του χαρτιού και καθίσταται η μέγιστη χαρτοποιία στην Ελλάδα.

Το 1935 η ΕΓΛ προέβη σε σημαντικές επεκτάσεις του παραγωγικού της δυναμικού.

Το 1939 διεισδύει στην αγορά ένας νέος ισχυρός ανταγωνιστής που θα επιδράσει καθοριστικά στην μελλοντική εξέλιξη της 'ΕΓΛ'. Πρόκειται για την 'ΑΘΗΝΑΙΚΗ ΧΑΡΤΟΠΟΙΙΑ Α.Ε.', που ιδρύθηκε το 1937.

Η Αθηναϊκή Χαρτοποιία, ευρέως γνωστή ως 'SOFTEX' αναπτύχθηκε ταχύτατα και κατά διαστήματα αναδείχθηκε σε 'ηγέτιδα' μονάδα στον κλάδο του χαρτιού.

Η πορεία της ελληνικής χαρτοβιομηχανίας σφραγίσθηκε από τον οξύτατο και συχνά αβυσώπητο ανταγωνισμό μεταξύ των δύο αυτών κυρίαρχων εταιρειών, δηλαδή μεταξύ 'ΕΓΛ' και 'ΑΘΗΝΑΙΚΗΣ ΧΑΡΤΟΠΟΙΙΑΣ'. Όχι απλώς για την πρωτοκαθεδρία στο κλάδο του χαρτιού, αλλά για την πλήρη και οριστική επικράτηση της μιας επί της άλλης, στην μονοπώληση της εγχώριας αγοράς χαρτιού.

Κατά τα επόμενα χρόνια αυξάνονται συνεχώς οι απαιτήσεις της αγοράς και πραγματοποιούνται εξαγωγές, κυρίως προς τις αραβικές χώρες.

Στο διάστημα 1955-1963 η 'ΕΓΛ' υλοποιεί νέες αξιόλογες και εκτεταμένες επενδύσεις, εγκαθιστώντας 4 νέες μηχανές.

Στα επόμενα έτη εκδηλώνεται ένας εντονώτατος και αβυσώπητος

ανταγωνισμός μεταξύ των δύο μεγαλύτερων χαρτοβιομηχανιών της εποχής, δηλαδή μεταξύ 'ΕΓΛ' και 'ΑΘΗΝΑΙΚΗΣ ΧΑΡΤΟΠΟΙΙΑΣ' (SOFTEX), με τη μορφή τερδστιων επεκτάσεων για την μονοπώληση της ελληνικής αγοράς.

Στο διάστημα 1964-1965 ο Λαδόπουλος δημιουργεί στη Θεσσαλονίκη τη χαρτονοοιοία 'ΜΕΛ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΧΑΡΤΟΥ Α.Ε.', που τίθεται σε λειτουργία το 1966. Επίσης το 1968 η 'ΕΓΛ' εξαγοράζει την 'ΑΕΕΧ'. Ένας επιχειρησιακός όμιλος γεννιέται αλλά θα έχει βραχύβια διάρκεια ζωής. Ο Όμιλος Λαδόπουλου συγκροτείται από την 'ΕΓΛ', με το εργοστάσιο Πάτρας και το εργοστάσιο Αιγίου (πρώην ΑΕΕΧ) και από την 'ΜΕΛ'.

Την ίδια σχεδόν περίοδο, ο μεγάλος ανταγωνιστής, δηλ. η 'ΑΘΗΝΑΙΚΗ ΧΑΡΤΟΠΟΙΙΑ' προχωρεί σε σημαντική επέκταση, δημιουργώντας και δεύτερο εργοστάσιο στη Δράμα.

Ο ανελέητος αυτός και χωρίς κανόνες ανταγωνισμός, δεν έχει νικητή. Και οι δύο 'εμπόλεμες' χαρτοβιομηχανίες, οι σημαντικώτερες του κλάδου, οδηγούνται σε βαθειά και πολύχρονη χρήση.

Αν μπορούσαμε να θεωρήσουμε αντικειμενική την άποψη του Πάνου Ζερίτη (πρόεδρος Χαρτοποιίας Θράκης), αυτή είναι αριατά εύγλωττη: 'πολύ σωστά ο εκπρόσωπος των χαρτεμπόρων είπε ότι η προβληματικότητα άρχισε με προσωπικές αντιζηλίες Λαδόπουλου και Κεφάλα. Έτσι θα μπορούσε να πει κανείς ότι ξεκίνησε.

Επανερχόμενοι στο θέμα μας, διαπιστώνεται, ότι οι άστοχες επεκτάσεις και λανθασμένες επιλογές χρηματοδότησης και κατ'εξοχήν η επένδυση της 'ΜΕΛ', που αποδεικνύεται ασύμφορη και αντιοικονομική, αποτελούν την 'αρχή του τέλους', συμπαρασύροντας όλο τον Όμιλο Λαδόπουλου στην προβληματικότητα.

Λοιπόν, από το 1970 είναι πλέον εμφανής η 'κατάρρευση' της 'ΕΓΛ'. Το 1972 τίθεται σε διαθεσιμότητα 180 εργαζόμενοι, μειώνεται η παραγωγή και υπάρχουν καθυστερήσεις πληρωμών. Η εταιρεία δεν διαθέτει επαρκές κεφάλαιο κινήσεως για τη χρηματοδότηση των πωλήσεών της και οι χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις είναι πλέον υπέρογκες. Η έλλειψη διαθεσίμων και ιδίων κεφαλαίων, καθώς επίσης η σχεδόν ανύπαρκτη πιστοληπτική ικανότητα της χαρτοποιίας δυσχεραίνουν την ανανέωση του παλιού και τεχνολογικά απαξιωμένου εξοπλισμού, με συνέπεια το κόστος παραγωγής να μην είναι ανταγωνιστικό.

Το 1974 εκδηλώνεται η πρώτη απεργία στο εργοστάσιο της Πάτρας και το Σεπτέμβριο 1975 γίνεται και άλλη απεργία 100 ημερών.

Το 1975 το χρέος της 'ΕΓΛ' προς την Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος (ΕΤΕ) ανέρχεται σε 550.000.000 δρχ. Κορηγείται και νέο δάνειο, ύψους 50.000.000 δρχ. επίσης από την ΕΤΕ, που επιτρέπει την υποτυπώδη επαναλειτουργία του εργοστασίου.

Τα προβλήματα όμως παραμένουν και εντείνονται. Το 1976 γίνεται επίθεση εργασίας του προσωπικού, τίθενται σε διαθεσιμότητα 250 εργαζόμενοι και εκδηλώνεται 7μηνη απεργία.

Το 1976 η ΕΤΕ κατέχει πλέον το 40% των μετοχών της 'ΕΓΛ', ενώ ένα επί πλέον 20% των μετοχών υποθηκεύεται για λογαριασμό της ΕΤΕ (το υπόλοιπο 40% κατέχει ο Γ. Λαδόπουλος). Την ουσιαστική πλέον διαχείριση της εταιρείας ασκεί η ΕΤΕ, διορίζοντας αλληπάλληλες διοικήσεις επί 2,5 έτη περίπου. Οι οποίες συγκροτούνται από Τραπεζικούς, Υπαλλήλους της ΕΤΕ, και κατά καιρούς συμμετέχει και ο παλιός ιδιοκτήτης Γ. Λαδόπουλος.

Η 'ΕΓΛ' έχει πλέον εισέλθει σε έναν φαύλο κύκλο, που ση-

ματοδοτείται και χαρακτηρίζεται από αλληλοδιάδοχες αλλαγές διοικήσεων, δανειοδοτήσεις, προσωρινές επαναλειτουργίες, απεργίες του προσωπικού (π.χ το 1980 επιστρέφεται από την ΕΤΕ το υποθηκευθέν 20% των μετοχών στους παλιούς μετόχους- ιδιοκτήτες και χορηγείται νέο δάνειο 100.000.000 δρχ.)

Το 1981 η ΕΤΕ καθίσταται και τυπικά ο αποκλειστικός ιδιοκτήτης της 'ΕΓΛ' και επακολουθεί και πάλι ο διορισμός αλληπάλληλων διοικήσεων, από τραπεζικούς υπαλλήλους, στις οποίες συμμετέχουν και εκπρόσωποι των εργαζομένων στη χαρτοποιία.

Το 1983 συντάσσεται έκθεση για τη βιωσιμότητα της 'ΕΓΛ', αφού εξετάστηκαν τα προϊόντα, το δυναμικό, η τεχνολογική στάθμη, η διοίκηση, η πρώτη ύλη, η αγορά και το κοινωνικό και πολιτικό περιβάλλον. Αφού καταγράφηκαν τα δεδομένα (βλ. πίνακες 4.2 και επόμενα), προτείνεται η διευθέτηση των παλιών χρεών της επιχείρησης (ως αναγκαίος όρος επιβίωσης) και χρηματοδότηση 1 δις δρχ. (500 εκ. δρχ. για επενδύσεις και 500 εκ. δρχ. για κεφάλαιο κίνησης). Σημαντική είναι η επισήμανση των αρνητικών σημείων και των επακόλουθων κινδύνων που είναι:

- Ανταγωνισμός μεταξύ των επιχειρήσεων του κλάδου λόγω μη εξειδίκευσης τους σε ορισμένα μόνο είδη προϊόντων.
- Ανεπάρκεια παραγωγικής ικανότητας της επιχείρησης για την παραγωγή ορισμένων αποδοτικών προϊόντων με περιθώρια μεγαλύτερου κέρδους.
- Χαμηλή παραγωγικότητα του ανθρώπινου δυναμικού λόγω απασχόλησής του σε τμήματα χαμηλής τεχνολογικής στάθμης που χρειάζονται εκσυγχρονισμό - αυτοματοποίηση.

- Χαμηλό ποσοστό εργαζομένων πανεπιστημιακής στάθμης.
Έλλειψη στελεχικού δυναμικού.
- Αντιπαραγωγικές και αντιοικονομικές εσωτερικές διακινήσεις.
- Χαμηλό επίπεδο συντήρησης των μηχανών, Η/Μ εγκαταστάσεων και κτιρίων.
- Ανάγκη συμπλήρωσης εγκαταστάσεων για ανάκτηση πρώτων υλών με ταυτόχρονο καθαρισμό αποβλήτων.
- Απαιτούνται ορισμένες επενδύσεις για τον εκσυγχρονισμό παραγωγικού δυναμικού και, γενικά, την εξυγίανση της επιχείρησης.
- Η επιχείρηση είναι υποχρεωμένη, σε βαθμό που και στην καλύτερη περίπτωση θα ήταν αδύνατο να ανταποκριθεί στις παλιές υποχρεώσεις της. Η υπερχρέωση αυτή βαρύνει καταθλιπτικά τη σημερινή θέση της επιχείρησης.

Στις 23/7/1984 η 'ΕΓΑ' υπάγεται στο καθεστώς των προβληματικών επιχειρήσεων του Ν. 1386/83 και το 1988 τίθεται υπό την εποπτεία του Οργανισμού Ανασυγκρότησης Επιχειρήσεων (ΟΑΕ)

Ύστερα από έρευνα της βιωσιμότητας και των προοπτικών της, η χαρτοποιία 'ΕΓΑ ΧΑΡΤΟΠΟΙΙΑ Ε.Γ. ΛΑΔΟΠΟΥΛΟΥ Α.Ε.' τίθεται, στις 16-4-86, σε εκκαθάριση, που μέχρι σήμερα δεν έχει ολοκληρωθεί (δικαστικές εκκρεμότητες).

Παρενθετικά θα αναφερθούμε και στο ρόλο της ΕΙΕ, που εκφράζει πολύ καλά την παθολογική εξάρτηση της βιομηχανίας (λόγω μέσου μεγέθους, οργάνωσης και χαμηλού οικονομικού επιπέδου) από το τραπεζιτικό κεφάλαιο και την κρατική παρέμβαση, αδυναμίες που ήρθαν επιτοιακά στο προσκήνιο με την κρίση του 1973

και βάραιναν πάνω στις τύχες της βιομηχανίας.

Η ΕΤΕ αποκτά σημαντικές μετοχές στις μεγαλύτερες βιομηχανίες, επηρεαζόμενη από κυβερνητικές συνηγορίες υπέρ των βιομηχάνων, που είχαν ως άπώτερο στόχο να εμποδίσουν το πολιτικό κόστος που θα είχε ο γενικότερος οικονομικός κλονισμός, στον οποίο θα μπορούσε να οδηγήσει το κλείσιμο των βιομηχανιών.

Φυσικά η παρέμβαση εκδηλώνεται μόνο υπέρ λίγων επιχειρήσεων και η τραπεζική χρηματοδότηση ευνοεί τη συγκεντροποίηση του κεφαλαίου.

Επανερχόμενοι, στη θέση της 'ΕΓΛ', ιδρύεται στις 7/4/1988 η εταιρεία 'ΕΓΛ ΧΑΡΤΟΠΟΙΙΕΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.', από τον ΟΑΕ και τη χαρτονοποιία 'ΜΕΛ'. Στα περιουσιακά της στοιχεία της νέας αυτής εταιρείας υπάγονται τα δύο εργοστάσια χαρτοποιίας της πρώην ΕΓΛ, δηλαδή τα εργοστάσια Πάτρας και Αιγίου (ΑΕΕΧ).

Το αρχικό κεφάλαιο της εταιρείας ΕΓΛ ΧΑΡΤΟΠΟΙΙΕΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ Α.Ε. ανήλθε σε 2.156.000.000 δρχ., στο οποίο ο ΟΑΕ συμμετείχε με 2.151.000.000 δρχ. κατέχοντας έτσι το 99,8% των μετοχών. Τον Οκτώβριο του 1989 το μετοχικό κεφάλαιο αυξήθηκε σε 6.929.000.000 δρχ.

Μετά από σχετικές μελέτες εκπονείται επενδυτικό πρόγραμμα 11 δις δρχ., για τον εκσυγχρονισμό των εγκαταστάσεων. Πιο συγκεκριμένα, για τον εκσυγχρονισμό δύο χαρτοποιητικών μηχανών του εργοστασίου Πάτρας και μιας μηχανής του εργοστασίου Αιγίου, την εγκατάσταση μονάδας επεξεργασίας αποκομμάτων, τη εγκατάσταση σύγχρονων μηχανημάτων επεξεργασίας χάρτου και την εγκατάσταση βιολογικού καθαρισμού, τόσο στο Αίγιο, όσο και στην Πάτρα.

Τελικά εγκρίνεται από τον ΟΑΕ επένδυση ύψους 7,8 δις δρχ. (με προοπτική τον αρχικώς τεθέντα στόχο των 11 δις δρχ.) και υλοποιείται επένδυση σε εξοπλισμό, ύψους 3,2 δις δρχ. με ίδια κεφάλαια του ΟΑΕ.

Όμως η νέα αυτή επένδυση δεν έχει αξιοποιηθεί, αφού δεν τέθηκε σε λειτουργία μέχρι σήμερα. Παράλληλα, το Σεπτέμβριο 1989 πωλήθηκε οικόπεδο του εργοστασίου Πάτρας, 60 περίπου στρεμμάτων. Το εν λόγω οικόπεδο θα μπορούσε ίσως να εξυπηρετήσει στην εγκατάσταση του βιολογικού καθαρισμού, χωρίς τον οποίο είναι αδύνατη η αξιοποίηση του νέου αυτού επενδυτικού προγράμματος.

Σύμφωνα με τον προϋπολογισμό της υπολειπουμένης εταιρείας κατά το 1990, η αξιοποίηση της νέας επένδυσης θα οδηγούσε στην (φιλόδοξη) αύξηση της συνολικής απασχόλησης κατά 158 εργαζόμενους, όπως παρουσιάζεται κατωτέρω:

	Απασχολούμενοι (μέχρι Μάϊο 1990)	Προβλεπόμενες θέσεις εργασίας (μετά τον Ιούνιο 1990)
Εργοστάσιο Πάτρας	321	424
Εργοστάσιο Αιγίου	64	117
Γραφεία Αθήνας	9	11
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	394	552

Κατά τα τελευταία χρόνια το προσωπικό του εργοστασίου της Πάτρας υπέστη σημαντική μείωση, όπως φαίνεται παρακάτω:

Ετος	Απασχολούμενοι	Μεταβολή (%)
1980	718	
1981	697	-2,2%
1982	620	-13,6%
1989-90	321	-55,3%
1991	225	-68,6%
	(1,3)	

Σήμερα και τα δύο εργοστάσια (Πάτρας και Αιγίου) της πρώην ΕΓΛ είναι κλειστά, χωρίς να είναι δυνατόν να προδιαγραφεί με σαφήνεια η μελλοντική τους πορεία (αναστολή λειτουργίας 18-4-91).

Το εγχείρημα της πώλησης τους (στον επιχειρηματία κ.Μπελιά) δεν τελεσφόρησε.

Πρόσφατα, ο Δήμος Πατρέων υπέβαλλε συγκεκριμένη πρόταση προς τον ΟΑΕ, προκειμένου η Δημοτική Αρχή να αναλάβει τις τύχες της ΕΓΛ ΧΑΡΤΟΠΟΙΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ Α.Ε .

Ο Πρόεδρος του ΔΣ/ΟΑΕ κ. Παπαγεωργίου έχει δηλώσει επισήμως ότι συγκατατίθενται σε αυτή την λύση (ΠΡΩΙΝΟΣ ΝΟΤΟΣ, 30/3/92). Όμως μέχρι στιγμής δεν έχουν ολοκληρωθεί οι απαραίτητες διαδικασίες και η προοπτική αυτή μάλλον έχει ακυρωθεί (η παραπάνω Εφημ. 6-4-92).

Τέλος, η χαρτονοποιία 'ΜΕΛ' της Θεσ/νίκης του πρώην Ομίλου Λαδόπουλου εξαγοράσθηκε από την εταιρεία 'ΜΑΝΩΛΗΣ ΣΚΟΥΛΟΥΔΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ Α.Ε. ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ', αλλά τελεί υπό τη συνδιαχείρηση της ανωτέρω αγοράστριας εταιρείας και του ΟΑΕ. Το ιδιότυπο προσωρινό αυτό καθεστώς συνδιαχείρησης θα παραμείνει, μέχρις ότου το υπουργείο Οικονομικών χορηγήσει

την σχετικήν εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου, για τυχόν απαιτήσεις των παλαιών ιδιοκτητών της ΜΕΛ και για την διαγραφή εμπράγματων υποχρεώσεων.

5.2.1 Εκσυγχρονισμός της παραγωγής - Επενδύσεις

Μετά τη δημιουργία του ΟΑΕ και ύστερα από σχετικές μελέτες, χαράσσονται συγκεκριμένα σχέδια για τον κλάδο της χαρτοβιομηχανίας (που δυστυχώς παραμένουν σχέδια).

Για την αντιμετώπιση των προβλημάτων και την εξυγίανση της ΕΓΛ κρίνεται αναγκαία η διαμόρφωση και εφαρμογή συγκροτημένης στρατηγικής, με τις ακόλουθες βασικές κατευθύνσεις:

- Σταδιακή διακοπή λειτουργίας του απαξιωμένου δυναμικού, του οποίου η συντήρηση θα ανακυκλώνει τα προβλήματα, που κληρονομήθηκαν από το παρελθόν.

Δημιουργία, ταυτόχρονα, των αναγκαίων χρηματοοικονομικών προϋποθέσεων, για την πλήρη και αποτελεσματική αξιοποίηση του αξιόμαχου δυναμικού.

Επειδή η πλήρης αντικατάσταση - ανανέωση του εξοπλισμού είναι ιδιαίτερα δυσχερής (μονο το κόστος μιας νέας χαρτοποιητικής μηχανής ανέρχεται σε ορισμένα δισεκατομμύρια δραχμές), η αντιμετώπιση του προβλήματος να επιτευχθεί στα πλαίσια ενός προγράμματος εξειδίκευσης της παραγωγής των μηχανών και παράλληλου εκσυγχρονισμού ορισμένων από αυτές (κυρίως για το εργοστάσιο της Πάτρας).

Η πρόωση των αναγκαίων επενδύσεων εκσυγχρονισμού πρέπει να είναι άμεση και στην κατεύθυνση της τοποθέτησης συστημάτων αυτοματου ηλεκτρονικού ελέγχου.

Οι εν λόγω επενδύσεις πρέπει να στοχεύουν στην αύξηση της παραγωγικότητας, στη βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων, στην εξοικονόμηση πρώτων υλών και ενέργειας, καθώς και στην εξειδίκευση των χαρτοποιητικών μηχανών.

Στον τομέα του χαρτιού γραφής - τυπογραφικού χαρτιού πρέπει να αντιμετωπισθούν τα προβλήματα του παλιού εξοπλισμού, της έλλειψης εξειδίκευσης στην παραγωγή και της απουσίας ηλεκτρονικού ποιοτικού ελέγχου.

Στα αδιάβροχα και λοιπά χαρτιά συσκευασίας δεν ενδείκνυται κατ'αρχήν ο εκσυγχρονισμός, επειδή η αντίστοιχη αγορά είναι φθίνουσα. (Αφορά κυρίως χασαπόχαρτο, λαδόχαρτο κλπ), που τείνουν να υποκατασταθούν από ομοειδή πλαστικά προϊόντα).

Στα αμέσως επόμενα χρόνια ο ΟΑΕ δεν χρηματοδοτεί τις απαραίτητες επενδύσεις εκσυγχρονισμού των χαρτοποιητικών μηχανών, που προβλέπεται να προκαλέσουν την τεχνολογική και οικονομική 'απογείωση' της 'ΕΓΛ'.

Στο διάστημα 1984-1988 πραγματοποιούνται μόνον διάφορες μικρές επενδύσεις, όπως στο λεβητοστάσιο για εξοικονόμηση ενέργειας, εγκατάσταση διατάξεων αυτόματου ελέγχου του εξοπλισμού κλπ., που στοχεύουν στη βελτίωση επί μέρους τμημάτων. Είναι όμως περιορισμένα και δεν αντιστρέφουν την τεχνολογικά καθυστερημένη φυσιογνωμία της χαρτοποιίας.

Αφού η βελτίωση - εκσυγχρονισμός των χαρτοποιητικών μηχανών καθυστερεί, η Διεύθυνση της ΕΓΛ προσανατολίζεται στη βελτιστοποίηση, ανδιοργάνωση, ανασυγκρότηση και ορθολογικοποίηση (νοικοκύρεμα) της υπόλοιπης παραγωγικής διαδικασίας.

Καταβάλλονται συστηματικές και σύντομες ενέργειες (εντοπισμός και μελέτη προβλημάτων, παρεμβάσεις, επισκευές, μικρές ε-

πενδύσεις κλπ), που εδράζονται στους παρακάτω άξονες:

1. Βελτίωση της ποιότητας των παραγόμενων προϊόντων - κατασκευή νέων προϊόντων και διεξόδυση σε νέες αγορές.

- Γίνεται προσπάθεια για την επαναλειτουργία αδρανών τμημάτων της χαρτοποιίας, για την κατασκευή χαρτίδοσκιων, τετραδίων, φακέλλων και επιχρισμένων χαρτιών.

- Μελετάται η παραγωγή νέων προϊόντων με αυξανόμενη ζήτηση και σημαντικά περιθώρια κέρδους, καθώς και η διεξόδυση σε νέες αγορές με θετικές προοπτικές ταχείας ανάπτυξης (π.χ. χάρτινα ιατρικά εξαρτήματα μιας χρήσεως, όπως γάντια, αποστειρωτικά).

Η προσπάθεια όμως για την παραγωγή φωτοτυπικού - φωτοαντιγραφικού χαρτιού δεν έχει συνέχεια, αφού δημιουργούνται προβλήματα στην τυποποίηση - προδιαγραφές του χαρτιού. Η αποτυχία του φωτοτυπικού χαρτιού, - που αναδειχνει και πάλι τις "προβληματικές" τεχνικές δυνατότητες του εξοπλισμού -, αναθεωρεί τα σχέδια για κατασκευή νέων προϊόντων.

- Εγναθίσταται, σε περιορισμένη έκταση, αυτοματισμοί για τον αποτελεσματικό έλεγχο της παραγωγής. Μελετάται η αντικατάσταση των υπάρχοντων κωνικών REFINERS με κάθετα DOUBLE DISK REFINERS για την ταχύτερη επεξεργασία του πολτού.

2. Βελτιστοποίηση στα στάδια της τελικής επεξεργασίας του χαρτιού.

Γίνονται μελέτες, τροποποιήσεις, παρεμβάσεις κλπ. στην τελική επεξεργασία του χαρτιού (κοπή, περιτύλιξη, διαλογή, πακετάρισμα, διακίνηση), όπου υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης, όπως:

- βελτίωση στο σύστημα φόρτωσης των ετοιμών προϊόντων, στην

ενδοεργοστασιακή διακίνηση και μεταφορά των ρόλλων και στην αποθήκευση.

- αλλαγές στην τυποποίηση των δεμάτων (δεσμίδων) χαρτιού και στη διακίνηση των προϊόντων
- τροποποιήσεις στον τρόπο τροφοδοσίας των βοηθητικών μηχανμάτων και στη συσκευασία των ρόλλων.

3. Εξοικονόμηση ενέργειας και πρώτων υλών

- Επισκευή και εκσυγχρονισμός λεβητοστασίου, διόρθωση του συντελεστή ισχύος (συνημιτόνου).
- Μελέτη και προγραμματισμός της εγκατάστασης βιολογικού καθαρισμού, που θα επιτρέψει την ανάκτηση και επαναχρησιμοποίηση των υλών κυτταρίνης, την εξοικονόμηση νερού και την προστασία του περιβάλλοντος.
- Μελέτη για την εγκατάσταση καλάνδρας στη νεώτερη χαρτοποιητική μηχανή DORRIES (PM 6), που θα επιφέρει αύξηση της ταχύτητας επεξεργασίας, εξοικονόμηση ενέργειας από την αξιοποίηση του ανεκμετάλλετου ατμού και μείωση του κόστους εργασίας.

Οι επενδύσεις εκσυγχρονισμού αρχίζουν να υλοποιούνται μετά το 1988, οπότε συστήνεται η εταιρεία ΕΓΛ Χαρτοποιίες Δυτικής Ελλάδας Α.Ε.

Προγραμματίζεται, αρχικά επενδυτικό πρόγραμμα, ύψους 11 δις δρχ. που περιλαμβάνει τον εκσυγχρονισμό 2 χαρτοποιητικών μηχανών DORRIES (PM 5 και PM 6) του εργοστασίου Πάτρας, τον εκσυγχρονισμό μιας μηχανής (PM 4) του εργοστασίου Αιγίου, την εγκ/ση μονάδας επεξεργασίας αποκομμάτων, την εγκ/ση σύγχρονων μηχ/των επεξεργασίας χάρτου και την εγκ/ση βιολογικού καθαρισμού σε Πάτρα και Αίγιο.

Τελικά, από τον ΟΑΕ ενεκρίθη επενδυτικό πρόγραμμα 7,8 δις δρχ. και υλοποιήθηκε επένδυση 3,2 δις δρχ.

5.2.2. Ανάλυση των ισολογισμών

Επιχειρείται η διαχρονική ανάλυση των ισολογισμών της εταιρείας ΕΓΛ - ΧΑΡΤΟΠΟΙΙΑ Ε.Γ. ΛΑΔΟΠΟΥΛΟΥ Α.Ε., που στοχεύει:

- στη διερεύνηση και εκτίμηση της περιουσιακής και κεφαλαιακής δομής της επιχείρησης.
- στον προσδιορισμό της χρηματοπιστωτικής θέσης της βιομηχανίας (σύνθεση κεφαλαίων, σχέση κεφαλαίων και περιουσίας, τρόπος χρηματοδότησης των επενδύσεων, χρηματοδότηση του κυκλοφορούντος ενεργητικού, μόνιμο κεφάλαιο κινήσεως, υπολογισμός της καθαρής θέσης κλπ).
- στην εκτίμηση της ρευστότητας και δανειακής επιβάρυνσης
- στη διερεύνηση της αποτελεσματικότητας της μονάδας (κυκλοφοριακή ταχύτητα κλπ).

Τα παρατιθέμενα οικονομικά στοιχεία αφορούν τα έτη 1973-82 και 1984-86 και προκύπτουν από τους επίσημους (δημοσιευθέντες) ισολογισμούς της εταιρείας.

Είναι γνωστό και προφανές ότι ο έλεγχος της ακρίβειας και της αξιοπιστίας των οικονομικών στοιχείων μιας επιχείρησης είναι ιδιαίτερα δυσχερής για τους εκτός επιχείρησης μελετητές. Εν προκειμένω, η συγκεκριμένη ανάλυση περιορίζεται και από μια σειρά 'αποχρώντων' λόγων, που επικεντρώνονται στους ακόλουθους:

- Η ΕΓΛ είναι σήμερα κλειστή και βέβαια δεν λειτουργεί λογιστήριο, οικονομική διεύθυνση κλπ., για την άντληση περαιτέρω στοιχείων και διευκρινήσεων, την διάθεση των λογιστικών βιβλίων ή

ουζήτηση με τα αρμόδια στελέχη της βιομηχανίας για τη διασταύρωση πληροφοριών κλπ. Οι ισολογισμοί παρεσχέθησαν ευγενώς από τους εκκαθαριστές, αλλά βέβαια δεν υπήρχε δυνατότητα παροχής αναλυτικώτερων στοιχείων και πληροφοριών (Τελικά δεν κατέστη δυνατή η συγκέντρωση του ισολογισμού για το έτος 1983).

- Οι ανά χείρας ισολογισμοί παρουσιάζουν σημαντική ανομοιογένεια και διαφοροποιήσεις. Π.χ. αναφέρεται ενδεικτικά, ότι σε άλλους Ισολογισμούς καταγράφονται αποσβέσεις για κάθε στοιχείο των παγίων, ενώ σε άλλους καταγράφονται οι συνολικές αποσβέσεις για όλες τις ακινητοποιήσεις. Ή άλλοτε υπάρχει λογαριασμός 'Γήπεδα' και άλλοτε λογαριασμός 'Εδαφικές εκτάσεις', με ευρύτερο περιεχόμενο. (Άλλωστε το Ενιαίο Λογιστικό Σχέδιο-Ε.Λ.Σ. που με τις τεθείσες κωδικοποιήσεις - τυποποιήσεις αποτρέπει τέτοιου είδους ιδιομορφίες ή παρεκκλίσεις, εφαρμόσθηκε στη χώρα μας μόλις το 1986, όταν η εξεταζόμενη εταιρεία ΕΓΛ είχε ήδη τεθεί σε εκκαθάριση).

- Η ιδιάζουσα φυσιογνωμία της εξεταζόμενης εταιρείας (προβληματική επιχείρηση), τα πιεστικά χρονικά περιθώρια της μελέτης και η απαίτηση για εξειδικευμένες γνώσεις και πλούσια εμπειρία.

Κατά την ανάλυση των Ισολογισμών κατεβλήθη μέριμνα από τους μελετητές, για την συστηματική κατάταξη και ομαδοποίηση των διαφόρων λογαριασμών και για τον έλεγχο του πραγματικού τους περιεχομένου (π.χ. αν έχουν γίνει κανονικές αποσβέσεις, κατά πόσο έχει μεταβληθεί ο τρόπος αποτίμησης κλπ.), ώστε η διαμόρφωση των αποτελεσμάτων να προσεγγίζει, κατά το δυνατόν, την πραγματικότητα. Άλλωστε, η εικόνα και η πορεία της επιχείρησης δεν εξήχθη μόνο από τα επίσημα οικονομικά στοιχεία, αλλά και από την εξέταση και διερεύνηση των άλλων σημαντικών παραγόντων, όπως οι

συνθήκες αγοράς, η φήμη της επιχείρησης, τα ειδικά χαρακτηριστικά των προϊόντων της, το είδος, η κατάσταση και η τεχνολογική στάθμη του εξοπλισμού, η στελέχωση της εταιρείας, ο βαθμός εσωτερικής οργάνωσης κλπ.

Από τη διαχρονική αντιπαράθεση των στοιχείων των Ισολογισμών, προκύπτουν τα εξής βασικά συμπεράσματα:

(α) Η ποσοστιαία συμμετοχή του κάθε στοιχείου του Ενεργητικού (Πίνακας 4.10α) επί του συνόλου διαφοροποιήθηκε αρκετά στην εξεταζόμενη περίοδο. Πιο συγκεκριμένα:

- Τα διαθέσιμα της εταιρείας είναι ελάχιστα, γεγονός που αποκρυσταλλώνει την σοβαρή έλλειψη ρευστών. Κατά τα έτη 1974, 1975, 1976 και 1980 είναι σχεδόν μηδενικά, σε σχέση με το μέγεθος και τις λειτουργικές ανάγκες και απαιτήσεις της βιομηχανίας.

Διαχρονικά παρατηρούνται ανεπαίσθητες βελτιώσεις και μόνο κατά το 1984 ανέρχονται ποσοστιαία σε 1,1% επί του συνόλου του Ενεργητικού.

- Τα αποθέματα μεταβάλλονται διαχρονικά και κυμαίνονται σε ποσοστά από 1,3% (το 1984) μέχρι 12,2% (το 1979). Ανάλογες μεταβολές παρατηρούνται και στις απαιτήσεις, που το 1986 διαμορφώνονται τελικά σε αισθητά χαμηλότερα επίπεδα (4,1%) σε σύγκριση με την αρχή της εξεταζόμενης περιόδου (44,7% το 1973).

Επίσης το σύνολο κυκλοφορούντων και διαθεσίμων σημείωσε μεγάλη πτώση κατά τα έτη 1973-86 (από 52,5% σε 7,6%). Δηλαδή διαχρονικά υποβαθμίζεται η δυνατότητα της μονάδας να ρευστοποιεί στοιχεία του Ενεργητικού, για τη χρηματοδότηση των πωλήσεών της και την εύρυθμη και απρόσκοπτη λειτουργία της.

- Ομοίως οι ακινητοποιήσεις, μετά από πρόσκαιρες αυξήσεις, μειώθηκαν στην εξεταζόμενη περίοδο (από 69,1% το 1973 σε 27,8%

το 1986). Η ποσοστιαία μείωση των ακινητοποιήσεων δεν οφείλεται στο μεγαλύτερο όγκο των αποσβέσεων, που εισέρρευσαν στην ίδια περίοδο. Έτσι, η καθαρή αξία των ακινητοποιήσεων παρουσιάζει ανάλογη πτωτική εξέλιξη.

Δηλαδή η σχετική βαρύτητα των παγίων και του συνόλου των ακινητοποιήσεων υποχωρεί κατά τα έτη 1973-86, οπότε η μονάδα δεν μπορεί να εξυπηρετεί στον ίδιο βαθμό την ομαλή λειτουργία του παραγωγικού της κυκλώματος. Επίσης δυσχεραίνεται κατ'αρχήν η πρόθεση και ικανότητα της εταιρείας για την μεταπώλησή τους, αφού η μελλοντική τους αντικατάσταση δεν ευνοείται, μέσω των μειωνόμενων ποσοστιαία αποσβέσεων.

- Τέλος, 'ζοφερή' είναι η εικόνα για τις ζημιές, που διαρκώς συσσωρεύονται διαχρονικά, όπως αναλυτικά παρουσιάζεται κατωτέρω:

ΕΤΟΣ	ΖΗΜΙΕΣ
	(ποσά σε 10 ⁶ δρχ)
1973.....	73,1
1974.....	43,0
1975.....	408,0
1976.....	701,6
1977.....	797,8
1978.....	1087,3
1979.....	1504,6
1980.....	2136,9
1981.....	3015,2
1982.....	2839,2
1983.....	3387,0
1984.....	6008,7
1985.....	7086,0
1986.....	7830,4

(β) Στις πηγές κεφαλαίων - Παθητικό είναι εμφανής η τάση, με πρόσκαιρες αλλοιώσεις, μείωση της ποσοστιαίας συμμετοχής των ιδίων κεφαλαίων, με αντίστοιχη αύξηση των ξένων κεφαλαίων υποχρεώσεων.

Έτσι, επιδεινώνεται διαχρονικά η ρευστότητα και η χρηματοοικονομική θέση της επιχείρησης, όπως αναλύεται και στην συνέχεια.

Τα συνολικά χρέη - υποχρεώσεις (μακροπρόθεσμες και βραχυπρόθεσμες) της εταιρείας, διαμορφώθηκαν ως ακολούθως:

Ποσά σε 10^6 δρχ.

Ετος	Υποχρεώσεις σε Τράπεζες	% συνόλου	Συνολ.Υποχρεώσεις
1973.....	564,2.....	67,1.....	840,7
1974.....	663,5.....	71,0.....	934,4
1975.....	550,2.....	40,3.....	1366,9
1976.....	635,5.....	41,9.....	1517,7
1977.....	798,3.....	68,8.....	1160,4
1978.....	1225,9.....	81,0.....	1514,0
1979.....	1809,7.....	88,6.....	2042,8
1980.....	2149,6.....	90,9.....	2364,0
1981.....	2555,6.....	84,4.....	3029,5
1982.....	3125,4.....	82,2.....	3802,7
1984.....	5383,0.....	79,6.....	6764,5
1985.....	6915,4.....	80,0.....	8646,8
1986.....	7577,3.....	82,9.....	9137,5

Οριστικά η ΕΓΛ καθίσταται υπερχρεωμένη προβληματική επιχείρηση από το 1970 και διαχρονικά η κατάστασή της επιδεινώνεται, με την υπέρογκη διόγκωση των υποχρεώσεών της.

Η ΕΓΛ κατέχει την 10η θέση μεταξύ των εταιρειών με τα μεγαλύτερα χρέη, στο σύνολο των 43 προβληματικών, που υπάγονται στον ΟΑΕ.

Δυστυχώς η εταιρεία έχει δημοσιεύσει μόνο τα αποτελέσματα χρήσεως (μικτό αποτέλεσμα) και όχι τους λογαριασμούς εκμεταλλεύσεως και έτσι δεν φτιάχνουν στοιχεία, σχετικά με την εξέλιξη των καθαρών πωλήσεων και του κόστους των πωληθέντων προϊόντων.

Επίσης από την έλλειψη πλήρων στοιχείων και πληροφοριών δεν εξετάσθηκε το περιεχόμενο επακριβώς των λογαριασμών τάξεως (πιστωτικοί, χρεωτικοί) των ισολογισμών που αναφέρονται σε συναλλακτικές σχέσεις με μελλοντικές επιδράσεις στην περιουσιακή συγκρότησή της επιχείρησης (π.χ. εγγυητικές επιστολές κλπ., που δημιουργούν και αντίστοιχες υποχρεώσεις).

5.2.3. Προσδιορισμός της καθαρής θέσης και του μόνιμου κεφαλαίου κινήσεως.

Είναι προφανές, ότι για να προσδιορισθεί η πραγματική καθαρή θέση της επιχείρησης πρέπει να εκτιμηθούν η πραγματική αξία των περιουσιακών στοιχείων και το πραγματικό υψος των υποχρεώσεων. Για να πραγματοποιηθεί όμως αυτό, απαιτείται σημαντικός χρόνος και έλεγχος - αποτίμηση όλων των στοιχείων από ειδικούς εμπειρογνώμονες (π.χ. αποτίμηση κτιριακών εγκ/σεων από Πολιτικούς Μηχανικούς).

Κατ'ανάγκην λοιπόν περιοριζόμαστε εν προκειμένω στον υπολογισμό της λογιστικής καθαρής θέσης της ΕΓΛ, όπως ακριβώς προκύπτει από τους ισολογισμούς.

Ουσιαστικά από το 1976 η εταιρεία ΕΓΛ ανήκει πλέον στην ιδιο-

κτησίας της Εθνικής Τράπεζας (ΕΤΕ), που γίνεται και τυπικά ο αποκλεισμός της ιδιοκτητήτος το 1981.

Οι διαχρονικές αυξήσεις των ιδίων κεφαλαίων (αύξηση των αποθεματικών και εισροή νέου μετοχικού κεφαλαίου το 1977) δεν υπήρξαν αναγκαίες και ικανές να αντισταθμίσουν τις συσσωρευμένες ζημιές και να αντιστρέψουν, ούτε κατ'ελάχιστον, την δεινότετη οικονομική θέση της βιομηχανίας.

Το κυκλοφορούν Ενεργητικό και τα διαθέσιμα της επιχείρησης δεν επαρκούν, για την κάλυψη των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων. Ήτοι η μονάδα χρηματοδοτήσε την αύξηση των παγίων της με βραχυπρόθεσμα κεφάλαια, όπως έχει αναφερθεί.

Αφού η εν λόγω κατάσταση δεν έχει επανορθωθεί επί σειρά ετών έχουν πλέον δημιουργηθεί σχεδόν μόνιμα και ανυπέρβλητα προβλήματα ρευστότητας. Δεδομένου ότι τα πάγια και λοιπές ακινητοποιήσεις δεν προορίζονται για άμεση ρευστοποίηση, αλλά για μακροχρόνια χρήση.

Θα έπρεπε οπωσδήποτε και πρωτεύοντως η χαρτοποιία να δημιουργήσει θετικό μόνιμο κεφάλαιο κινήσεως, ικανό να καλύψει τα στοιχεία εκείνα του κυκλοφορούντος Ενεργητικού, που μόνιμως δεσμεύουν κεφάλαια.

Μια ορθολογική και αποτελεσματική πολιτική, σχετικά με το απαιτούμενο κεφάλαιο κινήσεως, για την ομαλή λειτουργία της βιομηχανίας, θα έπρεπε να διερευνήσει διεξοδικά τους διαφορούς παράγοντες, που το επηρεάζουν, όπως οι όροι και ο τρόπος προμήθειας των πρώτων υλών, οι όροι και ο τρόπος πώλησης των προϊόντων, η εποχικότητα κλπ.

Η συχνή αντιμετώπιση προβλημάτων ρευστότητας χρήματος αναδεικνύει επίσης και την ελλειπή εσωτερική οργάνωση της εταιρείας,

που επιδεινώνει την οικονομική της δυσχέρεια.

Η ανταπόκριση σε πληρωμές (αγορά πρώτων υλών, ανταλλακτικών κλπ.) απαιτούσε και πιο σαφή, συγκροτημένο και 'πειθαρχημένο' προγραμματισμό των ταμειακών ροών (CASH FLOW), καθώς και ενίσχυση της οργάνωσης του λογιστηρίου και της οικονομικής διεύθυνσης.

5.2.4 Πηγές και Χρήσεις Κεφαλαίων

Η εταιρεία ΕΓΛ, κατά τη διάρκεια της εξεταζόμενης περιόδου, αυξάνει κάθε χρόνο τα κεφάλαιά της. Η μεγαλύτερη αύξηση έγινε το 1984 και η μικρότερη το 1974.

- Διαχρονικά, το μεγαλύτερο μέρος των νέων κεφαλαίων προήλθε από ξένες πηγές χρηματοδότησης, κατ'εξοχήν από βραχυπρόθεσμες, και το υπόλοιπο κυρίως από την επιχείρηση (αποσβέσεις, αποθεματικά, ρευστοποίηση στοιχείων Ενεργητικού κλπ.).

- Τα νέα κεφάλαια, που εισήλθαν στην επιχείρηση, χρησιμοποιήθηκαν κατ'εξοχήν για την κάλυψη ζημιών και την μείωση των υποχρεώσεων (μακροπρόθεσμων και βραχυπρόθεσμων).

Το υπόλοιπο μικρότερο τμήμα κεφαλαίων, που εισέρρευσε στη μονάδα, επενδύθηκε σε ακινητοποιήσεις και για την αύξηση του κεφαλαίου κινήσεως (αποθέματα, απαιτήσεις, διαθέσιμα).

Παρατηρείται και πάλι, ότι τα κεφάλαια μακράς διάρκειας που εισέρρευσαν στη βιομηχανία, χρηματοδοτήθηκαν κατά μεγάλο μέρος από βραχυπρόθεσμες πηγές.

5.2.5. Αριθμοδείκτες

Από τη διαχρονική εξέλιξη των αριθμοδεικτών προκύπτουν τα ακόλουθα:

- Ο δείκτης κυκλοφοριακής ρευστοτητας, που εκφράζει τη δυνατότητα της επιχείρησης να ανταποκριθεί στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της (με την ρευστοποίηση στοιχείων του κυκλοφορούντος Ενεργητικού), διαμορφώθηκε μετά το 1975 σε τιμές κάτω από την μονάδα.

Η χαρτοποιία δηλαδή παραμένει σχεδόν μονίμως σε ιδιαίτερα μειονεκτική θέση, αφού τα κυκλοφορούντα και διαθέσιμα δεν επαρκούν για την κάλυψη των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεών της.

- Ο δείκτης άμεσης ρευστότητας ακολούθησε ανάλογη περίπου τάση με τον προηγούμενο δείκτη, αλλά διαμορφώθηκε όλα τα έτη σε χαμηλά επίπεδα.

Αυτό σημαίνει, ότι ένα μεγάλο μέρος του κεφαλαίου κινήσεως είναι επενδεδυμένο σε αποθέματα, των οποίων η κυκλοφοριακή ταχύτητα είναι μικρότερη των άλλων στοιχείων : του Ενεργητικού και συνεπώς με μικρότερη ευχέρεια ρευστοποίησης.

- Ο βαθμός εξάρτησης της επιχείρησης από ξένα κεφάλαια (δείκτης δανειακής επιβάρυνσης), παρά τις κάποιες πρόσκαιρες βελτιώσεις, διαμορφώθηκε όχι απλώς σε οριακά, αλλά σε πρωτοφανή επίπεδα. Έτσι αποδεικνύεται η δεινή κατάσταση της επιχείρησης για άλλη μια φορά. Είναι βέβαια αστείο, να μιλά κάποιος για πιστοληπτική ικανότητα της βιομηχανίας.

- Τα κεφάλαια μακράς διάρκειας (ίδια + ξένα), ενώ μέχρι το 1978 υπερίσχυαν την καθαρή αξία των παγιοποιήσεων, στη συνέχεια δεν επαρκούσαν, ούτε κατ'ελάχιστον, για το σκοπό αυτό (αρνητικό μόνιμο κεφάλαιο κινήσεως, ενίσχυση παγίων με βραχυπρόθεσμα κεφάλαια).

- Η εν λόγω χαρτοποιία είναι κυρίως εντάσεως παγίων στοιχείων,

με αποτέλεσμα υψηλές σταθερές δαπάνες και ανελαστικό κόστος παραγωγής.

Το βασικό συμπέρασμα, που εξάγεται από τα προηγούμενα στοιχεία και αναλύσεις, είναι ότι η εταιρεία ΕΓΛ είναι σε δύσκολη και δυσκόλως αναστρέψιμη οικονομική κατάσταση.

Οι δυνατότητες εξυγίανσης και ανταγωνιστικής λειτουργίας της χαρτοποιίας είναι ιδιαίτερα δυσχερείς και περιορισμένες. Μπορεί να 'καρποφορήσουν' εφόσον υπάρξουν ορισμένες ουσιώδεις προϋποθέσεις. Οι οποίες αφορούν κατ'εξοχήν την επίλυση των χρηματοοικονομικών της προβλημάτων, ώστε να κινηθεί με μεγαλύτερη άνεση στην αγορά με την ταυτόχρονη υλοποίηση των αναγκαίων επενδύσεων εκσυγχρονισμού και με κατάλληλες εσωτερικές επιχειρησιακές μεταβολές.

Η ίδρυση της νέας εταιρείας ΕΓΛ ΧΑΡΤΟΠΟΙΙΕΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε. δεν οδήγησε σε βελτίωση της ζοφερής οικονομικής θέσης της χαρτοποιίας, αφού η νέα επένδυση του παραγωγικού δυναμικού δεν ολοκληρώθηκε και παρέμεινε αναξιοποίητη.

Στα τέλη του 1989 η οικονομική κατάσταση της νέας εταιρείας είχε ως ακολούθως:

- Πωλήσεις 1989 (σε εκατομ. δρχ.) =1100
- Ζημιές 1989 (σε εκατομ. δρχ.)=900
- Καθαρή θέση (την 31/12/89)=6029

5.2.6. Συνθήκες αγοράς

Εξέλιξη της παραγωγής και κατανάλωσης χαρτιού - χαρτονιού στην Ελλάδα

Αναφερόμενοι συνοπτικά στην εξέλιξη ορισμένων βασικών μεγεθών της ελληνικής χαρτοβιομηχανίας την τελευταία 30ετία παρατηρούμε τα εξής:

- Η μέση ετήσια αύξηση της εγχώριας κατανάλωσης για την περίοδο 1958-1985 ήταν της τάξεως του 7%, με αντίστοιχη αύξηση της παραγωγής 6,5%. Η υστέρηση αυτή της παραγωγής ως προς την κατανάλωση που στην πραγματικότητα ήταν μεγαλύτερη (λόγω αυξανόμενου ποσοστού της παραγωγής που κατευθύνεται για εξαγωγές, κυρίως μετά το 1978), καλύφθηκε από την ταχύτερη αύξηση των εισαγωγών, ο μέσος ετήσιος ρυθμός των οποίων υπερέβαινε το 8% για την περίοδο 1958-85.
- Η διεύρυνση της συμμετοχής των εισαγωγών μπορεί να αποδοθεί στην ουσιαστικά χαμηλή δασμολογική προστασία βασικών κατηγοριών χαρτιού - χαρτονιού, στη σταδιακή στροφή της ζήτησης σε καλύτερης ποιότητας προϊόντα σε συνδυασμό με τη δυσκαμψία της ελληνικής παραγωγής να προσαρμοστεί (στα πλαίσια των τεχνικών δυνατοτήτων της) στα μεταβαλλόμενα πρότυπα ζήτησης και στην έλλειψη οργανωμένου MANAGEMENT.
- Οι πρόσφατες εξελίξεις των βασικών μεγεθών του κλάδου εμφανίζονται στον Πίνακα 4.16. Από τα στοιχεία αυτά είναι εμφανής η πτώση της παραγωγής μέχρι το 1983, η αύξηση του βαθμού εξάρτησης της εγχώριας ζήτησης από εισαγωγές μέχρι το 1982, ενώ εντυπωσιακή είναι η πτώση του ποσοστού της παραγωγής που προορίζεται για εξαγωγές μετά το 1982.

Ο Πίνακας 4,17 παρουσιάζει τη συμμετοχή βασικών μεγεθών των 4 υποκλάδων στα συνολικά μεγέθη του κλάδου χαρτιού -χαρτονιού. Από τα στοιχεία αυτά παρατηρούμε ότι ενώ η συνολική παραγωγή παρουσιάζει σχετικά μια ορθολογική κατανομή μεταξύ των υποκλάδων, ο βαθμός εξάρτησης από εισαγωγές είναι σημαντικά μεγαλύτερος στο χαρτί εκτυπώσεων και περιτύλιξης - συσκευασίας και οι εξαγωγές αφορούν το χαρτί υγείας - καθαριότητας και γραφής - εκτύπωσης.

- Αν ο κλάδος έχει φύγει από την κατάσταση μιας παραδοσιακής στασιμότητας, μπορούμε να πούμε ότι απέχει πολύ από την 'ωριμότητα' κλάδων στα ανεπτυγμένα βιομηχανικά συστήματα.

Ένδειξη για την απόσταση αυτή αποτελεί η διαφορά της ανά κάτοικο κατανάλωσης στην Ελλάδα (52 Κ6) και στην ΕΟΚ (μέσος όρος για το 1982 128 ΚGR, βλ. Πίνακα 4.18).

5.3. Αίτια προβληματικότητας - Συμπεράσματα - Προτάσεις

Οι βασικές αιτίες που κατέστησαν, αλλά και διατήρησαν προβληματική την ΕΓΛ (Πάτρα και Αίγιο) - μια ανθούσα κάποτε χαρτοποιία, που έδρασε και σαν ατμομηχανή για την ανάπτυξη ενός ολόκληρου βιομηχανικού κλάδου - επικεντρώνονται στα εξής σημεία:

α) Η ΕΓΛ παρέμεινε, επίμονα και πεισματικά, με ευθύνη των ιδιοκτητών της (Λαδόπουλοι) μια οικογενειακή επιχείρηση.

β) Ο οικογενειακός τρόπος διαχείρισης (κυρίως μετά το 1965) δεν ήταν συμβατός με το μέγεθος της μονάδας και τις απαιτήσεις μιας σύγχρονης βιομηχανικής οργάνωσης. Αυτό δεν επέτρεψε την εγκαθίδρυση μιας μοντέρνας απρόσωπης και θεσμικής οργανωτικής δομής και διοικητικής διάρθρωσης με διάχυση των εξουσιών και

της λήψης αποφάσεων από την ανώτερη διευθυντική βαθμίδα (MANAGERS).

γ) Έτσι, η πορεία της επιχείρησης - δίκην παραδοσιακής βιοτεχνίας -, ήταν συνυφασμένη με τις ικανότητες, την προσωπικότητα, το ταλέντο ή και το 'ταπεραμέντο' των φυσικών ιδιοκτητών. Αυτό εξηγεί εν μέρει και τη λήψη αποφάσεων ή την εκδήλωση ενεργειών ή πολιτικών, που δεν εδράζονται σε ορθολογικά, τεχνοκρατικά ή επιχειρηματικά κριτήρια, αλλά υπακούουν σε προσωπικές φιλοδοξίες ή αντιθέσεις.

δ) Το προσωπικό στυλ MANAGEMENT είναι εμφανές - σε όλην την περίοδο του ιδρυτή Ευάγγελου Λαδόπουλου, αλλά το 'κακίτυπο' προκύπτει με τη διαδοχή και τις πρώτες δυσλειτουργίες και αρρυθμίες.

ε) Η μονοκρατορία των ιδιοκτητών αποστέρησε την ΕΓΛ από ικανά στελέχη, με γνώσεις και πείρα, αφού προτίμησαν να σταδιοδρομήσουν σε συναφείς δραστηριότητες, που παρείχαν περισσότερες ευκαιρίες πρωτοβουλιών εξέλιξης. Ενδεικτικά αναφέρονται οι περιπτώσεις:

- Τεχνικού στελέχους (Λουκέρης) της ΕΓΛ, που ανέλαβε την ίδρυση του εργοστασίου της ΠΑΚΟ Α.Ε. (Κολλιόπουλος) στην Πελαγία Φθιώτιδος.
- Των Γιόρμα και Ανδρουτσέλλη, που ίδρυσαν την εταιρεία χάρτου υγείας ELITE στην Πάτρα
- Του Ματιάτου, που εγκατέλειψε τη χαρτοποιία Αιγίου, μετά την εξαγορά της από την ΕΓΛ, όπως και παλαιότερα των Γιαννουλάτου - Νικολαΐδη της ΑΕΕΧ (Αίγιο) που πήγαν στην Αθηναϊκή Χαρτοποιία κλπ.

στ) Στη δεκαετία του 1960 οι ιδιοκτήτες της ΕΓΛ προχώρησαν

σε ένα φρενήρη επενδυτικό χωρίς σαφές και επεξεργασμένο πρόγραμμα. Οι επενδύσεις αυτές αποτελούν και την αρχή του τέλους, αφού εκτός των άλλων δεν στηρίζονταν σε αμιγώς επιχειρηματικά κριτήρια. Ειδικότερα:

- Η επένδυση για τη δημιουργία της ΜΕΛ, χαρτοποιίας στη Θεσ/νίκη, υπήρξε άστοχη και η μονάδα έγινε προβληματική 'έντω γεννάσθαι'.

Ενώ το κόστος κατασκευής του εργοστασίου προϋπολογιζόταν υπό κανονικές συνθήκες, σε 100.000.000 δρχ. (αντίστοιχο κόστος ομοειδούς βιομηχανίας στην Ιταλία του αυτού μεγέθους και την ίδια εποχή) τελικά το κόστος ανήλθε σε ποσά μεταξύ 300-500.000.000 δρχ., επειδή απαιτήθηκαν ειδικές και ειτεταμένες πασσαλώσεις, που διόγκωσαν υπέρμετρα το κόστος, ενώ υπήρχαν και σημαντικές τεχνικές ατέλειες και αστοχίες (τρία επίπεδα του εργοστασίου) που αύξησαν το λειτουργικό κόστος.

Η αλόγιστη αυτή πολιτική για τη δημιουργία μιας κολοσιαίας χαρτοποιίας, που θα μονοπωλούσε την αγορά του χαρτονιού στην Ελλάδα, επιδεινώθηκε και με μια σειρά άλλων άστοχων ενεργειών.

Επειδή η ΕΓΛ δεν μπόρεσε να εξασφαλίσει τραπεζική δανειοδότηση για την επένδυση της ΜΕΛ, οι ιδιοκτήτες της προέβησαν στη νέα επένδυση, με μια καταστροφική πολιτική. Χρησιμοποιούσαν βραχυπρόθεσμα δάνεια για κεφάλαιο κινήσεως, που ελάμβανε η ΕΓΛ από την ΕΤΕ, προκειμένου να χρηματοδοτήσουν τις επενδύσεις της ΜΕΛ.

- Έτσι, η ΕΓΛ δεν είχε πλέον διαθέσιμα και ικανά κεφάλαια κινήσεως για τη χρηματοδότηση των πωλήσεών της, αφού έπρεπε να εξυπηρετεί και υπέρογκες πλέον χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις.

Για την συντήρηση των επεντάσεων στη ΜΕΛ και στην χαρτοποι-
εία Αιγίου, θυσιάσθηκε εν τέλει και το βασικό συγκρότημα της Πά-
τρας και ολόκληρος ο όμιλος Λαδόπουλου οδηγήθηκε σε βαθειά και
πολύπλευρη κρίση, ενώ η απλή και ορθολογική λύση θα ήταν ο εκ-
συγχρονισμός, αυτοματοποίηση και εξειδίκευση στην παραγωγή των
εργοστασίων Πάτρας και Αιγίου.

ζ) Εκτός από τους εσωγενείς παράγοντες (διοικητικές ανεπάρ-
κειες, αστοχίες επενδύσεων, λανθασμένες επιλογές κλπ) η πορεία
της ΕΓΛ επηρεάσθηκε και από εξωγενείς παράγοντες, (που επικεντ-
ρώνονται στη λειτουργία του Τραπεζικού συστήματος, στη δομή της
ελληνικής αγοράς και στην πολιτική συγκυρία.

Δεν είναι τυχαίο, ότι τα προβλήματα όχι μόνο της ΕΓΛ, αλλά
και σε ολόκληρη σχεδόν την ελληνική χαρτοποιία, εμφανίσθηκαν
στη δεκαετία 1970, κατά τη διάρκεια της δικτατορίας. Οι απρο-
γραμματίστες επενδύσεις, οι ανεξέλεγκτες επιχορηγήσεις, δανει-
οδοτήσεις και φοροαπαλλαγές, η άσκηση προσωπικών πολιτικών
επιλογών οδήγησαν στη διαπλοκή της βιομηχανίας χάρτου με τους
τότε κρατούντες.

Αυτές οι παρεμβάσεις είχαν σαν αποτέλεσμα τη λήψη αποφάσεων
χωρίς σαφώς επιχειρηματικά κριτήρια και προδιαγραφές, τη μη
ομαλή λειτουργία της αγοράς και του ανταγωνισμού.

Κολοσσιαίες πολλές φορές, επενδύσεις, που υπερκάλυπταν την εγ-
χώρια αγορά, είχαν αρνητική επίδραση στην ορθολογική αξιολογήση
και επιλογή των προϊόντων, του κοστολογίου, της στάθμης παραγω-
γής κλπ.

Έτσι, ο ανταγωνισμός από ανταγωνισμός μεταξύ βιομηχανιών,
επικεντρώθηκε σε πόλεμο και προσωπική αντιζηλία μεταξύ βιομηχα-
νων, για τη μονοπώληση χωρίς όρους και κανόνες της επικυριαρ-

χίας τους, μέχρι τελικής πτώσεως (κύριοι μονομάχοι ΕΓΛ και Αθηναϊκή Χαρτοποιία).

Και αυτόν τον τρόπο οι περισσότερες χαρτοποιίες, οι ισορρικές ελληνικές χαρτοβιομηχανίες, κατέστησαν προβληματικές, όπως ΕΓΛ, ΑΘΗΝΑΙΚΗ ΧΑΡΤΟΠΟΙΙΑ Α.Ε. (εργοστάσια σε Αθήνα και Δράμα), ΘΕΣΣΑΛΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΠΟΛΤΟΥ ΚΑΙ ΧΑΡΤΟΥ Α.Ε. (Λάρισα), ΑΝ.ΕΛΛ. ΕΤ. ΧΑΡΤΟΠΟΙΙΑΣ Α.Ε. (Αίγιο), ΜΕΛ - ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΧΑΡΤΟΥ Α.Ε. (Θεσ/νίκη), ΒΑΡΧΑΡΤ Α.Ε. (Κόρινθος). Δηλαδή δεν πρόκειται απλώς για λίγες προβληματικές χαρτοποιίες, αλλά για ένα σχεδόν ολόκληρο προβληματικό κλάδο της Ελληνικής Βιομηχανίας.

η) Σημαντικές είναι επίσης οι ευθύνες της Εθνικής Τράπεζας (ΕΤΕ), όπως προαναφέρθηκε. Στο διάστημα 1976-1984, που την ουσιαστική διαχείριση της ΕΓΛ ασκεί η ΕΤΕ, επιτείνονται τα αδιέξοδα της χαρτοποιίας.

Οι συχνές αλλαγές των διοικήσεων, η προσωρινότητα των διευθυνόντων, οι μακρές γραφειοκρατικές ιεραρχήσεις και η δυσκινησία στη λήψη αποφάσεων από την Τράπεζα, η άγνοια και η απειρία των διευθυνόντων, που πρόκειται για τραπεζικούς υπαλλήλους στη συντριπτική τους πλειοψηφία και όχι INDUSTRIAL MANAGERS, διασφαλίζουν απλώς τη διαχείριση των καθημερινών προβλημάτων ρουτίνας.

Δεν καταβάλλονται όμως σοβαρές προσπάθειες για τη μελέτη της βιωσιμότητας της ΕΓΛ, τη διερεύνηση των δυνατοτήτων και προοπτικών, για την ανασυγκρότηση και εξυγίανση της εταιρείας.

θ) Η ΕΤΕ, σε όλη την εξεταζόμενη περίοδο, εκφράζει ενδεικτικά την παθολογική εξάρτηση της βιομηχανίας (λόγω μέσου μεγέθους οργάνωσης και χαμηλού οικονομικού επιπέδου) από το τραπεζικό κεφάλαιο και την κρατική παρέμβαση.

Αδυναμίες που ήρθαν επιτακτικά στο προσκήνιο με την κρίση του 1973 και βάραιναν πάνω στις τύχες της βιομηχανίας. Η ΕΓΕ αποκτά σημαντικές μετοχές στις μεγαλύτερες βιομηχανίες επηρεαζόμενη από κυβερνητικές συνηγορίες υπέρ των βιομηχάνων, που είχαν ως απώτερο στοχο να εμποδίσουν το πολιτικό κόστος που θα είχε ο γενικότερος οικονομικός κλονισμός, στον οποίο θα μπορούσε να οδηγήσει το κλείσιμο των βιομηχανιών.

Ι) Σύντομες προσπάθειες για την αντιμετώπιση του προβλήματος της ΕΓΑ αρχίζουν, μετά την υπαγωγή της εταιρείας στον ΟΑΕ. Εκπονούνται τεκμηριωμένες μελέτες για την ανασυγκρότηση της χαρτοποιίας, καθώς και σοβαρό επενδυτικό πρόγραμμα για τον εκσυγχρονισμό και την ανανέωση του παλαιού και τεχνολογικά απαξιωμένου εξοπλισμού.

Παρατηρούνται όμως δυσχέρειες και καθυστερήσεις στην παραγωγική αναβάθμιση της εταιρείας. Η χρηματοδότηση της επένδυσης είναι ελλιπής, υπάρχει καθυστέρηση στη χορήγηση δανείων από τις Τράπεζες, ενώ η γραφειοκρατία και αδράνεια της Δημόσιας Διοίκησης αποτρέπουν έγκαιρη και πλήρη καταβολή των επιχορηγήσεων του Ν. 1262/82 και των ΜΟΠ.

Τελικά, οι βεβιασμένες και άστοχες ενέργειες (π.χ πώληση του χώρου των πρώην αποθηκών ΜΕΛ στην Πάτρα κλπ) αποτρέπουν την αξιοποίηση και ολοκλήρωση του υλοποιηθέντος επενδυτικού προγράμματος, ύψους 3,2 δις δρχ.

ΙΑ) Όπως έχουν σήμερα διαμορφωθεί οι καταστάσεις, οι δυνατότητες εξυγίανσης της ΕΓΑ είναι ιδιαίτερα περιορισμένες και δυσχερείς, όχι όμως αδύνατες.

Όπως έδειξε και η εμπειρία της πρώην προβληματικής χαρτοποιίας ΑΘΗΝΑΙΚΗ ΧΑΡΤΟΠΟΙΙΑ Α.Ε. (SOFTEX) που είναι και πάλι

κερδοφόρα βιομηχανία, είναι δυνατή η εξυγίανση μιας προβληματικής χαρτοβιομηχανίας, εφόσον εφαρμοσθεί με συνέπεια, σαφήνεια και πειθαρχία, ένα αποτελεσματικό και τεκμηριωμένο πρόγραμμα της επιχείρησης, τις δυνατότητές της, τις σύγχρονες συνθήκες αγοράς και ανταγωνισμού, καθώς και την τεχνολογική εξέλιξη στον τομέα της χαρτοποιίας.

1. Η ΠΕΙΡΑΙΚΗ ΠΑΤΡΑΙΚΗ Α.Ε., είναι μία εταιρεία που από τη δημιουργία της βασικός μέτοχος ήταν η Εθν. Τράπεζα. Τη δεκαετία του 70, που η Ευρωπαϊκή κλωστοϋφαντουργία διέρχεται κρίση, η Π-Π δεν προσαρμόζεται στα νέα δεδομένα, αλλά μεγαλώνει την παραγωγική της βάση, με την εξαγορά και απορροφήση ομοειδών εταιρειών. Τα τραπεζικά επιτόκια και η οικονομική κατάσταση (μείωση της ζήτησης, οξύς ανταγωνισμός από προϊόντα προέλευσης χωρών τρίτου κόσμου) δεν βοηθούν, ενώ η πολιτική απόφαση της διατήρησης της απασχόλησης, επιβαρύνουν το κλίμα. Ακόμη δε περισσότερο, που η οργανωτική της δομή και λειτουργία δεν δίνουν την απαιτούμενη ευελιξία, ούτε βοηθούν στην μείωση του κόστους των προϊόντων της.

Στην περίπτωση της Π-Π, η Εθνική Τράπεζα, κύριος μέτοχος, φαίνεται ότι έπαιξε καθοριστικό ρόλο στην προβληματικότητά της, όχι μόνο με τα υψηλά επιτόκια - που εξ άλλου ήταν έτσι, για όλη την Ελληνική Βιομηχανία - αλλά και τις αποφάσεις που η Διοίκηση της Π-Π πήρε, και που είχαν και την έγκριση του κύριου μέτοχου.

Στη συνέχεια, φαίνεται ότι έλλειψε παντελώς, η διάθεση και η βούληση εξυγίανσης της εταιρείας και όλα τέλειωναν στη φάση της εξαγγελίας. Έλλειψε η πολιτική στρατηγικής της εταιρείας, η διάθεση πραγματικής τομής στη δομή τους, την οργανωσή της, τη φιλοσοφία και τους ανθρώπους της. Αυτά η έλλειψη πορείας και στόχων της εταιρείας συνεχίζεται και σήμερα, που άλλοι λόγοι, εκτός από επιχειρηματικούς, την κρατούν σε (υπο)λειτουργία.

Η προσπάθεια εξυγίανσής της, ξεκινάει από τη βούληση ή την θέληση της πολιτείας να δώσει λύση. Λύση, που χωρίς να ξεφεύγει από την αρχή της λειτουργίας της επιχείρησης με τα περίφη-

μα ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια, θα είναι ενταγμένη στη βιομηχανική στρατηγική της χώρας και ιδιαίτερα για τον κλάδο της κλωστοϋφαντουργίας. Και δρομοί για την επίτευξη του στόχου όταν μπει, υπάρχουν.

Η συνέχιση της 'εγκρεμότητας' και η καθυστέρηση λήψης απόφασης, όμως, φέρνουν πιο κοντά την προοπτική της μόνης λύσης που τότε θα είναι το οριστικό κλείσιμό της.

PIRELLI HELLAS A.E.

Η άσχημη πράγματι οικονομική κατάσταση της εταιρείας, για την οποία σοβαρές ευθύνες φέρει η διοίκηση της εταιρείας, μέσα στη γενικότερη κρίση της αγοράς ελαστικών, δεν δικαιολογεί από μόνη της την απόφαση της εταιρείας για κλείσιμο του εργοστασίου της. Η PIRELLI δεν ήταν προβληματική και υπερχρεωμένη επιχείρηση. Στην αρνητική αυτή εξέλιξη έπαιξε σημαντικό ρόλο η αδιαλλαξία στην αρχική τουλάχιστον φάση, της εταιρείας, οι σκληρές απαντήσεις της στις εργατικές κινητοποιήσεις (διαθεσιμότητες, απολύσεις, lock out), η εκ των υστέρων κατάθεση νέων θέσεων και η άρνηση, από ένα σημείο και μετά (τέλος Αυγούστου 1991), επανέναρξης του διαλόγου, έχοντας όπως φαίνεται πάρει την οριστική της απόφαση για το κλείσιμο του εργοστασίου. Αρνητικό ρόλο έπαιξε και η λανθασμένη συνδικαλιστική τακτική των Σωματείων με την επιμονή τους, στην αρχική τουλάχιστον φάση, στις πάγιές τους θέσεις, χωρίς εναλλακτικές προτάσεις, η μη συνειδητοποίηση εκ μέρους τους του κινδύνου κλεισίματος του εργοστασίου και η μη αξιοποίηση της τελευταίας ίσως ευκαιρίας με το συμβιβαστικό σχέδιο που πρότεινε η ΓΣΕΕ. Αλλά και η αδράνεια της κυβέρνησης μπροστά στον κίνδυνο κλεισίματος μιας μεγά-

λης παραγωγικής μονάδας, έπαιξε επίσης σημαντικό ρόλο.

Παρόλα αυτά, θεωρούμε ότι μπορεί και πρέπει να επαναλειτουργήσει το εργοστάσιο της PIRELLI, τουλάχιστον όσον αφορά την παραγωγή επιβατικών ελαστικών, καθόσον η ανταγωνιστικότητα στην αγορά έχει ευνοϊκές προοπτικές, οι μηχανές και οι πρώτες ύλες βρίσκονται (ακόμα) στο εργοστάσιο και το σχέδιο συμφωνίας της ΓΣΕΕ μπορεί να αποτελέσει κοινή βάση μεταξύ εργαζομένων και εταιρείας. Για να επιτευχθεί ο παραπάνω στόχος θα πρέπει να γίνει μια συστηματική και συντονισμένη ενεργοποίηση στο εσωτερικό και στο εξωτερικό κυρίως, της κυβέρνησης αλλά και της ΓΣΕΕ και των τοπικών φορέων (Δήμος, Βιομηχανικό Επιμελητήριο, Εργατικό Κέντρο, ΓΕΕ κλπ) καθώς και των Ελληνικών Τραπεζών που είναι μετοχοί της (Εθνική, Εμπορική Τράπεζα) προς την κατεύθυνση της επαναλειτουργίας του εργοστασίου.

EBO A.E.

Η δεινή οικονομική θέση της εταιρείας είναι αποτέλεσμα αρνητικών επιδράσεων εσωτερικών και εξωτερικών παραγόντων. Η εθνική ανάγκη ύπαρξης εγχώριας πολεμικής βιομηχανίας οδηγεί στην υποχρέωση όχι μόνο αναστροφής της αρνητικής της κατάστασης, αλλά και ανάπτυξής της στα πρότυπα των συγχρόνων, προηγμένων πολεμικών βιομηχανιών.

Για το λόγο αυτό τόσο η μελέτη όσο και οι προτάσεις για την EBO δεν θα πρέπει να γίνουν απλά και μόνο με καθαρά επιχειρησιακά κριτήρια.

Πρώτη προτεραιότητα για την εταιρεία αποτελεί η κατά μία

τουλάχιστον τάξη μεγέθους αύξηση του κύκλου εργασιών της με παράλληλη διαμόρφωση μιας εθνικής στρατηγικής ανάπτυξης και παραγωγής οπλικών συστημάτων για την άμυνα της χώρας και μιας επιθετικής πολιτικής εξαγωγών πολεμικού υλικού.

Στα πλαίσια αυτά θα πρέπει:

Να οργανωθεί συστηματικά η απορρόφηση της ΠΥΡΚΑΛ και να ορθολογικευθούν οι παραγωγικές δραστηριότητες όλων των επί μέρους μονάδων.

Αναπτυχούν προϊόντα υψηλής προστιθέμενης αξίας και υψηλού τεχνολογικού περιεχομένου που θα ανταποκρίνονται τόσο στις εθνικές ανάγκες όσο και στις απαιτήσεις της διεθνούς αγοράς, που γίνεται ολοένα και δυσκολότερη.

Διασφαλισθούν συνεργασίες στον Ελληνικό και διεθνή χώρο για να επιτευχθεί μεταφορά τεχνολογίας και ανάπτυξη τεχνογνωσίας αλλά και αξιοποίηση του παραγωγικού δυναμικού.

Συστηματοποιηθεί η συνεργασία με τις ένοπλες δυνάμεις για την ανάπτυξη των προϊόντων.

Προχωρήσει αρκετά η οικονομική εξυγίανση της εταιρείας με την προοπτική της κερδοφόρου λειτουργίας της μετά από 2-4 χρόνια.

Η ΕΓΛ ΧΑΡΤΟΠΟΙΙΕΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ, απετέλεσε το 1930-1970 με τα δύο εργοστάσιά της (ΕΓΛ στην Πάτρα και ΑΕΕΧ στο Αίγιο), μια από τις κύριες δυνάμεις του κλάδου. Οι αστοχίες της διοίκησης (προσωπικό MANAGEMENT), τα λάθη και οι ανεπάρκειές της (αντί εκσυγχρονισμού της ΕΓΛ και ΑΕΕΧ προκρίθηκε η ένωση της ΜΕΛ) και ο ανταγωνισμός με την Αθηναϊκή Χαρτοποιία Α.Ε. (με αλόγιστες επεντάσεις στο τέλος της δεκαετίας του 60), οδήγησαν

στην πτώση στις αρχές της δεκαετίας του 70. Στις παραπάνω αρνητικές καταστάσεις και την εξέλιξή τους, έπαιξαν σημαντικό ρόλο η έλλειψη ενός συγκροτημένου, σαφούς και συνεκτικού προγράμματος εθνικής στρατηγικής για τον κλάδο, η αδυναμία εκσυγχρονισμού, αυτοματοποίησης και εξειδίκευσης της παραγωγής των εργοστασίων και ο ασφυκτικός εναγκαλισμός με την ΕΤΕ, στα πλαίσια της παθολογικής εξάρτησης της βιομηχανίας από το τραπεζικό κεφάλαιο, το οποίο δεν μπόρεσε να λειτουργήσει ούτε ως τέτοιο, ούτε ως INDUSTRIAL MANAGEMENT την περίοδο 76-84 που είχε την διαχείριση της εταιρείας, λόγω των δικών του ιδιομορφιών και ατελέσφορης πρακτικής.

Η ένταξη των εργοστασίων στις προβληματικές (1984) και τον ΟΑΕ και οι κάποιες προσπάθειες ανόρθωσης και βιωσιμότητας δεν ολοκληρώνονται. Έτσι, οι χαρτοποιίες τίθενται υπό εκκαθάριση (1986). Στη θέση της ΕΓΛ (Αίγιο, Πάτρα) ιδρύεται η ΕΓΛ-Χαρτοποιίες Δυτικής Ελλάδας και ξεκινά ένα νέο πρόγραμμα επενδύσεων, που μέρος του εκ. 3,2 δις δρχ. υλοποιείται. Όμως, εξωγενείς και ενδογενείς δυσχέρειες και συγκυρίες ακυρώνουν την παραγωγική αναβάθμιση των μονάδων. Η θέση σήμερα της εταιρείας, που διέκοψε (1991) τη λειτουργία της, είναι ζοφερή. Εκτός και αν πριν είναι πολύ αργά - μια επιτελική πολυεπιστημονική ομάδα, ευέλικτη, αποφασιστική και ανεπηρέαστη από τις "Κασσάνδρες" οδηγήσει με υγιείς χρηματοοικονομικούς όρους στην ανασυγκρότηση μέρους των εγκαταστάσεων, αυτών που δεν έχουν ακόμη απαξιωθεί τεχνολογικά.

7. ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ ΚΠΣ 1994-90

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Τα σωρευμένα οικονομικά προβλήματα της Περιφέρειας Δ. Ελλάδος οφείλονται σε μεγάλο ποσοστό στην φθίνουσα βιομηχανική δραστηριότητα ιδιαίτερα στην περιοχή των Πατρών.

Έτσι η ΠΔΕ έκρινε ότι ήταν απαραίτητη η εκπόνηση μιας προμελέτης με στόχο να προσδιορισθούν οι βασικότερες προϋποθέσεις οι κύριες κατευθύνσεις και τα καταλληλότερα μέτρα για την ανάπτυξη της βιομηχανίας στην ΠΔΕ.

Ευρύτερος στόχος είναι η περιφέρεια αυτή, η οποία αποκαλείται και η προς δυσμάς πόλη της Ελλάδος να συγκροτηθεί σε έναν διεθνώς ανταγωνιστικό παραγωγικό πόλο, εκμεταλλευόμενη όλες τις δυνατότητες της από πλευράς υποδομής και παράδοσης.

Η προμελέτη αυτή θα χρησιμοποιηθεί στις διαδικασίες σχεδιασμού ανάπτυξης της Περιφέρειας με το πακέτο DELLORS II. Συγκεκριμένα η προμελέτη αυτή διαμόρφωσε προτάσεις με βάση τα δεδομένα ως προς τη σημερινή κατάσταση της Περιφέρειας που συνοψίζονται σε:

- Ανησυχητικά μεγάλο βαθμό αποβιομηχάνισης, η οποία θα επιτεθεί αν δεν ληφθούν άμεσα μέτρα (π.χ. κλείσιμο βιομηχανιών στην ΒΙΠΕ Πατρών αν δεν λυθεί το πρόβλημα της υδροδότησης).
- Χαμηλό ύψος ιδιωτικών και δημοσίων επενδύσεων, κινούμενο την τελευταία δεκαετία στο 3% του συνόλου της χώρας, τη στιγμή που ο πληθωρισμός της περιφέρειας είναι περίπου στο 7%.
- Ελλείψεις βιομηχανικών και αναπτυξιακών υποδομών.

Όλη η ΠΔΕ διαθέτει ουσιαστικά μία ΒΙΠΕ (Πατρών) με τεράστια

προβλήματα υποδομής. Δεν υπάρχει κανένα βιομηχανικό Πάρκο ούτε άλλη οργανωμένη επιχειρηματική υποδομή.

- Αναξιοποίητο δυναμικό. Η βιομηχανίας της ΠΔΕ ελάχιστα εκμεταλλεύεται τη γεωγραφική θέση της περιοχής, το Παν/μιο (ελάχιστοι απόφοιτοι παραμένουν στην περιοχή, η έρευνα φεύγει εκτός περιοχής) και τις υπόλοιπες δραστηριότητες (Υγεία, Γεωργία, Μεταφορές κλπ).

Στόχοι

Οι γενικότεροι αναπτυξιακοί στόχοι της περιοχής που σε ότι αφορά το βιομηχανικό τομέα συνοψίζονται σε

- Ενίσχυση του επενδυτικού κλίματος μέσω της βελτίωσης, συμπλήρωσης εκσυγχρονισμού και διεύρυνσης των υποδομών και της δημιουργίας κατάλληλων μηχανισμών που αφενός θα άρουν τα αντικίνητρα αφετέρου θα δημιουργήσουν θετικό κλίμα για την προσέλκυση επενδύσεων.
- Ενίσχυση των παραδοσιακών κλάδων της βιομηχανίας στους οποίους η περιφέρεια διαθέτει παράδοση και συγκριτικό πλεονέκτημα (Κλωστοϋφαντουργία, τρόφιμα - ποτά, χαρτί, μεταποίηση γεωργικών προϊόντων, κατασκευές) . Στο στόχο αυτό εντάσσεται και η προσπάθεια επαναλειτουργίας των προβληματικών επιχειρήσεων που κρίνονται βιώσιμες.
- Προώθηση των δραστηριοτήτων σε τομείς των τεχνολογιών αιχμής στους οποίους η περιφέρεια λόγω του Παν/μίου και των Ερευνητικών Κέντρων διαθέτει ισχυρότατο δυναμικό.
- Προσπάθεια εκμετάλλευσης από τον τομέα της μεταποίησης της ανάπτυξης άλλων κλάδων (π.χ μεταφορές, Πολιτισμός κλπ) και

των ευκαιριών που οι νέες αγορές δημιουργούν.

- Προώθηση δράσεων στήριξης των ΜΜΕ που αποτελούν τη συντριπτική πλειοψηφία στο μεταποιητικό τομέα.

Οι ανωτέρω δράσεις στοχεύουν συνολικά στο να αναθερμάνουν και να αναπτύξουν το δευτερογενή τομέα στην περιοχή, δεδομένου ότι κρίνεται πολλαπλασιαστικός

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ

Οι γενικότεροι αναπτυξιακοί στόχοι της περιοχής σε ότι αφορά το βιομηχανικό τομέα θα πρέπει να κινηθούν στις παρακάτω κατευθύνσεις:

- Αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων των επιμέρους νομών.
- Προσέλκυση νέων παραγωγικών επενδύσεων
- Ενίσχυση των υφιστάμενων βιομηχανικών μονάδων
- Επαναλειτουργία των προβληματικών επιχειρήσεων που κρίνονται βιώσιμες.

Προκειμένου να γίνει δυνατή η προώθηση της ανάπτυξης των παραπάνω κατευθύνσεων απαιτείται:

α. Βελτίωση των γενικότερων υποδομών (οδικό και Σιδηρό δίκτυο, Αερομεταφορές, εγκαταστάσεις για εμπορεύματα, και επιβάτες κλπ).

β. Μετεγκατάσταση και ανάπτυξη στην περιοχή Υπηρεσιών Εξυπηρέτησης του Δευτερογενούς τομέα (π.χ Ινστιτούτο Ελέγχου Ποιότητας, Τράπεζα Εξαγωγών - Εισαγωγών, Ινστιτούτο Ασφαλείας και Υγιεινής Εργασίας) λόγω της ύπαρξης στην περιοχή αναλόγου δυναμικού και προϋποθέσεων (Παν/μιο Τεχνολογικής Κατεύθυνσης,

και της αδυναμίας έναρξης λειτουργίας της λόγω ανεπαρκούς υδροδότησης. Κατά μείζονα λόγο δεν τίθεται θέμα εγκατάστασης άλλης υδροβόρου βιομηχανίας.

β) Πρόβλημα συγκοινωνιακό. Η οδική προσπέλαση τόσο από τον Εθνικό δρόμο Πατρών - Πύργου όσο και από την οδό Πατρών - Τρίπολης (ΙΙΙ) όχι μόνον δεν μπορεί να θεωρηθεί ικανοποιητική αλλά είναι και επικίνδυνη.

γ) Προβλήματα τηλεπικοινωνιακά. Το δίκτυο είναι παλιό και συχνά παρουσιάζει έντονα προβλήματα, αρνητικά για την παραγωγική λειτουργία των εγκατεστημένων μονάδων

δ) Προβλήματα αποβλήτων: Η αύξηση της ευαισθησίας του κοινωνικού συνόλου για την προστασία του περιβάλλοντος θέτει επιτακτικά τόσο το πρόβλημα της αποτελεσματικής λειτουργίας του ήδη υπάρχοντος βιολογικού καθαρισμού όσο και την επιτάχυνση μελέτης και κατασκευής άλλων προβλεπομένων μέτρων περιβαλλοντικής προστασίας (υποθαλάσσιος αγωγός προστασία υδροφόρου ορίζοντα κλπ).

Η παραπάνω βιομηχανική υποδομή όπως είναι προφανές είναι ανεπαρκής για την περαιτέρω ανάπτυξη του μεταποιητικού τομέα και ιδιαίτερα των μικρομεσαίων μονάδων οι οποίες λόγω της φύσεως των συνθηκών λειτουργίας τους δεν μπορούν να εξυπηρετηθούν στην ήδη υφιστάμενη ΒΙΠΕ.

Το 98% των επιχειρήσεων της περιοχής είναι μικρές βιοτεχνικές επιχειρήσεις οι οποίες είναι διάσπαρτες σε ευρύτερο χώρο και ενώ δημιουργούν πλείστα περιβαντολογικά προβλήματα δεν μπορούν να επεκταθούν περαιτέρω λόγω ανεπαρκών χώρων, ούτε να εκμεταλλευθούν κάποιες οικονομίες κλίματος στην υπάρχουσα ΒΙΠΕ.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΠΔΕ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΙ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 1

ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Μέτρο 1 - Βελτίωση υποδομών προσέλιψης παραγωγικών επενδύσεων

Δράση 1 - Βελτίωση των υφιστάμενων υποδομών σε υπάρχουσες ΒΙΠΕ

α) Η εξασφάλιση επαρκών ποσοτήτων νερού για την λειτουργία υδροβόρων βιομηχανιών που εγκαθίσταται στην ΒΙΠΕ ΕΤΒΑ Πάτρας. Η εξασφάλιση της υδροδότησης της ΒΙΠΕ είναι σκόπιμο να γίνει από το επιφανειακό φράγμα Πείρου - Παραπεύρου και επικουρικά από γεωτρήσεις μέχρις αποπερατώσεως του φράγματος, προς αποφυγή εξάντλησης του υδροφόρου ορίζοντα. Η υλοποίηση του οποίου θα έχει πολλές ευνοϊκές επιδράσεις στην ευρύτερη περιοχή.

Σημειώνονται ότι σημαντικότερες επενδύσεις από άποψη μεγέθους και αριθμού απασχολούμενων (ΑΘΗΝΑΙΚΗ ΖΥΘΟΠΟΙΙΑ, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΔΕΡΜΑΤΟΣ κλπ) δεν προωθούνται λόγω μη εξασφάλισης αποδοκότητας υδροδότησής τους.

β) Εκπόνηση μελέτης για την ανακύκλωση των αποβλήτων της ΒΙΠΕ και εκτέλεση των απαραίτητων έργων.

γ) Εγκατάσταση σταθμού πυρόσβεσης που θα καλύπτει τις άμεσες ανάγκες της ΒΙΠΕ λαμβανομένου υπ' όψη την ήδη λειτουργούντων Επιχ/σεων.

δ) Δημιουργία Ελικοδρομίου στο χώρο της ΒΙΠΕ

ε) Βελτίωση Οδικής προσπέλασης της ΒΙΠΕ με Εθνική οδό ΙΙΙ

στ) Μελέτη για εκτέλεση σιδηροδρομικής σύνδεσης της ΒΙΠΕ με το λοιπό δίκτυο και το λιμάνι των Πατρών

ζ) Αναβάθμιση των υπηρεσιών τηλεπικοινωνίας στην ΒΙΠΕ ΕΓΒΑ

η) Εμπόνηση μελετών για την δημιουργία Βιομηχανικών Περιοχών στους Νομούς Αιτωλοακαρνανίας, Ηλείας καθώς και βιομηχανικών Πάρκων σε πόλεις των Νομών Αχαΐας, Αιτωλοακαρνανίας, Ηλείας.

θ) Εμπόνηση μελέτης επαναπροσδιορισμού του ρόλου της ΝΑΒΙΠΕ Αστακού

ι) Δημιουργία βιοτεχνικού πάρκου Πατρών

Η παραπάνω δράση θα μπορούσε να υλοποιηθεί κατά ένα μέρος εντός των εγκαταστάσεων της Πειραιϊκής Πατραϊκής. Έτσι θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν μέρος των κτιριακών εγκαταστάσεων.

Το Πάρκο θα περιλαμβάνει την συγκέντρωση ομοειδών μονάδων καθώς και τη δημιουργία κέντρου παροχής πάσης φύσεως εξειδικευμένων πληροφοριών και υπηρεσιών απαραίτητων για τη λειτουργία και ανάπτυξη των μονάδων της περιοχής.

ΜΕΤΡΟ 2 Ποιοτική αναβάθμιση της ΒΙΠ/ΜΗΧ παραγωγής

ΔΡΑΣΗ 1 Δημιουργία εξειδικευμένου Ινστιτούτου ελέγχου Ποιότητας και πιστοποίησης η οποία

θα αποτελέσει απαραίτητη προϋπόθεση για την αύξηση των εξαγωγών.

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2

ΜΕΤΡΟ 1 α) Χρηματοδότηση νέων παραγωγικών επενδύσεων και εκσυγχρονισμό - επέκταση υφιστάμενων μονάδων.

Φυσικά θα πρέπει να γίνει εντοπισμός, επιλογή και στήριξη επιχειρήσεων ικανών να αναπτυχθούν σε ανταγωνιστικό επίπεδο.

β) Ενίσχυση παροχής Τεχνικής βοήθειας στις επιχειρήσεις του μεταποιητικού τομέα

γ) Ενίσχυση ενεργειών για την προώθηση και την προβολή των προϊόντων στο εξωτερικό.

δ) Ενίσχυση κοινοτόμων επιχ/σεων και επιχειρήσεων υψηλής τεχνολογίας

ε) Ειδικά κίνητρα για εκσυγχρονισμό παραγωγικών μονάδων σε φθίνουσες περιοχές

στ) Χρηματοδότηση βιώσιμων προβληματικών μονάδων (λειτουργιών ή μη) στο Ν. Αχαΐας.

ζ) Χρηματοδότηση επαναλειτουργίας μονάδων από νέους φορείς με συγκεκριμένο πρόγραμμα λειτουργίας

Η χρηματοδότηση θα περιλαμβάνει:

1) Το κόστος αγοράς των αδραντοποιημένων παγίων εγκαταστάσεων που θα χρησιμοποιηθούν στη νέα παραγωγική λειτουργία

2) Τις νέες επενδύσεις επαναλειτουργίας

3) Τις απαραίτητες προλειτουργικές δαπάνες καθώς και τυχόν δαπάνες τεχνογνωσίας

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 4

ΜΕΤΡΟ +: Βελτίωση πρόσβασης ΜΜΕ στις πηγές χρηματοδότησης στηριξή τους για την αγορά οργάνωσης, διοίκησης, εκσυγχρονισμού

ΜΕΤΡΟ 2: Ολοκλήρωση έργων υποδομής - Προώθηση δυναμικών δράσεων κλπ.

α) Ίδρυση φορέα Αμοιβαίων Εγγυήσεων

β) Ενίσχυση παροχής τεχνικής βοήθειας

γ) Τοπικές παραγωγικές πρωτοβουλίες

- ενίσχυση επενδυτικών δαπανών

- ενίσχυση λειτουργικών δαπανών

δ) Ενίσχυση για την προώθηση και προβολή των προϊόντων (κυρίως στο εξωτερικό)

ε) Ανάπτυξη Τεχνολογίας

- στ) Ενίσχυση ενεργειών μεταφοράς τεχνογνωσίας
- ζ) Διεθνής συνεργασία επιχειρήσεων
- η) Επιμόρφωση επιχ/τιών και στελεχών επιχ/σεων.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΣΤΗΝ Π. Δ. Ε.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΕΤΡΩΝ	ΠΡΟΥΠ/ΣΜΟΣ (Χιλ. Δρχ.)
ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 1	44.860.000
ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	
Μέτρο 1 Βελτίωση των υφιστάμενων υποδομών σε υπάρχουσες ΒΠΕ	33.860.000
• Φράγμα Πείρου - Παραπείρου	12.000.000
• Σύνδεση φράγματος με ΒΠΕ	1.000.000
• Μελέτη Υδροφόρου ορίζοντα	360.000
• Ανακύκλωση αποβλήτων ΒΠΕ	1.000.000
• Εγκατάσταση Σταθμού Πυρόσβεσης στη ΒΠΕ ΕΤΒΑ	200.000
• Δημιουργία Ελικοδρομίου στη ΒΠΕ	200.000
• Προσπέλαση ΒΠΕ με Ε.Ο. Π	300.000
• Ανισόπεδη διαβόηση σύνδεσης οδού ΒΠΕ με Ε.Ο. Πατρών-Πύργου	3.000.000
• Σιδηροδρομική Σύνδεση ΒΠΕ	4.000.000
• Αναβάθμιση Υπηρεσιών Τηλεπικοινωνίας στη ΒΠΕ	2.000.000
• Μελέτη-Δημιουργία ΒΠΑ στη Π.Δ.Ε.	3.600.000
• Επαναπροσδιορισμός ρόλου ΝΑΒΠΕ	1.000.000
• Δημιουργία Βιοτεχνικού Πάρκου Πατρών (Η δημιουργία Πάρκου στη Π-Π 3 δια. Δρχ.)	5.000.000
Μέτρο 2 Ποιοτική αναβάθμιση της Βιομηχανικής Παραγωγής	1.000.000
• Εξειδικευμένο Ινστιτούτο Ελέγχου Ποιότητας-Πιστοποίησης	1.000.000
ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2	10.000.000
ΠΡΩΤΟΦΑΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	
Μέτρο 1 Χρηματοδότηση νέων παραγωγικών επενδύσεων	10.000.000
ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 3	8.170.000
ΕΞΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ	
Μέτρο 1 Εντοπισμός, επιλογή και στήριξη επιχ/σεων και νέων για αναπτυχθούν σε ανταγωνιστικό επίπεδο	2.170.000
• Διαγνωστικές Κλαδικές Μελέτες	70.000
• Ενίσχυση καινών ενεργειών	400.000
• Ενίσχυση παροχής τεχνικής βοήθειας στις επιχ/σεις μεταλλικού τομέα	500.000
• Ενίσχυση ενεργειών για την προώθηση και προβολή των προϊόντων στο εξωτερικό	700.000
• Ενίσχυση καινοτομών επιχ/σεων-επιχ/σεων Υψηλής Τεχνολογίας κλπ.	500.000
Μέτρο 2 Ειδικά κίνητρα για εκσυγχρονισμό παραγωγικών μοναδων σε φθίνουσες περιοχές	6.000.000
ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 4	5.600.000
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	
Μέτρα 1-4 Βελτίωση πρόσβασης ΜΜΕ στις πηγές χρηματοδότησης-στήριξη ΜΜΕ	5.600.000
• Βελτίωση πρόσβασης ΜΜΕ κλπ.	3.000.000
• Ενίσχυση παροχής Τεχνικής Βοήθειας	300.000
• Ίδρυση φορέα αμοιβαίων εγγυήσεων	1.000.000
• Τοπικές παραγωγικές πρωτοβουλίες	200.000
• Ενίσχυση για προώθηση-προβολή προϊόντων	300.000
• Ανάπτυξη Τεχνολογίας	500.000
• Διεθνής συνεργασία	100.000
• Επιμόρφωση επιχειρηματιών	200.000
ΣΥΜΟΛΟ	68.630.000

8.ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΑΧΑΪΑΣ Α.Ε.

8.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Με αφορμή τις δραματικές εξελίξεις στην Πάτρα αλλά και στην ευρύτερη περιοχή (αποβιομηχάνιση - ανεργεία) προτάθηκε η ίδρυση της Αναπτυξιακής Αχαΐας ΑΕ εταιρεία που θα λειτουργήσει κατά τα πρότυπα τοπικής αναπτυξιακής τράπεζας.

Αυτή η προσπάθεια θα υποστηριχθεί από προγράμματα της ΕΟΚ για την τοπική ανάπτυξη και ειδικότερα θα ενταχθεί στο πρόγραμμα LEDA απ'όπου θα λάβει και τεχνική βοήθεια.

ΜΟΡΦΗ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Η ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΑΧΑΪΑΣ ΑΕ είναι εταιρεία που δημιουργείται με πρωτοβουλία του Δήμου Πατρέων και που αρχικό άμεσο στόχο έχει την εξαγορά εξυγίανση και λειτουργία των συγκροτημάτων της 'ΠΕΙΡΑΙΚΗΣ ΠΑΤΡΑΙΚΗΣ' και της 'ΧΑΡΤΟΠΟΙΗΣΕΩΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ - ΕΓΛ' καθώς και μακροχρόνια την ανάπτυξη και οικονομική εξυγίανση της περιοχής.

Θα λειτουργεί ως τοπική Αναπτυξιακή Τράπεζα χωρίς παραγωγικές δραστηριότητες εκτός από την χρηματοδότηση και παρακολούθηση των θυγατρικών της.

Η μορφή της φαίνεται από το παρακάτω σχήμα (σελ. 5)

Η Α.Α θα διοικείται από 7μελές Διοικητικό Συμβούλιο με κύριο όργανο την Γ.Σ.

Εκτός αυτών θα υπάρχει και το 'Συμβούλιο Στρατηγικής και Ελέγχου' που θα αποτελείται από βουλευτές του Νομού και εκπροσώπους του Δήμου Πατρέων, της τοπικής ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων, του Συνδέσμου Ελλήνων Βιομηχανιών του εργατικού κέντρου κ.α φορέων της περιοχής.

Οι χρηματικοί πόροι της Α.Α. θα προέρχονται από:

- α. Έκδοση και διάθεση μετοχών
- β. Ενοικίαση και εμποίηση ακινήτων
- γ. Κέρδη θυγατρικών

ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΒΗΜΑΤΑ

Ο Δ. Πατρέων, η τοπική ένωση Δήμων και Κοινοτήτων και Συνεταιρισμό Εργαζομένων κατάλληλων 100 εκ. δρχ. και ιδρύουν των Α.Α. ΑΕ.

Η Α.Α. ΑΕ υποβάλλει προσφορά προς την Κυβέρνηση και τον ΟΑΕ για την εξαγορά των : 1) ΠΕΙΡΑΙΚΗ ΠΑΤΡΑΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΒΑΜΒΑΚΟΣ ΑΕ 2) ΠΕΙΡΑΙΚΗ ΠΑΤΡΑΙΚΗ ΚΛΩΣΤΟΥΦΑΝΤΟΥΡΓΙΑ ΠΑΤΡΩΝ ΑΕ. 3) ΠΕΙΡΑΙΚΗ ΠΑΤΡΑΙΚΗ ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ ΑΕ 4) ΕΓΛ- ΧΑΡΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΕ.

* Με την οριστικοποίηση της εξαγοράς των παραπάνω εταιρειών η Α.Α. προβαίνει σε αύξηση του Μετοχικού κεφαλαίου με δημόσια εγγραφή μετόχων για το ποσό των 5 δισεκατομμυρίων δρχ.

* Ιδρύει θυγατρικές για την Π.Π και την ΕΓΛ - ΧΔΕ

* Διαπραγματεύεται και οριστικοποιεί τις συνεργασίες με επιχειρηματίες για τη λειτουργία θυγατρικών

Η εξαγορά των 4 θυγατρικών προκειται να γίνει έναντι του ποσού των 8 δις δρχ. Εκτιμάται όμως ότι η αξία τους είναι τουλάχιστον 50 δις δρχ.

Η αποπληρωμή του ποσού θα αρχίσει 36 μήνες μετά την υπογραφή των οριστικών συμβολαίων σε 12 ετήσιες δόσεις έντοκες με επιτόκιο το εκάστοτε ισχύον των ετησίων ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου

8.2 ΣΥΝΟΠΤΙΚΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ Π.Π.

Ζητείται η αγορά των:

- α. ΠΕΙΡΑΙΚΗ ΠΑΤΡΑΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΒΑΜΒΑΚΟΣ Α.Ε., με όλα τα περιουσιακά της στοιχεία (ως το αντίστοιχο υπόμνημα προσφοράς) και τα αποθέματα των προϊόντων.
- β. ΠΕΙΡΑΙΚΗ ΠΑΤΡΑΙΚΗ ΚΛΩΣΤΟΥΦΑΝΤΟΥΡΓΙΑ ΠΑΤΡΩΝ Α.Ε ως το αντίστοιχο υπόμνημα προσφοράς.
- γ. ΠΕΙΡΑΙΚΗ ΠΑΤΡΑΙΚΗ ΚΛΩΣΤΟΥΦΑΝΤΟΥΡΓΙΑ Ν. ΙΩΝΙΑΣ Α.Ε.

Η Π.Π ήταν δομημένη να λειτουργεί ενιαία με όλες σχεδόν τις μονάδες της να αλληλοεξαρτώνται επιχειρησιακά και το εμπορικό δίκτυο (φυσικό και λειτουργικό) να κατέχεται απ'τη μητρική. Ο περιορισμός του παραγωγικού της κορμού στις μονάδες της Πάτρας και της Ν. Ιωνίας δημιούργει μια νέα κατάσταση που απαιτεί οπωσδήποτε την παρουσία της μητρικής (ιδιαίτερα αποθήκες Βαρυμπόμπης, με όλο τον εξοπλισμό και τα μεταφορικά μέσα, αποθήκες Ασπροπύργου, εμπορικό δίκτυο, αρχεία και εξοπλισμό γραφείων κλπ) για να μπορέσει να λειτουργήσει αποδοτικά.

Το ακολουθούν επιχειρησιακό σχέδιο αφορά τη λειτουργία της νέας εταιρείας όπως αυτή σχεδιάζεται από την ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΑΧΑΪΑΣ Α.Ε. και αποτελεί ουσιαστικά το συσμενέστερο σενάριο, λόγω:

- α) Της προαναφερθείσας παραγωγικής και εμπορικής συρρίκνωσης
- β) Της υφιστάμενης οικονομικής ύφεσης και
- γ) Της διεθνούς κρίσης της κλωστουφαντουργίας

ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Η Π.Π θα διατηρήσει 2 εμπορικούς τομείς:

- α. Υφάσματα Ένδυσης

β. Είδη Οικιακού Εξοπλισμού

Στην α'κατηγορία θα δραστηριοποιηθεί πρώτιστα στο DENIM και σε κλασικά βαμβακερά και σύμμικτα φορεματικά (βελούδο, καμπαρντίνες, ποπλίνες) στα οποία υπάρχει εμπορική και παραγωγική παράδοση και καθιέρωση. Ανάλογα με τις εξελίξεις της αγοράς και την δυνατότητα προσαρμογής του παραγωγικού δυναμικού θα προχωρήσει στην εμπορία και άλλων ειδών ένδυσης καθώς και την αύξηση παραγωγής των προαναφερθέντων ειδών. Οι αγορές που στοχεύει είναι τόσο η εσωτερική όσο και η ευρωπαϊκή.

ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΟΣ ΕΤΗΣΙΟ ΓΖΙΡΟΣ: ΔΡΧ. 6,7 δις

Στην β'κατηγορία θα δραστηριοποιηθεί στα έτοιμα (τελικά προϊόντα σινδονοειδή (σεντόνια, κουβέρτες, πικέ, τραπεζομάνδηλα, παπλώματα) και φροτιέ και στα τεντόπανα (βαμβακερά, σύμμικτα ακρυλικά). Στόχο αποτελεί κυρίως η εσωτερική αγορά, θα επιχειρηθεί όμως και εξαγωγική προσπάθεια.

ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΟΣ ΕΤΗΣΙΟΣ ΓΖΙΡΟΣ ΔΡΧ. 7,4 δις

Επίσης θα έχει τη δυνατότητα πώλησης της πλεονάζουσας βαφικής, τυπωτικής και φινιριστικής δυναμικότητας (για υφάσματα, πλεκτά και νήματα), με ανάληψη εργασιών για τρίτους.

Η επιλογή των ανωτέρω ειδών έγινε με βάση την εμπορική και παραγωγική δυνατότητα της επιχειρήσεως (όνομα, εμπορία, τεχνογνωσία κλπ), αλλά και τις προβλέψεις εξέλιξης των αγορών.

Ο ανωτέρω κύκλος εργασιών μπορεί να πραγματοποιηθεί ήδη απ' το 1994.

ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

α. ΥΦΑΣΜΑΤΑ ΕΝΔΥΣΗΣ

Θα αναπτυχθούν 2 παραγωγικές δραστηριότητες

α1. Παραγωγή DEMIM, 8 εκ. μ. ετησίως

Καθετοποιημένη παραγωγή (Κλωστηρίωση στο Εα, βαφή στήμονος στο INDIGO ύφανση στο ΥΙ, εξευγενισμός στο Α.

- Απασχόληση περίπου 200 ατόμων στο παραγωγικό και εμπορικό κύκλωμα.

Υπάρχουν τα εχέγγυα για επίτευξη υψηλής ποιότητας και υψηλών αποδοσεων. Παραγωγή πλούσιας γκάμας ντενιμοειδών με πυρήνα το 14 1/2 ΟΖ.

α2. Λοιπά Κλασσικά Υφάσματα Ένδυσης 3,5 εκ. μ. ετησίως

- Απασχόληση περίπου 120 ατόμων στον παραγωγικό και εμπορικό τομέα.

Το δυναμικό εξευγενισμού για υφάσματα ένδυσης είναι πολύ μεγαλύτερο.

Τα 3,5 εκ.μ αντιστοιχούν στην (εκτός DENIM) υφαντική δυναμικότητα του ΥΙ. Υπάρχει μεγάλο περιθώριο αύξησης της δραστηριότητας με αξιοποίηση του υφαντηρίου Κ (Ν. Ιωνία), προμήθεια αλεύκου υφάσματος ή επέκταση του υφαντικού δυναμικού.

Παραγωγή ευρείας γκάμας φορεματικών, στον εξευγενισμό των οποίων υπάρχει απόλυτη εξειδίκευση (και σε κάποια είδη, π.χ βελούδο, αποκλειστικότητα).

β. ΕΙΔΗ ΟΙΚΙΑΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ

Η παραγωγή θα βασισθεί σε τρεις ομάδες προϊόντων

β1. Σινδονοειδή, 6 εκ.μ. ετησίως

Υφανση (Υ₂Κ), Εξευγενισμος (Α' και Τυποβαφείο), Κοπή - Ραφή-Συσκευασία.

Απασχόληση - 260 ατόμων

Η μεγάλη δυναμικότητα και η απόλυτη αυτοδυναμία του Τυποβα-

βαφείου αφήνουν πολλά περιθώρια περαιτέρω ανάπτυξης αυτής της δραστηριότητας. Δυνατότητα μερικής υφανσης στο Y_2 , και στο υφαντήριο Κ.

β2 Φροτιέ, 4 εκ. μ. ετησίως

Καθετοποιημένη παραγωγή (Κλωστηρίωση E_A , Υφανση Y_2 , Εξευγενισμός Α, Κοπή - Ραφή, Συσκευασία)

Απασχόληση - 140 ατόμων

Σημειώνεται ότι θα επιδιωχθεί η αύξηση της παραγωγής στο 6 εκ.μ. ετησίως, όση είναι περίπου η δυναμικότητα του Y_2 σε φροτιέ.

β3 Τεντόπανο, 700 χιλ. μ. ετησίως

Καθετοποιημένη παραγωγή (Κλωστηρίωση E_A , Υφανση Y_2 , Εξευγενισμός

Απασχόληση 60 ατόμων

Εκτός του αναφερομένου προσωπικού που θα ασχοληθεί άμεσα στην παραγωγή στις πωλήσεις και στις αντίστοιχες επιτελικές υπηρεσίες προβλέπεται η απασχόληση άλλων 50-60 ατόμων στις γενικές υπηρεσίες της εταιρείας στο συγκρότημα Πατρών (ΣΘΕΠ Φύλαξη, Καθαρότητα, Προμήθειες κλπ). Δεν έχει υπολογισθεί προσωπικό για τα πρατήρια της εταιρείας, έχει όμως υπολογισθεί το αντίστοιχο λειτουργικό τους κόστος στη συνολικό κόστος.

ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Οι εκτιμήσεις που ακολουθούν έχουν βασιστεί στους τρεις παραπάνω περιοριστικούς παράγοντες (βλέπε παράγραφο Γενικά).

Επίσης έχουν ληφθεί ως τιμές α'υλών, προϊόντων και ημερομισθίων καθώς και τιμές ξένων νομισμάτων οι σημερινές, και έχουν τηρηθεί σταθερές για ολόκληρη την περίοδο του προγράμματος.

Επίσης έχουν ληφθεί υπ'όψη οι διατάξεις του Ν. 1892/90 περί επενδυτικών κινήτρων (15% για το Ν. Αχαΐας) ενώ δεν έχουν ληφθεί

υπ' όψη άλλες ενισχύσεις από κοινοτικά προγράμματα. Όπως είναι φυσικό θα επιδιωχθεί η ένταξη τόσο της Α.Α. όσο και της Π.Π. σε αναπτυξιακά και διαρθρωτικά προγράμματα της ΕΟΚ, δεδομένου ότι αποτελεί κλασική περίπτωση προς επιδότηση τόσο σε τοπικό επίπεδο όσο και σε επίπεδο πληττόμενου βιομηχανικού κλάδου.

Είναι λοιπόν προφανές, ότι τα αναφερόμενα παρακάτω οικονομικά στοιχεία και εκτιμήσεις θα βελτιωθούν ουσιαστικά με:

α. Την συνεργασία της Π.Π. με επιχειρηματίες του κλάδου, όπως προβλέπεται από το επιχειρηματικό σχέδιο, διότι οι δραστηριότητες της Εταιρείας θα ενδυναμωθούν τόσο εμπορικά όσο και παραγωγικά.

β. Την βελτίωση των συνθηκών αγοράς τόσο σε διεθνές όσο και σε τοπικό επίπεδο.

Πρέπει επίσης να τονισθεί ότι, στις παρακάτω εκτιμήσεις έχει ληφθεί υπόψη ότι η μητρική Α.Α. θα συνεισφέρει ως κεφάλαιο 2 δις δρχ. στον α' χρόνο και 2 δις στον β' χρόνο.

Επίσης έχει ληφθεί υπόψη η ρευστοποίηση μέρους μόνο των αποθεμάτων και απαιτήσεων, που φθάνει συνολικά τα 6 δις δρχ. Η τελευταία εκτίμηση είναι μάλλον ρηξικέλευθη, διότι βασίστηκε σε προφορικές και γενικόλογες πληροφορίες από τον ΟΑΕ. Συνεπώς είναι πιθανόν το ποσό αυτό των 6 δις δρχ. να είναι μεγαλύτερο ή μικρότερο. Για τον λόγο αυτόν, η Α.Α. θα έχει διαθέσιμα επιπλέον 500 εκ. δρχ., προκειμένου να αποφευχθεί τραπεζικός δανεισμός, ο οποίος έχει υπολογιστεί ως μηδαμινός. Η υπόθεση αυτή κρίθηκε αναγκαία, λόγω του μεγάλου κόστους δανεισμού, (10 και πλέον μονάδες πάνω από τον πληθωρισμό) και λόγω των υφιστάμενων ιδιαίτερα χαμηλών περιθωρίων κέρδους στην κλωστουφαντουργία. Συνεπώς εάν η λειτουργία της Π.Π., για τα τρία πρώτα χρό-

νια, εβασίζετο σε δανεισμό, θα ήταν προβληματική, και το μέλλον της ζοφερό.

Προβλέπεται περιστασιακός μόνον δανεισμός, που θα εξυπηρετεί μόνον εταιροχρονισμό εισπράξεων και πληρωμών.

Με την προικοδότηση της Π.Π 4 δις δρχ. από την Α.Α., η λειτουργία της είναι εξασφαλισμένη και οι επενδύσεις που θα γίνουν θα ξεπεράσουν τα 14 δις δρχ. την επόμενη δεκαετία. Οι επενδύσεις αυτές θα χρηματοδοτηθούν, από τα κέρδη της εταιρείας και τις επιδοτήσεις του σχετικού αναπτυξιακού Νόμου. Επίσης από τα κέρδη θα σχηματισθεί το απαραίτητο αποθεματικό για να μην υπάρξουν στο μέλλον οποιαδήποτε προβλήματα ρευστότητας.

Επιπρόσθετα, οι εργαζόμενοι στην Π.Π., πέραν του ότι θα συμμετάσχουν με σημαντικό ποσό στο αρχικό κεφάλαιο της εταιρείας (περίπου 200 εκατ). έχουν δεχθεί να λαμβάνουν ουσιαστικό μέρος των αμοιβών του, για τα πρώτα τρία χρόνια, σε μετοχές.

Αυτό θα έχει θετικότερες επιπτώσεις στις χρηματικές ροές της εταιρείας, πράγμα το οποίο δεν έχουν ληφθεί υπόψη στους παρακάτω ισολογισμούς.

Επιπρόσθετα έχει υπολογισθεί ότι δεν θα δοθεί προς την Α.Α. και κατ'επέκταση στον ΟΑΕ καμμία τοκοχρεωλυτική δόση πριν το τέλος του τρίτου χρόνου λειτουργίας της Π.Π. Και τούτο διότι είναι εκ των ων ουκ άνευ να υπάρξει ταμειακή ευχέρεια για την θεμελίωση της πορείας της εταιρείας μέσα στα πρώτα τρία χρόνια.

Για τους λόγους αυτούς πιστεύουμε ότι η μακροχρόνια βιωσιμότητα της Π.Π. και η συνεχής ανάπτυξή της είναι εξασφαλισμένη.

Όλα τα οικονομικά μεγέθη υπολογίζεται σε τιμές 1993 και παρτίθενται στον επόμενο πίνακα (σε δις δρχ.) για τη σύνταξη του οποίου έχουν ληφθεί υπ'όψη πέραν των ανωτέρω αναφερθέντων και τα εξής:

- α. Η συνολική σχεδιαζόμενη παραγωγή, κατά μέσο όρο για την 10ετία φτάνει μόλις το 63% της αντίστοιχης του 1989. Συνεπώς έχει σημαντικά περιθώρια αύξησης.
- β. Μετά το 1996, οι πωλήσεις αυξάνονται κατά 5% ετησίως, λόγω της βελτιώσεως της αγοράς, της καλύτερης εμπορικής διεύθυνσης της εταιρείας και της απόδοσης των νέων επενδύσεων.
- γ. Μετά το 1996 το λειτουργικό κόστος αυξάνεται με ρυθμό 2% ετησίως. Η διαφορά μεταξύ 5% (αύξηση πωλήσεων) και 2% (αύξηση λειτουργικού κόστους) οφείλεται στην απόδοση των νέων επενδύσεων.

Όλα τα ανωτέρω στοιχεία δηλώνουν ότι ελήφθη το δυσμενέστερο σενάριο επιχειρησιακής λειτουργίας, το οποίο παρ'όλα αυτά οδηγεί σε κερδοφόρο αποτέλεσμα. Το επιταχυνόμενο απ'αυτές τις συνθήκες περιθώριο Μικτού κέρδους - 29% εκτός του ότι θεωρείται ικανοποιητικό για τον κλάδο (μη υφιστάμενων δανειακών επιβαρύνσεων) αναμένεται ότι στην πράξη θα βελτιωθεί σημαντικά.

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

Εκτός της αναφερθείσης άμεσης απασχόλησης των 850 ατόμων, στην Π.Π., η οποία σταδιακά θα αυξάνει με την αύξηση των δραστηριοτήτων, της εταιρείας, θα δημιουργηθεί σημαντική έμμεση απασχόληση, στην περιοχή. Ιδιαίτερα θα οφεληθούν οι τομείς του ετοίμου ενδύματος, των μεταφορών, των μηχανουργών, του εμπορίου και των υπηρεσιών. Εκτιμάται ότι η έμμεση απασχόληση θα ανέλθει στο 30-40 % της άμεσης, δηλ. 250-300 θέσεις εργασίας.

Το ποσοστό αυτό θα είναι υψηλότερο απ'ότι στο παρελθόν λόγω της συγκέντρωσης όλης της οικονομικής δραστηριότητας της εταιρείας στην Πάτρα.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

ΠΕΙΡΑΙΚΗΣ ΠΑΤΡΙΑΚΗΣ

σε δισε δρχ.

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	ΑΘΡΟΙ- ΣΤΙΚΑ
ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ	6,8	15,06	14,56	14,56	14,76	15,5	16,3	17,1	17,9	18,8	151,34
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ	3,23	10,69	11,06	11,06	11,28	11,5	11,7	12,0	12,2	12,5	107,22
ΚΛΟΛΑΡΑ ΚΕΡΔΗ	3,57	4,37	3,5	3,5	3,48	4,0	4,6	5,1	5,7	6,3	44,12
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	0,9	1,40	2,3	2,1	2,2	2,3	1,0	0,7	0,6	0,6	14,1

* Προβλέπεται ρευστοποίηση απαιτήσεων και
φιλοεργμάτων συνολικού ύψους 6 δισε δρχ.

ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Στόχοι του επενδυτικού προγράμματος είναι:

α. Εκσυγχρονισμός και αναδιοργάνωση των αποθηκών του συγκροτήματος, των συστημάτων φόρτωσης και διακίνησης, και των πληροφοριακών συστημάτων.

ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ: 1,5 δις

ΧΡΟΝΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: 1993-1994

β. Ο βαθμιαίος εκσυγχρονισμός του Α' Εργοστασίου ώστε να μετατραπεί σε σύγχρονο, ευέλικτο και παραγωγικό βαφείο - φινιστήριο (και για μικρές παραγωγές). Οι επενδύσεις αυτές αφορούν τόσο τον παραγωγικό εξοπλισμό όσο και τις περιφερειακές εγκαταστάσεις και συστήματα.

ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ: 2,5 δις.

ΧΡΟΝΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: 1994-1995

γ. Μερικός εκσυγχρονισμός των υφαντηρίων Y_2 και K και των Προκαταρκτικών.

ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ: 4,0 δις

ΧΡΟΝΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: 1995-1998

δ. Ανακατατάξεις και αναδιατάξεις μηχανών και βελτιώσεις εγκαταστάσεων, διαμόρφωση κτιρίων για υποδοχή υπηρεσιών, έργα υποδομής κλπ.

ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ 500 εκ.

ΧΡΟΝΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ : άμεσα

ε. Συνεχείς βελτιωτικές επενδύσεις, (αυτοματισμοί, εκσυγχρονισμός, ανάπτυξη συστημάτων πληροφορικής, βοηθητικές εγκαταστάσεις,

μικροαντικαταστάσεις εξοπλισμού).

Για την 10ετία 1993-2002 πρόβλεψη - 3 δις.

στ. Μεταφορά του Β' Έργ. Ν. Ιωνίας (κοπή, ραφή Συνδονοπάνων)
στην Πάτρα. Διαμόρφωση χώρων

ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ: 100 εκ.

ΧΡΟΝΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: άμεσα

ζ. Εκσυγχρονισμός συμβατικού μέρους του κλωστηρίου ΕΑ για
παραγωγή νημάτων για τα υφάσματα ένδυσης που θα υφαινόνται
στο Υ₁ και Ο.Ε. στο Υ₂.

Με την επένδυση αυτή καθετοποιούνται πλήρως οι αντίστοιχες
παραγωγές. Η απόφαση θα συναρτηθεί απ' τις εξελίξεις της αγο-
ράς και τα επιχειρησιακά κριτήρια που θα διαμορφώσει η Εταιρεία

ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ: 2,0 δις

ΧΡΟΝΟΣ: 1995-1997

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Χρονοδιάγραμμα Δραστηριοτήτων (χρόνος 0 η απόφαση πώλησης)

0-1 Ένας (1) μήνας για την τυπική και ουσιαστική παραλαβή
της Εταιρείας θα πρέπει να διευθετηθούν οι νομικές πλευρές
της μεταβίβασης, να γίνει απογραφή εξοπλισμού και αποθεμάτων
(τα υπομνήματα προσφοράς που διεβιβάσθηκαν από τον ΟΑΕ αναφέ-
ρονται στη κατάσταση της 30.7.92 ενώ η Εταιρεία λειτουργούσε
μέχρι 31.10.92 και συνεχίζει να πωλεί προϊόντα) να ελεγχθεί
η κατάσταση του εξοπλισμού και των εγκαταστάσεων καθώς και το
εμπορικό STATUS της επιχείρησης. Ο χρόνος αυτός θα εξαρτηθεί
απόλυτα απ' την ετοιμότητα του ΟΑΕ και του διαχειριστή.

1-3 Δύο (2) μήνες για τη δοκιμασμένη λειτουργία (START UP) των εγκαταστάσεων και την παράλληλη οργάνωση, στελέχωση και επαναλειτουργία των μηχανισμών της Εταιρείας.

1-4 Τρεις (3) μήνες για την προμήθεια των αναγκαίων και ελλειπουσών Α΄ και Β΄ υλών και ανταλλακτικών και την εκτέλεση των απαραίτητων εργασιών συντήρησης.

4-5 Ένας (1) μήνας περιθώριο για απρόβλεπτα. Συμπερασματικά η παραγωγική δραστηριότητα της Εταιρείας θα αρχίσει τον 6 μήνα από την πώληση.

Η δραστηριότητα θα αρχίσει τμηματικά και προβλεπεται εντός έτους να φθάσει στην περιγραφείσα δυναμικότητα.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ Ε.Γ.Λ. - Χ.Δ.Ε.

Η επανένταξη στην ενεργό δράση, της 'ΕΓΛ - ΧΔΕ', μέσα στα πλαίσια του επιχειρησιακού σχεδίου της 'ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΑΧΑΪΑΣ ΑΕ', εδράζεται στις παρακάτω παραμέτρους:

- α. Ελαχιστοποίηση της αρνητικής επίπτωσης 'της γήρανσης εν λόγω' σημαντικής τεχνολογικής υποδομής.
- β. Εντατική αξιοποίηση των περιθωρίων άμεσης ανταγωνιστικής λειτουργίας τμήματος της υφιστάμενης υποδομής (γραμμή παραγωγής μηχανής V).
- γ. Αξιοποίηση των θετικών επιπτώσεων από την άμεση λειτουργία του παραπάνω τμήματος με κυρία κατεύθυνση:
 1. Την ενημέρωση του σχεδιασμού υλοποίησης της γραμμής παραγωγής προεπιχρισμένου ΒΑΣΕ) και επιχρισμένου χαρτιού. Μηχανή IV Αίγιο, μηχανή VI Πάτρα.
 2. Την αναθεώρηση και ενεργοποίηση του προγράμματος σχεδιασμού και παραγωγής BUSINESS PAPERS και αδιαβροχοειδών επί της μηχανής.
 3. Την παράλληλη απόλυτη εντατικοποίηση του προγραμματισμού ανακύκλωσης για να ελαχιστοποιηθούν οι επιπτώσεις από τον χ α μ έ ν ο χ ρ ό ν ο.

Η ανταπόκριση στην πρόκληση των εξελίξεων με κατευθυντήριους άξονες τα παραπάνω συνιστούν εκ των ων ουκ άνευ προϋπόθεση για την έγκαιρη αντιμετώπιση των νέων τεχνολογικών δεδομένων και εμπορικών τάσεων.

Η εκτροπή από μία σύντομη πειθαρχημένη συστηματική παρέμβαση

ως η προτεινόμενη θα έχει ως αρνητικό αποτέλεσμα την επισφράγιση της απουσίας της χώρας από την συμμετοχή στις εξελίξεις του κλάδου και την παγίωση της αποβιομηχάνισης της περιοχής.

ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ

Η ενεργός παρουσία στον συγκεκριμένο κλάδο προϋποθέτει απόλυτο σεβασμό και προσήλωση στις αρχές της βιομηχανικής δράσης δηλαδή συστηματική, άοκνη έρευνα και τεχνογνωσία και σημαντική επανεπένδυση των συγκριτικά μεγάλων, κατά καιρούς κερδών.

Οι σύγχρονες εξελίξεις απαιτούν βασική παράλληλη επανεκπαίδευση του απασχολούμενου προσωπικού και συνεχείς βελτιωτικές παρεμβάσεις εις την παραγωγική υποδομή.

Η περιβαντολογική προστασία και η επακόλουθη διαφοροποίηση εις την διαχείριση των παραδοσιακών πηγών Α΄γλών διαμορφώνει σε συνδυασμό με την αυξανόμενη ζήτηση των τελικών προϊόντων, επιτακτικότερη την ανάγκη άμεσης αξιοποίησης του ανελαστικού παράγοντα ΧΡΟΝΟΣ

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ: επιβάλλεται άμεση συγκρότηση της διοίκησης και του στοιχειώδους επιτελείου της εταιρείας.

απαιτείται στάθμιση της τάξης μεγέθους των αναγκαίων κεφαλαίων για να καταστεί δυνατή η έναρξη της παραγωγικής λειτουργίας της γραμμής της μηχανής V. Ενδεικτικά υπολογίζεται η αποκατάσταση της ετοιμότητας και η συμπλήρωση απωλειών, αντικατάσταση πωληθέντων βοηθητικών εργαλείων και συστημάτων, ότι είναι δυνατόν να καλυφθούν με δαπάνη - 75 εκ. δραχ. Επίσης απαιτείται η παραγγελία συμπληρωματικού εξοπλισμού αξίας -35 εκατ. δραχ. (συνολικός χρόνος για τα παραπάνω -95 εργάσιμες ημέρες.

: σχηματικά παρατίθεται συνοπτικός λογαριασμός εκμετάλλευσης (βλ. πίνακα 1). Η διαφοροποίηση από την τυπική Λογιστική Ανάλυση σε ότι αφορά εις την διατύπωση του παρακάτω πίνακα υπαγορεύεται κυρίως για να καταδείξει την επιδιωκόμενη Τακτική στην υλοποίηση της 'Στρατηγικής Επιλογής' κατωχύρωσης ανταγωνιστικής παρουσίας σύγχρονης επιχείρησης στον ευρύτερη διεθνή χώρο.

: ενδεικτικά αναφέρεται ότι κατά απόλυτα σημαντική εκτίμηση το εν τρίτον των προβλεπόμενων επενδύσεων αφορά εις συστήματα και εξοπλισμό υψηλής ποσοστιαίας επιχορήγησης και ευνοϊκής χρηματοοικονομικής δαπάνης.

: παράλληλα στα πλαίσια συγκεκριμένου προγράμματος ένταξης στην παραγωγική διαδικασία επιδιώκεται η προετοιμασία πυρήνων του εργατικού δυναμικού και η εξειδίκευσή του μέσω εντατικών προγραμμάτων στο εξωτερικό και στην Ελλάδα. Επιπλέον σχεδιάζεται η συμμετοχή και συμβολή στη δημιουργία σχολής Χαρτοποιίας.

: αποτελεσματικά η πρόταση επιχειρεί να συμβαλλει στην κάλυψη του περιφερειακού και εθνικού αναπτυξιακού ελλείματος.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

Προϊόντα Η σύνθεση των παραγωμένων προϊόντων επιβάλλεται από την εκμετάλλευση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων ή και περιοριστικών παραγόντων της υφιστάμενης υποδομής κατά τις επιμέρους χρονικές περιόδους και καθορίζεται από την ενεργό ζήτηση της αγοράς, την δυναμική παρέμβαση στην αγορά, την συμβολή στην εξέλιξη της τεχνολογίας (καινοτομίες) την συνεχή εκμετάλλευση θετικών και αρνητικών δυνατοτήτων της γαιωπολιτικής και οικονομικής μας ενδοχώρας σε συνάρτηση με το κοινοτικό γίγνεσθαι.

Ο Βαθμός καθετοποίησης καθορίζεται, συν τοις άλλοις, από την σταθερότητα υλοποίησης του Επενδύσιμου Προγράμματος και την χρονοδιάρκεια επαγγελματικοτεχνικής κατάρτισης, κατά περίπτωση του ανθρώπινου δυναμικού και τις επιπτώσεις της αναπτυξιακής διαδικασίας στην ευρύτερη περιοχή.

Ο Χρονικός Ορίζοντας (1993-2002): Η αφετηρία και η απόλειξη της περιόδου χαρακτηρίζονται η μεν πρώτη από τα εγγενή προβλήματα εκκίνησης μονάδων μετά από ανασχετική παρέμβαση η δε δεύτερη από την αναγκαιότητα αλλαγής κλίματος.

Σε ότι αφορά εις στην εξειδίκευση της παρέμβασης στο τέλος της περιόδου, οφείλει να απαντηθεί εγκαίρως, κατά την επόμενη πενταετία και εν πάσει περιπτώσει προ του τέλους του 1997.

Ως πιθανή προβλέπεται η ανάληψη, απ'ευθείας από την ΕΓΛ, ή σε συνεργασία με συναφείς επιχειρήσεις του κλάδου, επιχειρηματικής δραστηριότητας εκτός περιοχής.

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

Η εταιρεία θα προσπαθήσει να εκμεταλλευτεί τον παραγωγικό εξοπλισμό των εργοστασίων Πατρών και Αιγίου και με νέες επενδύσεις θα αυξήσει την παραγωγή της, θα βελτιώσει την ποιότητα των χαρτιών και θα στραφεί σε παραγωγή νέων προϊόντων που αποκλειστικά εισάγονται από το εξωτερικό.

Επίσης στόχος της είναι η εγκατάσταση και λειτουργία μιας σύγχρονης μονάδας ανακυκλώσεως χαρτιού για παραγωγή πρώτης ύλης πολύ καλής ποιότητας, που σήμερα εισάγεται.

Με τον τρόπο αυτό θα συμβάλλει αφ'ενός στην προστασία του περιβάλλοντος (συγκέντρωση, ανακύκλωση χαρτιών) και αφ'ετέρου στην εξοικονόμηση συναλλάγματος.

Επί πρόσθετα προβλέπεται η εγκατάσταση σύγχρονων μονάδων επεξεργασίας βιομηχανικών αποβλήτων (Πάτρα και Αίγιο) ώστε να μηδενισθεί η ρύπανση των περιοχών από την λειτουργία των χαρτοποιητικών μηχανών. Οι μονάδες αυτές θα κατασκευασθούν σύμφωνα με τα πρότυπα της ΕΟΚ.

Ειδικότερα:

1. ΑΔΙΑΒΡΟΧΑ ΧΑΡΤΙΑ

Η εταιρεία πέραν των άλλων θα προσπαθήσει να ξανακερδίσει την εγχώρια και διεθνή αγορά στο αδιάβροχο χαρτί που καθιέρωσε την ΕΓΛ διεθνώς.

Η ΕΓΛ. σήμερα διαθέτει τα πλέον κατάλληλα μηχανήματα για τον σκοπό αυτό και ουδείς στην Ελλάδα έχει την δυνατότητα να παράγει πραγματικό αδιάβροχο (WATER PROOF) και οπαλίνες.

Σήμερα εισάγονται και καταναλώνονται στην Ελλάδα πάνω από 8.000 τόννοι αδιαβρόχων.

2. ΞΗΡΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΤΙΑ

Ο δεύτερος στόχος της εταιρείας είναι η παραγωγή Ξηρογραφικού χαρτιού αρίστης ποιότητας. Σήμερα εισάγονται στην Ελλάδα 20.000 τόννοι Ξηρογραφικού χαρτιού και η κατανάλωσή τους αυξάνει με μεγάλους ρυθμούς.

3. ΕΠΙΧΡΙΣΜΕΝΑ ΧΑΡΤΙΑ

Τα επιχρισμένα χαρτιά που η κατανάλωσή τους αυξάνει σε ρυθμό μεγαλύτερο του 10% τον χρόνο, αποτελούν τον τρίτο στόχο της εταιρείας. Σήμερα εισάγονται στην Ελλάδα 100.000 τόννοι το χρόνο τέτοιας ποιότητας χαρτιού διαφόρων τυπων.

ΧΑΡΤΙΑ TISSU ΚΑΙ ΠΕΡΙΤΥΛΙΞΗΣ

Επειδή η εταιρεία διαθέτει πλήρη εξοπλισμό για την παραγωγή χαρτιών TISSU και Περιτύλιξης είναι αυτονόητο ότι θα προανατολισθεί και στην παραγωγή αυτών των τύπων, των οποίων η διάθεση είναι εξασφαλισμένη στην εσωτερική και διεθνή αγορά.

Οι πέντε χαρτοποιητικές μηχανές της Πάτρας και η μια του Αιγίου με τις επενδύσεις που έχουν γίνει και που θα συνεχιστούν να γίνονται θα καλύψουν πλήρως τις ανάγκες της αγοράς σε μεγάλη γκάμα προϊόντων υψηλής ποιότητας, τα περισσότερα των οποίων εισάγονται.

Με τα σύγχρονα επεξεργαστικά μηχανήματα τα οποία διαθέτει και που κατά κοινή ομολογία είναι τα καλύτερα στον κόσμο δεν θα δυσκολευτεί να καθιερωθεί στην Ελληνική και διεθνή αγορά.

Ως προς τα οικονομικά στοιχεία που παρατίθενται στον πίνακα 1, θα πρέπει να υπογραμμιστεί ότι αποτελούν το πλέον συντηρητικό σενάριο από πολλά που εξετάστηκαν.

Η λειτουργία του εργοστασίου, έχει βασισθεί στην υποκατάσταση εισαγωγών χαρτιών και χαρτόμαζας και στην δημιουργία θέσεων εργασίας υψηλής προστιθέμενης αξίας, με τα πλέον αυστηρά επιχειρηματικά κριτήρια.

Έτσι η λειτουργία της ΕΓΛ - ΧΔΕ, σε νέα βάση, θα ωφελήσει όχι μόνον την τοπική οικονομία, με την άμεση και έμμεση απασχόληση που θα προσφέρει, αλλά και την εθνική.

9. ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ

9.1 Μεταβιομηχανική Εποχή - Αποβιομηχάνιση - Ελληνική Βιομηχανία

Η παγκόσμια οικονομία ήδη έχει εισέλθει στη μεταβιομηχανική εποχή από την δεκαετία του 70. Η αποβιομηχάνιση, με την έννοια της σταδιακής υποχώρησης της βιομηχανίας στη διαμόρφωση του εθνικού προϊόντος και της απασχόλησης, και η παράλληλη ενίσχυση του ρόλου και της θέσης των υπηρεσιών, αποτελούν κύρια χαρακτηριστικά της μεταβατικής αυτής περιόδου, περιόδου μετασχηματισμού και διαθρωτικών προσαρμογών των δομών των εθνικών οικονομιών.

Η Ελληνική βιομηχανία διέρχεται το στάδιο της αποβιομηχάνισης με τα διακριτικά χαρακτηριστικά των συγκριτικά αδύναμων οικονομιών.

Η καταστροφή σημαντικού μέρους του παραγωγικού ιστού και η διεύρυνση της βιομηχανικής ανεργίας, είναι αποτελέσματα της αδυναμίας έγκαιρης και αποτελεσματικής διαθρωτικής παρέμβασης, στις καθυστερημένες και προβληματικές βιομηχανικές δομές, με συνέπεια την παραπέρα μείωση της ανταγωνιστικότητας, που επανατροφοδοτεί τους μηχανισμούς της αποβιομηχάνισης.

9.2 ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Η διάρκεια και γενίκευση των τάσεων αποβιομηχανοποίησης σε συνδυασμό με την ιδιαίτερη οξύτητα του φαινομένου αυτού σε ορισμένες περιοχές μεγάλων βιομηχανικών συγκεντρώσεων, όπως η Πάτρα το Λαύριο, η Εύβοια, η Κοζάνη, η Χαλκιδική και η Θράκη έδειξαν ότι το ζήτημα των προβληματικών επιχειρήσεων είναι πολύ ευρύτερο και δεν αφορά στο μικρό τελικό αριθμό εταιρειών του ΟΑΕ που (χωρίς επιτυχία) επιχειρήθηκε να εξυγιανθούν με βάση τις διατάξεις του Ν. 1386/83.

Γίνεται επίσης φανερό ότι, η επιλογή της διατήρησης του εθνικού Βιομηχανικού προϊόντος, σε επίπεδο, που αν και δεν την χαρακτηρίζει βιομηχανική χώρα εξασφαλίζει όμως ένα MINIMUM ισορροπίας και ασφάλειας στην σύνθεση του εθνικού προϊόντος της χώρας και αποτρέπει ανεξέλεγκτες εξελίξεις για τον κοινωνικοοικονομικό ιστό συγκεκριμένων βιομηχανικών περιοχών που έχουν πληγεί ιδιαίτερα, επιβάλλει τουλάχιστον μεσοπρόθεσμα την άσκηση παρεμβατικής πολιτικής η οποία όμως θα κινείται στο πλαίσιο του μακροχρόνου και διαρκούς στόχου δημιουργίας ενός ανταγωνιστικού βιομηχανικού πυρήνα ικανού να αυτοτροφοδοτεί τις αναγκαίες διαρθρωτικές προσαρμογές.

α) ΕΒΟ (εργοστάσιο Αιγίου). Εξυγίανση και ανάπτυξη στα πλαίσια της στρατηγικής σημασίας της. Ουσιαστική σύνδεσή της με τις αμυντικές ανάγκες των ενόπλων δυνάμεων (και υλοποίηση των οπλικών προγραμμάτων) καθώς και προγραμματισμός για ανάπτυξη και παραγωγή σειράς νέων προϊόντων.

β) Θα καταρτιστεί άμεσα ολοκληρωμένη και εξειδικευμένη μελέτη που θα αφορά το συνολικό πρόγραμμα ανάπτυξης της τοπικής οικο-

νομίας του νομού Αχαΐας, με επέκταση του για ολόκληρη την Δυτική Ελλάδα.

Πέρα από την εφαρμογή των γενικών πλαισίων για τη βιομηχανία πρώτες κατευθύνσεις για άμεση δράση αποτελούν οι προτάσεις των Δ.Π. (Ιανουάριος 93) με αναγκαίες επικαιροποιήσεις κατά το χρόνο εφαρμογής τους.

Οι προτάσεις αυτές μπορούν να αποτελέσουν μοχλό ανάπτυξης με πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα στην περιοχή και να έχουν μία ουσιαστική συμβολή στην άμβλυση των κοινωνικών και οικονομικών προβλημάτων που δημιουργήθηκαν από τη διακοπή λειτουργίας των μεγάλων μονάδων ΠΠ, ΕΓΛ κ.α.

Αυτό το άμεσο πλαίσιο δράσης για τις μονάδες αυτές αποβλέπει:

1. Αξιοποίηση των τμημάτων των επιχειρήσεων που λόγω του μεγέθους τους, του τεχνολογικού τους υπόβαθρου και της ζήτησης της αγοράς μπορούν να λειτουργήσουν σαν αυτόνομες και ανεξάρτητες επιχειρήσεις.

2. Αξιοποίηση κτιριακής υποδομής και εξοπλισμού των επιχειρήσεων για ανάπτυξη νέων παραγωγικών δραστηριοτήτων με βιώσιμες προοπτικές και επαναδημιουργία παραγωγικών θέσεων υψηλού στελεχικού επιπέδου.

Οι δραστηριότητες αυτές θα αφορούν τόσο στους συμβατικούς όσο και στους προηγμένους κλάδους και θα υποβοηθήσουν επί πλέον τις συμπληρωματικές μικρές επιχειρήσεις της περιοχής.

9.3. Πως και γιατί δημιουργήθηκαν οι προβληματικές Επιχειρήσεις

Οι βασικότεροι λόγοι που έκαναν τις επιχειρήσεις αυτές προβληματικές είναι η χωρίς πρόγραμμα λειτουργία τους, η παντελής έλλειψη ελέγχου από αρμόδιους φορείς, χαριστικές παροχές, η εκροή κεφαλαίων από τις επιχειρήσεις κλπ.

Πιο συγκεκριμένα: (διάφοροι ευνοούμενοι ανάλογα με την εύνοια που είχαν) επιτύγχαναν ίδρυση επιχειρήσεων που τις βάπτιζαν 'Επενδύσεις' και εξασφάλιζαν άφθονες χρηματοδοτήσεις, από τις οποίες μόνο ένα μικρό ποσό χρησιμοποιούσαν για τους ήδηθεν παραγωγικούς σκοπούς.

Κεφάλαιο λοιπόν εδίδοντο χωρίς φειδώ. Έλλειπε όμως ένα σωστό πρόγραμμα που θα καθόριζε τους αναγκαίους στόχους, τους ορθούς ρυθμούς τη χωροταξιακή κατανομή των επενδύσεων και τους ελέγχους που θα περιφρουρούσαν το χρήμα των εθνικών αποταμιεύσεων.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. ΤΕΧΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΤΜΗΜΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ . ΓΕΝΙΚΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΩΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΩΝ Ν.ΑΧΑΙΑΣ ΠΑΤΡΑ ΜΑΙΟΣ 1992
2. ΣΤΑΘΑΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΤΡΩΝ 1994
3. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ Κ.Π.Σ. 1994-99 ΠΑΤΡΑ 28 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1994
4. ΔΗΜΟΣ ΠΑΤΡΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΑΧΑΙΑΣ Α.Ε. ΠΑΤΡΑ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1993
5. ΜΑΡΙΑ ΝΕΓΡΕΠΟΝΤΗ-ΔΕΛΙΒΑΝΗ. Η ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΚΑΙ ΚΑΠΟΙΕΣ ΛΥΣΕΙΣ ΤΗΣ
6. Τ.Ε.Ε. ΤΜΗΜΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΠΑΤΡΑ 1989